Künye

BAŞYAZI

Türkiye Belediyeler Birliği
adına sahibi
Kadir TOPBAŞ
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Hayrettin GÜNGÖR
Genel Sekreter

Yayın Kurulu
Hayrettin GÜNGÖR
Abdullah ŞİMŞEK
Ali GÜNEY
Ayşe ÜNAL
Cevdet SÖKMEN
Dr. Kasım TURGUT
Fuat UZUN
Neşe BALCI
Prof.Dr. Adem ESEN
Tahir TEKİN
Yasemin GÜNGÖR

Genel Yayın Yönetmeni
Burcu KULAÇ

Yönetim Yeri
Tunus Caddesi No: 12
Kavaklıdere - ANKARA
Tel:(0 312) 419 21 00 (pbx)
Faks: (0 312) 419 21 30
Konukevi: Selanik Caddesi No: 57
Kızılay - ANKARA
Tel: (0 312) 425 00 03 - 425 00 31
e-posta: tbb@tbb.gov.tr
www.tbb.gov.tr

Tasarım
Özlem AKBIYIK

Baskı
Gökçe Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.
İvedik Organize San. Ağaç İşleri Sitesi
21. Cad. 599. Sok. No: 22
Yenimahalle / ANKARA
Tel: (0312) 395 93 37

ISSN 1308-6707
Yayın Türü
Dergimiz ayda bir
yayımlanan yaygın süreli yayındır.
Ağustos-Eylül 2009, Sayı: 736-737
Birleştirilmiş Sayı
Basım Tarihi: 13.10.09

Başkandan...

Yerel seçimler sonrasında özellikle yeni seçilen belediye başkan ve başkan yardımcılarını hedef alarak İçişleri Bakanlığı ile işbirliğinde iki büyük bilgilendirme toplantısı yaptık. Bunun yanı sıra talepte bulunan belediyelerimize yönelik ücretsiz hizmet içi eğitim seminerlerimiz sürüyor. Ayrıca Avrupa Birliği Proje Hazırlama Eğitim Seminerlerimizde Birlik hizmet binamızda düzenlenmeye devam ediyor.

Gerçekleştirdiğimiz bu etkinlikler ile belediyelerimize daha etkin hizmet sunmak üzere eğitim, uluslararası temsil, danışmanlık ve lobicilik çalışmalarımız gelişerek sürdürülüyor. Örneğin belediyelerin hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla yürüttüğümüz lobicilik faaliyetleri neticesinde; geçtiğimiz sayılarda da bu konuyla ilgili gelişmeleri dergimiz sayfalarında sizlerle paylaştığımız Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisini yeniden belediyeler tahsil edecek.

Etkinliklerimizin yanında belediyeleri ilgilendiren konularda çeşitli kitaplar yayımlamayı da sürdürüyoruz. Bu kapsamda beş yeni eseri, siz değerli yararlanıcıların istifadesine sunduk. Tüm belediyelerimize ücretsiz olarak birer adet gönderilen yeni yayınlarımız şöyle; Belediye Yönetimi ve Yargı, Belediyelerde İç Kontrol El Kitabı, Küreselleşme ve Türkiye'de Yerel Yönetimler, Belediyeler ve Kamu Kurumları İçin Sosyal Güvenlik Mevzuatı Uygulama Rehberi ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı Pratik Bilgiler…

Sizlerden de aldığımız destek ve ilgiyle yolumuza devam ediyoruz.

Dergimizin bir sonraki sayısında yeni etkinliklerimiz ile haber ve makalelerimizle karşınızda olacağız…

Kadir TOPBAŞ
Türkiye Belediyeler Birliği
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

içindekiler

4

Meclisimiz Eylül Ayı Toplantısını Yaptı

7

George KREMLIS

"Türkiye Belediyeler Birliğine, Türkiye'nin AB'ye üyeliğinde belediyeleri hazırlama konusunda çok önemli görevler düşmektedir"

29

Su Abonelik Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Görevli Yargı Yolunun Belirlenmesi

36

Yapı Ruhsatında Kazanılmış Hak Kavramı ve Uygulamada Yaşanan Sorunlar

48

Fransa'da Yerel Yönetim

60

Başkentin Tarih ve Kültür Mirası "ALTINDAĞ"

78

Birlik Encümen Toplantısı ve İMP Çalışmaları

79

TBB'nin Eğitimleri Başkan Yardımcılarıyla Devam Ediyor

83

Birlik Meclis Üyeleri Semineri Antalya'da Yapıldı

Ambalaj Atıkları Alt Komisyonu Türkiye Belediyeler Birliğinde Toplandı

DERGİMİZİN YAYIN İLKELERİ

1- Yayımlanmak üzere dergimize gönderilen yazıların yayımlanıp yayımlanamayacağına Yayın Kurulumuz karar verir.
Dergi formatında 5 sayfayı geçmeyen yazılar tercih sebebidir.

2- Gönderilen yazılar, yayımlansın veya yayımlanmasın iade edilmez.

3- Yayımlanan yazılardan dolayı sorumluluk tamamen yazarlarına ait olup, dergimizde yayımlanmış olması onların görüşünü paylaştığımız anlamına gelmez.

4- Daha önce başka yerlerde yayımlandığı anlaşılan yazılar dergimizde yayımlanmaz.

5- Dergide yayımlanacak yazıların yerel yönetimlerle ilgili konuları içermesi esastır.

6- Dergimizde yayımlanmış yazılardan kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

10 İyi Bir Stratejik Planda Bulunması Gerekenler

17 Türkiye'de Yerel Yönetim Geleneği

22 5510 Sayılı Kanun'da Devlet Memurlarının Tedavi Giderlerinin Ödenmesi Usul ve Esasları

40 İşveren Sigorta Primlerinde 5 Puanlık İndirimin İhale Mevzuatı Açısından Değerlendirilmesi

44 Belediyelerde İmtiyaz

68 Sel Gider Kum Kalır, Çamur Kalır, Acısı Kalır...

73 Kent ve Kentsel Kalkınma

84 Türkiye ve İspanya'daki Belediyeler Arasında İşbirliklerinin Geliştirilmesi Projesi Kapsamında Kardeş Şehir ve Uluslararası İşbirlikleri Semineri Yapıldı

85 Belediye Hukukçuları 1. İstişare Toplantısı

86 Eğitim Seminerlerimiz Sürüyor

87 | Soru - Cevap Hattı - Öğrenmek İstedikleriniz

98 | Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz

118 | Genelgeler

123 | Duyuru

MECLİSİMİZ EYLÜL AYI TOPLANTISINI YAPTI

Birliğimiz Eylül ayı Meclis Toplantısı yaklaşık 400 meclis üyesinin katılımıyla Ankara'da yapıldı. Gündemdeki konuların görüşülerek karara bağlandığı toplantının açılış ve protokol konuşmalarına Türkiye Belediyeler Birliği Encümen Üyeleri Denizli Belediye Başkanı Nihat Zeybekci ve Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık yaptı.

Haber: Burcu Kulaç

Türkiye Belediyeler Birliği **Eylül ayı Meclis Toplantısı** 29 Eylül 2009 tarihinde Ankara'da yapıldı.

Meclis toplantısının protokol konuşmalarını TBB Encümen Üyesi ve Denizli Belediye Başkanı **Nihat Zeybekci** ile TBB Encümen Üyesi ve Çankaya Belediye Başkanı **Bülent Tanık** yaptı. TBB ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Kadir Topbaş**'ın İstanbul'da yaşanan sel felaketi nedeniyle Meclis Toplantısına katılamaması üzerine divan başkanlığını Kırıkkale Belediye Başkanı **Veli Korkmaz** üstlendi. **TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör** ise Birlik çalışmaları ve gündem maddelerine ilişkin katılımcıları bilgilendirmeye yönelik bir sunum yaptı.

TBB Encümen ve Dış İlişkiler Komisyonu Üyesi, Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Türkiye Delegasyonu Üyesi, Denizli Belediye Başkanı Nihat Zeybekci, protokol konuşmasında "Her ne kadar özellikle büyükşehirlere baktığımızda gelirlerin büyük oranda artırılmış olmasına rağmen, ekonomik krizle tahsil edilen vergilerin düşmesinden kaynaklanan belediye gelirlerinde artış da düşme şu anda söz konusu değil. İl'imde yaptığım araştırmaya göre de toplamda yüzde 7-8 civarında vergi gelirlerinden aldığımız payda bir artış var.

Ancak OECD mensubu veya Avrupa Konseyi üyesi ülkeler içinde kamu harcamalarında yerel yönetim harcamalarıyla kıyaslamasında en son sıralardayız. O ülkelerde birçok hizmet yerel yönetimlere verildiği için onların gelirleri çok daha fazla. Kuzey ülkelerine çıktıkça yerel yönetimlere aktarılan kaynaklar inanılmaz şekilde artıyor. Kamu harcamalarının yüzde 50'ye yakını yerel yönetimler eliyle yapılıyor. AB üyesi ülkelere baktığımız zaman ortalama yüzde 30'lar civarında. Bu rakam Türkiye'de ise yüzde 5'ler civarında" dedi.

Yerel yönetimlere yeni kanunlarla önemli yetkiler verildiğini de hatırlatan Başkan Zeybekci konuyla ilgili olarak şöyle konuştu: "Belediye Kanunu'nda '1/25.000'lik bir planı il genel meclisi ve il belediye meclisi birlikte yapar ve onaylar' deniyordu. Sonra torba kanunun içinde '1/100.000'lik planı Çevre Bakanlığı yapar ve bu plan bütün diğer alt planlara da amildir' diye bir hüküm kondu. Hiçbirimiz farkında değiliz ancak Bakanlık isterse bize bir adım dahi artırmaz. Bir anda devrim niteliğinde bir açılım oldu, diğer taraftan fark etmeden böyle torba kanunun içinde çok önemli bir madde geçti."

"Yerel yönetimler olarak siyasetten ayrı bir şekilde bir araya gelip, çok güçlü bir birlik oluşturmadığımız sürece tartışmalarımızı ve görüşmelerimizi siyaset üstünde tutmadığımız sürece çok güçlü olan bürokrasi siyaset mekanizmasına çok daha iyi hakim olabiliyor" diyen Başkan Zeybekci, bölgesel belediye birliklerinin varlığının Türkiye Belediyeler Birliği için zenginlik olduğunu belirttiği konuşmasında "İyi ki onlar var ve Türkiye'mizdeki her köşede her alana bir şekilde sahip çıkıyorlar diye düşünüyoruz. Ama asıl toplanma şemsiyesi Türkiye Belediyeler Birliğidir. Türkiye'deki tüm yerel yönetimlerle ilgili çalışmaların merkezi TBB'dir" şeklinde açıklamalarda bulundu.

Türkiye Belediyeler Birliğinin parlamentonun içerisinde yer almasını sağlamak istediklerini kaydeden Başkan Zeybekci, TBMM'deki tüm komisyonlarda en az bir uzmanımızın istihdam edilmesi gerektiğini söyledi.

TBB Encümen Üyesi ve Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık ise konuşmasında şunları kaydetti:

"Yaşadığımız işsizlik sorunu, yoksulluk ve ekonomik krizin etkileri nedeniyle belediye başkanlarını belli ölçüde baskı altında tutuyor. Ayrıca ekonomik kriz nedeniyle gelirlerimizin de azaldığını hep birlikte hissediyoruz. Belediye gelirlerindeki düşmeler, altından kalkmak zorunda olduğumuz yoksulluk ve ekonomik krizle ilgili devlete yardımcı olma konumunda üzerimize düşenleri yapmada yetersiz kılıyor."

Ekonominin hareketlenmesi ve işsizlikle ilgili sıkıntıların aşılması ve yoksulluğun belli ölçülerde dengelenmesi, beldeler arasında gelir farklılığından doğan sıkıntıların hafifletilmesinin ayrımsız tüm belediye başkanlarının yüreklerinde hissettik-

leri bir sorun olduğuna işaret eden Başkan Tanık, "Bu sorunu çözmek için belediye başkanlarının yaratıcı gücünden, enerjilerinden, birikimlerinden yararlanmak çok önemli bir sorun; bunun farkında olmak lazım. İnisiyatifin, sorumluluğun, yetki ve kaynakların paylaşılması gerekir. Anahtar rolünü taşıyanlar belediye yönetimleridir. Hem mevzuatın hem uygulama anlayışlarının geliştirilmesi, belediye başkanlarımızın ve belediyelerimizin daha aktif ve dinamik bir biçimde ülke ekonomisinde ve kentleşmede misyon taşıyacak güce kavuşturulması temel dileğimizdir" dedi.

Toplantının Meclis Başkanlığını Kırıkkale Belediye Başkanı **Veli Korkmaz**, Katip Üyeliklerini ise Çeltikçi Belediye Başkanı **Hidayet Demirhan** ile Kırklareli Belediye Meclis Üyesi **Tülay Tuncay Peker** üstlendi.

Meclis toplantısında protokol konuşmalarının ardından 2010 Yılı Bütçesinin görüşülmesi, Birliğimiz ile Hollanda Belediyeler Birliği işbirliğinde hazırlanacak ortak proje için Hollanda Maliye Bakanlığı Orta ve Doğu Avrupa (MATRA) Sosyal Dönüşüm Programına başvurulmasının görüşülmesi, Birliğimiz ile INTEN- Synergy işbirliğinde hazırlanacak ortak proje için Karadeniz 2007-2013 Ortak Operasyonel Programına başvurulmasının görüşülmesi, Birliğimiz ile Uluslararası İleri Eğitim ve Gelişim Kuruluşu (In-Went) işbirliğinde belediye başkan ve meclis üyeleri ile personeline yönelik çalışma ziyaretlerinin düzenlenmesi konusunda ortak proje yürütülmesinin görüşülmesi, kadro iptal-ihdasları ve 2010 yılı geçici iş pozisyonlarının görüşülmesi vb. konular görüşülüp karara bağlanırken, logo değişikliği görüşmelerine ilişkin konu ise bir sonraki Meclis Toplantısına bırakıldı.

Toplantının dilek ve temenniler bölümünde Birlik Meclis Üyeleri söz alarak, uygulamada yaşadıkları sorunları dile getirdiler.

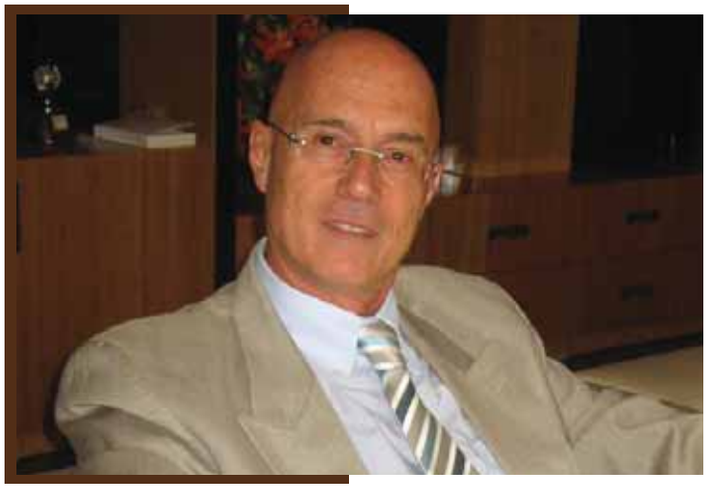

George KREMLIS :

"Türkiye Belediyeler Birliğine, Türkiye'nin AB'ye üyeliğinde belediyeleri hazırlama konusunda çok önemli görevler düşmektedir"

Hazırlayan: Levent Gökdemir

Avrupa Komisyonu Çevre Genel Müdürlüğü Uyum Politikaları ve Çevresel Etki Değerlendirme Birim Başkanı George Kremlis ile Avrupa Birliği'ne (AB) uyum sürecinde yerel yönetimler ve Türkiye Belediyeler Birliği üzerine bir söyleşi yaptık.

AB'ye uyum, çevre ve vatandaşların yaşam kalitesinin artırılması ile Avrupa iletişim ve işbirliği ağlarında yer alma gibi konularda, sivil toplumlar ve sivil toplumları temsil eden yerel yönetimlerin rolüne dikkat çeken Kremlis, bu konularda yapılan uygulamaların çoğunun merkezi hükümet değil yerel yönetimler tarafından gerçekleştirildiğine dikkat çekti. Kremlis söyleşi de ayrıca çevre projelerinin yönetimi ve yürütülmesinde yerel yönetimlerin önemine vurgu yaptı.

Sn. Kremlis, kendinizi tanıtabilir misiniz?

Adım George KREMLIS. 27 Avrupa Birliği üyesi ülkede çevresel entegrasyondan ve AB çevre müktesebatı uyum politikalarından sorumlu Avrupa Komisyonu Çevre Genel Müdürlüğü "Uyum Politikaları ve Çevresel Etki Değerlendirme" Birim Başkanıyım. Avrupa Komisyonu Çevre Genel Müdürlüğü, birlik çevre mevzuatının yönetim ve izlenmesini gerçekleştirmekte, ayrıca üye, aday ve bazı komşu ülkeler için çevre, doğanın korunması ile ayrıca ulaşım ve enerji ile ilgili projelere eş-finansman sağlamaktadır.

Özellikle, Çevre müktesebatına uyumda AB fonlarının kullanılması ve bu konudaki deneyim Türkiye için de önem arz etmekte. Türkiye, mevcut 2007-2013 programında, AB üyesi ülkeler için olan kaynaklarla aynı yönetim ve izleme koşullarına sahip, IPA-Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı'ndan (IPA-Instrument for Pre-Accession Assistance) faydalanmakta. Önümüzdeki dönemlerde de Türkiye bu ya da başka AB fonlarından faydalanacak, bu da Türkiye'nin 28 ya da 29. AB üyesi ülke olarak deneyim kazanması konusunda önemli bir araç olacaktır.

Sayın Kremlis, Türkiye Belediyeler Birliği'nin (TBB) Türkiye'nin AB üyeliği konusundaki önemi sizce nedir?

TBB'ye, Türkiye'nin AB'ye üyeliğinde Türk belediyelerini hazırlama konusunda çok önemli görevler düşmektedir. Bu görevlerin başlıcalarından bir tanesi de çevre alanındadır. Tespitlere göre Türkiye'nin AB ilgili müktesebatına uyum için su, atıksu ve katı atık alanlarında 70 milyar Euro'dan fazla bir yatırıma ihtiyacı bulunmaktadır. Bu, çok önemli bir rakamdır ve Türkiye'nin IPA, gelecekteki diğer AB yardımları ve Avrupa Yatırım Bankası, Dünya Bankası ve başka uluslararası kredilerin kullanımı konusunda gerekli sağ-

lam personel altyapısı ve tecrübesinin oluşması büyük önem taşımaktadır. Bu önem yalnızca çevre müktesebatına uyum konusunda değil aynı zamanda iyi uygulama örneklerinin geliştirilmesi için de geçerlidir. Türkiye, AB üyesi ülkelerde daha önceden yaşanmış başarılı ve başarısız deneyimlerden ders çıkartarak ilerlemelidir.

Türkiye, çevre ile ilgili modern teknikleri ve yeni teknolojileri kullanmalı, bunları yaparken çevrenin yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı ile korunmasını göz önünde bulundurmalı ve "**Yeşil Ekonomi**"yi güçlendirmeli ve ülkedeki çevresel rekabet gücünü artırmalıdır. Yeşil Ekonomi, TBB'nin vermesi gereken kilit mesajlar arasında bulunmalıdır.

TBB'ne yaptığınız bu ziyaretin gündeminde hangi maddeler yer almıştır?

Yaptığımız görüşmelerde, TBB ile AB kurumları arasındaki işbirliğinin ve TBB'nin AB içerisindeki temsilinin artırılması yönünde yapabilecek olduğumuz faaliyetleri tartıştık.

Birliğin Brüksel'de bir temsilciliğinin açılmasını, Birliğin iletişim ağlarının güçlendirilmesi ve diğer organizasyonlarla tecrübe alışverişinden faydalanabilmesi açısından çok önemli görüyorum. Ayrıca, Birliğin Avrupa Çevre İdareleri Ağı (European Network of Environmental Authorities) gibi uluslararası ağlara da Türkiye temsilcisi ya da Türk heyeti üyesi olarak katılmasının, atılabilecek önemli bir adım olduğunu düşünüyorum.

Yerel Yönetimler ve Birlikleri sizce neden önemli?

AB'ye uyum, çevre ve vatandaşların yaşam kalitesinin artırılması ile Avrupa iletişim ve işbirliği ağlarında yer alma gibi konularda, sivil toplumlar ve sivil toplumları temsil eden yerel yönetimlerin rolü çok büyüktür. Çünkü bu konularda yapılan uygulamaların çoğu merkezi hükümet değil yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu sebeple de yerel yöneticilerin bunlara hazır olması ve ne yapılması gerektiğini ve geleceğin neler getireceğini öngörebilmeleri, kapasite gelişimi ve diğer projeler için AB'den destek alabilmeli ve bu projeleri başarı ile uygulayabilmelidir. Özellikle çevre projelerinin yönetimi ve yürütülmesinde yerel yönetimlerin önemi büyüktür.

Özetle, AB'ye üyelik ve uyum ile ilgili görevlerin çoğu yerel yönetimler tarafından yerine getirilmektedir. Bu nedenle de **TBB'ye, yerel yönetimlerin bu hususta kendilerini hazırlayabilmeleri adına çok önemli bir görev düşmektedir**. Diğer yeni üye ülkelerde yerel yönetimlerin (belediyelerin) üyelik konusunda yeterince hazır olmadığını gözlemledik, çünkü üyelik öncesi aşamada gerekli çalışmalar daha ziyade hükümet ve bakanlıklar gibi merkezi hükümet yapıları tarafından yapıldı ve yerel yönetimler düzeyinde yeteri kadar yaygınlaştırılamadı.

> ***Türkiye Belediyeler Birliğinin Brüksel'de bir temsilciliğinin açılmasını, Birliğin iletişim ağlarının güçlendirilmesi ve diğer organizasyonlarla tecrübe alışverişinden faydalanabilmesi açısından çok önemli görüyorum.***

AB'deki yerel yönetim (belediyeler) birlikleri ile kıyasladığınızda TBB ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

TBB'nin yapısı Avrupa'daki emsalleri ile benzer. Bence önemli olan Birlik içerisinde, yaşam kalitesi, çevre, sürdürülebilir enerji kaynakları, kültür, ulaşım gibi önemli meseleler ve gündemdeki sıcak konularla ilgilenecek daimi komisyonların oluşturulması. Bu komisyonların sürekliliğinin olması ve sosyal yayınlar çıkartması gerekli.

Muhtemelen TBB'nin hali hazırda iyi bir internet sitesi mevcuttur. Çağımızda Bilişim Teknolojileri (BT), bilginin yayılması konusunda çok önemli bir araç. Sürekli gelişen Bilişim Teknolojilerinin kullanımında düzenli olarak iyileştirmelere gidilebilir.

Tabii ki, diğer uluslararası organizasyonlar ile birlikte TBB'nin de Brüksel'de yerleşik temsilciliğinin bulunması da bence gerekli bir husus.

Yunanistan AB'ye uzun süredir üye olan bir ülke. Yunanistan'ın AB üyeliği ile ilgili deneyimlerinden biraz bahsedebilir misiniz?

Yunanistan ve eski, yeni diğer üye ülkelerin AB'de yaşadığı ortak deneyim, AB'ye üye olan bir ülkenin değişikliklere uyum sağlamayı öğrenmesi gerekliliği. AB içerisinde sürekli birçok yeniliğe uyum sağlamak durumundasınız.

27 üye ülke ile Türkiye ve Hırvatistan gibi üyelik adayı ülkelerden sorumluyum ve bu nedenle zamanımın çoğunu bu ülkeler arasında geçirmekteyim. AB çevre müktesebatının ve diğer alanlardaki AB mevzuatlarının ortak amacı iyi uygulamaların yayılması yaklaşımını getirmektir. Bu yaklaşımın uygulanmasında, gerçekçi düzeyde ve makul maliyette en iyi mevcut teknolojinin kullanılarak AB içerisinde rekabetçi yatırımların yapılmasına dikkat edilmektedir.

Yunanistan ve diğer ülkelerin AB içerisinde tecrübe ettikleri bir başka durum da AB mevzuatına uyumun zorunlu olduğudur. Birlik içerisinde mevzuata uyulması hususunda **Brüksel önemli bir itici güçtür**. Ülke içerisinde bir konuda önemli muhalefet olsa bile konunun gereğinin Brüksel tarafından istendiğinin söylenmesi üzerine normalde söz konusu gerekler yerine getirilir.

AB'ye üye olan bir ülkenin değişikliklere uyum sağlamayı öğrenmesi gerekir.

Çevre konusundaki tecrübelere gelince, AB çevre mevzuatının bölgenin çevre sağlığına çok yararları olmuştur; standartlara uygun içmesuyu, temiz ve doğaya daha az zarar veren atıksu v.s. Bizim bölgede turistik açıdan da sunduğumuz ürünler güneş, deniz, çevre ve iyi yiyeceklerdir. **AB mevzuatları sayesinde Yunanistan, İspanya gibi üye ülkelerde çevre koşulları iyileşmiştir.** Tabii ki unutulmaması gerek bir konu da çevrenin sınırlarının olmadığıdır. Uluslararası bir akarsuyunuz varsa ve bunu siz temiz tutuyorsunuz da komşunuz kirletiyorsa, ya da bunun tam tersi, bu çok anlamlı olmuyor. Bu nedenle çevre politikalarına daha genel çerçevelerde uyumun sağlanması önemli.

Balkanlar, AB üyelik hedefi olan ve muhtemel gelecek üye ülkelerin bulunduğu bir coğrafya. Romanya, Hırvatistan, Sırbistan ve Türkiye gibi Balkan ülkelerinde önemli çevresel gelişmeler kaydedilmiştir. Bölgenin, Batı Avrupa'ya göre, özellikle enerji, ulaşım ve turizm alanlarında, çok büyük bir potansiyelinin olduğu da bir gerçektir. Bölgede birçok işbirliği alanı bulunmaktadır, bunların araştırılarak geniş kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşımla uygulanması gereklidir.

AB'nin çevre konusundaki en önemli mücadeleleri nelerdir?

AB'nin çevre sorunları ve mücadele verdiği konular aslında küresel konulardır: Su ve temiz su kaynakları, iklim değişikliği ve sürdürülebilir enerji kaynakları bunlardan başlıcaları. Ayrıca biyolojik çeşitliliğin korunması da çok önemli bir sorun. Bu, sadece caretta caretta gibi bildik, soyları tehlikede olan hayvan türlerinin korunması değil, böcek ve bitkiler de dahil olmak üzere ekosistemlerdeki tüm canlı türlerinin korunmasını içeren geniş kapsamlı bir kavram; çünkü doğadaki küçük, büyük her türün çevre ve doğal yaşam üzerinde çok büyük rolü bulunmakta.

Sayın Kremlis, size çok teşekkür ediyoruz.

Ben teşekkür ederim. İşbirliğimizin artarak devam edeceğini umut ediyorum.

Erkan KARAARSLAN
Maliye Bakanlığı
Muhasebat Başkontrolörü
Sosyal Güvenlik Kurumu
Kurumsal Gelişim
Daire Başkanı

İYİ BİR STRATEJİK PLANDA BULUNMASI GEREKENLER

İller ve Belediyeler Dergisi, çok sayıda belediyeye ulaşan Türkiye Belediyeler Birliğinin süreli yayını olması nedeniyle de bir anlamda belediyelerin sözcülüğünü yerine getiren ülkemiz açısından çok önemli işlevleri ve marka değeri olan bir dergi. İller ve Belediyeler Dergisinin bu sayısından itibaren stratejik yönetimin alt unsurlarını oluşturan (stratejik planlama, performans programı, bütçe, iç kontrol, faaliyet raporu, kesin hesap, mali raporlama, izleme ve değerlendirme, ön mali kontrol, yönetim dönemi hesabı vs.) ve uygulamada bir çok sorun yaşanan alanlarda iyi çalışmaların ve iyi dokümanların içinde bulundurması gereken özellikleri sıralamaya çalışacağız. Bu çalışmada "İyi Bir Stratejik Planda Bulunması Gerekenler" klişe ve soyut ifadelerle değil somut olarak ortaya konulacaktır. Amacımız mahalli idarelerin farkındalık düzeylerini yükselterek kurumsal kapasitelerini güçlendirmek ve stratejik yönetimi tüm unsurları ile yerleştirmektir. Ancak bu durumda nihai amaç olan iyi yönetim ve yüksek vatandaş memnuniyeti sağlanabilir.

Ayrıca bu çalışma, nihai amaçlarımızın yanı sıra, uygulayıcılara, stratejik planlama ekiplerine, bu konuda danışmanlık faaliyetleri icra edenlere, denetim elemanlarına, mahalli idare meclislerine ve kamuoyuna stratejik planlar konusunda yol gösterici olacaktır.

Aşağıda maddeler halinde stratejik planlarda bulunması gerekenler sıralanacaktır.

1. Kalkınma Planına Uygunluk

İyi bir stratejik planda, mutlak suretle 2007-2013 dönemi Kalkınma Planına uygunluğun sağlanması gerekir. Kalkınma planı dikkate alınmadan stratejik plan hazırlanması hem mevzuata uygun değildir hem de mümkün değildir. Kalkınma planında yer alan mevcut durum analizlerinin yanı sıra temel amaçların ve hedeflerin mutlak surette dikkate alınması ve kalkınma planında yer alan hedeflerden hangilerinin stratejik planda na-

İyi bir stratejik planda, mutlak suretle 2007-2013 dönemi Kalkınma Planına uygunluğun sağlanması gerekir. Kalkınma planı dikkate alınmadan stratejik plan hazırlanması hem mevzuata uygun değildir hem de mümkün değildir. Kalkınma planında yer alan mevcut durum analizlerinin yanı sıra temel amaçların ve hedeflerin mutlak surette dikkate alınması ve kalkınma planında yer alan hedeflerden hangilerinin stratejik planda nasıl yer aldığının bir tablo olarak stratejik planın ekinde "Kalkınma Planı İle Sağlanan Koordinasyon" başlığı altında yer alması gerekmektedir.

sıl yer aldığının bir tablo olarak stratejik planın ekinde "**Kalkınma Planı İle Sağlanan Koordinasyon**" başlığı altında yer alması gerekmektedir.

Kalkınma planında, mahalli idare stratejik planlarında yer alması gereken amaçlar, hedefler ve çok sayıda faaliyetler yer almaktadır. Bunların sayısı yüzlerle ifade edilebilir ve bu makalede tek tek sayılamayacak kadar detaylı çalışmalar yer almaktadır. Sadece bir örnek olarak, 9. Kalkınma Planında, okul öncesi eğitimde okullaşma oranının % 19,9 dan % 50.ye yükseleceği ve ilköğretimde derslik başına düşün öğrenci sayısının 43,5 dan 30'a düşeceği bir hedef olarak ortaya konulmuştur. Bu durumda mahalli idare stratejik planlarında bu durum görmezden gelinemez. Mevcut durum analizlerinden de faydalanarak bu hedeflere uygun yerel hedef ve faaliyetlerin stratejik planda yer alması örneğin yeni okul öncesi eğitim kurumları açılmasını teşvik etmek şeklinde faaliyetler belirlenmesi gerekmektedir. Yine kalkınma planlarında yer alan kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, organizasyon ve bilgi işlem yapılarının güçlendirilmesi, personelin eğitilmesi gibi çok sayıda hedef doğrudan mahalli idarelerle ilgilidir ve mahalli idare stratejik planlarında kavranması gerekir. Bu kavrama düzeyinin de stratejik plan ekindeki tabloda gösterilmesi gerekir. Kaba bir hesapla bu tablonun yüzlerce satırdan oluşması gerektiğini söyleyebilirim.

2. Sektörel ve Tematik Strateji Belgelerine Uygunluk

Son dönemlerde sekretaryası DPT tarafından yürütülen çok sayıda sektörel ve tematik strateji belgesi yayımlandı. Bunlarda yer alan amaç hedef ve değerlendirmelerin mevzuat, güçlü bir plan ve iyi yönetim ilkeleri çerçevesinde stratejik planda yer alması gerekmektedir. Mahalli idare stratejik planları ile yakından ilgili olabilecek strateji belgeleri şunlardır;

- Tarım Stratejisi (2006-2010)
- Türkiye Sanayi Politikası
- Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi
- Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı
- Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Eylem Planı 2007-2013
- Türkiye'de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı
- AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi
- Esnaf-Sanatkarlar Stratejisi

3. Uluslararası Anlaşmalara ve Sözleşmelere Uygunluk

Anayasamız'ın 90'ıncı maddesine göre, Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddi-

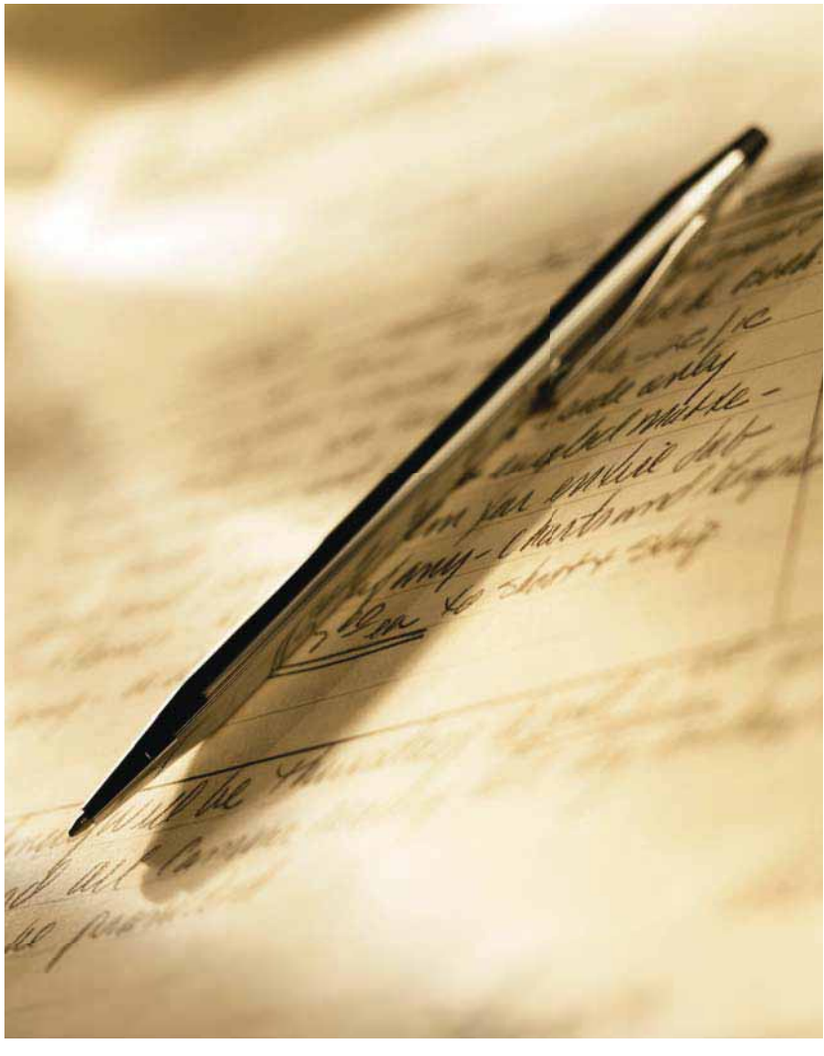

ası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.

Mahalli idare stratejik planı ile doğrudan ilgili çok sayıda uluslar arası anlaşma v sözleşmeler vardır. Bu sözleşmelerin gereği mahalli idareleri ilgilendiren hususlar planlarda hedef ve faaliyet olarak zaman zaman da performans göstergesi olarak yer alması gerekir. Çok sayıda yer alan örnek içinden yine sadece bir örnek vermek gerekirse, 13 Aralık 2006 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda kabul edilen ve ülkemiz tarafından 80 ülke ile birlikte imzalanan "Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme"nin onaylanması, 3/12/2008 tarihli ve 5825 sayılı Kanunla uygun bulunmuştur. 5825 sayılı Kanun 18 Aralık 2008 tarihli ve 27084 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'de belediye stratejik planlarında yer alması gereken birçok düzenleme bulunmaktadır.

4. İç Kontrol Eylem Planı İle Uyumluluk

Tüm kamu idarelerinde 30 Haziran 2009 tarihinde üst yönetici tarafından imzalanan "İç Kontrol Eylem Planı" yürürlüğe konuldu ve eylemlerin iki yıllık zaman dilimi içinde gerçekleştirilmesi gerektiği belirtildi. Eylemler, kurumsal kültürü sağlamaya; örgüt yapısı, süreç akış şemaları, hizmetiçi eğitim gibi çok sayıda yöntemle kurumsal kapasitenin artırılmasına; insan kaynakları yönetiminin oluşturulmasına; kurumsal hedefler doğrultusunda ortaya çıkması muhtemel riskleri belirlemeye ve bunları yönetmeye; muhasebe, arşiv, bilgi işlem gibi konularda standartlar oluşturmaya; yönetim bilgi sistemini kurmaya ve güçlü bir izleme değerlendirme sistemini oluşturmaya, yöneliktir. Bir mahalli idare için ortalama 150 -200 civarında belirlenen eylemlerin, stratejik planda ilgili olduğu amaç ve hedefin altında faaliyet olarak yer alması ve bu faaliyetlerin tüm plan dönemi içinde değil 2 yıllık zaman dilimi içinde tamamlanacağının vurgulanması gerekmektedir. Yine stratejik planın ekinde, iç kontrol eylem planında yer alan eylemlerden planda bulunanlar bir tablo olarak sunulabilir.

Mahalli idarelerin en önemli problemlerinden birisi, gelirlerinin giderlerini karşılamaması ise diğeri de kurumsal yapılanmanın bir türlü tamamlanamamasıdır. Bunun siyasi, ekonomik ve sosyal nedenleri vardır ve bu sorun yerel yöneticilerin başlıca sorunudur. Kurumsal kimlik ve yapılanmayı sağlayan mahalli idareler ile bunu yapamayan idareler arasında çok önemli farklılıklar vardır.

5. Kurumsal Yapılanma İhtiyacını Kavrama

Mahalli idarelerin en önemli problemlerinden birisi, gelirlerinin giderlerini karşılamaması ise diğeri de kurumsal yapılanmanın bir türlü tamamlanamamasıdır. Bunun siyasi, ekonomik ve sosyal nedenleri vardır ve bu sorun yerel yöneticilerin başlıca sorunudur. Kurumsal kimlik ve yapılanmayı sağlayan mahalli idareler ile bunu yapamayan idareler arasında çok önemli farklılıklar vardır. Bu nedenle stratejik planlarda başlıca çözülmesi gereken sorun budur ve planda zaman zaman amaç zaman zamanda hedef olarak kurumsal yapılanmanın yer alması gerekmektedir. Kurumsal yapılanma hedefinin stratejileri olarak, mahalli idare stratejik planında yüzlerce kalem yer alabilir bunlara birkaç örnek olması açısından aşağıdaki stratejiler sıralanabilir;

1. Bütçe hazırlık sürecinin etkinliğini artırmak.
2. İç kontrol, iç denetim, performans esaslı bütçeleme, raporlama gibi mali ve yönetim araçlarının kurumsallaşmasını sağlamak.
3. Performans değerlendirme bilgi sistemi kurmak.
4. Uygulayacağımız politikaların maliyeti, etkilediği kesimler ve fırsat maliyetini göz önüne alınarak,

bütçenin, uygulanacak politikaların maliyetini ve performansını gösterecek bir yapıya kavuşturmak.

5. Kaynakların performans programına uygun olarak tahsisini sağlamak
6. Belediyemizde performans kültürünün oluşturulması çerçevesinde ölçme, izleme ve değerlendirme süreçlerini geliştirmek.
7. Mevcut idari ve beşeri kapasite nitelik ve nicelik olarak stratejik yönetim anlayışı doğrultusunda geliştirmek.
8. Ortaya çıkacak kurumsal yapılanma ihtiyaçlarını gidermek. Bu çerçevede,

- Mali Hizmetler Müdürlüğü bünyesinde İç Kontrol Birimi oluşturulacak bu birim iç kontrol, ön mali kontrol ve izleme değerlendirme şeklinde alt birimlere ayrılacaktır.
- Kalite Birimi kurulacaktır.
- Yönetim Bilgi Sistemi Ekibi kurulacaktır.
- Kurumsal Kimlik Geliştirme Ekibi oluşturulacaktır.
- İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü'nün altındaki Eğitim Servisi yeniden yapılandırılacaktır.
- Bilgi Edinme Birimi kurulacaktır.
- Etik Kurulu kurulacaktır.
- Risk Belirleme Ekibi oluşturulacaktır

6. Bürokrasinin Azaltılması

31 Temmuz 2009 tarih ve 27305 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik" hükümleri ve bu Yönetmeliğe ekli "Hizmet Envanteri Tablosu" ile "Kamu Hizmet Standartları Tablosu" ülkemizde bürokrasinin azaltılması, vatandaş memnuniyeti, kamu hizmet sunumunun standartlaştırılması, şeffaflık ve hesap verilebilirliği sağlayacak son derece önemli düzenlemelerdir. Kamu idarelerine bu düzenlemelere uyum konusunda 6 aylık bir süre verilmiştir. Planlarda hem anılan mevzuat gereği hem de iyi yönetişim gereği bürokrasiyi azaltan, program sorumlularını raporlayan standart bir şekilde hızlı hizmet sunulmasına neden olan hedef ve stratejilere yer verilmelidir.

Risk analizi, stratejik kararlarda ele alınan değişkenle ilgili olan riskin kapsamlı olarak anlaşılmasını sağlayan yöntemlerin bütünüdür. Başka bir ifade ile ilgi duyulan değişkene ilişkin kestirim, olasılık dağılımı biçiminde ortaya konur. Risk analizi, stratejik planlamanın çok önemli bir aracıdır ve mutlak surette planlarda yer almalıdır.

7. Bütçe İmkanlarına Uyumluluk

Performans programı, stratejik planda belirlenen hedeflerin bütçeye ve dolayısıyla faaliyete geçmesini, sağlayan dokümandır. Başka bir deyişle, stratejik plandaki 5 yıllık hedeflerin önceliklendirmesinin yapıldığı dolayısıyla performans hedefi şeklinde yıllık dilimlere ayrıldığı dokümandır. Performans programına göre bütçe ödenekleri üç ana başlığa ayrılmaktadır. Birinci ana başlık faaliyetlere bağlı olmayan faaliyet gerçekleşmese dahi devamı gereken genel yönetim giderleridir. İkinci başlık diğer idarelere yapılan yasal transferlerdir. Üçüncü ana başlık ise stratejik planda yer alan faaliyetler için yapılan giderlerdir. Bu üçüncü ana başlığı oluşturan giderlerin beş yıllık toplamı stratejik planın büyüklüğünü yani gerçekleştirilmesi mümkün faaliyetleri gösterir. Dolayısıyla her mahalli idarenin bir "**vaat kapasitesi**" vardır. Bu kapasiteden bağımsız stratejik planların hazırlanması ve dolayısıyla gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Bu kapasite gözetilmeden hazırlanan planlar dilek ve iyi niyet belgeleri olarak rafa kaldırılmak zorundadır. Bu nedenle planın "Maliyetlendirme" bölümünde bu analizin bulunması gerekir.

Stratejik plan, mahalli müşterek sınırsız ihtiyaçlardan önceliklerin belirlenerek kıt kaynaklarla karşılanmasını sağlayan belgedir. Bu analizde, gerçekleşen bütçe gelirleri ve ilave finansman imkanları (mevzuattaki limitlere uygun borçlanma, yap işlet devret modelleri, kamu özel ortaklıkları) dikkate alınarak bunlardan genel yönetim giderleri ile diğer idarelere yapılacak transferler düşüldükten sonra geriye kalan vaat kapasitesi miktarı ile belirlenen faaliyetlerin, hedef ve amaçların gerçekleştirileceği gerçeği göz önünde bulunarak bir değerlendirme yapılmalıdır.

8. Risk Analizi

Risk analizi, stratejik kararlarda ele alınan değişkenle ilgili olan riskin kapsamlı olarak anlaşılmasını sağlayan yöntemlerin bütünüdür. Başka bir ifade ile ilgi duyulan değişkene ilişkin kestirim, olasılık dağılımı biçiminde ortaya konur. Risk analizi, stratejik planlamanın çok önemli bir aracıdır ve mutlak surette planlarda yer almalıdır.

Literatürde çeşitli risk analiz teknikleri yer almaktadır ve bunların stratejik planlarda nasıl yer alacağı da belirlenmiştir. Risk analizinin faydalarını, karar vermede sistematik ve mantıksal bir yaklaşım sağlaması; karmaşık karar sorunlarında seçeneklerin ayrıntılı bir analizini olanaklı kılması; Karar vericinin risk ve belirsizlikle gerçekçi bir biçimde karşı karşıya gelmesi; idare içinde iletişime yardımcı olması; karar vermede yargı ve sezgiyi ön plana çıkartması, şeklinde sıralayabiliriz.

9. Mevzuat Analizi

Her ne kadar stratejik plan kamu idarelerinin belirlenen vizyon çerçevesinde ortaya konulan amaç ve hedeflere uygun yönetilmesini sağlayan araç olsa da tamamen mevzuattan bağımsız değildir. Amaç ve hedefler idarelere kanunlarla yüklenen misyon ve yetkiler çerçevesinde belirlenmektedir. Kanunlarda yer almayan, idarelerin yetkilendirilmediği iş ve işlemlerin idarenin amaç ve hedefleri arasında yer alması mümkün değildir. Örneğin belediye mevzuatında daha önce yetkiler arasında yer alıp Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen öğrencilere burs verilmesi, okul öncesi eğitim kurumları açılması doğrudan stratejik planda faaliyetler arasında yer alamaz.

Bu nedenle plan ekinde ciddi bir mevzuat analizi bulunmalı bu analizde mahalli idare yetki alanında olan ve olmayan konular detaylıca incelenmelidir.

10. Alternatif Stratejiler

Amaç ve hedefleri gerçekleştirecek stratejilerin doğru, etkili ve gerçekçi belirlenmesi elbette sağlıklı bir planlamanın ilk koşuludur. Ancak risk analizleri ile bağıntılı olarak alternatif stratejiler belirlenmeli ve bu stratejilerin hangi koşullarda devreye alınacağı tablo ya da kısa bir rapor olarak plan ekinde bulunmalıdır. Aksi takdirde en küçük riskin gerçekleşmesi durumunda öngörülen stratejiler anlamını kaybedebilecek ve plan uygulanamaz ve bütçelenemez hale gelecektir.

Alternatif stratejiler planın yenilenmesini gerektiren durumlarla ilgili değildir. Çünkü planın yenilenmesini gerektiren durumlarda alternatif bir stratejiye de gerek yoktur. Mahalli idarelerde yenileme gerektiren halleri, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen mevzuatta değişiklik olması; üst yöneticinin değişmesi ve doğal afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalımların vuku bulması şeklinde sıralayabiliriz ki bu durumlarda planın tümden yenilenmesi gerekmektedir.

Bu nedenle planın yenilenmesini gerektiren yukarıda ki durumların planda ne risk analizi içinde ne de alternatif stratejiler içinde yer almaması gerekir.

11. İzleme ve Değerlendirme Sistemi

Kamu idarelerinde, stratejik yönetim ilkelerinin uygulanmaya başlaması ile birlikte, “izleme ve değerlendirme” en önemli çalışma alanlarından birisini oluşturacaktır. Stratejik planında başarısı ne kadar sağlıklı bir izleme değerlendirme sisteminin kurulduğu ile

doğrudan ilişkilidir. Uygulama da plan hazırlayıcıların en çok ihmal ettiği alanlardan birisi de izleme ve değerlendirmedir. Kanaatimce sağlıklı bir izleme değerlendirme için aşağıda belirtilen sistemler kurulmalıdır;

a. İzleme ve Değerlendirme El Kitabı; Stratejik planın izlenmesine yönelik bir el kitabı hazırlanmalı ve izleme değerlendirme bu el kitabında ilan edildiği üzere ve buradaki kriterlere uygun bir şekilde yürütülmelidir.

b. İzleme ve Değerlendirme Birimi; Mali hizmetler biriminin alt birimi olarak "İzleme ve Değerlendirme" birimi kurulmalıdır.

c. Raporlama; İzleme ve değerlendirme sistemi çerçevesinde beş temel raporlama yapılmalıdır. Bu raporlar, ilgili dönemler itibarıyla "İzleme ve Değerlendirme" başlığı altında verilen ilerlemeler, sapmalar ve nedenleri, düzeltici önlemlere ilişkin öneriler, çevresel faktörlerin incelenmesini ve uygulama süreç ve sonuçlarının kalite unsurlarına ilişkin değerlendirmeleri kapsamalıdır. Bu raporlar; yıllık ilerleme raporu, faaliyet raporu, ara dönem raporu, tamamlanma raporu ve özel raporlardır.

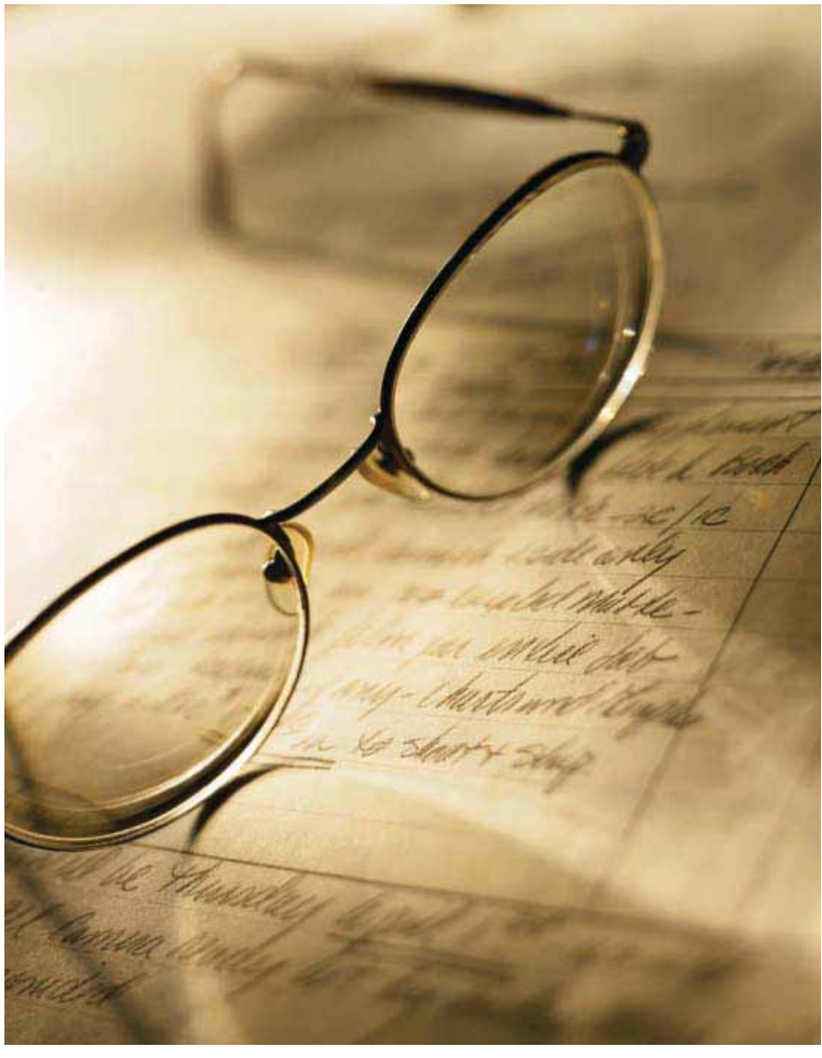

12. Diğer İdare Stratejik Planları İle İlişki

Tüm mahalli idare stratejik planları ulusal düzeydeki üst dokümanlara (Kalkınma planı, Sektörel strateji belgeleri, orta vadeli program, orta vadeli mali plan vs) uygun olmuş olsa bir nebze diğer idare stratejik planları ile daha iyi uyum sağlanacağı söylenebilir. Ancak bugün gerek planlarda ulusal dokümanların dikkate alınmaması gerekse birbirini kuvvetle etkileyecek diğer merkezi idare ve mahalli idare planlarının dikkate alınmaması stratejik planlama sürecinin en önemli risklerindendir. Örneğin İstanbul'da bir ilçe belediyesinin stratejik planı, büyükşehir belediyesi planından, İSKİ ve İETT gibi bağlı idare planlarından, il özel idaresinin stratejik planından, çevre ilçe stratejik planlarından kuvvetle etkilenir bunlar bağlı değişkenlerdir. Yine aynı şekilde merkezi idarelerin (Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı vs) stratejik planı da o ilçe stratejik planıyla ilgilidir. İyi bir stratejik planlama süreci, tüm bu planların bir bütünün parçasını oluşturması ve aralarında çok iyi bir ahenk ve bütünlük bulunması durumunda gerçekleşir.

Mahalli idarelerin, mevzuatımızda bu bütünlüğü sağlayacak mekanizmaların eksikliğini göz önüne alarak, stratejik planlarında, diğer idare stratejik planlarıyla olan doğrusal ilişkiyi kendi çabalarıyla ortaya koymaları beklenmektedir.

13. Dünya ve Bölge Gelişmelerinin Anlaşılması ve Planda Yer Verilmesi

Stratejik planın mevcut durum analizi bölümünde,

dünyadaki yerel yönetimlerle ilgili ciddi gelişmelerin ve bölgesel gelişmelerin içsel bir analizinin yer alması ve ortaya çıkan sonuca göre de amaç ve hedeflerin belirlenmesi gerekmektedir. Örneğin tüm Dünya'da sosyal korumanın yoksulluğu ortadan kaldırmanın bir aracı olarak kullanıldığı ve temelde istihdam yaratılarak sağlandığı gerçeği göz önünde bulundurularak sosyal koruma modelleri geliştirilmesi gerekirken mahalli idare stratejik planlarında yoksullukla mücadele etmek yerine yoksulluğu sürdürme modelleri benimsenmişse bu modellerin dünya gerçekleriyle örtüşmediği belirtilerek stratejik planda revizyona gidilmesi gerekecektir.

14. Finansman Modelleri

Yerel yönetimlerin şu anda yaşadığı en önemli sorun finansman olanaklarının sınırlı olması ve gelirlerin mevcut giderleri karşılamadan çok uzak olmasıdır. Gerçekten mahalli idare mevzuatıyla yetkileri çok artırılan idarelerin gelirleri buna paralel bir artış göstermemiştir. Bu nedenle özellikle belediyeler batma noktasındadır. Birçok belediye zorunlu ve asgari giderlerini dahi ödeyememekte, bir çok belediyede merkezi hükümet vergi gelirlerinden aktarılan payların toplam gelirler içindeki payı % 80'leri aşmakta ve bir çok belediyede de personel giderleri toplam bütçenin % 80'lerini bulmaktadır. Bu koşullar altında stratejik planlar önceliğini yitirmekte ve birçok belediyede yasal gerekliliğin yerine getirilmesi olarak algılanmaktadır. Oysa stratejik planlar sadece yapılacak stratejileri değil bunların finansmanını da kapsar. Bu nedenle planlarda bütçe gelirlerini artırma imkanları, öz kaynakları harekete geçirme, verimli projeler oluşturarak iç ve dış borçlanma imkanları ve hibe imkanları, leasingden yap işlet devret modellerine kadar geniş bir yelpazedeki finansman modellerinin yer alması gerekmektedir.

Sonuç yerine, bu çalışmada mahalli idarelerin stratejik planlarında yer alması gereken önemli hususları ortaya koymaya çalıştık. İyi bir stratejik planda bulunması gerekenleri klişe ve soyut ifadelerle değil somut olarak anlatma çabası içinde olduk. Bir makale boyutlarını aşmamak için ne demek istediğimizi az ama etkili örneklerle açıklamaya gayret ettik. Bu çalışmalarla amacımız mahalli idarelerin farkındalık düzeylerini yükselterek kurumsal kapasitelerini güçlendirmek ve stratejik yönetimi tüm unsurları ile yerleştirmektir. Ancak bu durumda nihai amaç olan iyi yönetim ve yüksek vatandaş memnuniyeti sağlanabilir. Uygulayıcıların, stratejik planlama ekiplerinin, bu konuda danışmanlık faaliyetleri icra edenlerin, denetim elemanlarının ve özellikle stratejik planları değerlendirecek olan mahalli idare meclislerinin ve kamuoyunun bu makaledeki hususları dikkate alarak planları incelemesinde çok önemli faydalar bulunmaktadır. Önümüzdeki sayıda mali takvime de uygun olarak iyi bir performans programının taşıması gereken özellikler ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Doç.Dr.M.Akif ÇUKURÇAYIR
Selçuk Üniversitesi,
İİBF Öğretim Üyesi

TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİM GELENEĞİ

Türkiye Tanzimat'tan bu yana yönetim reformu konusunda oldukça yoğun olarak enerji harcamaktadır. Reform çabaları genel olarak hem Tanzimat döneminde hem de günümüzde Batılı devletlerin zorlamasıyla veya yönlendirmesiyle gündeme gelmekte ve sürdürülmektedir. O dönemde İngiliz, Fransız, Avusturyalı ve bazen de İtalyan kılavuzlar eşliğinde reformlar yapılır, farklı kurumlarda reform konularıyla ilgili eğitimler verilirdi. Günümüzdeki reform çabalarında etkili olan süreç, Avrupa Birliği uyum sürecidir.

Türkiye'de yerel yönetimler toplumsal, ekonomik, siyasal ve kültürel bakımlardan günlük yaşamın belirleyici unsuru haline gelmişlerdir. Bugün, yerel yönetimlerin yönetim birimleri olarak yaşamımızı oldukça yoğun bir biçimde etkilediğini belirtebiliriz. Ancak, bu yönetsel birimlerin belirtilen gelişme düzeyini yakalaması yaklaşık 170 yıllık tarihsel gelişmenin ürünüdür. İmparatorluk döneminde dışsal ve içsel etkilerle başlayan bu süreç, Cumhuriyet döneminde ve özellikle Avrupa Birliği ile ilişkilerin yoğunlaşmasıyla birlikte oldukça olgun ve etkin bir nitelik kazanmıştır ve her geçen gün yerel yönetim ve yerel siyaset yurttaşın günlük yaşamında daha etkin olmaktadır. Daha ileri giderek şunu da söylememiz olanaklıdır: Yerel yönetimlerimizin birçoğu çağdaş Batılı örneklerinin düzeyinde kararlar almakta ve yerel gereksinimlere yönelik hizmet vermektedirler. Bu anlamda yerel yönetimlerin önemli bir birikime sahip oldukları söylenebilir. Ancak, henüz bu durumu genelleştirmek oldukça olanak dışı ise de, yine de çok önemli bir yere gelindiğini göz ardı etmemek gerekir. Oldukça uzun bir dönem merkezi yönetimin yoğun etkisinde ve adeta merkezi yönetimin bir parçası olarak varlığını sürdüren yerel yönetimler, yaklaşık son 30 yıllık süreçte "özerk kamu tüzel kişiliği" niteliğini kazanarak büyük bir gelişme ve değişme ivmesi kazanmışlardır.

Yerel yönetimlerin bu kadar geç gelişmesi, toplumsal ve ekonomik gelişmeye katkıda bulunacak nitelikte yerel kamu hizmetlerini karşılayamaması bu kurumların Batılı örneklerinin taklidi olarak ve özellikle de merkezi yönetimin amaçlarına hizmet edecek biçimde kurgulanmış olmalarından kaynaklanmaktadır. Batıdaki gelişme süreci çok daha uzun bir zaman almıştır. Ancak, Batılı demokrasilerde yerel yönetimler her anlamda günlük yaşamın en önemli bir parçası halindedirler. Özünde yerel yönetim "hukuksal-siyasal" bir kavram ve yönetsel-sosyal bir kurum olarak bir tüzel kişilik özelliğini "geç ortaçağlar Avrupasında" kazanmıştır. "Şehirleri özgürleştiren" bu süreç 12. yüzyıl Avrupasında başlamıştır.[1] Yirminci yüzyılda ise, yerel yönetimler çağdaş demokrasilerin temel yapıtaşlarından biri haline gelmiştir. Türkiye'de ise, yerel yönetimlerin ancak son yıllarda hem genel siyasetin hem de genel toplumsal yaşamın önemli bir konusu haline gelebildiği belirtilebilir.

Türkiye'de yönetimde yeniden yapılanma çalışmalarını Tanzimata kadar götürmek olanaklıdır. Türk yönetim geleneği içerisinde ilk batılı yönetim kurumları Tanzimatla birlikte görülmüştür. Ancak, Cumhuriyetle birlikte Anayasal ve yasal temelleri olan bürokratik örgüt yapıları oluşturulmaya başlanmış, 1950'lerle birlikte bugün bile yoğun olarak devam eden yeniden yapılanma çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Önceki kesimlerde de değinildiği gibi, ekonomide siyasette ve küresel alanda meydana gelen gelişmelerin doğası gereği, ulusal ve yerel yönetim sisteminin yeni baştan ele alınması gelişmelere yanıt verebilecek hale getirilmesi ve her şeyden önce yurttaş gereksinimlerini karşılayabilmesi için yeniden yapılanma çalışmaları yaşamsal önem taşımaktadır. Bu kısımda, Türkiye'de demokratik ve yurttaş ağırlıklı yerel yönetim geleneğinin olup olmadığına yer verilecek ve çağdaş anlamda yurttaş odaklı bir yönetimi zorunlu kılan gelişmelerin neler olduğuna bakılacaktır. Türkiye'de Cumhuriyet öncesinde bugünkü anlamda bir yerel yönetim türü bir yapılanmanın olmadığı bilinmektedir. Kriz üzerine kriz yaşayan ülkemizde, en önemli krizlerden bir de yönetsel süreçlerin tıkanmasıdır. "Refah devleti" arayışlarının iyi bir yönetsel sistemden geçtiği düşüncesiyle, varolan ağır bürokratik yapıya yoğun eleştiriler yöneltilmektedir. Bu yönetsel etkinliklerin tıkanması konusunda, hem devlet kaynaklı, hem de özel kurum ve kuruluşlarca ya da kişilerce girişilen önemli çabalar yaklaşık elli yıldır gözlenmektedir. Özellikle planlı dönemle birlikte bu çabalar yoğunlaşmıştır.

Türkiye'de yönetimde yeniden yapılanma çalışmalarını Tanzimata kadar götürmek olanaklıdır. Türk yönetim geleneği içerisinde ilk batılı yönetim kurumları Tanzimatla birlikte görülmüştür. Ancak, Cumhuriyetle birlikte Anayasal ve yasal temelleri olan bürokratik örgüt yapıları oluşturulmaya başlanmış, 1950'lerle birlikte bugün bile yoğun olarak devam eden yeniden yapılanma çalışmalarına ağırlık verilmiştir.

Tanzimata kadar yerel hizmetler vakıfların başında olan kadılar aracılığı ile yürütülmüştür. Tanzimatla birlikte her alanda meydana gelen yapısal dönüşüm kıpırdanmaları kuşkusuz yerel alanda da meydana gelmiştir ve özellikle yönetsel yapı ve yönetim hukuku transferinde örnek alınan Fransa modeli bir yapılanma gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Bu yeni yapılanma, halkın beklentileri ve uğraşları sonucu oluşmuş bir durum değildir.[2] Fransa özelinde batıya özenen Tanzimat paşalarının ve aydınlarının göstermelik çabalarından ibaret bir gelişme olarak da değerlendirilebilir. Tanzimat'la birlikte kurulan belediyeler bir demokratik katılım gereksinimden çok batıyla ilişkilerin yoğunlaşmasının bir sonucudur.[3] Osmanlının çöküşüne doğru ve özellikle İkinci Meşrutiyet ortamında da, yerel demokrasiyi savunan, İl Kurulları aracılığıyla finansal ve yönetsel kontrolün halka verilmesini Prens Sabahattin gibi aydınlar savunmuştur.[4]

Bir bütün olarak Osmanlı çağdaşlaşma çabalarına bakıldığında bunların köklü reformlar değil, yalnızca kötü gidişi ve çöküşü önlemek amacıyla girişilen çabalar olduğu görülmektedir. Bunun temelinde ise, sistemin iç ve dış tehditlere karşı koymada zorlanması vardır. Merkez çevre sıkıntılarının aşılamaması sonucu yerel yönetimlerin kurulması ve bölgesel meclislerin oluşturulması, bu sıkıntıların aşılması için bir umut olarak adem-i merkezi düzenlemelere gidilmiştir. Tebaa (buyruk alan, tabi olan yurttaş) anlayışından yurttaş/birey merkezli bir temsil ilişkisinin ortaya çıkması, "sisler altında saklı bir karar alma mekanizmasını" yavaş yavaş daha anlaşılabilir hale getirmeye başlamıştır.[5]

Cumhuriyet döneminde ise, öncelikle köy yönetimlerinden başlayarak belediyeler yasal bir temele kavuşturulmuşlardır. 1924'te Köy Yasası ve 1930'da Belediye Yasası çıkarılmıştır. 442 sayılı Köy Yasası, köyde yürütülecek hizmetlere köylünün hem akçal hem de işgücü olarak katılmasını zorunlu tutarak köy yönetiminde bütün köylünün sorumlu olduğunu göstermiştir. Bugün de yürürlükte olan 1580 sayılı Belediye Yasası, öncelikle kentsel hizmetlerin yürütülmesini ve düzenli bir kentleşmenin sağlanmasını belediye yönetimlerine ödev olarak vermiştir.

Türkiye'de çok partili yaşama geçişle birlikte bürokrasiyle ilgili yakınmalarda artmaya başlanmış ve bürokratik sıkıntıları azaltmak için yeniden yapılanma çalışmaları bu dönemle birlikte, bugün bile hala iyileştirilemeyen bir takım noktaların da düzeltilmesi amacıyla raporlar hazırlanmıştır. Örneğin, yeniden yapılanma ve bürokrasinin sorunlarının azaltılmasıyla ilgili ilk önemli çalışma ve rapor 1949 yılında Fritz Neumann

tarafından yapılmış ve Başbakanlığa sunulmuştur.[6] Bu rapora göre, önemli sorun alanları şunlardır: Görevlilerin nitelikleri, yasaların elverişsizliği, denetim sorunları, kırtasiyeciliğin çok ağır olması, görev ve yetkilerin belirsizliği. Dikkat edilirse, *yurttaş odaklı yönetimin* düzeltim alanı olarak gördüğü bütün konular 1949'da Neumann tarafından özetlenmiştir. Daha da önemlisi, *yurttaş odaklı yönetim* açısından gündelik/rutin işlerin olabildiği ölçüde alt kademelere aktarılması, desentralize bir örgütsel yapılanmanın benimsenmesinin doğru olacağının raporda belirtilmesidir. Bugün tartışılan sorunlar ve önerilen çözümlerin elli yıl öncesiyle benzerlik göstermesi, yeniden yapılanma çalışmalarında çok da mesafe alınmadığının göstergesi olarak düşünülebilir.

1961 Anayasası (116. Md.) ile birlikte yerel yönetimlerin daha fazla işlev üstlendiği, karar organlarının seçimle oluşturulacağı hükmü getirildi. Böylece, halkın temel rol oynadığı daha katılımcı ve karar organlarının halk tarafından belirlendiği yerel yönetimler dönemine geçiliyor ve bu durum anayasal garanti altına alınıyordu. 1960'lı yıllarla birlikte, siyasal erki elinde bulunduranlar, yönetimin her düzeyinde reform yapma/yönetimi yeniden yapılandırma amacıyla projeler hazırlatmışlar ve yurttaşı da içine katan önemli reform projeleri hazırlamışlardır. MEHTAP adıyla bilinen Merkezi Hükümet Teşkilatı araştırma Projesi bu çalışmaların en önemlisidir. Proje gereği, kent ve kasabalarda "toplum kalkınması" yaklaşımıyla katılımcı bir kalkınma ve yeniden yapılanma düşüncesiyle yurttaşın daha iyi hizmet görmesi ve bu gelişmelerde sistemin içinde olması benimsenmiştir.[7]

1970'li yıllarla birlikte yerel yönetimlerde daha fazla halkla bütünleşme ve birlikte yönetme anlayışı bir güçlü eğilim olarak kendini göstermiştir. "Demokratik Yerel Yönetim Hareketi", kentlerin farklılaştığı ve farklı toplumsal sınıfların ortaya çıktığı bir dönemdir aynı zamanda.[8] Bu akımla birlikte yerel alanda halk daha fazla kent yönetimini tanıma olanağı bulmuştur. Dolayısıyla halkın neredeyse *daha fazla yönettiği* bir dönem yaşanmış ve bu dönemde belediyecilikte sosyal adalet, halk katmanlarının karar alma süreçlerine dahil edilmesi ve vesayet sorununun aşılması temel referanslar olarak benimsemiştir.[9]

1980'li yıllar genel kamu yönetiminde olduğu gibi yerel yönetimlerde de liberal politikaların yoğun olarak uygulandığı yeni bir dönemdir. Belediyelerin özellikle akçal konularda güçlendirilmesi, yerel hizmetlerin daha ileri düzeylerde yürütülmesi için önemli adımlar atılmıştır. Öyle ki, Güler'e göre liberalizasyon politikaları ile yapılan çalışmalar, yerel kaynakların sermaye çevrelerine daha kolay aktarılmasını sağlayarak gereğinden fazla abartılmış ve bir *yerel yönetim fetişizmi* ortaya çıkmıştır.[10]

Ancak, 1973'lerden itibaren yurttaşın daha fazla hizmetlerin merkezinde görülmeye başlandığı ve yerel yönetimlerin güçlenmeye ve genel kamu yönetimi içerisinde önemli bir yer edinmeye başladığı belirtilebilir. 1973'ten sonra gelişen yeni söylemlerle *belediyecilik akımı,* belediyelerin demokrasinin beşiği olduğu, merkezi yönetimin vesayetinin ağır olduğu, geleneksel temellerinin zayıf olmasına ve olumsuzluklara karşın belediyelerin önemli işlevler gördüğü ve kaynaklarının artırılması gibi temeller üzerinde gelişmiştir.[11]

1980'li yıllar genel kamu yönetiminde olduğu gibi yerel yönetimlerde de liberal politikaların yoğun olarak uygulandığı yeni bir dönemdir. Belediyelerin özellikle akçal konularda güçlendirilmesi, yerel hizmetlerin daha ileri düzeylerde yürütülmesi için önemli adımlar atılmıştır.

1980'li yıllarda bu evrim daha da hızlanmış yerel yönetimlerin adı ve etkinlikleri yerel alanda daha çok hissedilmiş ve bu durum geliştikçe yurttaşın da, örgütlü ya da örgütsüz, kentsel ve kırsal alanlarda kent ve çevre değerlerini koruma amacıyla önemli girişimlerde bulunduğu, kentin/yerel alanın biçimlenmesinde rol almaya başladığı önemli gelişmeler yaşanmıştır. Bazı örnekler bu savı güçlendirecektir: İlk olarak, 1989 yerel seçimleri öncesinde, Antalya Belediye Meclisi'nin yapı katlarını yükseltme kararına karşı, Mimarlar Odası Yönetim Mahkemesi'ne başvurmuş ve kararı iptal ettirmiştir. İkinci olarak, 1980'lerin başında Gökova Santralı aleyhine ve Bergama'da altın arama faaliyetlerine karşı köylülerin dava açması ve gösterilerde bulunması, köylünün çevre değerlerine ve yaşam çevresine duyarlılığını göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Yurttaşın sesini duyurabildiği, yerel/kentsel sorunlara/politikalara yön verebildiği platformlara da, 1980'li yıllarla birlikte daha fazla gereksinim duyulmuştur. Ör-

neğin, Ankara Belediyesi tarafından, halkın yerel hizmetler konusunda bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla kurultaylar oluşturulmuştur. Bu etkileşim alanlarında, her toplumsal sınıftan yurttaşların katılarak kent ve yönetim hakkındaki şikayet, dilek ve önerilerinin aktarıldığı önemli çalışmalar yürütülmüştür.[12] 1990'lı yıllarla birlikte bu tür çalışmaların hem yasal zemine kavuşturulması hem de kurumsallaşması için oldukça farklı uygulamalar ve çalışmalar da gözlenmeye başlamıştır. Küreselleşme-yerelleşme etkileşimi, küresel bazı gelişmelerin – 1992 Rio Zirvesi gibi- yerel alanda halkın daha fazla etkinliklerin merkezine çekilmesi yönünde yaptığı düzenlemeler- Yerel Gündem 21 örneği- ve Avrupa Birliği'nin yine yurttaş odaklı bir politika sonucu titizlikle benimsediği yerellik ilkesi (subsidiarity) gereği halkın daha fazla etkili olduğu bir yerel alan ortaya çıkarmıştır ve gün geçtikçe bu alan güçlenmekte kendini göstermektedir.

Küreselleşme-yerelleşme etkileşimi, küresel bazı gelişmelerin – 1992 Rio Zirvesi gibi- yerel alanda halkın daha fazla etkinliklerin merkezine çekilmesi yönünde yaptığı düzenlemeler- Yerel Gündem 21 örneği- ve Avrupa Birliği'nin yine yurttaş odaklı bir politika sonucu titizlikle benimsediği yerellik ilkesi (subsidiarity) gereği halkın daha fazla etkili olduğu bir yerel alan ortaya çıkarmıştır ve gün geçtikçe bu alan güçlenmekte kendini göstermektedir.

Bu gelişmenin en önemli göstergelerinden bazıları şöyledir: "Semt Danışma Merkezleri, (SEDAM)" uygulamada, belediyelerin mahalle bürosu gibi çalışmakta, çok işlevli birimler olarak etkinlikte bulunmaktadırlar. Sağlık, ev ekonomisi, özürlü eğitimi ve çeşitli kültürel etkinlikler olmak üzere, SEDAM'lar oldukça çeşitli alanlarda yurttaşı aktive etme konusunda önemli işlevlere sahiptirler.[13] Bu uygulamalar arasında en başarılı örneklerden birisi Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin 1994 yılından beri uyguladığı programdır:[14] Çocuk sağlığı, aile ekonomisi, konut planlama gibi konularda çalışılmaktadır.

Bu oluşumların yerini bugün kent konseylerinin aldığı belirtilebilir. 5393 sayılı yeni belediye kanunu, 76. Maddesinde yurttaşların, sivil toplumun, üniversitelerin katılımıyla oluşturulacak bir kent konseyinin belediyenin adeta "danışma" konseyi gibi çalışmasını öngörmüştür. Ancak, 2006 yılında çıkarılan yönetmelik sistemin işlerliğini sağlayamadığı için, 2009 yılında bazı yeni düzenlemeler yapılmıştır. Kent Konseyi mekanizmasının kurumsallaşması kuşkusuz yerel yönetimlere demokratiklik, etkinlik ve denetim konularında önemli katkılar sağlayacaktır.

1988 yılında Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) tarafından hazırlanan Kamu Yönetimi Araştırma Projesi (KAYA Projesi), yerel yönetimleri çağın gereklerine uygun hale getirme ve yurttaş odaklı bir yerel yönetim reformu için gerekli adımları atma bakımından önemli bir çalışma olmuştur. Yerel demokrasiyi güçlendirici, yerel toplulukça denetlenen, etkili katılımın sağlandığı, halk bilgilendiren, kaynaklar ve özellikle öz kaynaklar açısından güçlü, kendi yerel toplumu ile ilgili kararları kendi organları aracılığı ile alıp kendi birimleri aracılığı ile uygulayabilen, merkezi yönetimden destek ve nesnel koşullarda yardım alan, genel yönetim sistemi ile yönetimin birliği ilkesi ve planlama disiplini içerisinde bütünleşen, yönetsel etkinliği ve verimliliği gerçekleştiren bir yerel yönetim kurumu[15] raporun öngördüğü ideal yerel yönetim örgütüdür. Raporun genelinde hem etkinlik hem de demokratiklik bakımından öneriler ortaya konulmuş ve her şeyin ötesinde, halkın güven ve desteğinin kazanılması için yeniden yapılanmanın zorunlu olduğuna vurgu yapılmıştır.

1996 yılından beri gündemde olan ancak uzun süre bir türlü yasalaşamayan *Yerel Yönetimler Yasa Tasarısı* da, daha fazla yurttaş odaklı bir yerel yönetim sistemini öngörmüştür. Yerel yönetimlerle ilgili yasa tasarılarında, meslek kuruluşlarının ya da sivil toplum örgütlerinin, yerel kararların oluşum sürecine katılmaları konusunda düzenlemeler öngörülmüştür. Yasa taslağında, meslek kuruluşlarının oy hakkı olmaksızın il genel meclisi toplantılarına katılmaları ve görüşlerini bildirmeleri benimsenmiştir. Belediye meclisi toplantılarına da katılmaları öngörülmüştür. Yerel yönetimlerle ilgili olarak 2004 ve 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Yasası, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Yasasında, *yurttaş odaklı yerel yönetim* felsefesine uygun birçok düzenlemeye yer verilmiştir. Örneğin, *katılım, açıklık, bilgi verme yükümlülüğü, bilgi edinme hakkı, stratejik yönetim, yönetişim, ye-*

rel gündem 21 gibi konular bu yasalarda yer almıştır. Bunlar, hem demokratiklik hem de etkinlik sorunlarını uzun dönemde giderecek adımlardır. Yine halk denetiminin önünü açacak konulardan birisi halkın bilgi edinme hakkıdır. Yalnız burada "ilgili olmak kaydıyla" ön koşulu getirilmiştir. Yine son taslakta belediye kurulabilmesi 5.000 nüfusa sahip olma ile sınırlandırılmıştır ve yasada da aynen kabul edilmiştir. Bu da etkinliği artıracak bir madde olarak görülmektedir.[16]

Türkiye'de son yıllarda yerel yönetimlerde yeniden yapılanma arayışlarının en önemli nedeni, merkezi yönetimin taşra kuruluşlarıyla birlikte yerel alanda beklenen hizmetleri karşılamada yetersiz kalışı etkin ve verimli bir hizmet üretememesidir. Merkezin giderek artan hantal yapısal özellikleriyle birlikte yerel yönetimlere yetki ve kaynak aktarmada isteksiz davranması, yerel yönetimlerin batılı anlamda çağdaş bir kimliğe bürünmesini de engellemektedir. Dolayısıyla, yerel yönetimlerin yeniden yapılanması konusunda bir görüşbirliği/oydaşma oluşmuştur. Ancak, "nasıl?" sorusu üzerinde bir uzlaşma yoktur.[17]

Yerel yönetimlerin demokratikleştirilmesi ve özerkleştirilmesi konusunda yıllarca gerek akademik çevreler gerekse politik çevreler çok önemli çabalar harcamışlardır. Ancak, gelinen noktada vurgulamak gerekir ki, yerel yönetimler hem yönetim düzeyinde, hem de kurumsallaşma düzeyinde oldukça önemli sorunlarla karşı karşıyadırlar.

Sonuç

Türkiye Tanzimat'tan bu yana yönetim reformu konusunda oldukça yoğun olarak enerji harcamaktadır. Reform çabaları genel olarak hem Tanzimat döneminde hem de günümüzde Batılı devletlerin zorlamasıyla veya yönlendirmesiyle gündeme gelmekte ve sürdürülmektedir. O dönemde İngiliz, Fransız, Avusturyalı ve bazen de İtalyan kılavuzlar eşliğinde reformlar yapılır, farklı kurumlarda reform konularıyla ilgili eğitimler verilirdi. Günümüzdeki reform çabalarında etkili olan süreç, Avrupa Birliği uyum sürecidir.

Avrupa Birliği uyum süreci gereği yerel yönetimlerin demokratikleştirilmesi, etkinleştirilmesi ve kurumsallaşması konusunda önemli reformlar yapılmıştır. Ancak, bu reformlar hiçbir biçimde yeterli değildir. Kurumsallaşma ve hukuksallık gibi konularda yerel yönetimlerin yoğun bir eğitim ve denetim sürecinden geçmesi gerekmektedir. Yerel yönetimlerin çağdaşlaşma konusunda büyük mesafeler aldığını belirtmek gerekir. Ancak, büyük sorunlarda sistemin içerisinde varlığını devam ettirmektedir. Reform süreci kuşkusuz kesintisiz bir süreçtir. Yerel yönetim sisteminin daha güçlü hale gelebilmesi için, yönetişim konseptine uygun olarak ilgili kurum, kuruluş, kişi veya aktörlerin önyargısız bir araya gelebilmeleri ve sorunlara birlikte çözüm aramaları önemli fırsatlar ortaya çıkaracaktır.

---

[1] İlber Ortaylı, ***Tanzimattan Cumhuriyete Yerel Yönetim Geleneği***, Hil Yayın, İstanbul, 1985, s. 9

[2] Can Hamamcı, ***Merkezi Yönetim-Yerel Yönetim Ekseninde Belediyelerimizin Yapısı Ve Demokratikleşme Eğilimi,*** Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 1981, s. 9

[3] Yıldızhan Yayla, "Türkiye'de Belediyelerin Temel Sorunu", ***Sıddık Sami Onar'a Armağan,*** İ.Ü.H.F. Yayını, İstanbul, 1977, s. 958

[4] İlber Ortaylı "İmparatorluk Döneminde Mahalli İdarelerin ve Belediyeciliğin Evrimi", Ed.: İlhan Tekeli/İlber Ortaylı, ***Türkiye'de Belediyeciliğin Evrimi,*** Ed.: Ergun Türkcan, TİD Yayını, Ankara, 1978, s. 23

[5] Geniş bilgi için bkz. Ersin Kalaycıoğlu, Ali Yaşar Sarıbay, "Tanzimat: Modernleşme Arayışı ve Siyasal Değişme", ***Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim,*** Der.: Ersin Kalaycıoğlu/ Ali Yaşar Sarıbay, Der Yayınları, İstanbul, (Tarihsiz), s. 25-32

[6] Fritz Neumark, ***Devlet Daire ve Müesseselerinde Rasyonel Çalışma Esasları Hakkında Rapor,*** (Ankara Devlet Matbaası, 1949'dan göndermede bulunan Cahit Emre, Yönetim Bilimi Yazıları, İmaj Yayıncılık, Ankara, 2003, s. 266-267

[7] Ruşen Keleş, ***Yerinden Yönetim ve Siyaset,*** 4. B., Cem Yayınevi, İstanbul, 2000, s. 410-411

[8] Metin Kazancı, " 1973 Sonrası Belediyeler ve Belediyelere İlişkin Sorunlar", ***Yeni Bir Belediyeciliğe Doğru, Editör: Ergun Türkcan, Türk İdareciler Derneği Yayını, 3. Kitap, Ankara, 1982, s. 238***

[9] Keleş, Yerinden Yönetim..., s. 422

[10] Birgül A. Güler, ***Yerel Yönetimler- Liberal Açıklamalara Eleştirel Yaklaşım, TODAİE Yayını, Ankara, 1998, s. 153-154***

[11] Tekeli, Modernite Aşılırken Kent Planlaması, İmge Kitabevi, Ankara, s. 102-103

[12] Ruşen Keleş, ***Kent ve Siyaset Üzerine Yazılar (1975-1992),*** IULA-EMME Yayını, İstanbul, 1993, s. 29

[13] Selçuk Yalçındağ, ***Belediyelerimiz ve Halkla İlişkileri,*** TODAİE Yayını, Ankara, 1996, s. 144-145

[14] Orhan Efe, "Bursa'da Katılım Deneyimleri", Helsinki Yurttaşlar Derneği, ***Yurttaş Katılımı ve Yerel Yönetimler Boğaziçi Semineri***, Der. Orhan Bilgin, 1996, s. 15-17

[15] Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, ***Kamu Yönetimi Araştırması (KAYA): Genel Rapor,*** TODAİE Yayını, Ankara, 1991, s. 7-12

[16] İç İşleri Bakanlığı, ***Türkiye'nin Yeniden Yapılanmasında Yerel Yönetim Reform Taslağı,*** 2003

[17] Aykut Polatoğlu, "Yerel Yönetim Reformu Üzerine Düşünceler", ***Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 1, Ankara, 2000, s. 3-4***

Mahmut ÇOLAK
Maliye Bakanlığı
Muhasebat Başkontrolörü
Sosyal Güvenlik Kurumu
Kurumsal Gelişim
Daire Başkanı

5510 SAYILI KANUN'DA DEVLET MEMURLARININ TEDAVİ GİDERLERİNİN ÖDENMESİ USUL VE ESASLARI

Sosyal güvenlik reformunun ana bileşenlerinden biri olan yeni emeklilik sigortası rejimi ile halen devlet memurları, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejiminin, aktüeryal olarak hak ve yükümlülüklerin eşit olacağı tek bir emeklilik rejimine dönüştürülmesi planlanmıştır.

I- GENEL BİR AÇIKLAMA

Sosyal güvenlik kuruluşlarının tek çatı altında toplanması, 5502 sayılı Kanunla[1] sağlanarak Sosyal Güvenlik Kurumu[2] kurulmuştur. Yeni sosyal güvenlik sisteminin teşkilat kanununun ardından uygulama kanunlarından birisi ve en önde geleni olan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu[3] da yayımlanarak tüm maddeleri ile birlikte 2008 yılı Ekim ayı başı itibariyle ülkemizde yepyeni bir sosyal güvenlik sistemi uygulanmaya başlanmıştır. Sosyal güvenlik reformunun ana bileşenlerinden biri olan yeni emeklilik sigortası rejimi ile halen devlet memurları, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejiminin, aktüeryal olarak hak ve yükümlülüklerin eşit olacağı tek bir emeklilik rejimine dönüştürülmesi planlanmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi sigortalı sayılanları düzenlemektedir. Buna göre, söz konusu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi hükmünde hizmet akdi[4] ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar ***(eski SSK sigortalıları, bunlara kısaca 4/1-a'lı sigortalılar denilecektir.);*** (b) bendi hükmünde hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar ***(eski Bağ-Kur sigortalıları, bunlara kısaca 4/1-b'li sigortalılar denilecektir.;*** (c) bendi hükmünde devlet memurları ve diğer kamu görevlileri olan iştirakçiler ***(eski Emekli Sandığı İştirakçileri, bunlara kısaca 4/1-c'li sigortalılar denilecektir.)*** düzenlenmiştir.

5510 sayılı Kanunla, devlet memurları hiç alışık olmadığı sigortalı[5], işveren[6], işyeri[7] ve buna benzer kavramlarla tanışmıştır. Devlet memurunun kendisi SİGORTALI, çalıştığı kurum İŞYERİ, çalıştıran kurum İŞVEREN sayılacaktır. Dolayısıyla, herhangi bir belediyede devlet memuru olarak çalışan kişi sigortalı, çalıştığı belediye işyeri, çalıştırdığı belediye de işverendir.

Makale konumuza giriş yapmadan önce bazı genel hususları soru cevap şeklinde gözden geçirmemizde yarar bulunmaktadır.

1. 4/1-c kapsamında sigortalı sayılanlar kimlerdir?

- Kamu idarelerinde[8]; 4/1-a kapsamına tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp, ilgili mevzuatında, 4/1-a kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

- Kamu idarelerinde; 4/1-a ve 4/1-b kapsamına tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili mevzuatında 4/1-a kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 86'ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar.

Bu genel kuralın dışında bir de 4/1-c kapsamında sigortalı sayılanlara ilişkin hükümlerin aşağıda sayılan kişi/kişiler hakkında da uygulanacaktır. Bunlar;

- Kuruluş ve personel kanunları veya diğer kanunlar gereğince seçimle veya atama yoluyla kamu idarelerinde göreve gelenlerden; bu görevleri sebebiyle kendilerine ilgili kanunlarında devlet memurları gibi emeklilik hakkı tanınmış olanlardan hizmet akdi ile çalışmayanlar,

- Başbakan,

- Bakanlar,

- Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri,

- Belediye başkanları,

- İl encümeninin seçimle gelen üyeleri,

- 4/1-c kapsamda sigortalı iken aynı kapsamdaki kişilerin kurduğu sendikalar ve konfederasyonlar ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenlerden aylıksız izne ayrılanlar

- Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda, Türk Silahlı Kuvvetleri hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tabi tutulan adaylar ***(okulları tamamlamadan ayrılanlar ile tamamlamalarına rağmen görevlerine başlamadan ayrılanların, bu okullarda geçen eğitim süreleri sigortalılıklarından sayılmaz.)***

- Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda, Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrenciler ***(okulları tamamlamadan ayrılanlar ile tamamlamalarına rağmen görevlerine başlamadan ayrılanların, bu okullarda geçen eğitim süreleri sigortalılıklarından sayılmaz.)***

5510 sayılı Kanun'un, kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin hükümleri ***(bunlar iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortasıdır)*** 4/1-c kapsamında olanlara uygulanmayacaktır.

> ***5510 sayılı Kanun'un, kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin hükümleri (bunlar iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortasıdır) 4/1-c kapsamında olanlara uygulanmayacaktır.***

2. 4/1-c kapsamında sigortalı sayılmayanlar kimlerdir?

- 4/1-c kapsamında sigortalı sayılması gerekenlerden 18 yaşını doldurmamış olanlar,

- Kamu idarelerinin dış temsilciliklerinde istihdam edilen ve temsilciliğin bulunduğu ülkede sürekli ikamet izni veya bu devletin vatandaşlığını da haiz bulunan Türk uyruklu sözleşmeli personelden, bulunduğu ülkenin sosyal güvenlik kurumunda sigortalı olduğunu belgeleyenler,

- Kamu idarelerinin dış temsilciliklerinde istihdam edilen sözleşmeli personelin uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri çerçevesinde ve temsilciliğin bulunduğu ülkenin ilgili mevzuatının zorunlu kıldığı hâllerde, işverenleri tarafından bulunulan ülkede sosyal sigorta kapsamında sigortalı yapılanlar.

3. 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğü olan 2008 yılı Ekim ayı başından anlaşılması gereken tarih nedir?

"2008 yılı Ekim ayı başı" ibaresinden Ekim ayının birinci günü mü yoksa 15'inci günü mü kastedilmektedir? Şöyle ki; aylıklarını/maaşlarını her ayın 1'i ile ayın sonu arası için hak edenler bakımından 01.10.2008 tarihini, ücretlerini/aylıklarını her ayın 15'i ile müteakip ayın 14'ü arası için hak edenler bakımından da 15.10.2008 tarihini ifade etmektedir.

Örneğin; 14.10.2008 tarihinde ilk defa 4/1-c kapsamında sigortalı olarak göreve başlayan memurların emekli kesenek ve kurum karşılıkları, primleri, diğer işlemleri; aylıklarını 1'i ile ayın sonu arası için hak edenler bakımından tamamıyla 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre; aylıklarını her ayın 15'i ile müteakip ayın 14'ü

arası için hak edenler bakımından kısmen 5434 kısmen de 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülecektir.

4. 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden önce devlet memuru olanların sigortalılığı nedir?

5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'na tabi olanlar, 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak kabul edilir.

5. 4/1-c kapsamındaki sigortalılar genel sağlık sigortalısı sayılacaklar mı?

5510 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesine göre, ikametgahı Türkiye'de olan kişilerden 4/1-c kapsamında sayılan kişiler genel sağlık sigortalısı sayılmışlardır.

Genel sağlık sigortalısı sayılanların çocukları, ana ya da babanın tescil edilmiş olmasına bakılmaksızın ve ayrıca bir işleme gerek olmaksızın 18 yaşını doldurıncaya kadar genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi olarak sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlandırılır.

6. Genel sağlık sigortası[9] kapsamında sağlık hizmetlerinden yararlanma şartları nelerdir?

5510 sayılı Kanun'un 67'nci maddesi hükmüne göre; sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanabilmek için; genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihten önceki son 1 yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısının olması şarttır.

Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanabilmeleri için sağlık hizmet sunucularına başvurduklarında acil haller hariç olmak üzere ***(acil hallerde ise acil halin sona ermesinden sonra);*** nüfus cüzdanı, sürücü belgesi, evlenme cüzdanı, pasaport veya Kurum tarafından verilen resimli sağlık kartı belgelerinden birinin gösterilmesi zorunludur.

7. 2008 yılı Ekim ay başı ve sonrasında ilk defa devlet memuru olanlar için prime esas kazançlarından kesilecek prim oranları

Sigorta Kolu	Toplam Prim Hissesi (%)	Sigortalı Hissesi (%)	İşveren Hissesi (%)
Uzun vadeli sigorta			
-Fiili hizmet süresi uygulanmayan işler için	20	9	11
-Fiili hizmet süresi uygulanan işler için	23,33–30	9	14,33-21
Genel sağlık sigortası	12,5	5	7,5
Ek karşılık primi[10]	20	-	-

Bu makale çalışmamızda, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden önce devlet memuru olanlar ile bu Kanunun yürürlüğünden sonra ilk defa devlet memuru olanların tedavi giderlerinin çalıştıkları kamu idarelerine ***(örneğin belediyeler gibi)*** ne gibi ölçüde yansıyacağı konusu irdelenmeye çalışılacaktır.

II- KONUNUN YASAL MEVZUAT ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

5510 sayılı Kanun'un Geçici 4'üncü maddesinin sekizinci fıkrası[11] hükmünde; 5510 sayılı Kanunun Geçici 12'nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevlerinin SGK tarafından devralındığı tarihten itibaren, kamu idarelerince bu kapsamdaki sigortalılar için her ay emekli keseneklerine esas aylıklarının % 12'si oranında ayrıca genel sağlık sigortası primi ödeneceği,

5510 sayılı Kanun'un genel sağlık sigortası geçiş hükümleri başlıklı Geçici 12'nci maddesinin[12] ikinci fıkrası hükmünde; kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin[13] sağlanmasına ilişkin görevleri, yürürlükten kaldırılan kanunlardaki hak ve yükümlülükler çerçevesinde ilgili kayıt ve işlemler SGK tarafından devralınan tarihe kadar devam edeceği, devir sürecinin 3 yıl[14] içinde tamamlanacağı ***(Bu hükmün, 5510 sayılı Kanun'un yürürlük tarihinden önce devlet me-***

muru olanlar için geçerli olduğu anlaşılmaktadır. Eski kamu görevlilerinin sağlık yardımları 3 yıla kadar 5510 sayılı Kanun'dan önceki mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilecektir. Başka bir ifade ile 3 yılı geçmemek kaydıyla belirlenecek tarihe kadar sağlık yardımlarının kamu idarelerince sağlanmasına devam edilecektir.)

Genel Sağlık Sigortası İşlemleri Yönetmeliği'nin[15] genel sağlık sigortası geçiş hükümleri başlıklı Geçici 1'nci maddesinin ikinci fıkrası[16] hükmünde; kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevleri, yürürlükten kaldırılan kanunlardaki hak ve yükümlülükler çerçevesinde ilgili kayıt ve işlemler SGK tarafından devralınan tarihe kadar devam edeceği, 5510 sayılı Kanunun değişik Geçici 12'nci maddesinin ikinci fıkrasına istinaden devir sürecinin 3 yıl içinde tamamlanacağı ve devir tarihinin SGK tarafından duyurulacağı,

5510 Sayılı Kanun Gereğince Genel Sağlık Sigortalısı Sayılanlar, Sayılmayanlar, Sigortalılığın Başlangıcı, Kuruma Bildirilmesi Hakkında Tebliğ'in[17] L-Diğer Hususlar başlığının on ve onbirinci paragrafları hükmünde; 2008 yılı Ekim ayı başından önce 5434 sayılı Kanun uyarınca iştirakçi olup, 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların çalıştıkları kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevleri, 15.10.2008 tarihinden başlamak üzere en geç 3 yıl içinde SGK tarafından devralınacağı, devir tarihine kadar bu sigortalıların sağlık provizyon sistemi içerisinde sağlık hizmetlerinden yararlandırılmalarına devam edileceği, devir tarihinden itibaren, kamu idarelerince, bu sigortalılar için her ay emekli keseneklerine esas aylıklarının %12'si oranında ayrıca genel sağlık sigortası primi ödeneceği, ancak 15.10.2008 tarihinden sonra ilk defa 4/1-c kapsamında çalışmaya başladıkları tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılacaklarından, bunlar adına genel sağlık sigortası primi çalıştıkları kurumlarca SGK' ye ödeneceği,

hususları düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde çıkan değerlendirmeler ve sonuçlar şunlardır:

Eski devlet memurları için genel sağlık sigortası uygulamasının başlangıcı 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 yıla kadar bir süre ertelenmiştir. Eğer bu sürenin uygulandığını düşünürsek, bu sürenin sonu 01.10.2011 ila 15.10.2011 olacaktır. 3 yıl olarak hüküm altına alınan devir süreci sonunda, sigortalıların tüm sağlık giderleri genel sağlık sigortasından karşılanacak olup, kurumların bütçelerinde bu yönde ödenek ayırmasına da gerek kalmayacaktır.

5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden önce devlet memuru olanlardan 3 yıllık öngörülen devir sürecine[18] bağlı olarak **%12** oranında genel sağlık sigortası primi alınmayacak, 5510 sayılı Kanun'a göre ilk defa 4/1-c kapsamında sigortalı olanlardan ise bu Kanunun yürürlüğünden sonra **%12,5** oranında genel sağlık sigortası primi alınacaktır.

> *Eski devlet memurları için genel sağlık sigortası uygulamasının başlangıcı 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 yıla kadar bir süre ertelenmiştir.*

Diğer bir ifadeyle, geçiş sürecinin devamı boyunca ve devir sonrasında da bu kapsamdaki devlet memurlarının maaşlarından ayrıca genel sağlık sigortası primi kesintisi yapılmayacaktır. Görüldüğü gibi; Kanunun yürürlük tarihinden önce memurluğa atanmış olan sigortalıların maaşlarından geçiş süreci boyunca genel sağlık sigortası primi kesilmeyeceği gibi, bu kapsamdakilerin ve bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin sağlık harcamaları da 5510 sayılı Kanun ve ilgili mevzuata göre yapılmayacaktır. Bu kişilerin tedavi giderleri, 657 sayılı Kanun'un 209'uncu maddesi, 178 sayılı Maliye Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmündeki Kararnamenin 10'uncu maddesinin (p) ve (r) bentleri ile Devlet Memurlarının Tedavi Yardımı ve Cenaze Giderleri Yönet-

meliği hükümleri ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan Tedavi Tebliği esasları uyarınca kurumlarınca karşılanmaya devam edilecektir.[19]

Devlet memurlarının tedavi yardımından yararlanma usul ve esasları ile ilgili olarak Maliye Bakanlığı'nın 6 Sıra Nolu TYUT[20] yayımlanmıştır. Bu Tebliğ esasları uyarınca memurların gördükleri tedaviye ilişkin faturalar tedaviyi veren sağlık kurum ve kuruluşlarınca memurun görevli olduğu kamu kurumuna gönderilecektir. Bu amaçla, 2009 mali yılı merkezi yönetim bütçesinin hazırlığı ve yasalaşması aşamasında kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine tedavi giderlerini karşılamak üzere ödenek konulmuştur.[21]

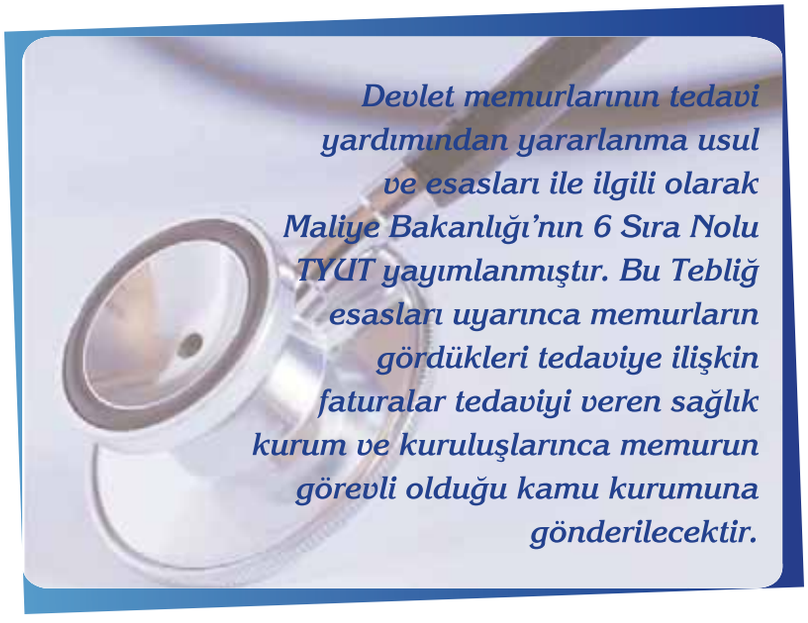

SGK' nin web adresinde 14.01.2009 tarihinde yayımlanan duyuruda; 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c maddesi kapsamında olup genel sağlık sigortalısı sayılan ve ilk defa 2008 yılı Ekim ayı başı ve sonrasında devlet memurluğuna atananların çalıştıkları kurumlarınca tescil kayıtları yapıldıktan sonra Sosyal Güvenlik Kurumu İl/Merkez Müdürlüklerince kendilerine ve bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerine sağlık hak sahipliği oluşturulacağı, bu şekilde hak sahipliği oluşturulanların tedavi yardımlarının Genel Sağlık Sigortası İşlemleri Yönetmeliği çerçevesinde SUT'un 3'üncü maddesi ve diğer uygulama usul ve esaslarına göre yapılacağı belirtilmektedir.

Yukarıdaki Duyurudan da anlaşılacağı gibi 2008 yılı Ekim ayı başından itibaren ilk defa göreve başlamış olan ve 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c kapsamında yer alan devlet memurları tedavi uygulamaları açısından Kanun'un 63'üncü maddesinde kapsamı belirtilen ve finansmanı sağlanan tedavi hizmetlerinden SGK tarafından belirlenen uygulama usul ve esasları çerçevesinde yararlanacaklardır. Örneğin; Ankara Büyükşehir Belediyesinde aday memur statüsüyle 12 Aralık 2008 tarihinde ilk defa göreve başlayan bir kişi 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c maddesi uyarınca sigortalı olarak SGK tarafından tescil edilecek, ayrıca tescil tarihinde Kanun'un 60'ıncı maddesi uyarınca genel sağlık sigortası kapsamına da girecektir. Bu şekilde tescil edilen memur için uzun vadeli sigorta kollarına ait prim ve genel sağlık sigortası primi adı geçen belediye tarafından SGK' ye yatırılacaktır. Bu memurun SGK ile anlaşma yapan kamu veya özel sağlık hizmeti sunucularında ayakta veya yatarak gördüğü tedavi kapsamındaki muayene, tetkik, tahlil, ilaç, tıbbi malzeme, ortez, protez uygulamalarına ilişkin faturaları da hizmeti veren sağlık kurum veya kuruluşu tarafından ödenme işlemleri yapılmak üzere belediyeye değil doğrudan SGK' ye gönderilecek ve bedeli SGK tarafından ödenecektir.[22]

2008 yılı Ekim ayı başı ve sonrasında devlet memuru olanlar için Maliye Bakanlığı'nca geliştirilen hastanın muayene isteği formu önemi açısından makalemize alınmış olup, ilgili formda da görüleceği üzere, tedavi giderlerinin SGK tarafından ödenmesi notuna da yer verilmiştir.

HASTANIN MUAYENE İSTEĞİ

(5510 sayılı Kanun'a tabi 4/1-c Kamu Sigortalısı)

<table>
<tr><td colspan="3">1-Kurumu</td><td colspan="2">T.C. Kimlik No:</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3"></td><td colspan="2">Emekli Sicil No</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">2-Memurun Adı ve Soyadı :</td><td colspan="3">3-Hastanın Adı ve Soyadı :</td></tr>
<tr><td>4-Görevi :</td><td></td><td>5-Sicil Numarası :</td><td></td><td>6-Kadro Derecesi :</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="6">7-Adresi :</td></tr>
<tr><td colspan="3" rowspan="3">8-Kurum Yetkilisinin Soyadı Adı, Unvanı, İmzası

<u>(Tedavi Giderleri Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından ödenecektir.)</u></td><td colspan="3">9-Kurum Kayıt Tarihi</td></tr>
<tr><td colspan="3">10-Kurum Kayıt Çıkış No</td></tr>
<tr><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td>11-Sağlık Kuruluşunun Adı</td><td colspan="2">18-Sağlık Kuruluşunun Adı</td><td colspan="2">26-Sağlık Kuruluşunun Adı</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>12-Sağlık Kuruluşunun Kayıt Tarih ve No.su</td><td colspan="2">19-Sağlık Kuruluşunun Kayıt Tarih ve No.su</td><td colspan="2">27-Sağlık Kuruluşunun Kayıt Tarih ve No.su</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>13-TEŞHİS</td><td colspan="2">20-BAŞTABİBİN HAVALESİ</td><td colspan="2">28-BAŞTABİBİN HAVALESİ</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>14-TEDAVİ</td><td colspan="2">21-TEŞHİS</td><td colspan="2">29-TEŞHİS</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>15-KARAR</td><td colspan="2">22-TEDAVİ</td><td colspan="2">30-TEDAVİ</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2"></td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">16-Muayene Eden Dr.

(Unvan, İmza, Tarih, Mühür)</td><td colspan="2">23-KARAR</td><td colspan="2">31-KARAR</td></tr>
<tr><td colspan="2">24-Tabibin Soyadı, Adı, İmzası</td><td colspan="2">32-Tabibin Soyadı, Adı, İmzası</td></tr>
<tr><td>17-Onaylayanın (Unvan, İmza, Tarih, Mühür)</td><td colspan="2">25-Baştabibin İmza, Tarih, Mühür</td><td colspan="2">33-Baştabibin İmza, Tarih, Mühür</td></tr>
</table>

2008 yılı Ekim ayı başı ve sonrasında göreve başlayan kamu sigortalısı için (5510 sayılı Kanun'un 4/1-c kapsamındaki)

III- SONUÇ VE ÖNERİ

5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 2008 yılı Ekim ayı başı ve sonrasında ilk defa devlet memuru olanların tüm işlemleri 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılacak olup, aynı zamanda yeni başlayan 4/1-c kapsamındaki sigortalıların tüm sağlık giderleri de SGK tarafından ödenecektir.

2008 yılı Ekim ayı başından sonra ilk defa devlet memuru olanlar için prime esas kazanç tutarlarından %12,5 oranında genel sağlık sigortası priminin kesilecek olması, tedavi giderlerinin SGK tarafından karşılanması anlamına gelmektedir. 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden önceki devlet memurları için ise, tedavi yardımları çalıştıkları kamu idarelerince karşılanacak,

Kanun'un yürürlüğünden itibaren öngörülen 3 yıllık geçiş süreci sonunda da bu kapsamdaki eski devlet memurlarının tedavi giderleri yine SGK tarafından karşılanacaktır. Eski devlet memurları için %12 oranından alınacak genel sağlık sigortası primine ilgili memur katkı sağlamayacak olup tamamıyla çalıştıkları kurumlarca karşılanacaktır. Ancak, kamu idareleri için ek yük getirecektir. Bu geçiş süresinde kurumlar %12 oranında genel sağlık sigortası primi hesaplamayacaklardır. Yeni başlayan devlet memurları için kesilecek %12,5 oranındaki genel sağlık sigortası priminin %5'i memurun prime esas kazancından kesilecektir.

Sonuç olarak, belediyeler tarafından çalıştırdıkları eski devlet memurları için 3 yıllık geçiş süresince bunların tedavi giderleri ile bu geçiş süreci sonunda %12 oranındaki genel sağlık sigortası priminin sigortalı hissesi de dahil tamamını belediye bütçelerinden karşılayacaklardır. Yeni başlayan devlet memurları için tedavi giderleri tamamıyla SGK tarafından karşılanacak olup bütçelerine ek bir yük getirmemektedir. Ancak, bunlar için %12,5 oranındaki primin %7'si belediye bütçesine konulacak ödenekten karşılanacaktır. Bunun haricinde, %20 oranında alınacak ek karşılık priminin genel bütçe kapsamındaki idarelerin karşılanma şekli gibi belediyelerin de Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanması yönünden yasal düzenleme yapılması, belediyelerin bulunduğu zor durumdan kurtulmaları için önemli bir düzenleme olacaktır. Ayrıca, eski devlet memurları için geçiş süreci sonunda tamamıyla kurumların bütçelerinden karşılanacak olan %12 oranındaki genel sağlık sigortası priminin de belediyeler artı bir yük getireceği göz önünde bulundurulduğunda bu yönden de yasal çalışmalar yapılması belediyeler için önem arzedecektir.

---

[1] *Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu, 16.05.2006 tarihinde kabul edilerek, 20.05.2006 tarih ve 26173 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yayımı tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir.*

[2] *Kısaca Kurum olarak adlandırılacaktır. Kısaltması: SGK*

[3] *31.05.2006 tarihinde kabul edilerek, 16.06.2006 tarih ve 26200 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış, tüm maddeleri ile birlikte 2008 yılı Ekim ayı başı itibariyle yürürlüğe girecektir.*

[4] *Hizmet akdi: 22.04.1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanununda tanımlanan hizmet akdini ve iş mevzuatında tanımlanan iş sözleşmesini veya hizmet akdini ifade eder.*

[5] *Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi ifade eder. Adına prim ödenmesi gerekenler 4/1-a ile 4/1-c'liler; kendi adına prim ödemesi gereken 4/1-b'lilerdir. Kısa vadeli sigorta kolları; iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortası; uzun vadeli sigorta kolları ise malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası kollarıdır.*

[6] *İşveren: Sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları ifade eder. 4/1-a ile 4/1-c'li sigortalıları çalıştıranlar işveren statüsüne girer.*

[7] *İşyeri: Sigortalı sayılanların maddi olan ve olmayan unsurları ile birlikte işlerini yaptıkları yerler ile bu yerlerde üretilen mal veya verilen hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen yerler ile bağlı yerler, dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek*

[8] *Kamu idareleri; 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kamu idareleri ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı idare, ortaklık, müessese ve işletmeleri ve yukarıda belirtilenlerin ödenmiş sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve işletmelerden Türk Ticaret Kanununa tabi olmayanlarla özel kanunlarına göre personel çalıştıran diğer kamu kurumlarını ifade eder.*

[9] *Genel sağlık sigortası; kişilerin öncelikle sağlıklarının korunmasını, sağlık riskleri ile karşılaşmaları halinde ise oluşan harcamaların finansmanını sağlayan sigortayı ifade eder.*

[10] *Kamu idarelerinin bütçelerinden ayrılan sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi ödeneklerinin % 20'si oranında ek karşılık primi alınır. Ek karşılık priminin tamamı kurum bütçelerinin yetkili makamlarca onaylanarak yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşlarından itibaren 6 ay içinde ve aylık eşit taksitlerle ödenir. Genel bütçe kapsamındaki idarelerin ek karşılık primleri Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.*

[11] *Değişik ikinci cümle: 31.07.2008–5797/3 md.*

[12] *Değişik: 17.04.2008–5754/68 madde*

[13] *Sağlık hizmeti; genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilere 5510 sayılı Kanun'un 63'üncü madde gereği finansmanı sağlanacak tıbbî ürün ve hizmetleri ifade eder.*

[14] *5510 sayılı Kanun'un ilk şeklinde devir süreci 6 ay olarak belirlenmişti.*

[15] *28.08.2008 tarih ve 26981 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.*

[16] *Değişik: 23.10.2008–27033 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genel Sağlık Sigortası İşlemleri Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*

[17] *28.09.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.*

[18] *Bu süre azami olup, kesin olarak bu sürenin geçmesi beklenmeyecektir. SGK bu süreden önce de bunu ilan edebilir.*

[19] *UĞURLU Murat, Genel Sağlık Sigortası Uygulamasında 1 Ekim 2008'den Sonra İlk Defa Göreve Başlayan Memurların Durumu, Güncel Mevzuat, Mart 2009*

[20] *Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği kastedilmektedir. 19.08.2008 tarih ve 26972 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.*

[21] *UĞURLU Murat, Genel Sağlık Sigortası Uygulamasında 1 Ekim 2008'den Sonra İlk Defa Göreve Başlayan Memurların Durumu, Güncel Mevzuat, Mart 2009*

[22] *UĞURLU Murat, Genel Sağlık Sigortası Uygulamasında 1 Ekim 2008'den Sonra İlk Defa Göreve Başlayan Memurların Durumu, Güncel Mevzuat, Mart 2009*

Atila TÜRKYILMAZ
ASKİ Genel Müdürlüğü
İç Denetim Birimi Başkanı

SU ABONELİK SÖZLEŞMELERİNDEN DOĞAN UYUŞMAZLIKLARDA GÖREVLİ YARGI YOLUNUN BELİRLENMESİ

1. GİRİŞ

Su ve kanalizasyon hizmetlerini yapmak veya yaptırmak belediyelerin görev ve sorumlulukları arasındadır. Vatandaşların bu hizmetlerden yararlanabilmesi ilgili belediyeye veya su ve kanalizasyon idaresine su ve atık su abonesi olması ile mümkün olmaktadır. Hukukumuzda abonelik sözleşmelerinin idari kontrolünü veya yargısal denetimi içeren özel yasal düzenlemeler mevcut değildir. Bu durumda Kamu hizmetinden faydalananlarla, bu hizmetleri veren kamu kurumları arasında yargısal uyuşmazlıklarının olması kaçınılmaz olacaktır.

Su abonelik sözleşmelerinde yargısal denetimin incelenmesi konusunun, ***"Su Abonelik Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Görevli Yargı Yolunun Belirlenmesi"*** ile daha sonra yayınlayacağımız ***"Su Abonelik Sözleşmeleri Uyuşmazlıklarında İzlenecek Yöntem İle Görevli Ve Yetkili Mahkemeler"*** başlıklı iki ayrı makalede ele alınmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir. Konumuz su abonelik sözleşmeleri hakkında olsa da, elektrik, doğalgaz vb. abonelik sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklarda görevli yargı yolunun belirlenmesinde de ciddi farklılıklar olmadığının okuyucularımızın bilmesinde yarar bulunmaktadır.

2. SU ABONELİK SÖZLEŞMELERİ

Belediyeler ve bağlı idareleri, su ve kanalizasyon hizmetlerini bir sözleşme ile yerine getirmektedir. Abonelik sözleşmelerinde genellikle *"Su Abonelik Sözleşmesi"*, *"Su ve Atık Su Abonelik Sözleşmesi"* başlıkları kullanılmaktadır.

Abone/abonelik/abonman sözleşmelerini; tekel durumunda olan kamu idarelerinin birden çok kişiye belirli veya belirsiz bir süre içerisinde mal veya hizmet temin etme görevini yerine getirme karşılığında, tüketicilerin belli bir bedeli peşin ya da dönemler halinde ödeme zorunluluğunda oldukları, ancak hizmetten yararlanan kişi veya kişilerin sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine ancak katılımının söz konusu olduğu tip sözleşmeler olarak tarif edebiliriz.

Abonelik sözleşmelerini idarenin "sınaî ve ticari kamu hizmetlerini" yürütmek için abone ile yaptığı "özel hukuk sözleşmeleri" olarak da değerlendirebiliriz. İdareler "Tarifeler Yönetmeliği" ya da "Abonelik Sözleşmesi"ndeki maddeleri tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak, sözleşmeye koymaktadır.

Türk Hukuk Sisteminde kural olarak, sözleşme serbestliği ilkesi kabul edilmiş olduğu tartışmasızdır (BK. md.19). Kural olarak kişiler; Özel Hukuk alanında diğer kişilerle olan ilişkilerini hukuk düzeni içinde kalmak, özellikle emredici hukuk kurallarına aykırı olmamak koşuluyla serbestçe düzenler ve diledikleri konuda, diledikleri ile sözleşme yapabilirler. Ancak bu özgürlüğe; kamu düzeni açısından bazı sınırlamalar getirilmiştir (BK. md.19,20). Gerçekte de, bir sözleşmenin bünyesinde topladığı hak ve borçlar, yasaların kesin surette emreylediği hukuki normlarıyla yasalarla ve kamu düzeni ile çatıştığı takdirde hukuka aykırıdır ve geçerli olmaz (BK. md. 19,20/1). Bu yönü hakim, doğrudan gözetmekle yükümlüdür. Kamu düzeni, kamu yararı düşüncesi ile konulmuş Özel Hukuk düzenidir (Bkz.,Becker H., Borçlar Kanunu, Çev. Bülent Olcay, Arik.1967, Sh. 97). Yine, buyurucu hukuk kuralları, yanların tersini kararlaştırmalarına izin verilmeyen, kesinlikle uygulanması gereken kurallardır. Sözleşmenin içeriği buyurucu hukuk kurallarıyla çatışması halinde hukuka aykırılık ortaya çıkar. **[1]**

Kural olarak, hiç kimse istemediği bir sözleşmeyi yapmak zorunda bırakılamaz. Fakat halk için su, elektrik, doğal gaz gibi önemli ihtiyaçların karşılanmasını hedef tutan sözleşmeleri yapmak, bazı özel kurallarla zorunlu kılınmıştır. Yapılması zorunlu olarak kabul edilen sözleşmeler genellikle iltihaki (katılmalı) nitelikteki sözleşmelerdir. Bu gibi sözleşmelerde esasen karşılıklı müzakere ile bir sözleşme akdedilmemektedir. Genel olarak taraflardan birinin kamuya karşı aynı koşullarla teklif ileri sürmesi ve bu teklifin kabul edilmesiyle oluşan sözleşmelere iltihaki sözleşmeler adı verilmektedir. İltihaki (katılmalı) nitelik taşıyan sözleşmelerde ortak nokta, taraflardan sadece birinin iradesinin özgür ve serbest olmasıdır. Bu tür sözleşmelerde, taraflardan birinin hazırladığı sözleşmeye diğer taraf hiçbir görüşmeye girişmeden imza koyar. Belirtmek gerekir ki katılmalı sözleşmeler zorunlulukların sonucudur. **[2]**

Genel işlem şartları sözleşmenin taraflarından sadece biri tarafından hazırlanmış, başka bir ifadeyle tek taraflı sözleşmelerdir. Söz konusu şartların oluşmasında müşterinin herhangi bir katkısı yoktur. Gerçekte de, genel işlem şartları, müteşebbisi, her taraftan güvence ve garanti altına almak ve düşünülmedik herhangi bir nokta bırakmamak suretiyle, müstakbel sözleşene karşı çok kuvvetli bir hukuksal duruma sahip olunması amacıyla yapılırlar. Bu nedenle genel işlem şartlarını ihtiva eden formüler sözleşmeler, nitelikleri gereği birtakım sakıncaları bünyelerinde taşırlar. **[3]**

Türk Hukukunda genel işlem şartlarına karşı genel bir koruma bir yasal düzenleme bulunmamasına rağmen, genel işlem şartlarında yer alan hükümlerin belirli ilkelerden hareketle geçersiz sayılabilmesi öğretide ve bazı yargı kararlarında kabul edilmektedir. Bu ilkeler şu şekilde özetlenebilir:

- Genel işlem şartlarında tereddütlü ve tartışmalı hükümlerin, bunu kaleme alan tarafın aleyhine yorumlanması;
- Şaşırtıcı hükümlerin geçersiz sayılması;
- Doğruluk ve güven kurallarına (MK. Md.2) aykırı olan hükümlerin iptal edilebilmesi;
- Genel işlem şartlarının dar yorumlanması;
- Müşterinin haklarını sınırlayan kayıtların dar yorumlanması, onu önemli surette zarara uğratan kayıtların geçersiz sayılması. **[4]**

Tüketicinin korunmasının ortaya çıkardığı sorunlardan birisi de tüketicilerin genel işlem şartları yoluyla

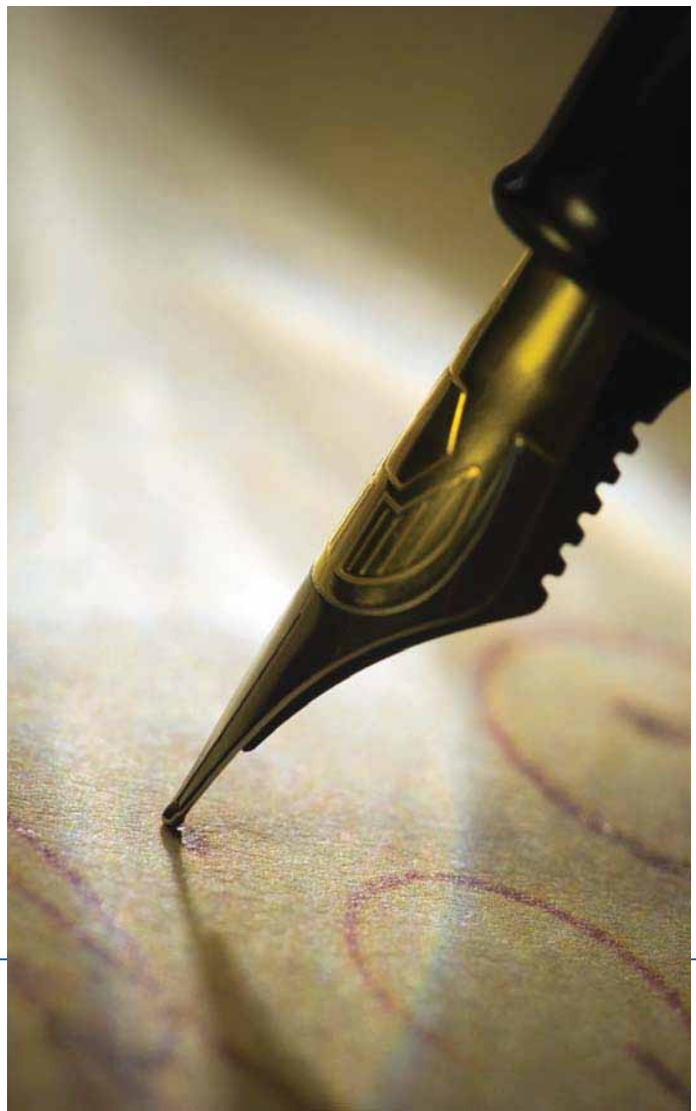

sömürülmesinin önlenmesidir. Ekonomik bakımdan güçsüz olanların korunması, Anayasamızda belirtilen *"Sosyal Hukuk Devleti"* ve *"İktisadi ve Sosyal Hayatın Adalete Göre Düzenlenmesi"* eş söyleyişle *"Sosyal Adalet"* ilkelerinin bir gereğidir. Sırası gelmişken hemen vurgulayalım ki, hakim, Medeni Yasa'nın 1' inci maddesinin kendisine tanıdığı yasa koyucu gibi hareket etme yetkisine dayanarak, özellikle hakların kullanılmasında ve borçların yerine getirilmesinde objektif iyiniyet kurallarına uymayı öngören (MK. md.2/F.I); kişiliğin korunmasını düzenleyen (MK. md.24); ahlaka aykırı sözleşmeleri yasaklayan (BK. md.19/F.II) gibi genel kurallar altında sözleşme özgürlüğüne tüketiciyi koruyucu sınırlamalar getirebilir. Gerçekte de mahkemeler; somut olayın kendine özgü verileri ve koşullarının gerçekleşmesi halinde ve yasal genel kurallar çerçevesinde; dikkati özel olarak çekilmeksizin sözleşmeye konan ve alışılmamış şartlarla, tüketiciyi bağlı tutmamalı ve hükümsüz saymalıdır. En önemlisi, yargı kararları ile tüketicinin bu yolda korunması hukuk devleti ve sosyal adaletin bir gereği kabul edilmelidir. **[5]**

Bireyler kamu hizmetleri karşısında ya hizmetten yararlananlar ya da hizmetten yararlanmaya aday durumundadırlar. Gerçi Süreklilik, Değişkenlik, Nesnellik-Eşitlik ilkeleri tüm kamu hizmetleri için geçerli olduklarından, hizmetten yararlananlar veya yararlanmaya aday durumunda olan bireylerle kamu hizmetleri arasındaki ilişkiyi büyük ölçüde etkilerler… Bireyler bu hizmetlerden yararlanmaya aday iken kamusal-nesnel bir hukuki duruma sahiptirler. Dolayısıyla *Eşitlik İlkesi* uyarınca hizmetten yararlanmayı İdareden talep edebilecekleri gibi, hizmetten yararlanmalarını engelleyen idari işlemlerin de hukuka aykırılığını ileri sürerek iptal davası açabilirler. Bununla beraber, bireyler bu hizmetlerden yararlananlar statüsüne bir sözleşme ile girerler. Abonman sözleşmeleri olarak da adlandırılan bu sözleşmeler uygulamada özel hukuk sözleşmeleri sayılıp, bu sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların adli yargıda çözümleneceği kabul edilse dahi, her bir birey için farklı hükümler taşımazlar. Bu sözleşmeler, hüküm ve koşulları düzenleyici işlemlerle belirlendiğinden, aslında bir iltihaki (katılmalı) sözleşmeler olup, tüm bireyler için aynı hüküm ve şartları taşırlar. Bu nedenle, bireyler özel yönetim usulleri ile yönetilen hizmetler karşısında yararlananlar olarak özel-nesnel bir hukuki duruma sahiptirler. **[6]**

> ***İdarenin özel hukuk sözleşmelerini idari sözleşmelerden ayırt etmek, bunlardan doğan uyuşmazlıkları çözümleyecek yargı yerinin tespiti bakımından da önemlidir.***

Abonelik sözleşmeleri de güçlü durumdaki satıcı veya sağlayıcı tarafından tek taraflı olarak hazırlanan birçok kişiyle yapılan ve sözleşmenin şartları hakkında tüketicilerin tartışma imkanı olmaksızın kabul edilen sözleşmeler olduğu için tüketici olan abonelerin sözleşmenin devam ettiği süre içerisinde de mal ya da hizmette çıkan sorunlara karşı korunması gerekmektedir. **[7]**

3. SU ABONELİK SÖZLEŞMELERİNDEN DOĞAN UYUŞMAZLIKLARDA GÖREVLİ YARGI YOLUNUN BELİRLENMESİ

Gerek mahkeme içtihatlarında ve öğretide ve gerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-c maddesinde benimsenen ölçüte göre, İdarenin kamu hizmetine ilişkin olarak yaptığı her türlü sözleşme, örneğin bir kamu hizmetinden yararlanma imkanı veren sözleşmeler idari sözleşme sayılmadığı gibi, kamu hizmeti ile ilgili işlere ilişkin sözleşmeler de (örneğin kamu hizmeti ile ilgili malların satın alınması için yapılan sözleşmeler) idari sözleşme sayılmazlar. Bir sözleşmenin idari sözleşme sayılabilmesi için, karşı tarafın kamu hizmetini doğrudan doğruya ifa etmesini veya ifasına katılmasını öngörmesi gerekir. **[8]**

Günümüzde idare çok çeşitli sözleşmeler yapmaktadır. İdare tarafından akdedilen bütün sözleşmelere genel olarak *"idarenin sözleşmeleri"* ismi verilir. İdarenin sözleşmeleri, tabi oldukları hukuki rejim bakımından, *"idarenin özel hukuk sözleşmeleri"* ve *"idari sözleşmeler"* şeklinde ikiye ayrılır. *"İdarenin özel hukuk sözleşmeleri"* özel hukuka tabidir ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıklar adli yargıda çözümlenir. Buna karşılık *"idari sözleşmeler"*, idare hukukuna tabidir ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıklar idari yargıda karara bağlanır. **[9]**

İdarenin özel hukuk sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıkları adli yargıda çözümlenir. Oysa idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların çözüm yeri, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-c maddesi uyarınca idari yargıdır. Bu nedenle, İdarenin özel hukuk sözleşmelerini idari sözleşmelerden ayırt etmek,

bunlardan doğan uyuşmazlıkları çözümleyecek yargı yerinin tespiti bakımından da önemlidir. **[10]**

Kamu hizmeti, bir kamu tüzel kişisi veya onun denetimi altında bir özel kişi tarafından yürütülen kamu yararı amacına yönelik faaliyetlerdir… Kamu hizmetleri kendi arasında *"idari kamu hizmetleri"* ve *"sınaî ve ticari kamu hizmetleri"* olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Böyle bir ayrımın yapılmasında birçok yarar vardır. Çünkü idari kamu hizmetleri ile kullanıcıları, personeli ve üçüncü kişiler arasındaki ilişki kural olarak kamu hukukuna tabidir. Oysa sınaî ve ticari kamu hizmetleri ile kullanıcıları, personeli ve üçüncü kişiler arasındaki ilişkilere özel hukuk uygulanır. **[11]**

Bir kamu hizmetinin sınaî ve ticari kamu hizmeti sayılabilmesi için şu şartları yerine getirmesi gerekir.

A. Teşri (Yasallık) Kriter

Bir kamu hizmeti, kanunla sınaî ve ticari kamu hizmeti olarak nitelendirilmiş ise, o kamu hizmeti bir sınaî ve ticari kamu hizmetidir.

B. İçtihadi (Yargısal) Kriter

Bir kamu hizmeti, kanunla sınaî ve ticari kamu hizmeti olarak nitelendirilmemiş ise, o kamu hizmetinin sınaî ve ticari kamu hizmeti olabilmesi için şu şartları birlikte yerine getirmesi gerekir:

1. Konu Şartı

Hizmetin konusu özel işletmelerin faaliyet konusuna benzer olmalıdır.

2. Finansman Biçimi Şartı

Hizmet, hizmetin kullanıcılarının ödediği parayla finanse edilmelidir.

3. İşletme Usulü Şartı

Hizmet, özel sektördeki usullerle işletilmelidir. **[12]**

Kamu idarelerinin kişilere sağladığı hizmete ilişkin işlem ve eylemlerin yargısal denetimini yapacak yargı düzenini belirleyebilmek için, işlem ya da eylemin özel hukuk ilişkilerinden veya kamusal yetkilerin kullanılmasından doğup doğmadığına bakmak gerekmektedir. (UM) **[13],** (UM) **[14]**

3.1. Abonelik Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Adli Yargı

Fransa'da olduğu gibi Türkiye'de de sınaî ve ticari kamu hizmetlerini kullanan kişilerin bu hizmetleri veren kamu kurumları ile bu hizmetlerden yararlanmak amacıyla yaptıkları sözleşmeler (su, elektrik, doğal gaz, telefon abonman sözleşmeleri) de özel hukuk sözleşmesi olarak kabul edilmekte ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıklara adli yargıda bakılmaktadır. **[15]**

Bu konudaki yargı kararlarından bazı örnekler aşağıda verilmiştir. "Anayasa Mahkemesi (Anayasa M), Uyuşmazlık Mahkemesi (UM), Danıştay (D), Yargıtay (Y)"

- Belediyenin görevleri arasında, içme suyu şebekesi kurma ve ilgililere bu hizmeti sunma görevleri bulunsa da (Y) **[16],** ferdin (demiryolları, telefon, gaz, elektrik, su gibi) bu hizmetlerinden yararlanması ancak abonelik sözleşmesi ile mümkün olması ve bu sözleşmenin özel hukuk sözleşmesi niteliğinde bulunması. (Y) **[17]** (Y) **[18]**

- Abonman sözleşmelerinin belirli bir konuyu, şartları, karşılıklı hakları ve borçları belirlemesi, sözleşmedeki şartların yerine getirilmemesi halinde, idarenin de kendi yükümlülüklerinden (kamu hizmetinin ifasından) kaçınması, hatta gerekirse sözle şmenin cezai şart hükümlerini de uygulaması, bunun da abonman sözleşmelerinin uygulanmasından kaynaklanması. (D) **[19]**

Fransa'da olduğu gibi Türkiye'de de sınaî ve ticari kamu hizmetlerini kullanan kişilerin bu hizmetleri veren kamu kurumları ile bu hizmetlerden yararlanmak amacıyla yaptıkları sözleşmeler (su, elektrik, doğal gaz, telefon abonman sözleşmeleri) de özel hukuk sözleşmesi olarak kabul edilmekte ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıklara adli yargıda bakılmaktadır.

- Abonelik sözleşmeleri görülecek hizmetin tekel niteliği ve çok kimseye götürülme zorunluluğundan dolayı tip sözleşmeler biçiminde de olsa, kişinin bu sözleşmeye katılımı nedeniyle özel hukuk sözleşmesi niteliği taşıması. (UM) **[20]** (UM) **[21]**

- Devlet (kamu idaresi) ya da yerel yönetimler veya kamu kurumları ile fertler arasındaki ilişkinin özel hukuk kurallarına tabi olması. (Y) **[22]**

- Hizmetlerden yararlanabilmek için abonelerin idare tarafından düzenlenmiş tip sözleşmeye katılmaları bu sözleşmelerin özel hukuk sözleşmesi olma niteliğini etkilememesi. (Anayasa M) **[23]**

- İlgili İdarelerce verilen hizmet karşılığının, maliyet kar esasına dayalı olarak tarifeyle saptanması ve bunun temelini abonman sözleşmesinin oluşturması. (UM) **[24]** (UM) **[25]** (UM) **[26]**

- Abonelik sözleşmesinin idari bir tasarruf veya işlem olmaması. (Y) **[27]**

- Su satışı işi, bir kamu hizmeti niteliğini taşımakta ise de; İdareler bu hizmetleri, yasanın belirlediği kar oranından aşağı olmamak üzere karlılık ve verimlilik ilkelerine ve özel hukuk kurallarına göre yürütmek durumunda olması. (UM) **[28]**

- Abonelik sözleşmesi idareyle kişi arasında özel hukuk alanında bir alacak borç ilişkisinin (alım-satım) varlığını oluşturması nedeniyle abonelik sözleşmelerinden doğan hizmetlerin karşılığını teşkil eden ücretin ödenmemesi halinde tahsilâtın özel hukuk kurallarına göre takip edilmesi (UM) **[29],** (UM) **[30]** ve ödenmeyen su bedelinin tahsili konusunda idareye 6183 sayılı Yasa'da olduğu gibi bir kamusal yetki ve ayrıcalık tanınmamış olması. (UM) **[31]**

- Nakliye müesseseleri, elektrik, havagazı ya da PTT, su işletmeleri gibi teşebbüsler Devlet (kamu idaresi) ya da yerel yönetimler veya kamu kurumları tarafından işletildiğinde, bunların ticari bir teşebbüs olarak kabul edilmesi (Y) **[32],**

- TTK'nun 18. maddesinde kendi kuruluş kanunları gereğince özel hukuk hükümleri dairesinde idare edilmek ve ticari şekilde işletilmek üzere, devlet, vilayet, belediye gibi kamu tüzel kişileri tarafından kurulan teşekkül ve müesseselerin dahi tacir sayılması ve hiçbir ayrım yapılmadan TTK'nun 12/11. maddesine göre su, gaz ve elektrik dağıtım telefon, radyo ile haberleşme ve yayın yapma gibi işlerle uğraşan müesseselerin ticarethane sayılması. (Y) **[33]** (Y) **[34]**

- Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin abonelerinden kullanma suyu ve atık sular için talep ettiği bedel konusunda çıkan uyuşmazlıklar da Adli Yargının görevli olduğu benimsenmişken (YHGK. 16.10.1996 E.1996/13-346 K.1996/699) aynı kurumun şahıslara karşı haksız eyleminden dolayı İdari Yargının görevli olduğunu söylemek 2560 sayılı Yasa'nın uygulanmasında çelişki yaratacağından benimsenemeyeceği. (Y) **[35]**

- İdare ile yapılmış bir abonelik sözleşmesi olmasa dahi, İdareye ait mevcut abonelikten fiilen yararlanılmış olunması durumunda; İdarenin herhangi bir aboneliği tesis etme yetkisi esas itibariyle kamusal yetkilerin kullanılmasıyla ilgili olmayıp dayanağını *"Su Aboneliği Sözleşmesi/Tarifeler Yönetmeliği"* hükümlerinde bulan bir özel hukuk işlemi niteliğini taşıması. (UM) **[36]**

Bunlar vb. yargı kararlarından hareketle İdarenin abonelik sözleşmelerini uygulamaya yönelik idari nitelikte olmayan uyuşmazlıkları ile idarenin sözleşme dışı haksız fiil gibi eylemlerinden doğan uyuşmazlıkların çözümü özel hukuk hükümlerine tabidir ve adli yargıda/genel mahkemelerde çözümlenir. Ancak 4822 sayılı Kanunla değişik 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a göre tüketici olanlar parasal sınırlar çerçevesinde Tüketici Hakem Heyeti Başkanlıkları ile Tüketici Mahkemelerinde, tüketici olmayanlar ise sulh veya asliye hukuk mahkemelerinde haklarını aramaları gerekmektedir.

3.2. Abonelik Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda İdari Yargı

"Abonman sözleşmelerinin konusu ve kapsamı tarafların serbest ürünü olmadığı gibi, bu sözleşmeyi hazırlayan idare bile bunu (bir şirket gibi) serbestçe hazırlamak yetkisine sahip değildir; bunlar da diğer kamu hizmetleri ve kamu hukuku kuralları gibi düzenleyici işlemlerle hazırlanır ve kural işlem niteliğindedir ve aboneyi olduğu gibi idareyi de bağlar. Bu nedenle meydana getirdiği durum da genel bir hukuki durumdur ve sübjektif sözleşmelerle bu kurallar değiştirilemeyeceğinden, sübjektif, kişisel ve akdi durum ancak görünürde vardır.

Bu nedenledir ki, abonman sözleşmesi süresince idare yine düzenleyici tasarruflarla, kamu hizmetinin bedelini indirir veya çıkarır; bu değişiklikler belirli bir süreyle akdedilmiş ve halen devam etmekte olan abonman sözleşmelerine de etki eder. Çünkü bu sözleşmeler tam anlamıyla özel hukuk sözleşmeleri olma-

yıp, köken bakımından imtiyaz sözleşmesine ve şartnamelere benzer. Şartnameler, tamamen düzenleyici bir tasarruf niteliğindedir, hizmeti ve dolayısıyla bu hizmeti düzenleyen sözleşmeyi objektif hukuk kuralı saymak gerekir. Bu nedenle tarifelerdeki değişiklikleri, objektif hukuk kuralında yapılan değişiklik saymak gerekir. Sözleşmenin kendisi de hizmetin objektif kaidelerini, statüsünü kapsayan kurallardır. İdare de objektif kurallara tabidir. Hizmetten yararlanacaklara sunulan bu kurallar aslında bir statünün kurallarıdır. İdare de bu statünün kurallarını belirlemede irade serbestliğine sahip olmayıp, kamu hukuku kuralları ile bağlıdır.

Elektrik su ve doğalgaz gibi bedeli karşılığında dağıtılan kamu hizmetlerinde, bu kamu hizmetlerinden yararlanmak için öngörülen koşulların idarece tek taraflı olarak düzenlenmesi, sözleşmenin uygulanması anlamına gelmeyeceğinden, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu düşünülemez. İdarenin tek taraflı olarak kamu gücüne dayanarak belirlediği abone olma ve sözleşme koşullarından doğan uyuşmazlıklarda idari yargı yerleri görevlidir." (D) **[37]** (D) **[38]** (D) **[39]**

İdarenin kamu gücüne dayanarak idari nitelikteki uygulamalarına ait uyuşmazlıkların görüm ve çözüm yerinin idari yargı olduğuna dair yargı kararlarından bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

- İdarenin faaliyet alanıyla ilgili olarak yürürlüğe koyduğu yönetmelikler ile buna dayanan tarife kararları. (İM) **[40]**
- 2560 sayılı İSKİ İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 2'nci maddesi idareye Tarifeler Yönetmeliği çıkarmak ve bunların uygulanmasına ilişkin Yönergeler düzenlemek yetkisi tanıdığından ilgili Yönergelerin kanuna aykırı olup olmadığını tartışma görev ve yetkisi ile ilgili hususlar. (Y) **[41]**
- İdarenin tek taraflı kamu gücüne dayanarak yaptığı tasarrufların iptali için açılan davalar. (D) **[42]**
- İdarenin tek taraflı kamu gücüne dayanarak tesis ettiği düzenleyici işlem olan atık su bedeli tarifesine karşı açılan davalar. (D) **[43]**
- İdarenin aboneyi abonelik sözleşmesi yapmaya davet etmesi gibi işlemler. (D) **[44]**

Bunlar ve benzeri yargı kararlarından hareketle, ***İdarenin tek taraflı kamu gücüne dayanarak belirlediği, uyguladığı tasarruflar, düzenleyici işlemler ve yürürlüğe koyduğu yönetmelikler ile yönergelere ait uyuşmazlılar idari yargıda çözümlenir.***

4. ABONELİK SÖZLEŞMELERİNDEN DOĞAN UYUŞMAZLIKLARIN AZALTILMASI İÇİN KISA BİR ÇÖZÜM ÖNERİSİ

Su ve Kanalizasyon İdarelerinin abone ile ilişkilerini *"Tarifeler Yönetmeliği"* oluşturmaktadır. *"Tarifeler Yönetmeliği"*nin bir kısmı veya tamamı da *"Abone Sözleşmesi"* olarak kullanılmaktadır. Her idare kendi çıkardığı *"Tarifeler Yönetmeliği"*ni uygulamaktadır. Bu nedenle gerek ilgili yönetmeliğin çıkarılma usulünde, gerekse uygulamada birliktelik bulunmamaktadır. Örneğin farklı su ve kanalizasyon idarelerinde bir konutun ortalama aylık tüketiminin 10 m^3, 15 m^3 veya 20 m^3 olduğu varsayılmakta, ayrıca güvence bedeli olarak da 30, 60 ve 90 gün olarak hesaplama yapılmaktadır.

Tarifeler Yönetmeliği'nde ortak bir dil kullanılmamaktadır. Örneğin *depozito, teminat* ve *güvence* kelimeleri birbirlerinin eşdeğeri olarak kullanılmakta veya birbirlerinin eşdeğeri olarak kullanılan *abone yolu / abone hattı / şube yolu* tarifleri aynı olmadığı için, aboneden sayaç veya şube yolu bakım onarım bedelleri ya farklı alınmakta veya hiç alınmamaktadır.

Farklı uygulamaların en alt düzeye çekilebilmesi ve uygulama birlikteliğinin sağlanması için;

- 2560 sayılı İSKİ Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'da bir değişiklik yapılarak ***"Tarifeler Yönetmeliği"***nin ilgili Bakanlık tarafından düzenlenmesi ve her Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kendisini bu yönetmeliğe uyumlu hale getirmesi sağlanmalıdır.
- Eğer bu sağlanamıyorsa, *"Tarifeler Yönetmeliği"*nin çıkartılması usulüne bir netlik kazandırılmalıdır. *"Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik"* yeni bir takım düzenlemeler getirmiştir. Bu düzenlemelerle geçmiş yıllarda İdarelerin istedikleri gibi yönetmeliklerini hazırlayıp Genel Kurul kararından sonra uygulamaya geçme serbestliliği bir anlamda ortadan kalkmıştır. Her ne kadar *"Tarifeler Yönetmeliği"*nin yeniden hazırlanması zorunluluğu olmasa da, en azından bundan sonra yapılacak düzenleme veya değişiklikler konusunda bir de Sayıştay Başkanlığının görüşlerinin alınmasının zorunlu hale getirilmesi, tüketici haklarının korunması açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Bu çerçevede yönetmelik çıkarmak veya yönetmeliklerinde de-

ğişiklik yapmak isteyen İdareler; ***"Belediyeler İle Bağlı Kuruluşlarında Yönetmelik Çıkarma Usulü ve Tarifeler Yönetmeliği"*** isimli makalemizde **[45]** detayları ile ele alınan usuller çerçevesinde hareket edebilirler. Yeni düzenlemeye rağmen Su ve Kanalizasyon İdarelerinde *"Tarifeler Yönetmeliği"*nin çıkartılması usulü konusunda uygulama birliği bulunmamaktadır. Çünkü bazı idareler yasal düzenlemeyi bilmediğinden, bazıları ise ilgili yönetmeliğin Sayıştay incelemesinden sonra Genel Kurul Kararı gereğince uygulama usulüne göre hareketin yasal olmadığı kanaatinde olduklarından eski uygulamalarına devam etmektedirler.

- Ortak bir dil oluşturularak aynı konunun farklı kelimelerle adlandırılmasının veya eşdeğer kelimelerin farklı tariflerinin yapılmasının önüne geçilmelidir.

5. SONUÇ

Abonelik sözleşmelerini idarenin *"sınaî ve ticari kamu hizmetlerini"* yürütmek için abone ile yaptığı *"özel hukuk sözleşmeleri"* olarak da değerlendirebiliriz. İdareler ***"Tarifeler Yönetmeliği"*** ya da ***"Abonelik Sözleşmesi"***ndeki maddeleri tüketiciyle müzakere etmeden, tek taraflı olarak, sözleşmeye koymaktadır. Ayrıca abonelik sözleşmelerinin idari kontrolünü veya yargısal denetimi içeren özel yasal düzenlemeler mevcut değildir. Bu durumda kamu hizmetini kullananlarla, bu hizmetleri veren kamu kurumları arasında yargısal uyuşmazlıklarının olması kaçınılmaz olacaktır.

İdarenin tek taraflı kamu gücüne dayanarak belirlediği, uyguladığı tasarruflar, düzenleyici işlemler ve yürürlüğe koyduğu yönetmelikler ile yönergelere ait uyuşmazlıların görüm ve çözüm yeri idari yargıdır. İdarenin abonelik sözleşmelerini uygulamaya yönelik idari nitelikte olmayan uyuşmazlıklar ile idarenin sözleşme dışı haksız fiil gibi eylemlerinden doğan uyuşmazlıkların çözümü ise özel hukuk hükümlerine tabidir ve adli yargıda/genel mahkemelerde çözümlenir. Ancak 4822 sayılı Kanun'la değişik 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a göre tüketici olanlar parasal sınırlar çerçevesinde Tüketici Hakem Heyeti Başkanlıkları ile Tüketici Mahkemelerinde, tüketici olmayanlar ise sulh veya asliye hukuk mahkemelerinde haklarını aramaları gerekmektedir.

***Kaynaklar**:*

1. *Yargıtay 13. HD. E.1996/1734, K. 1996/2495, T. 18.3.1996*
2. *Doç. Dr. Şaban KAYIHAN, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ekim 2008, Sayfa 116-117*
3. *Doç. Dr. Hasan OZANOĞLU, Tüketicinin Korunması Açısından Taksitle Satım Sözleşmesi, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1999, Sayfa 202.*
4. *Prof. Dr. Ahmet M. KILIÇOĞLU, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Kitapevi. Ankara 2008, Sayfa 80.*
5. *Yargıtay 13. HD. E. 1996/1734, K.1996/2495, T. 18.3.1996*
6. *Prof. Dr. Metin GÜNDAY, İdare Hukuku, İmaj Yayınevi, Ankara 2004, Sayfa 304–305.*
7. *Güneş KOCA, (Tüketicinin Korunması Açısından) Abonelik Sözleşmeleri, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2004, Sayfa15.*
8. *Prof. Dr. Metin GÜNDAY, İdare Hukuku, İmaj Yayınevi, Ankara 2004, Sayfa 168–169.*
9. *Prof. Dr. Kemal GÖZLER, İdare Hukuku Dersleri, Eylül 2008 Bursa, Sayfa. 431.*
10. *Prof. Dr. Metin GÜNDAY, İdare Hukuku, İmaj Yayınevi, Ankara 2004, Sayfa 167.*
11. *Prof. Dr. Kemal GÖZLER, İdare Hukuku Dersleri, Eylül 2008 Bursa, Sayfa 509,513.*
12. *Prof. Dr. Kemal GÖZLER, İdare Hukuku Dersleri, Eylül 2008 Bursa, Sayfa 514.*
13. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1998/4, K. 1998/6, T. 9.2.1998*
14. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1999/48, K. 1999/47, T. 6.12.1999*
15. *Prof. Dr. Kemal GÖZLER, İdare Hukuku Dersleri, Eylül 2008 Bursa, Sayfa 437.*
16. *Yargıtay 13. HD. E. 2002/2602, K. 2002/4752, T. 29.4.2002*
17. *Yargıtay 4. HD. E. 1975/3743 K. 1975/7667, T. 16.6.1975*
18. *Yargıtay 4. HD. E. 1974/405, K 1974/384, T. 30.01.1974*
19. *Danıştay 8. D. E. 1998/2595, K. 1998/4026, T. 3.12.1998*
20. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1993/22, K. 1993/22, T. 24.5.1993*
21. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1996/33, K. 1996/76, T. 17.6.1996*
22. *Yargıtay 3. HD. E. 1998/4263, K. 1998/6098, T. 02.09.1998*
23. *Anayasa Mahkemesi Kararı, E. 1990/18, K.1991/4, T.14.2.1991*
24. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1993/22, K. 1993/22, T. 24.5.1993*
25. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1996/33, K. 1996/76, T. 17.6.1996*
26. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1999/48, K. 1999/47, T. 6.12.1999*
27. *Yargıtay 13. HD. E. 2002/2602, K. 2002/4752, T. 29.4.2002*
28. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1998/4, K. 1998/6, T. 9.2.1998*
29. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1996/33, K.1996/76, T.17.6.1996*
30. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1993/22, K. 1993/22, T. 24.5.1993*
31. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1999/48, K. 1999/47, T. 6.12.1999*
32. *Yargıtay 3. HD. E. 1998/4263, K. 1998/6098, T. 02.09.1998*
33. *Yargıtay 11.HD. E. 2001/7114, K. 2001/9791, T. 11.12.2001*
34. *Yargıtay HGK. E. 2001/13–582, K. 2001/601, T. 19.9.2001*
35. *Yargıtay 11.HD. E. 1997/7681, K. 1997/8619, T. 27.11.1997*
36. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 1998/4, K. 1998/6, T. 9.2.1998*
37. *Danıştay 8. D. E. 1997/1102, K.1997/2230, T. 23.6.1997*
38. *Danıştay 8. D. E. 1998/2595, K.1998/4026, T. 3.12.1998*
39. *Danıştay 8. D. E. 1997/185, K.1997/2229, T. 23.6.1997*
40. *Uyuşmazlık Mahkemesi HB. E. 2002/56, K. 2003/33, T. 16.6.2003*
41. *Yargıtay 13.HD. E. 1998/7775, K. 1998/8118, T. 22.10.1998*
42. *Danıştay 9.D. E. 1998/2168, K. 1999/3244, T. 23.9.1999*
43. *Danıştay 9.D. E. 2005/1195, K. 2006/180, T. 9.2.2006*
44. *Danıştay 8.D. E. 1994/4339, K. 1995/278, T. 2.10.1995*
45. *Atila TÜRKYILMAZ, Belediyeler İle Bağlı Kuruluşlarında Yönetmelik Çıkarma Usulü ve Tarifeler Yönetmeliği, Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi, C. 13, Sayı: 10, Sayfa 11.*

Hasan EKİCİ
İç denetçi
Selçuk Üniversitesi

YAPI RUHSATINDA KAZANILMIŞ HAK KAVRAMI VE UYGULAMADA YAŞANAN SORUNLAR

Yapı ruhsatına ilişkin olarak mevzuatta öngörülen hükümlerin planlı ve düzenli bir kentleşmeyi sağlamada etkili bir araç olarak kullanılabilmesi için yapı ruhsatına aykırı durumlar için öngörülen cezai yaptırımların etkili ve istikrarlı bir şekilde uygulanması gerekir. Bu çerçevede her şeyden önce kaçak yapılara imar affı getiren düzenlemelerden vazgeçilmesi gerekir. Siyasal iktidarlarca, vatandaşlarda imar affı beklentisinin hiçbir zaman oluşturulmaması gerekir. Diğer yandan kaçak yapılar için öngörülen yıkım yaptırımını uygulayacak olan belediyelerin ve valiliklerin araç gereç ve finansman sorunlarının çözülmesi gerekmektedir.

GİRİŞ

Türkiye'de 1950'li yıllardan sonra artan köyden kente göçle hızlı bir kentleşme süreci yaşanmaya başlanmıştır. Yaşanan kentleşme olgusuna bağlı olarak kentlerin düzenli, planlı, sağlıklı bir şekilde büyümelerini ve gelişmelerini sağlamaya yönelik hukuki düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerden en önemlisi ise 3194 sayılı İmar Kanunu'dur. Bu kanun ile belirli nüfus büyüklüğüne ulaşmış kentler için imar planı yapma zorunluluğu getirilmiş, kentlerde inşa edilecek yapıların imar planlarına ve diğer düzenleyici işlemlere uygun olarak inşa edilmelerini sağlamak amacıyla inşaatın başlanmasından önce yapı ruhsatı, inşaat tamamlandıktan sonra da yapı kullanma izni alınması zorunluluğu getirilmiştir. Bu çalışmamızda 3194 sayılı İmar Kanunu'nda ve ilgili diğer mevzuatta yer verilen yapı ruhsatına ilişkin hükümlerin uygulanmasında yaşanan sorunlara değinilmiştir. Bu çerçevede birinci bölümde yapı ruhsatı uygulamalarında kazanılmış hak durumuna, ikinci bölümde ise uygulamada yaşanan sorunlara yer verilmiştir.

A. YAPI RUHSATI İŞLEMLERİNDE KAZANILMIŞ HAK DURUMU

Türk hukukunda kazanılmış hak tanımının yapıldığı bir düzenleme bulunmamaktadır. Kazanılmış hak kavramı Anayasa Mahkemesinin, Yargıtay'ın ve Danıştay'ın çeşitli kararlarında kullanılmış ve bazılarında ise bu kavram tanımlanmıştır. Anayasa Mahkemesi verdiği bir kararda bu kavramı *"...kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş hak"*[1] şeklinde tanımlamıştır. Konumuz bakımında Danıştay kararlarında geçen kazanılmış hak tanımını önemlidir. Danıştay kararında kazanılmış hak *"Kazanılmış haklar eski kanun yürürlükte iken kesin bir surette kazanılan yani hukukça korunmakta bulunan ve bir iddia haline gelen haklar"*[2] şeklinde tanımlanmıştır.

Danıştay başka bir kararında yapı ruhsatlarında kazanılmış hakka çerçeve oluşturabilecek bir karar vermiştir. Söz konusu karar özetinde *"imar planına uygun olarak yapılan ve biten yapıya ait ruhsat ve yapı kullanma belgesinin anılan taşınmazda konut yapımına izin veren ve ruhsatın dayanağı olan plan değişikliğinin iptal edildiği gerekçesiyle yapı ve*

kullanma belgesin iptalinde, söz konusu durumun oluşmasında kişinin hatası, hilesi ve kusuru olmaması davacının kazanılmış haklarının varlığı nedeniyle hukuka uyarlık bulunmadığı….” belirtilmiştir. Aşağıda ruhsat işlemlerinin çeşitli aşamalarında karşılaşılan kazanılmış hak durumlarını Danıştay kararları ışında değerlendirmeye çalışılmıştır.

1. İmar Planının Değişmesi Halinde Kazanılmış Hak Durumu

Yapı ruhsatı alındıktan ve inşaata başlandıktan sonra imar planında bir değişiklik meydana gelmişse değişiklik yapı sahibinin aleyhine ise (örneğin yeni durum kat sayısını azaltıyorsa) bu durumda plan değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan gerçekleşen inşaat kısmı yapı sahibi açısından kazanılmış hak oluşturacağı kanaatindeyiz. Örneğin ruhsatın alındığı tarihte 6 kata izin verilen bir yapıda değişiklikten sonra 3 kata izin verilmişse ve değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihte inşaatın 4. katı tamamlanmış ise 4. kat kazanılmış hak oluşturacaktır. Yeni durumda 4. kat imar planına aykırı olsa dahi yapı sahibi bakımından kazanılmış hak olduğu için korunması gerektiği kanaatindeyiz.

Kanaatimiz bu şekilde olmakla birlikte 4. katın kazanılmış hak oluşturmayacağı yönünde yorumlar da yapılmaktadır. Ancak bu yorumların isabetli olmadığı kanaatindeyiz. Zira bu yorumun benimsenmesi ve uygulanması durumunda kişilerin imar planına dolayısıyla “idareye ve hukuka güveni” zedelenecek, imar uygulamaları açısından idari ve hukuki istikrar bozulacaktır. Ayrıca yapı sahipleri kendilerinin her hangi bir kusurları olmadığı halde bir kısım maddi ve psikolojik külfetle (4. katın yıkım işlemleri gibi) karşı karşıya kalacaklardır. Bu durum da yapı sahibi açısından hakkaniyetli olmayacaktır.

2. Yargı Kararıyla İmar Planın İptal Edilmesi Durumunda Kazanılmış Hak Durumu

İmar planına uygun olarak inşaata başlanılmasından sonra açılan bir dava üzerine imar planının mahkemece iptal edilmesi üzerine bu aşamaya kadar yapılan inşaat kazanılmış hak oluşturur. Örneğin, verilen inşaat ruhsatının ve yapı kullanma izin belgesinin yapı bittikten sonra, söz konusu taşınmazın bulunduğu yeri konut alanı olarak belirleyen imar planı değişikliğinin mahkeme kararı ile iptal edilmesi halinde yapımına başlanılan inşaat kazanılmış hak olacaktır. [3]

3. Affa Uğrayan Yapılarda Kazanılmış Hak Durumu

Yapı ve kullanma izni olmadığı halde imar affını düzenleyen kanunlar ile kanunilik kazandırılan yapıların bu hakları yapıların ömürleri bitinceye kadar devam edecektir. Bu yapıların sahiplerinin kazanılmış hakları bulunmaktadır. Ancak bu yapılarda bir değişiklik yapılmak istendiğinde yürürlükteki mevzuat hükümleri ile imar planına uygun olarak değişikliğin gerçekleştirilmesi gerekecektir. Yani değişiklik ruhsata tabi bir değişiklik ise ruhsat alınacak ve yürürlükteki imar planına ve diğer düzenlemelere uygun olarak değişiklik gerçekleştirilecektir.

Deprem yön ya da sağlamlığını tespit ettirerek ruhsat ve iskana bağlatmaları halinde durumunu açıklamak gerekiyor. Affa başvurusu olması sadece yıkılmasını önler. Esaslı tamir tadil olması için yapıyı ruhsatlandırmaları gerekir.

Yapı ve kullanma izni olmadığı halde imar affını düzenleyen kanunlar ile kanunilik kazandırılan yapıların bu hakları yapıların ömürleri bitinceye kadar devam edecektir.

4. Ruhsat Sürelerinde Kazanılmış Hak Durumu

3194 sayılı İmar Kanunu’nun 29’uncu maddesine göre yapı ruhsatı alındıktan sonra iki yıl içerisinde inşaata başlanılması ve beş yıl içerisinde de inşaatın tamamlanması gerekir. Bu sürelere uyulmaması durumunda ruhsat geçersiz sayılmakta ve yeni ruhsat alınması gerekmektedir. Yeni ruhsat alınması durumunda bu tarihte yürürlükte olan imar planına göre yapı ruhsatı verilecektir. Bu durumda ilk ruhsatın alındığı tarihte yürürlükte olan imar planın yapı sahibine sağladığı haklar kazanılmış hak oluşturmayacaktır. Danıştay konuya ilişkin olarak*“… eski inşaat ruhsatının verildiği tarihten itibaren 5 yıl içinde inşaatın tamamlanmadığı, bu 5 yıllık süre içerisinde ruhsatın yenilenmesi istemiyle başvuruda bulunulmaması nedeniyle eski ruhsat hukuki geçerliliğini yitirdiğinden davacının ruhsat başvurusunun, başvuru tarihinde yürürlükte bulunan plan ve mevzuat hükümlerinin uygulanması suretiyle çözümlenmesi gerekmektedir. Bu durumda, davacının taşınmazı, ruhsat yenilenme istemiyle yapılan başvuru tarihinde yürürlükte olan imar planında yeşil alanda kalması nedeniyle ruhsat verilmesi mümkün olmadığından dava konusu işlemde mevzuata aykırılık bulunmamaktadır.”*[4] şeklinde hüküm tesis etmiştir.

B. YAPI RUHSATI UYGULAMALARINDA YAŞANAN SORUNLAR

1.Kaçak Yapılar ve Gecekondulaşma

Yapı ve iskan ruhsatları planlı, düzenli, sağlıklı bir yapılaşma ve kentleşmenin sağlanması amacıyla kamu otoritelerince uygulanan araçlardır. Türkiye'de söz konusu araçların nasıl kullanılacağına ilişkin hükümlere gerek 3194 sayılı İmar Kanun'da gerekse ilgili diğer mevzuatta yer verilmiştir. Belirtilen düzenlemelerdeki hususlara aykırı hareket edilmesi, yapı ve iskan ruhsatı alınmadan inşaata başlanılması veya yapıya oturulması durumunda çeşitli hukuki ve cezai yaptırımlar aynı düzenlemelerde öngörülmüştür. Söz konusu düzenlemelerdeki yaptırımlara rağmen yapı ruhsatı alınmadan inşaatına başlanan ve iskan ruhsatı alınmadan oturulan yapılara ülkemizde çok sık rastlanmaktadır. Söz konusu düzenlemelerdeki yaptırımların yeterli ölçüde ve etkin bir şekilde uygulanamama nedenlerine aşağıdaki bölümlerde değinilecektir.

Halk arasında kaçak yapı olarak ifade edilen yapıyı en geniş şekilde yürürlükteki mevzuat hükümlerinde belirlenen kurallara aykırı olarak inşa edilen ve barınılan yapı olarak tanımlayabiliriz. Bu bağlamda çalışmamızın yukarıdaki bölümlerinde değinilen mevzuat hükümlerine aykırı olarak yapılan ve oturulan yapılar kaçak yapı tanımına girmektedir. Söz konusu yapıların kentin belli bir mekanında sayılarının ve yoğunluklarının artmasıyla oluşan kent bölümlerine de yine halk arasında gecekondu denilmektedir. Kentlerde kaçak yapılaşmanın meydana getirdiği bu sürece de halk arasında gecekondulaşma denilmektedir.

Kentbilim Terimleri Sözlüğünde gecekondu *"İmar ve yapı kanunlarına aykırı olarak başkalarına veya kamuya ait arazi veya arsalar üzerinde toprak sahibinin bilgisi ve rızası olmaksızın acele yapılmış konut, kondu."*[5] olarak tanımlanmıştır."

775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 2'nci maddesinde gecekondu "*imar ve yapı işlerini düzenleyen mevzuata ve genel hükümlere bağlı kalınmaksızın, kendisine ait olmayan arazi ve arsalar üzerinde, sahibinin rızası alınmadan yapılan izinsiz yapılar*" şeklinde tanımlanmıştır.

Gecekondunun gerek literatürde gerekse mevzuattaki tanımları incelendiğinde görülecektir ki aslında halk arasında kaçak yapı olarak ifade edilen kavram ile gecekondu kavramı arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Her şeyden önce yukarıdaki tanımlardan yola çıkarak şunu söyleyebiliriz: Her gecekondu aslında kaçak yapılmış bir yapıdır. Ancak her kaçak yapıya gecekondu denilemez. Zira kişiler mülkiyeti kendilerine ait olan arazi ve arsalar üzerinde kaçak yapı inşa edebilirler. Yani gecekondu kavramı kaçak yapı kavramını da kapsamaktadır. Gecekondu ve gecekondulaşma kavramları kaçak yapı kavramına göre daha genel, toplumsal ve ekonomik boyutları olan kavramlardır.

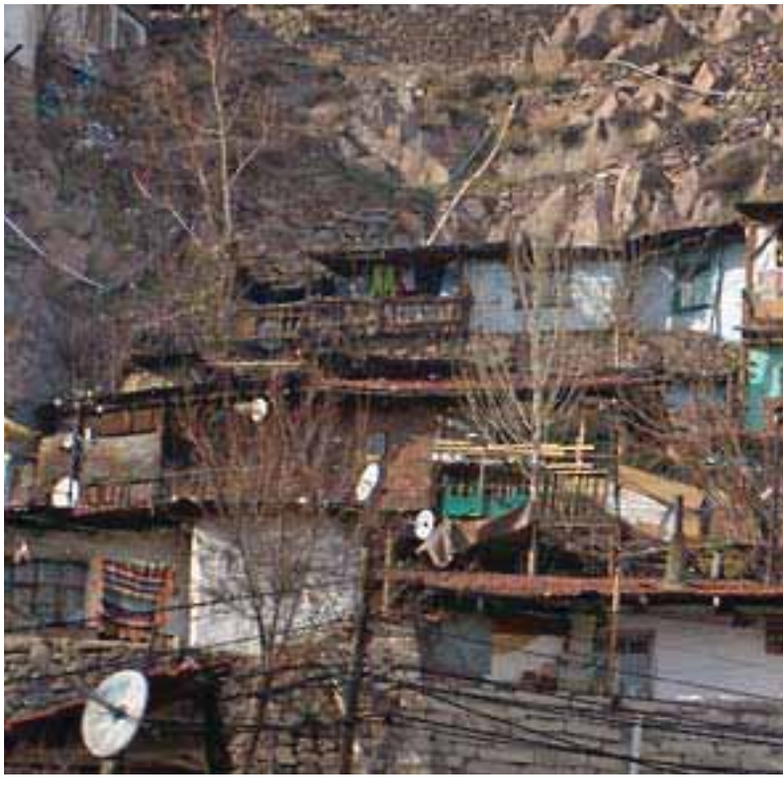

2. İmar Afları

Kaçak yapılaşmanın belki de en önemli alt yapısını halk arasında "imar affı" denilen olgu ile imar suçlarının bağışlanması oluşturmaktadır. Farklı dönemlerde çeşitli gerekçelerle çıkarılan imar afları ile yukarıda belirtilen düzenlemelere aykırı olarak inşa edilen ve oturulan ruhsatsız yapılara kanunilik sağlanmıştır. Ayrıca imar affını düzenleyen kanunlarla sadece ruhsatsız yapılara kanunilik sağlanmamış, bu yapıları yapanlar için düzenlemelerde öngörülen para ve hapis cezaları da affedilmiştir. İmar aflarının belli aralıklarla tekrarlanması vatandaşlarda imar aflarının sürekli olacağı düşüncesini yaratmış bu durum da kaçak yapılar için öngörülen cezai yaptırımların etkinliğini azaltarak kaçak yapılaşmayı körüklemiştir. *"Özellikle gecekondu olgusunun önem kazandığı 1945 yılından bu yana çıkarılan her gecekondu yasası, çıkarıldığı tarihe değin yapılan gecekonduları, kaçak sayılmaktan kurtarmış, sahiplerin affetmiştir. Bu yasalar meşru ol-*

mayan birleşmelerden doğan çocukların, toplu-ma kazandırılması amacıyla, yasa koyucunun, za-man zaman çıkarmış bulunduğu 'nesep düzeltmesi' amaçlı yasalara benzetilebilir. "[6]

3. Kaçak Yapılara Yönelik Yaptırımların Uygulanmasında Belediyelerin Yetersizlikleri

Yukarıdaki bölümlerde belirtildiği üzere yapı ruhsatı alınmadan veya yapı ruhsatı ve eklerine aykırı yapıların mevzuattaki düzenlemelere uygun hale getirilmemesi durumunda yıkılması gerekmektedir. Bir yaptırım olarak yıkımın ilgili belediye veya valilikçe gerçekleştirilmesi gerekecektir. Ancak yıkımın uygulanmasında belediyelerin kaynak kıstı gündeme gelmektedir. Türkiye'de belediyelerin temel sorunlarından birisi üstlendikleri hizmetlerin finansmanı için gerekli mali kaynaklarının yetersiz oluşudur. Yıkım faaliyetinin gerek araç gereç bakımından gerekse diğer girdiler bakımından belediye için maliyetli bir faaliyet olması, diğer yandan yukarıda açıklandığı üzere kaçak yapılaşmanın çok fazla olması yıkımların uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Belirtilen nedenlerle yıkım yaptırımının tam ve etkin olarak uygulanamaması caydırıcı etkisini azaltarak kaçak yapılaşmayı artırmaktadır. *"Yasaların gereği gibi uygulanması, kaçak yapıların yıkılmasını zorunlu kılar. Ancak yıkım, öznel açıdan türlü baskı kümelerinin dirençleriyle karşılaştığı gibi, nesnel açıdan da, ulusal servetin zarar görmesi anlamına geldiğinden, kaçak yapıların zaman zaman bağışlanması, imar uygulamalarımızda neredeyse değişmez bir kural olmuştur."*[7]

SONUÇ

Türkiye'de kentlerin düzenli, sağlıklı bir şekilde gelişmesi amacıyla uygulanan kent planlamasının en önemli araçlarından birisi de yapı ruhsatı uygulamalarıdır. Yapı ruhsatı ile yapıların imar planlarına ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılması ve kullanılması sağlanarak kentlerin sağlıklı ve düzenli bir şekilde gelişmeleri ve büyümeleri mümkün kılınmış olur.

Türkiye'de yapı ruhsatına ilişkin olarak gerek 3194 sayıl İmar Kanunu'ndaki ve ilgili yönetmeliklerdeki hükümler gerekse diğer düzenlemelerdeki hükümler sağlıklı kentleşmeyi sağlamadaki araçlardan biri olarak yeterlidir. Ancak mevzuatta yapı ruhsatına ilişkin olarak yer alan hükümler kendi başlarına yeterli olsa da bu hükümlerin uygulanması boyutunda sorunlar bulunmaktadır.

Mevzuatta yapı ruhsatı alınmadan veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak inşa edilen yapıların sahiplerine, fenni mesullerine ve mevzuatta belirlenen diğer sorumlulara bir çok cezai yaptırım öngrülmüş olmasına rağmen kaçak yapılaşmanın ve gecekondulaşmanın önü kesilememiştir. Bu durumun oluşmasında çeşitli dönemlerde çıkarılan kanunlarla ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak inşa edilen yapılara yönelik olarak getirilen imar afları çok etkili olmuştur. İmar affını düzenleyen kanunlarla sadece ruhsatsız yapılara kanunilik sağlanmamış, bu yapıları yapanlar için düzenlemelerde öngörülen para ve hapis cezaları da affedilmiştir. İmar aflarının belli aralıklarla tekrarlanması vatandaşlarda imar aflarının sürekli olacağı düşüncesini yaratmış bu durum da kaçak yapılar için öngörülen cezai yaptırımların etkinliğini azaltarak kaçak yapılaşmayı artırmıştır.

Uygulama boyutunda ortaya çıkan bir diğer sorun da ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı yapılara yönelik olarak mevzuatta öngörülmüş olan yıkım yaptırımının uygulanmasında yaşanan zorluklardır. Yıkım faaliyetinin gerek araç gereç bakımından gerekse diğer girdiler bakımından belediye ve valilikler için maliyetli bir faaliyet olması, diğer yandan yukarıda açıklandığı üzere kaçak yapılaşmanın çok fazla olması yıkımların uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Belirtilen nedenlerle yıkım yaptırımının tam ve etkin olarak uygulanamaması caydırıcı etkisini azaltarak kaçak yapılaşmayı artırmaktadır.

Yapı ruhsatına ilişkin olarak mevzuatta öngörülen hükümlerin planlı ve düzenli bir kentleşmeyi sağlamada etkili bir araç olarak kullanılabilmesi için yapı ruhsatına aykırı durumlar için öngörülen cezai yaptırımların etkili ve istikrarlı bir şekilde uygulanması gerekir. Bu çerçevede her şeyden önce kaçak yapılara imar affı getiren düzenlemelerden vazgeçilmesi gerekir. Siyasal iktidarlarca, vatandaşlarda imar affı beklentisinin hiçbir zaman oluşturulmaması gerekir. Diğer yandan kaçak yapılar için öngörülen yıkım yaptırımını uygulayacak olan belediyelerin ve valiliklerin araç gereç ve finansman sorunlarının çözülmesi gerekmektedir.

---

[1] *Anayasa Mahkemesi, 03.04.2001 gün, E. 1999/50, K.2001/67.*
[2] *Danıştay 1.D, E.1992/224, K.1992/238, T.13.07.1992.*
[3] *ERGEN, Cafer, İnşaat Ruhsatları Açısından Kazanılmış Hak Durumu, (Erişim)* ***http//turkhukuksitesi.com.,***
[4] *Danıştay 6.D, E.2002/3991, K.2004/418, T.26.01.2004.*
[5] *Keleş,* ***Kentbilim Terimleri Sözlüğü.***
[6] *KELEŞ,* ***Kentleşme Politikası, s.224***
[7] *KELEŞ,* ***Kentleşme Politikası, s.224***

Penah Serkan AYHAN
İç denetçi
Bakırköy Belediyesi

İŞVEREN SİGORTA PRİMLERİNDE 5 PUANLIK İNDİRİMİN İHALE MEVZUATI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81'inci maddesinin birinci fıkrasına, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 24'üncü maddesi ile eklenen (ı) bendi ile "malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden, işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutar Hazinece karşılanacağı" hüküm altına alınmış , düzenlemenin Kamu Alımlarına uygulamasının ne şekilde olacağı Kamu İhale Kuruluna itirazen başvuru üzerine gündeme gelmiş ve Kamu İhale Genel Tebliğinde 25.10.2008 tarihinde yapılan değişiklikle konu ile ilgili düzenleme yapılmıştır.

GİRİŞ

İstihdamı teşvik amacıyla yayımlanan 5763 sayılı İş Kanun'u ve Bazı Kanun'larda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un[1] 24'üncü maddesi ile, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81'inci maddesinin birinci fıkrasına, (ı) bendi eklenmiş olup, yapılan düzenlemeyle işverene, işveren sigorta primlerinde 5 puanlık indirim olanağı tanınmıştır.

Söz konusu indirim uygulanması, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre gerçekleştirilen hizmet alım ihaleleri sürecinde anlaşmazlık konusu olmuş, anlaşmazlık Kamu İhale Kurumuna taşınmış, Kamu İhale Kurumu da anlaşmazlık konusu ile ilgili bir karar vermişti. Ardından Kamu İhale Kurumunun internet sitesinden duyuru yapılmış, duyurunun yeterli gelmeyeceği anlaşılmış olmalı ki, duyuruyu izleyen günlerde Kamu İhale Genel Tebliğinde değişiklik yapma yoluna gidilerek sorun çözümlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada özetle anlatılan sürece ilişkin bilgiler verilecek ve uygulamada karşılaşılacak sorunlara çözüm önerileri üzerinde durulacaktır.

I. KONU İLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

İstihdamın teşviki amacıyla 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81'inci maddesinin birinci fıkrasına, 5763 sayılı İş Kanu'nu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 24'üncü maddesi ile (ı) bendi eklenmiş olup, yapılan düzenlemenin bu çalışmayı ilgilendiren bölümleri şöyledir:

"Bu Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıları çalıştıran özel sektör işverenlerinin, bu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden, işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutar Hazinece karşılanır. İşveren hissesine ait primlerin Hazinece karşılanabilmesi için, işverenlerin çalıştırdıkları si-

gortalılarla ilgili olarak bu Kanun uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermeleri, sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarı yasal süresinde ödemeleri, Sosyal Güvenlik Kurumuna prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunmaması şarttır. Ancak Kuruma olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 48'inci maddesine göre tecil ve taksitlendiren işverenler ile 29/7/2003 tarihli ve 4958 sayılı Sosyal Güvenlik Prim Alacaklarının Yeniden Yapılandırılması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna göre yapılandıran işverenler bu tecil ve taksitlendirme ile yapılandırmaları devam ettiği sürece bu fıkra hükmünden yararlandırılır. (.....) Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenir."

Metin incelendiğinde görüleceği üzere, sigorta primlerinin işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutarın Hazinece karşılanacağı hükme bağlanmış olup, indirimden yararlanma koşulları ana hatlarıyla belirlenmiş, uygulamaya ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Ancak bu usul ve esaslara ilişkin yasayla görevlendirilmiş kurumlar daha herhangi bir düzenleme yapmadan tam da bu konuyla ilgili olarak Rize Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi'nce 28.05.2008 tarihinde Açık İhale Usulü ile yapılan "2008-2009 Yıllarına Ait Personel (Hasta Kabul ve Veri Girişi Personeli) Hizmet Alım İşi" ihalesine ilişkin olarak Ribelsan Ltd.Şti. Kamu İhale Kurumuna itirazen şikayet başvurusunda bulunmuş, Kurum başvuru üzerine **EK: 2/9/2008 tarihli ve 2008/UH.II-3635 sayılı kararı vermiştir. Kararın bu çalışmayı ilgilendiren bölümleri şöyledir:**

"... 5763 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesinde söz konusu prim indiriminden faydalanılabilmesi bir takım şartlara bağlanmış olup, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken belirleneceği hükme bağlanmıştır. Belirtilen kurumlar tarafından maddenin nasıl uygulanacağına ilişkin düzenleme henüz tamamlanmamıştır.

Yani, söz konusu maddenin nasıl uygulanacağı, başvuru sahibinin bu maddeden yararlanıp yararlanamayacağı veya ne oranda yararlanabileceği dahi henüz belirlenmemiş iken buna dayalı olarak yapılan açıklamanın kabul edilmeyerek başvuru sahibi firmaya ait teklifin değerlendirme dışı bırakılmasının mevzuata uygun olduğu, şikayetçi firmanın iddiasının aksine idari şartnamenin 48.1.1. maddesi gereğince ihaleyi alan firmanın söz konusu indirimden faydalanması durumunda bunun yapılacak ödemeye yansıtılacağı sonucuna ulaşılmıştır."

İhale aşamasında çalıştırılacak personele indirimin uygulanıp uygulanmayacağı henüz belli olmadığından teklif bedeli hesaplanırken ve aşırı düşük tekliflerin sorgulanması aşamasında işçilik bileşenleri açıklanırken bu beş puanlık indirim dikkate alınmamalıdır.

Bu kararın ardından gerek yaklaşık maliyetin hesaplanmasında tereddütleri önlemek, gerekse de tekliflerin verilmesi sırasında teklif firmaların 5 puanlık indirimi dikkate alarak teklif verme olasılığı düşünüldüğünden olsa gerek Kamu İhale Kurumu 29.09.2008 tarihli duyuruyu internet sitesinde yapmak zorunluluğunu duymuş, duyurunun son bölümünde

"Söz konusu beş puanlık indirimden yararlanılması mutlak olmayıp belli şartlara bağlanmış olduğundan ekte yer alan 2/9/2008 tarihli ve 2008/UH.II-3635 sayılı Kamu İhale Kurulu Kararı da dikkate alınarak aşağıdaki şekilde uygulama yapılması gerektiği değerlendirilmiştir.

- İhale aşamasında çalıştırılacak personele indirimin uygulanıp uygulanmayacağı henüz belli olmadığından teklif bedeli hesaplanırken ve aşırı düşük tekliflerin sorgulanması aşamasında işçilik bileşenleri açıklanırken bu beş puanlık indirim dikkate alınmamalıdır.

- İhale yapılıp sözleşmeyi imzalayan yüklenicinin, söz konusu işveren indirimden yararlanıp yararlanmadığı, ihale konusu işte çalışan personelin anılan Kanunda belirtilen şartları taşıyıp taşımadığına ilişkin sosyal güvenlik ile ilgili belgelerinden tespit edilecektir. Fiyat Farkı Kararnamesi uyarınca bu indirimden yararlanan yükleniciler açısından Hazinece yapılacak ödemeler dikkate alınmak zorunda olduğundan indirim tutarı uygulanan personel sayısı kadar fiyat farkı kesintisi yapılacaktır.

- Söz konusu indirimden yararlanmayan yüklenicilerden ise herhangi bir kesinti yapılmayacaktır." Biçiminde yapılan açıklamayla uygulamaya yön verilmeye çalışılmıştır. Duyuruyla uygulamaya yön verilmeyeceği açık olmakla birlikte (kişisel görüşüme göre) 5 puanlık indirime ilişkin usul ve esasların belirlenmesi beklenmiş, aradan bir ay geçmesine karşın bu usul ve esaslar belirlenmediğinden ve konu ile ilgili pek çok bilgi ve açıklama isteği iletildiğinden olsa gerek Kamu İhale Genel Tebliğinin "**G. Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarında Teklif Fiyata Dahil Olacak Masraflar" başlıklı bölümüne ek yapılarak konu uygulama yönünden açıklığa kavuşturulmaya çalışılmıştır. Tebliğin ilgili bölümü aynen şöyledir:"** 17 – **(Ek: 25/10/2008 – 27035 R.G. / 4 md.)** 15/5/2008 tarihli ve 5763 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesi ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81'inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (ı) bendinde; özel sektör işverenlerinin, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden, işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutarın Hazinece karşılanacağı hüküm altına alınmıştır.

İhale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı tüm hizmet alımı ihalelerinde, teklifler Hazine tarafından karşılanacak olan işveren sigorta primi tutarı dikkate alınmadan, işveren payları üzerinden hesaplanarak sunulacak ve değerlendirilecektir. Bu çerçevede, fiyat farkı hesaplanması öngörülen ihalelerde sözleşmenin yürütülmesi aşamasında, yüklenicinin yukarıda anılan Kanun hükmü uyarınca prim teşvikinden yararlanması halinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na Göre İhalesi Yapılacak Olan Hizmet Alımlarına İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların 8'inci maddesinde yer alan, "b) İhale (son teklif verme) tarihi itibarıyla işveren tarafından karşılanacak olan sosyal sigorta primi ve işsizlik sigortası primine ilişkin toplam tutarda; asgari ücret değişikliği veya sigorta primi alt sınır değişikliği ile prim oranları değişikliği gibi sebeplerle meydana gelecek fark,

…506 sayılı Kanun gereğince işveren nam ve hesabına Hazinece yapılacak olan ödemeler de dikkate alınmak suretiyle bu Esasların 7'nci maddesi uygulanmaksızın ödenir veya kesilir." hükmü gereğince, Hazine tarafından karşılanan prim tutarı, idare tarafından yüklenicinin hakedişinden kesilecektir."

İhale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı tüm hizmet alımı ihalelerinde, teklifler Hazine tarafından karşılanacak olan işveren sigorta primi tutarı dikkate alınmadan, işveren payları üzerinden hesaplanarak sunulacak ve değerlendirilecektir.

Bu gelişmelerden sonra nihayet 13.11.2008 tarih ve 2008-93 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı genelgesiyle 5 puanlık indirimin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller belirlenmiştir. Yani yasanın Resmi Gazete'de yayımlanmasının üzerinden yaklaşık 6 ay geçtikten sonra ve yasanın yürürlük tarihinden yaklaşık birbuçuk ay geçtikten sonra indirime ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Genelgenin bizi ilgilendiren yönü indirim tutarının nasıl hesaplanacağı da değildir aslında. Çünkü yararlanılan indirim tutarları Sigorta Prim Tahakkuk Fişleri üzerinde belirtilmektedir. Ama yine de basitçe sigorta primine esas kazancın %5'i indirim tutarıdır, diyebiliriz. Örneğin sigorta primine esas kazanç tutarı 1.000,00 TL ise İndirim tutarı (1.000,00X%5) 50,00 TL olacaktır.

II. UYGULAMANIN NASIL YAPILACAĞI ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Yukarıda yasal dayanaklarını tarihsel sırasıyla verdiğimiz uygulamanın hak ediş raporunun düzenlen-

mesi ve ödemenin yapılması sırasında şunlara dikkat edilmesi gerekecektir:

1- Hakediş raporunun kesintiler bölümüne %5'lik indirim tutarı işlenecektir.

2- Ödeme Emri Belgesi üzerinde 600- Gelirler Hesabının ilgili ayrıntı kodu kullanılmak suretiyle %5'lik indirim tutarı ayrıca gösterilecek, devamında doğal olarak 800- Bütçe Gelirleri Hesabı ve 805- Bütçe Gelirleri Yansıtma Hesabına kayıt yapılacaktır.

III. UYGULAMAYA İLİŞKİN TEREDDÜTLERİMİZ

Uygulama Kamu Alımları ve Kamu Kaynaklarının Kullanımı açısından değerlendirildiğinde iki nokta tereddüt konusu olarak ortaya çıkmaktadır.

1- Yüklenicinin %5'lik indirimden yararlanması durumunda %5'lik kısma isabet eden yüklenici karı: Diyelim ki yüklenicinin yararlandığı %5'lik indirim tutarı 10.000,00 TL olsun. Yüklenici kar oranı da %15 olsun. 10.000,00 TL'ni %15'i 1500,00 TL olacaktır. Oysa yüklenici karı da dahil omak üzere ihaleye teklif verdiğinde yukarıda yer verilen Kamu İhale Kurulu Kararı ve Kamu İhale Genel Tebliğine göre %5'lik indirim tutarını dikkate almayacaktır. Yani İhale aşamasında bu yük var olacak, sözleşmenin uygulanması aşamasında bu yük var olmayacaktır. Ancak sözleşmenin uygulanması sırasında var olmayan bu yüke isabet eden yüklenici karı (örneğimizde 1.500,00 TL) yüklenicinin cebinde kalacaktır.

> ***Gerek Kamu İhale Kuruluna yapılan itirazen şikayet sonucu verilen kararda gerekse de Kamu İhale Genel Tebliğinde yapılan değişiklikte; indirim tutarının yaklaşık maliyetin hesabında dikkate alınmayacağı, ancak ihale sonuçlandırılarak sözleşmeye bağlandıktan ve yüklenicinin sözleşme konusu işe ilişkin istihkaka hak kazanmasından sonra hak edişinden kesileceği hükme bağlanmıştır.***

2- Hizmet Satın Alan Kamu Kuruluşlarının KDV Kaybı: %5'lik indirim tutarının fatura üzerinden gösterilmesi halihazırdaki mevzuat açısından mümkün değildir. Böyle olunca da yüklenici fatura üzerinde hizmet bedelini gösterecek bunun üzerinden KDV hesaplayacaktır. Oysa ki yüklenicinin %5'lik indirim tutarından yararlanması durumunda fatura üzerinde iskonto benzeri indirim olarak gösterilmesine mevzuatla olanak tanınsaydı, indirim tutarına isabet eden KDV yükü ortadan kalkmış olurdu. Aynı şeyi %5'lik indirim tutarına isabet eden yüklenici karı için hesaplanacak KDV için de söyleyebiliriz.

IV. SONUÇ

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81'inci maddesinin birinci fıkrasına, 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 24'üncü maddesi ile eklenen (ı) bendi ile "***malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden, işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutar Hazinece karşılanacağı"*** hüküm altına alınmış , düzenlemenin Kamu Alımlarına uygulamasının ne şekilde olacağı Kamu İhale Kuruluna itirazen başvuru üzerine gündeme gelmiş ve Kamu İhale Genel Tebliğinde 25.10.2008 tarihinde yapılan değişiklikle konu ile ilgili düzenleme yapılmıştır. Gerek Kamu İhale Kuruluna yapılan itirazen şikayet sonucu verilen kararda gerekse de Kamu İhale Genel Tebliğinde yapılan değişiklikte; indirim tutarının yaklaşık maliyetin hesabında dikkate alınmayacağı, ancak ihale sonuçlandırılarak sözleşmeye bağlandıktan ve yüklenicinin sözleşme konusu işe ilişkin istihkaka hak kazanmasından sonra hak edişinden kesileceği hükme bağlanmıştır. Kesintinin hangi süreçte yapılacağı, hangi belgeler üzerinde gösterileceğine ilişkin görüşümüz; Hakediş Raporunun düzenlenmesi aşamasında, SGK Prim Tahakkuk Fişi üzerinde "……sayılı yasayla yapılan indirim" satırında gösterilen tutarın Hakediş raporunun "Kesintiler" satırına aktarılması ve aynı tutarın Ödeme Emri Belgesi üzerinde 600- Gelirler Hesabının ilgili detay kodunda gösterilmesi gerektiği yönündedir.

[1] *26/5/2008 tarihli ve 26887 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.*

Serkan TOPKAYA
Tepebaşı Belediyesi
Müfettiş Yrd.
Yerel Yönetim Uzmanı

BELEDİYELERDE İMTİYAZ

Son yıllarda kamu hizmetlerinin kamu elinden ziyade özel sektör eliyle gerçekleştirilmesi eğilimli konjonktür, imtiyaz sözleşmelerini daha önemli hale getirmektedir. Belediyelerin hem kaynak yaratmalarına gerek olmadan ve hem de hizmetlerin özelliklerinden kaynaklanan sıkıntılara katlanmadan hizmetlerin yerine getiriliyor oluşuna da seyirci kalmamalıdır. Belediyelerin hizmetlerin halka ulaştırılmasına aracılık eden bir kurum konumuna getirilmesi ve belediyelere bu misyonun yüklenmesi, belediyelerin kamunun selameti açısından etkin denetimi bırakmamaları koşuluyla, imtiyaz yolunun genişlemesi bakımından oldukça önemlidir.

5393 sayılı Belediye Kanun'u belediyelerin yetki,görev ve sorumlulukları ile belediye idarelerine tanınan imtiyazlar konusunda düzenlemelere yer vermiştir. Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde belediyenin yetkileri ve imtiyazları sayılırken üç ayrı bentte yer alan görev ve hizmetlerle ilgili olarak belediyelerin bu hizmetleri imtiyaz devri yolu ile yaptırabilecekleri hüküm altına alınmıştır. Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin (e), (f) ve (g) bentlerinde imtiyazın sözleşme ile devrinin yapılabileceği hizmetler şöyle belirtilmiştir:

" ...

e) Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek; kaynak sularını işletmek veya işlettirmek.

f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek.

g) Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.

... "

dedikten sonra imtiyaz verilişinin şekli unsurlarını 15'inci maddenin ikinci fıkrasında şöyle belirtmiştir:

"Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştay'ın görüşü ve İçişleri Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67'nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir."

Diğer bir anlatım ile 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında 15'inci maddenin (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetler imtiyaz yoluyla devredilebilir. Bunun dışında belediyeler 14'üncü maddede belirtilen hizmet-

leri (örneğin imar, su ve kanalizasyon, itfaiye hizmeti) imtiyaz yoluyla devredemez. Belediye Kanunu, imtiyaza konu olabilecek hizmetleri özellikle sayma yoluyla belirttiğinden, imtiyaz yoluyla devir hususunu sadece bu hizmetler için düşünmemiz gerekecektir.

Yine aynı Kanun'un meclisin görev ve yetkilerini düzenlediği 18. maddesinin (j) bendinde;

" j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek. "

Hükmü ile imtiyaz devrinde belediye meclisinin yetkili olduğu belirtilmiştir.

İmtiyazın belediyeler açısından sınırlı olarak 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetler noktasında düşünülmesi gerektiği ile ilgili olarak Danıştay 1'inci Dairesinin 07.02.2006 günlü, E:2005/1112, K:2006/154 sayılı kararının son derece önem arz ettiği de göz önünde bulundurulması gereken bir husustur.

I. İMTİYAZ VERMEDE TEKLİF SÜRECİ

Sözleşmenin şekli unsuru, özel kişiler arasında düzenlenen sözleşmelere göre daha karışık bir durum arz etmektedir. Sözleşmenin oluşumuna ilişkin çeşitli işlemlerin hangi makamlar tarafından yapılacağı ve hangi aşamanın imzalanmasıyla işlemlerin tamamlanmış sayılacağı mevzuata göre belirlenmelidir. Çünkü, işlemlerin herhangi birinde oluşabilecek hukuki sakatlığın sonucunda sözleşmenin iptali ya da tazminat taleplerinin gündeme gelebileceği hususuna dikkat edilmelidir.

İmtiyaz tanıma sürecinin etkin olabilmesi için teklif verme süreci rekabetçi olmalıdır. Bu da, teklif verenlerin sayısının yeterince olmasını gerektirir. Ancak teklif verenlerin sayısının çok olması gerçekte rekabetin sağlandığı anlamına da gelmez.

Nitekim Danıştay 1'inci Dairesinin 10.02.2006 günlü, E:2006/969, K:2006/185 sayılı kararında, imtiyaz verilme sürecinin açık ve rekabetçi bir ortamda gerçekleştirilmesinin önemi ve bunun sorumluluğunun idareye ait olduğu "(...) imtiyaz verilmesi işlemlerinin tamamlanması için Danıştay'ın görüşünün alınmasından sonra İçişleri Bakanlığınca karar verilmesi öngörülmektedir.Böylece bu konularda Danıştay'ın da görüşü alındıktan sonra İçişleri Bakanlığının karar verme mercii olarak öngörülmesiyle belediyeler üzerindeki vesayet denetimi yoluyla hukukilik denetimi yanında yerindelik denetimi yapması sağlanmak istenmektedir. (...) işin ihale edilmesi süreci, ihalede uygun rekabet koşullarının sağlanıp sağlanmadığı, imtiyaz süresi, imtiyaz bedeli, yatırımların tarife yoluyla itfası, tüketicilerin katlanacağı mali külfetlerin adil ve makul olup olmadığı konularındaki ekonomik tercihler ile teknik verilere ilişkin sorumluluk belediyeye ve vesayet denetimi makamına ait olmak üzere İmtiyaz Sözleşmesi Taslağı Dairemizce incelenmiştir." denmek suretiyle vurgulanmıştır.

İmtiyaz tanıma sürecinin etkin olabilmesi için teklif verme süreci rekabetçi olmalıdır. Bu da, teklif verenlerin sayısının yeterince olmasını gerektirir.

Muhtemel teklif vermeleri engelleyebilecek olan başka bir faktör de, halen imtiyazı elinde bulunduran tarafından sözleşme süresi boyunca kazanmış olduğu bilgi avantajıdır. Diğer girişimcilerin eşit koşullarda teklif veremeyecekleri anlamına gelen bu durum, mevcut imtiyaz sahibinin yeniden sözleşme imzalayabilme ihtimalini artıracaktır. Rekabetin derecesini azaltan bu potansiyel bilgi eksikliğini gidermek amacıyla, sözleşmenin özellikleri, dışarıdaki teklif verebileceklerin halen imtiyazı elinde bulunduran kadar bilgiye sahip olmalarını sağlayacak şekilde, açıklıkla belirlenmesi gerekir.

II. İMTİYAZ ŞARTLARI VE SÖZLEŞMENİN ÖZELLİKLERİ

İmtiyaz usulü hukukumuzda ilk olarak, 10 Haziran 1326 (1910) tarihli Menafii Umumiyeye Mütealik İmtiyazat Hakkında kanun ile düzenlenmiştir. 02/07/1932 günlü, 2025 sayılı Yasa ile bazı değişikliklere uğramış olan söz konusu kanun, halen yürürlüğünü sürdürmektedir.

İdarenin bir sözleşme ile kamu hizmetinin yürütülmesini belli bir süre ile özel kişiye devretmesi olan nitelenen kamu hizmeti imtiyazı, üçlü tasarruf özelliğine sahiptir:

1- Kaide tasarruf; imtiyaz sözleşmesine konu olan hizmetin kuruluşu ve işleyişini düzenleyen kısmıdır,

2- Şart tasarruf; sözleşmenin kamu hizmetini yerine getirecek özel kişiye kamu olanaklarından faydalanma olanağı vermesinin koşullarını düzenleyen kısmıdır,

3- Subjektif tasarruf; tarafların karşılıklı iradeleriyle oluşan kısmıdır. Bu kısımda, imtiyaz sahibine taahhüt edilen mali haklar, kazançlar ve vecibeler yer alır.

İmtiyaz sözleşmesinin karşılıklı şartlar bölümünde ise, tarafların hak ve borçları düzenlenir. Kullanılacak malzemenin niteliği, hizmetlerin aksatılmaması, tarife gibi konular bu bölüm kapsamında yer alır.

Kamu hizmeti imtiyaz sözleşmesi genel olarak şu kısımlardan oluşur:

a- İmtiyazın konusu ve sınırı,

b- İmtiyaz hakkının kapsamı,

c- İmtiyaz süresi,

d- Kontrol ve denetim,

e- Geçici ve kesin kabul işlemleri,

f- İmtiyaz süresinin sonu,

g- İmtiyaz süresinin son yıllarında idarece alınacak tedbirler,

h- Tesislerin alınması ve idareye devri

i- İmtiyaz hakkının sona ermesi ve idarece işletmeye el konulması.

Şartlarda yer alacak hususlar;

a- Projeler ve imalat,

b- İyi cins malzeme kullanılacağı,

c- Genel hizmetlerin aksatılmaması gereği,

d- İşletmenin emniyet ve nizamı

e- Tarife.

III. İMTİYAZIN SÜRESİ

İmtiyaz, iki taraflı bir sözleşmedir; bu sözleşme ile idare bir girişimciyi belirli şartların sağlanması koşuluyla bir kamusal hizmeti yapmaya yetkilendirmektedir. İmtiyaz ilke olarak, uzun süreli bir sözleşmedir çünkü; imtiyaz sahibi imtiyaz süresi sonunda hizmetle ilgili taşınır taşınmaz malları, hizmet ürettiği tesisleri bedelsiz olarak idareye bırakmak gibi bir durumla karşılaşabileceği için imtiyaz süresi yapılan yatırımı amorti etmeye yetecek bir süreyi kapsamalıdır.

Kısa süreli sözleşmeler, teklif verenlerin sayısının yarışmanın geçerliliğini tehlikeye sokabilecek seviyelere düşmesi ihtimalini artıracak, daha uzun dönemi kapsayan sözleşmeler ise, halen imtiyazı elinde bulunduranların bilgi konusunda ve diğer açılardan, henüz teklif aşamasındayken rekabeti zayıflatacak önemli avantajlardan yararlanmalarına yol açabilecektir.

Bu itibarla, hem girişimcilerin katılımını engelleyecek ve amortisman kaygısına yol açabilecek nitelikteki kısa sürelerden kaçınılmalı hem de teknolojinin hızlı değişimine uyum sağlamasını tehlikeye düşürebilecek boyutta bir uzunluğa da imkan verilmemelidir. Uygulamaya bakıldığında ise daha çok 20 ile 30 yıllık süreleri kapsayan imtiyazların verildiği görülmektedir.

IV. İMTİYAZLININ BORÇLARI VE HAKLARI İLE İDARENİN GÖREV VE YETKİLERİ

İmtiyazı elinde bulunduran yüklendiği hizmeti, sözleşmenin hüküm ve şartları ile kamu hizmetinin genel ilkeleri gereğince yerine getirmekle yükümlüdür. Buna karşılık da sözleşmesinin mali dengesinin korunmasını ve sağlanmasını istemek hakkına sahiptir.

İmtiyaz sahibi, kamu hizmetinin düzenli ve sürekli olmasını sağlamak zorundadır.

Bireylerin kamu hizmetleri önünde eşitliği ilkesi çerçevesinde, imtiyaz sahibi bir özel teşebbüs olmasına rağmen, hizmetten yararlananları seçmek hakkına asla sahip değildir. Ayrıca, hizmetten yararlanma ücretlerini de belirlemekte serbest değildir. Şartlar ile yararlanma şartları ve tarifeler tespit edilir ve imtiyazı veren tarafından tek taraflı olarak belirlenir. İdarenin bu düzenleyici işlemi nedeniyle sözleşmenin mali dengesi bozulduğu takdirde, imtiyaz sahibinin yardım isteme hakkı vardır.

Bireylerin ihtiyaçlarının zaman içersinde değişiklik arzetmesi nedeniyle imtiyazı veren makam tarafından sözleşmenin günün koşullarına uygun olarak genişletilmesi, birtakım yenilik, ekleme ve düzenlemelerin yapılması koşulu ile mümkündür. Bu hususa sözleşmede yer verilmesi karşılaşılabilecek ihtilafları ortadan kaldırabilecek ya da azaltabilecektir.

İdare, kamu hizmetini imtiyaza vermekle sorumluluktan kurtulamaz, işletmenin teknik, idari ve mali işlemleri üzerinde gözetim ve denetimi yapmak zorundadır. İmtiyaz sahibi, gelirlerinden sözleşme ile kararlaştırılan kısmını idareye ödemekle yükümlüdür. İmtiyaz sahibi sözleşmeden doğan borçlarını bizzat yerine getirmek zorundadır, hizmeti başka bir şirkete devredemez. İmtiyaz sahibi borçlarını yerine getirmezse idare uyarı, para cezası, işletmeye el koyma veya imtiyazın düşürülmesi gibi bir takım yaptırımlara başvurabilir.

Buna karşılık imtiyaz sahibinin ayni, hukuki ve mali nitelikte hakları vardır. İdare, hizmetle ilgili taşınır ve taşınmaz malları, araç ve gereçleri olayın durumuna göre yükleniciye verebilir.İmtiyaz sahibi, bir taraftan hizmetle ilgili bir tekelden yararlanırken diğer taraftan yol, meydan gibi kamu malları üstünde ve altında tesisler yapmak için bayındırlık imtiyazları ve irtifak hakları tanınır. Zabıta ve kamulaştırma yetkileri kullanılır, bunlar hukuki imkanlardır.

İdare, tek yanlı işlemi ile sözleşmeyi imtiyaz sahibi aleyhine değiştirirse ya da yaptığı genel düzenleyici işlemlerle dolaylı biçimde ona yeni mali külfetler yüklerse; bu yüzden ortaya çıkan zararları karşılamak zorundadır.

Buna karşılık, önceden kestirilemeyen olağan üstü nedenlerle ekonomik koşulların ağırlaşması veya imtiyazı veren makamın veya başka bir kamu tüzel kişisinin aldığı iktisadi ve sosyal genel karar ve tedbirler yüzünden sözleşmenin dengesi alt üst olduğu takdirde, idare imtiyaz sahibinin uğradığı zararı kısmen tazmin ve telafi etmek durumundadır. Bu durum aslında, imtiyazda var olan risk mefhumunu imtiyaz sahibi lehine ortadan kaldırmaktadır.

İdare, tek yanlı işlemi ile sözleşmeyi imtiyaz sahibi aleyhine değiştirirse ya da yaptığı genel düzenleyici işlemlerle dolaylı biçimde ona yeni mali külfetler yüklerse; bu yüzden ortaya çıkan zararları karşılamak zorundadır.

İmtiyaz süresinin sona ermesi işletmenin her türlü mal varlığının borçsuz olarak idareye geçmesi anlamına gelir. Sözleşmenin hitamında idare, sözleşmeyi uzatma ya da başka birine devretme hakkına sahiptir. İşin devamı sırasında idare, imtiyaz sahibinin bir kusuru olmasa dahi kural olarak işletmeyi satın alabilir ve imtiyaza son verebilir.

V. SONUÇ

Son yıllarda kamu hizmetlerinin kamu elinden ziyade özel sektör eliyle gerçekleştirilmesi eğilimli konjonktür, imtiyaz sözleşmelerini daha önemli hale getirmektedir. Belediyelerin hem kaynak yaratmalarına gerek olmadan ve hem de hizmetlerin özelliklerinden kaynaklanan sıkıntılara katlanmadan hizmetlerin yerine getiriliyor oluşuna da seyirci kalmamalıdır. Belediyelerin hizmetlerin halka ulaştırılmasına aracılık eden bir kurum konumuna getirilmesi ve belediyelere bu misyonun yüklenmesi, belediyelerin kamunun selameti açısından etkin denetimi bı rakmamaları koşuluyla, imtiyaz yolunun genişlemesi bakımından oldukça önemlidir.

Fransa'da Yerel Yönetim

Hazırlayan: Fuat UZUN
Ankara Büyükşehir Belediyesi İç Denetçi

Fransa, adını, ülkenin siyasal birliğini ilk kez kuran Franklardan almış ve 16. Yüzyılın sonuna doğru taht Bourbon'lara geçmiştir. Bu hanedan zamanında Fransa, mutlak monarşi ile yönetilen ve merkeziyetçiliğe dayanan çok güçlü bir devlet haline gelmiş, 1789 yılında ise Fransız İhtilali patlamıştır. Fransa, tarihinin çeşitli dönemlerinde hemen hemen bütün düzen ve sistemlerin uygulandığı bir alan olmuştur. Fransa bugün hala 5. Cumhuriyet dönemini yaşamaktadır. Bugünkü Anayasa 28 Eylül 1958 günü halkoylamasıyla kabul edilmiştir. Beşinci Cumhuriyet rejimini kuran 1958 Anayasası'nın temelinde iki unsur biri sistemde cumhurbaşkanına merkezi bir rol vererek istikrarsızlık üreten siyasal gelenekten koparma niyeti olup diğeri ise cumhuriyetçi, liberal ve parlamenter geleneğe bağlılıktır.

Fransa'da yönetsel örgütlenmenin iki temel özelliği, üniter bir devlet oluşu, yerelleşme ve yetki genişliği ilkelerinin esas alınmasıdır. Fransa, üniter bir devlettir. Siyasal iktidar, tüm işlev ve yetkiler ile devlet tüzel kişiliğinde toplanmıştır. Yerelleşme (decentralisation), yasa koyucu tarafından serbest yönetim ilkesi çerçevesinde önceden belirlenmiş olan yetkilerin yerel yönetimlere devrini ifade eder. 2 Mart 1982 tarihli Belediyelerin, İllerin ve Bölgelerin Hak ve Özgürlükleri-

ne İlişkin Yasa, yerel yönetimler üzerinde valinin sahip olduğu vesayet yetkilerini kaldırmış; bölge yönetimini yerel yönetim kurumu olarak kabul etmiş ve ilde, valinin sahip olduğu yürütme gücünü ildeki genel meclise vermiştir. Bu tarihten sonra çıkarılan yasalarla iller ve yerel yönetimler lehine birçok yetki devri gerçekleştirilmiştir. Yetki genişliği ise, yetkilerin devlet içinde yeniden dağıtımını ifade eder.

Napolyon dönemine kadar uzanan Fransız yerel yönetimler güçlü bir merkeziyetçi yapının olmasından dolayı ikinci plana itilerek merkezi yönetimin yoğun denetimine tabi tutulmuştur. Bu güçlü merkeziyetçilik anlayışı yaklaşık iki yüzyıl kadar sürmüş ve 1970'lerden sonra başlayan girişimlerle katı merkeziyetçiliğin yumuşatılması ve yerel yönetimlerin güçlendirilmesi amaçlanmıştır. 1982 yılındaki yasal düzelemeye kadar iki kademeli bir yerel yönetim yapısı mevcut idi. Bunlar, il özel idareleri ve belediyelerdir (komünler). Merkezi yönetimin taşra örgütü olan il, aynı zamanda birer yerel yönetim birimidir. En küçük yerleşme biriminden büyük kentsel yerleşmelere kadar her bir yerleşme birimi bir belediye (komün) olarak kurulmuştur ve her biri yetkiler ve organlar olarak aynı yapıya sahip olmuşlar ve aynı tür idari vesayet altında bulunmuşlardır. Fransa yerel yönetim yapısında gelişme seyrini genel olarak, tarihsel süreç içerisinde yapılan düzenlemeler ile her iki yönetim (merkezi yönetimin taşra örgütü ve yerel yönetimler) arasında yetki ve görev dengesinde ayarlamalar yapılması ve özelikle, 1980'den sonra bu dengenin yerel yönetimler lehine düzenlenmesi şeklinde görmek mümkündür.

Fransa'da yerel yönetimler, bayındırlık, ekonomi, eğitim, toplu ulaşım, kültürel hizmetler, spor, eğlence ve park alanları, içme suyu hizmetleri, taşımacılık, çevre, turizm, tarım ve hayvancılık, kanalizasyon, gaz, elektrik, ısınma, mezbaha, hal, hamam, çamaşırhane ve zabıta hizmetleri, yol yapımı, ilk ve ortaokul binaları tiyatro, müze, yaşlılar evi yapımı gibi konularda birçok hizmeti yerine getirmektedirler.

YEREL YÖNETİM ORGANLARI

Fransa'da yerel yönetimler; belediyeler (komünler), iller (department) ve yeni oluşturulan bölge (region) yerel yönetimlerinden oluşmaktadır. Paris'in anakent yönetiminin, tarihsel gelişimi ve başkent statüsünden dolayı özel bir konumu vardır. Paris'ten başka Lyon, Marsilya, Toulouse ve Nice'de iki kademeli anakent yönetimi mevcuttur. Ayrıca belediye birlikleri ve yerel karma ekonomi şirketleri de kurulmuştur. Fransa'da temel yerel yönetim birimleri olarak 36 binden çok komün, 100 department ve 27 region yerel yönetimi vardır. 9 anakent belediyesi ve 18 binden fazla belediye birliği olduğu ifade edilmektedir.

1. Belediye

Temel yerel yönetim birimi olarak belediye, en küçük yerleşim yerinden en büyüğüne kadar bütün yerleşim mekânlarından kuruludur. En küçük yerleşim yerleri de köy değil, birer belediye yerel yönetim birimi olarak kurulmaktadır. Bu nedenle Fransa'da belediye sayısı yüksektir. Toplam 36.783 adet belediye mevcut olup, bunların 28 binden fazla bir kısmının nüfusu binin altındadır. Nüfusu 50 kişiden az olan belediye sayısı 1.087, nüfusu 700 kişiden az olan belediye sayısı ise 25.255'dir. Nüfusu 100 binin üzerinde belediye sayısı ise 36'dır.

	Belediyeler	Nüfus (2006)
1	Paris	2 181 371
2	Marseille	839 043
3	Lyon	472 306
4	Toulouse	437 715
5	Nice	347 060
6	Nantes	282 853
7	Strasbourg	272 975
8	Montpellier	251 634
9	Bordeaux	232 260
10	Lille	226 014
11	Rennes	209 613
12	Racines	179
13	St. Germain Pasquier	140
14	Ecausseville	105
15	Riboux	35
16	Rouvroy-Ripont	7
17	Leménil Mitry	3
18	Majastres	2
19	Rochefourchat	1

1.1. Belediyenin Organları

Belediye Meclisi

Belediyenin karar organı olan belediye meclisi, belediye başkanı, başkan vekilleri ve meclis üyelerinden oluşur. Meclis üyelerinin sayısı belediyenin nüfusuna göre değişiklik gösterir.

Belediye meclisi üyeliği seçimleri 6 yılda bir yapılır. Seçim yöntemi, belediyenin nüfusuna göre değişir. 3500'den az kişinin yaşadığı belediyelerde belediye meclisi, iki turlu çoğunluk sistemiyle seçilir. İlk turda, hem kullanılan oyların çoğunluğunu alan hem de seçmen sayısının en azından % 25'ine eşit sayıda oy alan aday seçilir. İkinci turda, seçim oy kullananların sayısı önemsenmeksizin basit çoğunluğa göre yapılır. Eğer birkaç aday aynı sayıda oy alırsa, daha yaşlı olan aday kazanan kişi olarak açıklanır. 3500 Kişiden fazla kişinin yaşadığı belediyelerde, belediye meclisi üyeleri iki turlu liste usulüyle seçilir. Seçimin birinci turunda, kullanılan oyların mutlak çoğunluğunu alan liste, doldurulacak sandalye sayısının yarısına eşit üyeliği kazanır. Birinci turda mutlak çoğunluğu hiçbir liste sağlayamazsa ikinci tur seçimler yapılır. Bu turda en çok oyu alan liste, doldurulacak sandalye sayısının yarısına eşit üyeliği kazanır. Kullanılan oyların % 5'inden az oy alan listeler hiçbir üyelik kazanamazlar.

Belediye meclisleri yılda en az dört kez toplanır. Belediye başkanının çağrısı, meclis üyelerinin yarısının başvurusu ve ildeki devlet temsilcisi olan valinin isteği üzerine de belediye meclisi toplanır. Belediye meclisleri kendi içlerinden sürekli ve özel komisyonlar seçebilirler. Daimi komisyon, meclisin toplantı halinde olmadığı zamanlarda yönetimin sürekliliğini sağlar.

Belediye Başkanı

Yürütme organı olan belediye başkanını, belediye meclisi kendi üyeleri arasından seçer. Belediye başkanı gizli oy ve mutlak çoğunlukla belediye meclisi tarafından seçilir. İki turdan sonra hiçbir aday mutlak çoğunluğu sağlayamazsa, üçüncü tur seçim basit çoğunluk aranılarak yapılır. Oyların eşitliği durumunda, daha yaşlı olan aday başkan olarak seçilir.

Belediye başkanının iki rolü vardır: Hem beldede devleti temsil eder (devletin o yöredeki ajanı kimliği ile devleti ve adli kolluk gücünü temsil eder), hem de yerel yönetimin başı olarak görev yapar. Belediye başkanı, devletin bir ajanı olarak yaptığı işlerden dolayı vali ve kaymakama karşı sorumludur. Devlet adına yapılan işler, istatistiklerin toplanması, yasa, tüzük ve yönetmeliklerin halka duyurulması ve bazı soruşturmaların yürütülmesinden ibarettir. İkinci kimliği ile meclisin gözetimi altında, meclis kararlarının uygulanmasını sağlar. Belediye başkanı, belediye yönetiminin başı olarak belediye meclisi kararlarını yerine getirir. Bütçeyi hazırlayıp meclise sunma görevi onundur.

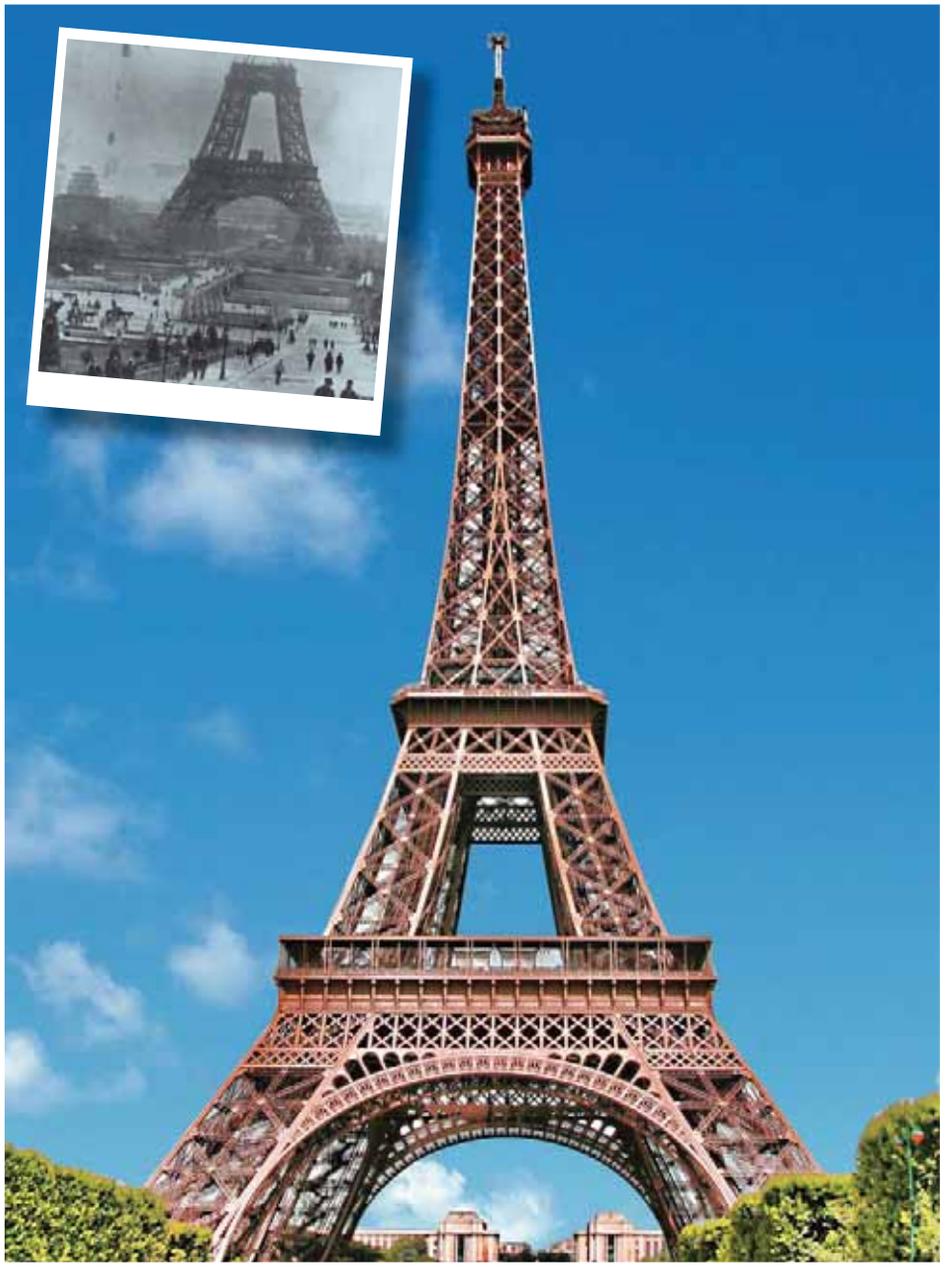

Belediye gelirlerini toplar, belediyenin mallarını yönetir. Meclisten aldığı yetkiye dayanarak mahkemelerde belediyeyi temsil eder.

Belediye Başkanının bugünkü statüsü, 1982 tarihli yerinden yönetim reformu ile sağlanmıştır. Bu reform, yürütme yetkilerinin ilde ve bölgede seçilmiş organlara devredilmesi ki daha önce valide bulunan yürütme yetkisinin belediye başkanına devri gerçekleşmiştir.

Meclis ile belediye başkanı arasında bir anlaşmazlık olduğu takdirde sorunun çözümü için ilin valisi devreye girer. Vali, anlaşmazlığı çözüme bağlayamadığı takdirde Bakanlar Kurulundan meclisin feshedilmesini isteyebilir. Bu durumda yeni seçimler yapılıncaya kadar vali, özel bir kurul oluşturur.

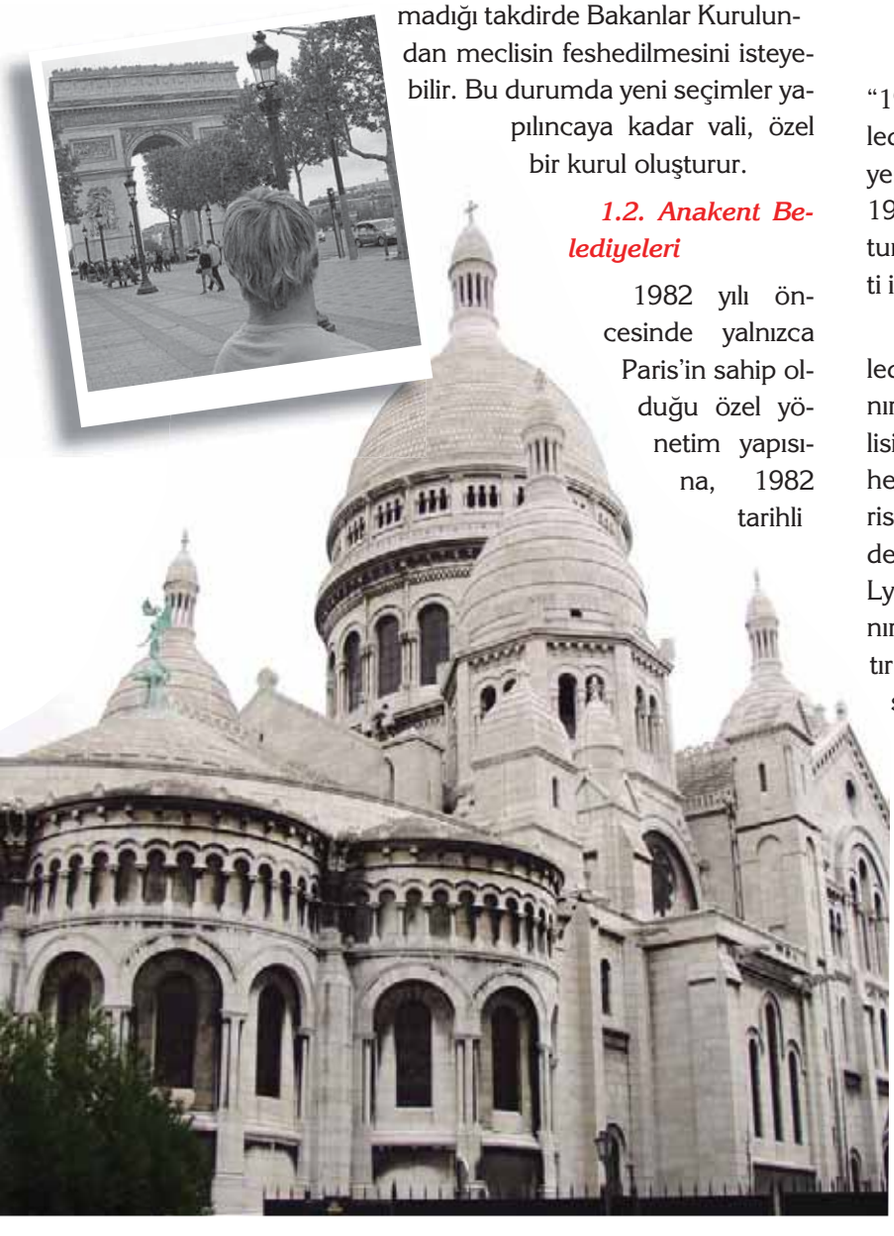

1.2. Anakent Belediyeleri

1982 yılı öncesinde yalnızca Paris'in sahip olduğu özel yönetim yapısına, 1982 tarihli Yasa ile Marsilya ve Lyon da sahip olmuştur. "1975 yılına gelinceye kadar Paris'te seçilmiş bir belediye başkanı yoktur. Biri yönetimden, ikincisi belediye kolluk işlerinden sorumlu iki valisi bulunmaktadır. 1982 yılına kadar ilin seçilmiş bir yürütme organı yoktur. 31 Aralık 1982 tarihli Yasa'ya göre ise Paris kenti iki öğeden oluşmaktadır: Paris Belediyesi ve Paris İli.

Kentin bir tek meclisi vardır. Bu meclis hem Belediye Meclisi hem de İl Genel Meclisi olarak toplanır. Paris Belediyesinin iki organından biri Paris Meclisi, diğeri Paris Belediye Başkanıdır. Her iki organ da hem "belediye"ye hem "il"e ilişkin işlevler görürler. Paris Meclisinin üyeleri, Paris Belediyesinin sınırları içinde bulunan ilçelerden seçilip gelirler. Paris, Marsilya ve Lyon'da belediye işlerini, Belediye Meclisi düzenler. Sınırlı bazı konularda da ilçe belediyeleri yetkili kılınmıştır. Paris'te 20, Marsilya'da 16, Lyon'da 9 ilçe belediyesi vardır. İlçe meclisleri, ilçeyi ilgilendiren bütün konularda kararlar alır. İlçe Belediye Meclisi, İlçe Belediye Başkanını kendi üyeleri arasından seçer.

2. İl Yönetimi

İller, Fransa'nın en eski yerel yönetim birimleridir. Bunların yönetimiyle ilgili yasal düzenlemeler 10 Ağustos 1871 tarihli Kanun, 2 Mart 1982 tarihli Kanun ve yetkilerin devrine ilişkin 7 Ocak 1983, 22 Temmuz 1983 ve 10 Haziran 1985 tarihli Kanunlardan oluşmaktadır. İller, aynı zamanda merkezi yönetimin idari bölünmesini de oluşturdukları için Türkiye'deki il sistemine benzerler. Bu bağlamda Türkiye'deki iller, Fransa'daki departmanlardan

esinlenerek kurulmuşlardır. Departmanlar, tüzel kişiliğe ve mali özerkliğe sahip yerel yönetim birimleridir.

2.1. İl Yönetiminin Organları

İl Yerel Yönetimi organları karar organı olan meclis ve yürütme organı olan meclis başkanından oluşur.

İl Genel Meclisi

İl Yerel Yönetimlerinin genel karar organı İl Genel Meclisi'dir. İl Genel Meclisi üyeleri doğrudan halk tarafından seçilir. Genel Meclisin üye sayısı, illere göre değişir. Seçim, genel ve doğrudan oy esasına göre yapılır. Seçim sistemi iki turlu çoğunluk sistemidir. İlk turda seçilebilmek için kullanılan oyun mutlak çoğunluğunu ve kayıtlı seçmen sayısının % 25'ine eşit oyu almak zorunludur. İkinci turda oy kullananların sayısına bakılmaksızın basit çoğunluk aranır. Eğer birkaç aday eşit sayıda oy alırsa, en yaşlı olan aday kazanan olarak ilan edilir. Genel Meclis, her 3 ayda bir toplanır. Genel Meclis üyeleri 6 yılda bir seçilmekte; ancak üyelerin yarısı 3 yılda bir yenilenmektedir.

Fransa'da Genel Meclis üyeleri başka siyasi görevler de alabilmektedirler. 30 Aralık 1985 tarihli Yasa bunların sayılarını azaltmışsa da, belediye başkanlığı, milletvekilliği, il genel meclisi üyeliği birleşebilmektedir. İl Genel Meclisi Başkanlığı ile Bölge Meclisi başkanlığı aynı kişide birleşmeyen görevlerdir. "Bu şekilde birden fazla görevin bir kişide birleşebilmesi sayesinde yerel yönetimler merkezi yönetim üzerinde, fiilen etkili olabilecek bir konumdadırlar". Fransa'da devlet erkini oluşturan siyasal kadroların kaynağı genellikle il yönetimleridir. Yerel yönetimler, Senatonun oluşumuna temsilcileriyle katılmaktadırlar. Her il, Senatoya nüfusu oranında temsilci gönderir.

"Bakanlar Kurulu, İl Genel Meclisinin görev yapamaz duruma gelmesi nedeniyle İl Genel Meclisini dağıtabilir. Genel Meclisin dağıtılabilmesi, üniter bir devlet sistemi içinde yerel yönetimlerin merkezi yönetime bağımlı olduklarının bir göstergesidir. Ancak, görülmektedir ki İl Genel Meclisinin dağıtılabilmesi, görevlerini yerine getiremeyecek durumda bulunmaları ve bundan dolayı kamu düzeninin bozulması kaygısına bağlanmıştır".

İl Genel Meclis Başkanı

İl Özel Yönetiminin yürütme organıdır. Genel Meclis tarafından 3 yıllık bir süre için seçilir. "Meclis Başkanı, İl Özel Yönetiminin siyasal sorumlusu ve yönetimi ile görevli yürütme organıdır. Meclis Başkanı, İl Özel Yönetiminin bütçesini hazırlamak ve meclise sunmakla görevlidir. İlin mallarını yönetir, kolluk yetkilerini kullanır. Her yılın başında Genel Meclise, hizmet birimlerinin çalışmalarına ve finansman durumuna ilişkin bir rapor sunar. 2 Mart 1982 tarihli Yerel Yönetimlerin Hak ve Özgürlükleri adlı Yasa, o zamana kadar valiler tarafından yerine getirilmekte olan yürütmeye ilişkin görevleri, İl Genel Meclisi Başkanına vermiştir. Dolayısıyla Genel Meclis Başkanı, vali karşısında güçlenmiştir".

1982 reformu ile, ilde veya bölgede devletin temsilcisi olan vali, iki ana görev ile donatılmıştır:

✓ Devlet gücünün kendisine emanet edildiği bir kişi olarak vali, yasalara itaati sağlar ve milli menfaatleri korur.

✓ Vali, Başbakanın ve ayrı ayrı her Bakanın emri altında devletin mülki yönetiminin faaliyetlerini etkili, sürekli ve bir bütünlük içinde sürdürmekle yükümlüdür.

3. Bölge Yerel Yönetimi

Fransa'da bölgeler ölçüsünde yönetsel örgütlenmenin uzun bir geçmişi vardır. Fransa'da ilk olarak 1959 yılında, devlet yatırımlarının ilgili kuruluşlar ve coğrafi bölgeler arasında bölüştürülmesine yardımcı olmak üzere başlarında birer eşgüdümcü vali bulunan ve birkaç ili içine alan örgütler kurulmuştur. Bunlara, İller arası Konferans denilmiştir. 1964 yılında, başında bölge valisi bulunan bir Bölgesel Ekonomik Gelişme Komisyonu oluşturulmuştur. Görevi bölge planlarının hazırlanmasından ve uygulanmasından ibarettir. 1986 tarihine gelinceye kadar bölgeler, kendilerine verilen görevleri yerine getiren kamu kurumu niteliğinde kuruluşlardır. 5 Temmuz 1972 tarihli Yasa, bölgeleri, bölgeden seçilmiş parlamenterlerden ve il genel meclisiyle belediye meclisinden onlara denk sayıda seçilecek üyelerden oluşan bir meclisin yöneteceği bir kamu kuruluşu olarak öngörmüştür.

Bölgenin bir yerel yönetim olarak doğuşu 2 Mart 1982 tarihli Yasa ile gerçekleşmiş ve bölge, Fransa'da ilk kez bu tarihte bir yerel yönetim olarak örgütlendirilmiştir. 16 Nisan 1986 tarihli ilk bölge seçimleriyle birlikte, bölgeler yerel yönetim statüsü kazanmıştır. Bölgenin bir yerel yönetim birimi olarak oluşturulabilmesi için Anayasa değişikliğine gerek yoktur çünkü Fransız Anayasası'nda diğer yerel yönetim birimlerinin yasa ile kurulabileceği ifadesi bulunmaktadır.

2 Mart 1982 tarihli Yasa 'Bölgeler, bölge meclisleri kararlarıyla yönetilir' kuralını koyduktan sonra; bölge meclisinin bölgenin ekonomik gelişmesi, toplumsal, kültürel ve bilimsel alanlarda geliştirilmesi, arazi düzenlenmesi gibi konularda da yetkili olduğunu göstermiştir.

3.1. Bölge Yerel Yönetiminin Organları

Bölge Meclisi

Bölge yerel yönetiminin genel karar organı Bölge Meclisidir. Bölge Meclisinin üyeleri, bölge sınırları içindeki illerden seçilerek gelirler.

Bölge Meclisi üyeleri, aralarından Bölge Meclisi Başkanını, Başkan Vekillerini ve Bölge Daimi Komisyonunun öteki üyelerini seçerler. Bölge Meclisi, Bakanlar Kurulu'nun gerekçeli kararı ile dağıtılabilir. Meclis, en az üç ayda bir toplanır. Bölge meclisi üyelerini halk, doğrudan doğruya ve 6 yılda bir seçer.

2 Mart 1982 tarihli Yasa'nın 59'uncu maddesi, bölge meclisinin bölge ile ilgili işleri görüşerek karara bağlayacağını düzenlemektedir. Bölge meclisi görevlerini yerine getirirken belediyelerin ve il yerel yönetimlerinin özerkliğini zedelemeyecek şekilde, bölgenin ekonomik, sosyal, sıhhi, kültürel gelişmesini sağlama konularında yetkili kılınmaktadır.

Bölge meclis üyeleri bölgeyi oluşturan iller arasında nüfus oranlarına göre paylaştırılır. Meclis üyeleri, altı yıllığına seçilir. Seçimler tek turludur ve il seçim çevresinde, liste üzerinde oranlı temsil ilkesine göre yapılır. Mecliste üyelik elde edebilmek için ilde kullanılan oyların en az %5'ini almak gereklidir. Bölge meclisi en azından üç ayda bir toplanmak zorundadır. 1982 bölge meclisi, 1972'nin bölge meclisinden yapılanma olarak farklılık göstermektedir. 1972 modelinde, bölge meclisi 3 farklı seçilmişler grubundan oluşmaktaydı: İlgili bölge sınırlan içerisinde bulunan illerin bütün parlamenterleri toplam sayının %50'sini oluşturmaktaydı. Tüm il genel meclisleri tarafından seçilen yerel yönetimler temsilcileri %30'nu, diğer yerel yönetsel yapılanmaların (kentsel topluluklar gibi) temsilcilerinin %20'sini oluşturmaktaydı. 1972 modelinden 1982 modeline geçiş, seçilmişlerin meclisinden seçilmiş meclise geçişi temsil etmekteydi.

Bölge Meclis Başkanı

Bölge Meclis Başkanı, bölge yerel yönetiminin siyasal sorumlusudur. Belediye Başkanı ve İl Genel Meclisi Başkanı gibi o da, karar organı çoğunluğundan çıktığı için siyasal tercihlerin uygulanmasında önemli bir rol oynar, yöresinde siyasal tercihlerin yaşama geçirilmesini sağlar. Bölge Meclis Başkanı, bölge meclisi üyeleri tarafından ve mutlak çoğunlukla üç yıl için seçilir. O, bölge yönetiminin harcamalarını yapar, bölgesindeki hizmet birimlerinin başıdır. Bölge Meclisine, bölge planlarının uygulanması, bölgenin türlü hizmetlerinin durumu ve finansman koşulları hakkında bilgi verir.

Daimi Komisyon

Üyeleri, Meclisçe seçilir. Genellikle ayda bir toplantı yapılır.

Ekonomik ve Sosyal Konsey

1972'de kurulmuş, 1982'de yeniden düzenlenmiştir. Konsey, türlü meslek örgütlerinin temsilcilerinden oluşmakta ve bir danışma organı olarak görev yapmaktadır. Konseyin görevi, bulunduğu bölgenin gelişmesinin hızlandırılmasına katkıda bulunmaktır.

YEREL YÖNETİMLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER

1982 yılındaki Reformun önemli özelliği, üst düzeydeki yönetimlerin alt düzeydeki yönetimlerin işlerine kesinlikle karışamamasıdır. Yerel yönetimler arasında astlık üstlük ilişkisi bulunmamaktadır. 1982 yılında çıkarılan Yasa'da, Bölge Meclislerinin, yetkilerini, illerin ve komünlerin bütünlüğüne, özerkliğine ve görev alanlarına saygılı olarak kullanılabilecekleri belirtilmektedir. Ancak istisnai bazı durumlar için bağımlılık ilişkisi bulunmaktadır. Birincisi; Bölge Yönetiminin izin vermesi durumunda il yönetimi, ekonomik gelişme konuların da Bölge Yönetimine karışabilmektedir. Ekonomik gelişmeye katkısı olabilecek yardımların yapılması Bölge Yönetimlerinin görevidir. Öteki birimler ancak Bölge Yerel Yönetiminin yaptığı yardımları tamamlamak üzere devreye girebilirler. İkincisi de; Bölgenin, yasaların kendisine tanıdığı yetkileri kullanıp tüketmesinden sonra iller işe karışabilirler.

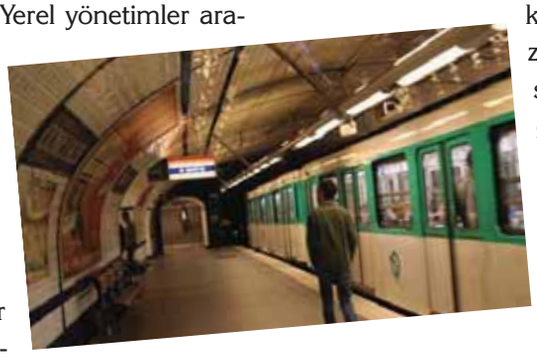

İkincil ilişki, il yönetimlerinin bölge etkinliklerine katılmasıyla ilgilidir. Bölge Planlarının hazırlanması sürecinde olduğu gibi Bölgenin ile danışması durumunda zorunlu katılmadan, eğitim planlarının hazırlanmasında ilin olurunun alınması durumunda il yönetiminin uygun görmesi zorunluluğundan, yasaların il ve bölge çalışmalarının uyum içinde yürütülmesini zorunlu tuttuğu durumlar, yapılan komisyon çalışmalarında da zorunlu eşgüdümden söz edilir.

Fransa'da il yerel yönetimi, belediyelerin ağabeyidir. Onun yardımına koşar ve ona destek olur. Ancak her iki yönetim arasındaki ilişkinin vesayet ilişkisine dönüşmesinin önüne geçmek için ilişkiler "yardım" ve "işbirliği' çerçevesinde düzenlenmiştir.

Yardımlaşma: İller, belediyeler ve çeşitli kamu kuruluşları kendi araların da yardımlaşma kuruluşları oluşturabilirler. Bu kuruluşların görevi, belediyelere ve birliklere teknik, hukuki ve parasal yardım sağlamaktır. İller, belediyelere ve daha çok kırsal nitelikli belediyelere karşılıksız parasal yardımlar da yapmaktadırlar.

İşbirliği: Bu ilişki, birçok komünün yerel halka bazı kamu hizmetlerini sunmada maddi güçlük çekmesi nedeniyle ve bu sorunun aşılmasında işbirliğinin çıkar yol olarak görülmesi nedeniyle ortaya çıkmaktadır.

Kısacası, Fransa bir yerel yönetim reform süreci geçirerek kendisi gibi üniter bir devlet olan Türkiye'nin yerel yönetim yapısından biraz farklılaşmıştır ve ilerleyen zamanlarda da Fransa'nın, Avrupa Birliği'ne üyeliğinin bir sonucu olarak, Birliğin gerektireceği değişiklikler söz konusu oldukça yapısındaki farklılaşmanın süreceği söylenebilir.

FRANSA'DA YEREL YÖNETİMLERİN MALİ YAPILARI

Fransa'da yerel yönetimler, 1917 yılından beri devletten ayrı ve kendilerine özgü dolaysız vergilere sahip bulunmaktadırlar. 1789 devriminden beri devletin bırakmış olduğu ve 1959 yılında yenilenmesine karşın çoğu kez "dört ihtiyarlar" denilen bu vergiler; gayrimenkullerden alınan arazi vergisi, kiracılardan alınan kira vergisi, ticaretle uğraşanlardan alınan meslek vergisi ile ev sahiplerinden alınan emlak vergilerinden oluşmaktadır. Ayrıca çöp vergisi, ulaşım vergisi ve mülk kayıt vergisi gibi birçok yerel vergi çeşidi de bulunmaktadır. 2000 yılında Fransa yerel yönetimlerinin vergi gelirlerinde en yüksek payı %48 ile emlak vergisi; %12 ile tüketim vergisi; %5 ile sosyal güvenlik vergisi ve geri kalan %35'i diğer vergi gelirleri oluşturmuştur.

Fransız yerel yönetimleri tescil ücretleri, elektrik vergisi gibi dolaylı yerel vergiler yoluyla da gelir sağlamaktadırlar. Bu vergi gelirlerinin (2002 yılı itibariyle) %56,2'sini belediyeler, %32,7'sini iller ve %11,2'sini bölgeler tahsil etmiştir. Yerel yönetimlerin gelirlerinin %52'sini yerel vergiler, %25'ini devlet yardımları, %10'u borçlanma ve %13'ünü diğer gelirler oluşturmaktadır. 1998 yılı itibariyle kamu harcamalarının yarısı yerel yönetimler tarafından yapılırken, yerel yönetimlerin kamu harcamaları içerisinde önemli bir ağırlığı bulunmaktadır.

Fransa Anayasası'nın 47'nci maddesi uyarınca vergi kanunla konulabildiği için yerel yönetimlerin vergi koyma yetkisi bulunmamaktadır. Anayasa'nın 34'üncü maddesine göre ise, kanun yapma yetkisi Parlamento'ya bırakılmış ve yerel otoritelere verilmek üzere kanunla konulmuş vergilerin büyük bir çoğunluğu merkezi yönetim tarafından tahsil edilmektedir.

Fransa'da yerel idare vergi gelirleri; hem dolaylı, hem dolaysız vergilerden oluşmaktadır. Vergi tabanını ve merkezi yönetim, vergi oranlarını yerel yönetimler belirler, bu vergileri merkezi yönetim toplayarak ve yerel yönetimlere devreder. Fransız yerel yönetimleri gayri safi milli hasılanın yaklaşık % 5'ini vergi olarak toplamaktadırlar.

Fransa'da yerel yönetimlerin mali esnekliğinin yüksek olmasına rağmen; GSYİH'den aldıkları pay düşüktür. Merkezi yönetim tarafından ticaret, ikamet, emlak ve motorlu taşıt vergilerinin paylaşımına ilişkin yapılan değişiklikler, yerel vergileme gücünü oldukça azaltmıştır. Yerel yönetimlerin, vergisel araçların önemli bir bölümünü kaybetmelerinden sonra vergi politikalarını daha fazla sürdüremez hale geldikleri gözlenmiştir. Azalan yerel vergi gelirleri merkezi yönetim yardımları ile ikame edilmeye çalışılmaktadır.

Fransa'da yerel yönetimlerin bütçe dengesi yıllık sağlanmak zorundadır ve bütçe, üst düzey yönetim kademlerinin onayına sunulmalıdır. Operasyonel açık vermelerine izin verilmemiştir. Merkezin yerel temsilcileri, yıllık olarak yerel bütçeleri denetlerler. Bütçe, yasal gerekleri yerine getirmiyorsa bir üst denetim makamına gönderilir. Bütçelerin denetlenmesine ilişkin olan düzenlemeler, hedef ve sonuç odaklı denetimi içerir. Açık, belirlenen sınırların üstünde çıkarsa, denetim makamı, yerel yönetime uygun mali kriter-

ler önermek zorundadır. Yerel yönetim birimleri için harcama sınırlandırılması öngörülmemiştir. Borçlanma, bütçe dengesi ve vergi üzerindeki kontrol yetkisi yerel yönetimlere bırakılmamış olup; daha üst düzey yönetimlere ve diğer kuruluşlara bırakılmıştır.

Fransa yerel yönetimlerinin, kentsel planlama yapma, genel yerel hizmetler sağlama, okulların inşaatını gerçekleştirme, sağlık ve spor faaliyetlerini ve ayrıca ulaşımı sağlama gibi görevleri vardır. Fransa yerel yönetimlerinin toplam harcamalarının içinde genel kamu hizmetlerinin, eğitim, ulaşım ve iletişim hizmetlerinin üç ana kalemi oluşturduğu görülmektedir. Fransa yerel yönetimlerinin genel yönetim harcamaları içindeki payı 2001 yılında %18.6 olarak ve toplam kamu istihdamı içindeki istihdam payı %45.8 olarak gerçekleşmiştir. İstihdam payı %57 olan OECD ortalamasının altındadır. Bu harcama payına karşılık olarak genel yönetim gelirleri içinde yerel yönetimlerin payı %13.1 olarak gerçekleşmiştir. OECD verileri incelendiği zaman, Fransa yerel harcamalarının 1978 – 2004 yılları arasında GSYİH'ye oranı %8 ve %12 aralığında olmuştur.

FRANSA'DA YEREL ÖZERKLİĞİN VE İDARİ VESAYETİN UYGULANMASI

Yerel yönetimler ile ilgili yapılan son Anayasa değişikliğinin getirdiği en önemli yenilik, Anayasa'da devletin temel niteliklerini içeren birinci maddesinde, yönetim teşkilatının adem-i merkeziyet esasına dayandığı şeklinde bir düzenlemeyi kapsamasıdır. Yine yerel yönetimlere, kendi görev alanlarını ilgilendiren konularda, bu görevlerin en verimli şekilde yerine getirilebilmesi için serbestçe karar alma hakkı tanınmıştır. Seçimle iş başına gelen yerel organlar, yetkilerini kullanmak için yasalar çerçevesinde özgürce düzenleyici işlem yapabilme yetkisine sahiptirler. Yerel yönetimlerin aldıkları bu kararlar, bu değişiklik sonucunda hiçbir onaya gerek kalmaksızın yürürlüğe girebilmektedir. Merkezi hükümetin yerel yönetimlerin kararlarını onaylama veya iptal etme yetkisi, bu düzenleme ile birlikte ortadan kalkmaktadır. Özerklik konusunda önemli bir gelişme de yerel yönetimlerin, kendi sorumluluklarını düzenleyen yasaların dışına belirli ölçülerde çıkarak düzenleyici işlem yapma yetkisine sahip kılınmasıdır. Yani yerel birim, Anayasa'ya aykırı olmamak şartı ile yasalarca kendine tanınan bir alanda, belirli konu ve süreye bağlı olarak yetkisi dışına çıkabilmektedir.

Fransa'da yapılan bu Anayasa reformlarla özerklik anlayışı genişletilmiş, demokratik yerel yönetim anlayışında önemli adımlar atılmıştır. Bu bağlamda özerkliğin artması, yerel yönetimler üzerindeki vesayet denetiminin de azalmasını beraberinde getirmiştir. 1982 yılında yapılan Anayasa reformu öncesinde Fransa'da yerel yönetimler üzerinde sıkı bir vesayet denetimi uygulanmaktaydı. Ancak bu yolda yapılan reformla, merkezi yönetimin, yerel yönetim kuruluşlarının kararları ve işlemleri üzerindeki vesayet denetimi yetkisi kaldırılmış, yerindelik denetimi yasaklanarak sadece hukuka uygunluk denetimi getirilmiştir. Diğer bir ifadeyle, bu reformla, merkezin ildeki veya bölgedeki temsilcilerinin yerel yönetimlerin kararları, işlemleri üzerindeki ön denetim olan vesayet denetimini kaldırarak bunun yerine ancak işlem yapıldıktan sonra uygulanabilinecek denetim olan hukuka uygunluk denetimi getirilmiştir. Bunun sonucu olarak, yerel yönetimlerin, merkezi idareye olan bağımlılığı azalmış, büyük ölçüde yerel yönetimlerin özerkleşmesi sağlanmıştır. Örneğin; yerel yönetimlerin, meclis kararları ve bütçesi üzerindeki mülki idare amirlerinin onaylama yetkisi

kaldırılmış, bunun yerine hukuka aykırı bulduğu kararları idare mahkemesine götürebilme yetkisi verilmiştir. Valiler kendilerine ulaşan kararların, uygulanan hukuk ve kurallara aykırı olup olmadığına bakarlar. Hukuka aykırılığı bünyesinde taşıyan kararlar vali tarafından idare mahkemesine götürülmek zorundadır. İdare mahkemesine başvurudan önce vali, kararın bir kez daha gözden geçirilmesi ve hukuka uygun hale getirilmesini, yerel yönetimden isteyebilir. Sadece idari mahkemeler kararları iptal edebilmektedirler. Valilerin denetim yetkisi böylelikle genel denetim yetkisine dönüştürülmüştür.

Ancak alınan kararların valiye sunulması bir zorunluluk olarak belirtilmiştir. Meclisin müzakere ederek verdiği tüm kararlar, yetkili olarak verdikleri kararlar, zabıta yetkilerinin kullanılması çerçevesinde kişilerle ilgili verilen düzenleyici kararlar, yasaların uygulanması çerçevesinde alınan kararlar, ticari veya endüstriyel nitelikte kiralama, ihale, borçlanma veya satın alma ile ilgili kararlar, yerel memurların atanması, derece yükselmesi ve görevlerine son verilmesi kararları Valiye sunulması zorunlu olan kararlardır.

Fransa'da yapılan bu Anayasa reformlarla özerklik anlayışı genişletilmiş, demokratik yerel yönetim anlayışında önemli adımlar atılmıştır. Bu bağlamda özerkliğin artması, yerel yönetimler üzerindeki vesayet denetiminin de azalmasını beraberinde getirmiştir.

Fransa'da yerel yönetimler mali yönden etkin denetim altındadırlar. Yerel yönetimlerin hesap işlerini yürüten muhasipler merkezi idare tarafından atanırlar. Yerel Hesap Bürosu, yerel yönetimlerin tüm hesaplarını inceler. Sayıştay bunların ikinci derecede inceleme makamıdır. Nüfusu ve geliri belli büyüklüğün altında olan belediyelerin hesapları mal müdürlükleri veya defterdarlar tarafından aklanır. Aklama veya zimmetle ilgili kararlar daha sonra Yerel Hesap Bürosuna gelir, kesin zimmete ancak burası altı ay içinde karar verir

Yerel Hesap Bürolarının faaliyeti oldukça anlamlıdır; yıllık başvuru sayısı 90'lı yıllardan beri ortalama 300 bin işlem üzerinden 30 bin civarındadır. Dolayısıyla Fransa'da yerel yönetimlerin hesaplarının yargısal denetiminin hukuki yapısının ve uygulamasının bütünüyle memnuniyet verici olduğu söylenebilir.

TÜRKİYE İLE FRANSA YEREL YÖNETİMLERİ ARASINDAKİ FARKLILIKLAR

1. Türkiye'de il genel meclisi kararları valinin onayı ile Fransa'da onaya gerek olmadan yürürlüğe girmektedir.

2. Türkiye'de belediye başkanı doğrudan halk tarafından seçilirken, Fransa'da meclis tarafından kendi içinden seçilir.

3. Türkiye'de yerel yönetim organı olarak il daimi encümeni olmasına rağmen, Fransa'da encümene ait görevler son Yasa'ya göre oluşturulan büro vasıtasıyla yerine getirilir.

4. Fransa belediyeleri, nüfus dikkate alınmadan büyük ve küçük belediyeleri içine almaktadır. Oysa Türkiye'de belediye kurulabilmesi için nüfusun 2000'i geçmesi gerekir.

5. Türkiye'de yerel yönetim seçimleri 5 yılda bir, Fransa'da 6 yılda bir yapılır.

6. Türkiye'de belediye meclis üyeliği seçimi nispi temsil sistemine göre yapılır. Fransa'da ise belediye meclis üyeleri çoğunluk sistemiyle genel oyla seçilir, seçimler iki turludur.

7. Türkiye'de yerel yönetimlerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacıyla kendi aralarında "birlik kurmaları" Anayasa'nın 127'nci maddesine göre Bakanlar Kurulu iznine tabidir. Fransa'da ise serbestçe işbirliği yapma özendirilmiştir.

8. Fransa'daki belediyelerin aksine Türkiye'de belediyelerin nüfus kayıtlarını tutmak, evlenme boşanma istatistikleri hazırlamak, askerlik işlerine bakmak gibi görevleri yoktur.

Kaynakça

- *Canatan, Bilal (2001), "Fransa'da Yerinden Yönetimin Anayasal Kaynakları", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, C: 10, S: 1, Ocak, s. 7-25.*
- *Çitçi, Oya, "Yerel Yönetimlerde Temsil -Belediye Örneği", TODAİE Yayını, Ankara.*
- *Eke, Ali Erkan, "Anakent Yönetimi ve Yönetimler Arası İlişkiler", AÜ SBF Yayını, Ankara.*
- *Keleş, Ruşen, "Fransa ve İspanya'da Yerinden Yönetim", TBD – Konrad Adenauer Vakfı Yay., Ankara.*
- *Ünüsan, Teoman, "Avrupa'da Yerel Yönetimler", T.C. İçişleri Bakanlığı Mahalli Yönetimler Genel Müdürlüğü Yay., Ankara.*
- *Tortop, Nuri, "Fransa'da Komünlerin(Belediyelerin) Bütçeleri, Giderleri ve Gelirleri", Amme İdaresi Dergisi, Cilt:27, Sayı:3.*
- *Kayıkçı, Sabrina, "1982 Reform Yasası Sonrası Fransa'da Yerel Yönetimler ve Yerel Özerklik Şartı", Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Temmuz 2003.*
- *Türkoğlu, İrfan, "Yerel Yönetimlerde Mali Reform Arayışları", T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayını No:2009/289, Ankara.*
- *Yücel, Fatma Nil, "Maliye Teorisi Bağlamında Mali Desantralizasyon Avrupa Birliği ve Türkiye Uygulamaları", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.*
- *Akçakaya, Murat, "Fransa'da Yerel Yönetimler ve Halkın Karar Alma Sürecine Katılımı", Gazi Üniversitesi İ.İ.B.Dergisi, 2003 Ankara.*
- *Altan, Mehmet, "Fransa'da Üniter Ama" Star Gazetesi, 29.08.2009*
- *Çevikbaş, Rafet, "Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Yerel Özerklik ve İdari Vesayet", Yerel Siyaset Dergisi, Yıl:3, Sayı:32, Ağst. 2008, İstanbul, http://www.yerelsiyaset.com/pdf/agustos2008/15.pdf*
- *Uğurlu, Mehmet, "Fransa'da Yerel Yönetimler", Stratejik Boyut Demokratik Düşünce Platformu, http://www.stratejikboyut.com/article_detail.php?id=303.*
- *http://fr.wikipedia.org/wiki/Commune_fran%C3%A7aise*
- *http://fr.answers.yahoo.com/question/index?qid=20061016003417AAVWwDk*
- *http://www.francegenweb.org/mairesgenweb/*

Başkentin Tarih ve Kültür Mirası

"ALTINDAĞ"

Hazırlayan: Fuat UZUN
Ankara Büyükşehir Belediyesi İç Denetçi

Kentler, fiziki-yapılaşmış çevre ve içinde barındırdıkları toplumsal-kültürel çevre ile bir bütün oluştururlar. Sürekli değişim ve gelişim halinde olan toplum ilişkileri, kentsel dokunun da yeniden tanımlanmasına, üretilmesine neden olmaktadır. Tarihi kentsel dokuyu oluşturan kullanımlar, bulundukları dönemin sosyal, ekonomik gereksinimlerini karşılamak üzere yapılmışlardır. Değişen yaşam biçimleri, yönetim yapısı, ekonomik güç, nüfus artışı, göçler vb.leri farklı istemler doğurmuş ve farklı yaşam mekânlarının oluşmasına neden olmuştur. Bu değişim ve gelişim sürecine koşut, tarihi kentsel dokuların da günümüz gereksinimlerini karşılaması ve çöküntü alanları haline dönüşmemesi için çevre ve yaşam kalitelerinin artırılması gerekmektedir. Bu amaçla geçmişle gelecek arasında bir köprü kurarak, kimlik olgusunu koruyan, koruma-geliştirme ve yenileme amaçlı çözüm önerileri üretilmesi zorunludur.

Eski Hali

Yeni Hali

Yeni Hali

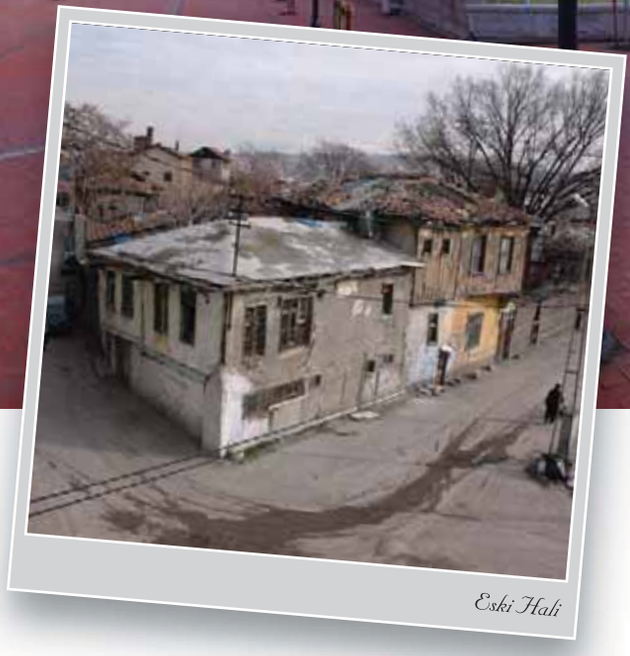

Eski Hali

Tarihi ve kültürel çevrelerin korunmasında yaşanan sorunların basında ekonomik yetersizliklerin geldiği bilinmektedir. Bununla birlikte, bu çevrelerin korunmasına ilişkin yasal kuralların halk tarafından benimsenmesi, desteklenmesi ve uygulamalara halkın etkin katılımı günümüzde önem kazanmıştır.

Toplumların kültürel yapıları, sosyo-ekonomik yaşam biçimleri ve bu bağlamdaki değişimlerin en etkin algılandığı alanların başında sokaklar gelir. Sokaklar, toplumların işlev ve kültür etkileşimi açısından yoğun faaliyet gösterdiği alanlardır. Bu bağlamda, tarihsel mekân kullanımının günümüz koşullarıyla ilişkilendirilmesi yaşam kalitesinin artırılmasında sokak düzenlemesinin önceliği ve önemi ortaya çıkmaktadır. Ancak kentlerimizde, otomobilin günlük yaşama girmesiyle, araç sahipliğinin hızla artması ve kentlerin şekillenmesinde ulaşımın etkin duruma gelmesi sonucu, insan ve atlı dolaşımına göre şekillenmiş tarihi kent dokularında adaptasyon sorunları yaşanmaktadır.

Günümüzde tarihi kentsel dokuların yaşanabilir mekânlar haline getirilmesi için işlev değişikliğine gidilmektedir. Bu işlevler ise genelde turizm amaçlı olmaktadır. Bu dokuların kullanıcıları ise; dinlenebileceği, alışveriş yapabileceği ve motorlu taşıt trafiği tehdidinden mümkün olduğunca uzak olabileceği yerler istemektedirler.

Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana başkentin geçirdiği her değişimin izini Altındağ'da bulmak mümkündür. Altındağ'daki tarihi yapılar ve anıtlar Ankara'nın kent kimliğinin önemli unsurlarıdır.

Eski Hali

Ankara Altındağ gibi büyük bir tarihi kentin içerisinde yer alan Hamamönü semtinin kültürel mirasının bütüncül bir arayışla ele alınarak, tarih/kimlik/bellek adına başarılı bir sürecin ortaya konması ile eski kent merkezi içinde önemli bir yerleşim alanının yeniden ve geçmişini de anlatır bir biçimde özellikle yapı ve cephelerin öne çıkartılarak kazanılmasını sağlayan Altındağ Belediyesinin yapmış olduğu çalışmalar neticesinde bölge tarihi kimliğine kavuşmayı başarmıştır. Yapılan bu güzel çalışmaları anlatmadan önce bölgenin tarihine kısaca değinilecek olursa;

Yeni Hali

Hamamönü semti adını, Ankara'nın en eski tarihi eserlerinden birisi konumunda olan ve II. Murat'ın Kadı Askeri olan Celalettin Karacabey İbn-i Abdullah tarafından yaptırılan tarihi Karacabey Hamamından almıştır. Hamamönü semti, kuzeyde Ulucanlar Caddesi, güneyde Talatpaşa Bulvarı, doğuda Ruhi Su Caddesi, batıda ise Altındağ Belediye Başkanlığı ile sınırlıdır.

Ankara'nın en eski yerleşim yerlerinden biri olan Hamamönü semti İç Kale ile birlikte geleneksel konut dokusunun en yoğun olduğu yerdir. Sit alanı ilan edilmesinin üstünden on yıllar geçmesine rağmen uygulanan bir plan elde edilememiş olması, gelir grubu daha iyi olan kesimin bölgeyi terk etmesi ve yapıların onarım ve bakımlarının çok az yapılması bölgeyi giderek çöküntü mahallesi konumuna getirmiştir.

Bölge, konutsal kullanım ve günlük kent hayatı bakımından oturanlara gelişmiş alanlarda bulunmayan çeşitlilik sunmaktadır. Gerçek anlamda düzenlenmiş bahçe ve avlu sayısı çok azdır. Ancak bunlar gene de geleneksel Osmanlı evi plan şemasına uygun ev hayatına bütünleşmiş durumdadır.

Hamamönü, vakıfların koruması altında günümüze kadar varlıklarını sürdürmüş anıtsal nitelikli çok sayıda mescit ve cami barındırmaktadır. Çevrede korumaya değer bulunmuş ve tescil edilmiş sivil mimarlık örnekleri de yoğun olarak bulunmaktadır.

Bununla birlikte, esaslı onarım gerektiren yapıların çokluğu, geleneksel dokuya uyumsuz eklentiler, tanımsız boş alanlar yok olma sürecine girmiş, olumsuz bir çevre etkisi yaratmaktaydılar.

Hamamönü'nün de içinde yer aldığı Ankara eski kent dokusu Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulunun 12.04.1980 tarih ve A-2167 sayılı kararı ve Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunun 10.07.1986 tarih ve 2458 sayılı kararı ile kentsel sit ilan edilmiştir.

Ankara'nın tüm tarihi mekanları Altındağ'da bulunmasına rağmen bugüne kadar bu bölgeye ilgisiz kalınmış, yıllar içinde Ankara'nın kalbi olan bu yerler viraneye dönüşmüştür. Oysa dünyada şehirlerin en kıymetli bölümleri "old city" denilen tarihi mekanların hayat bulduğu bu alanlar olmuştur.

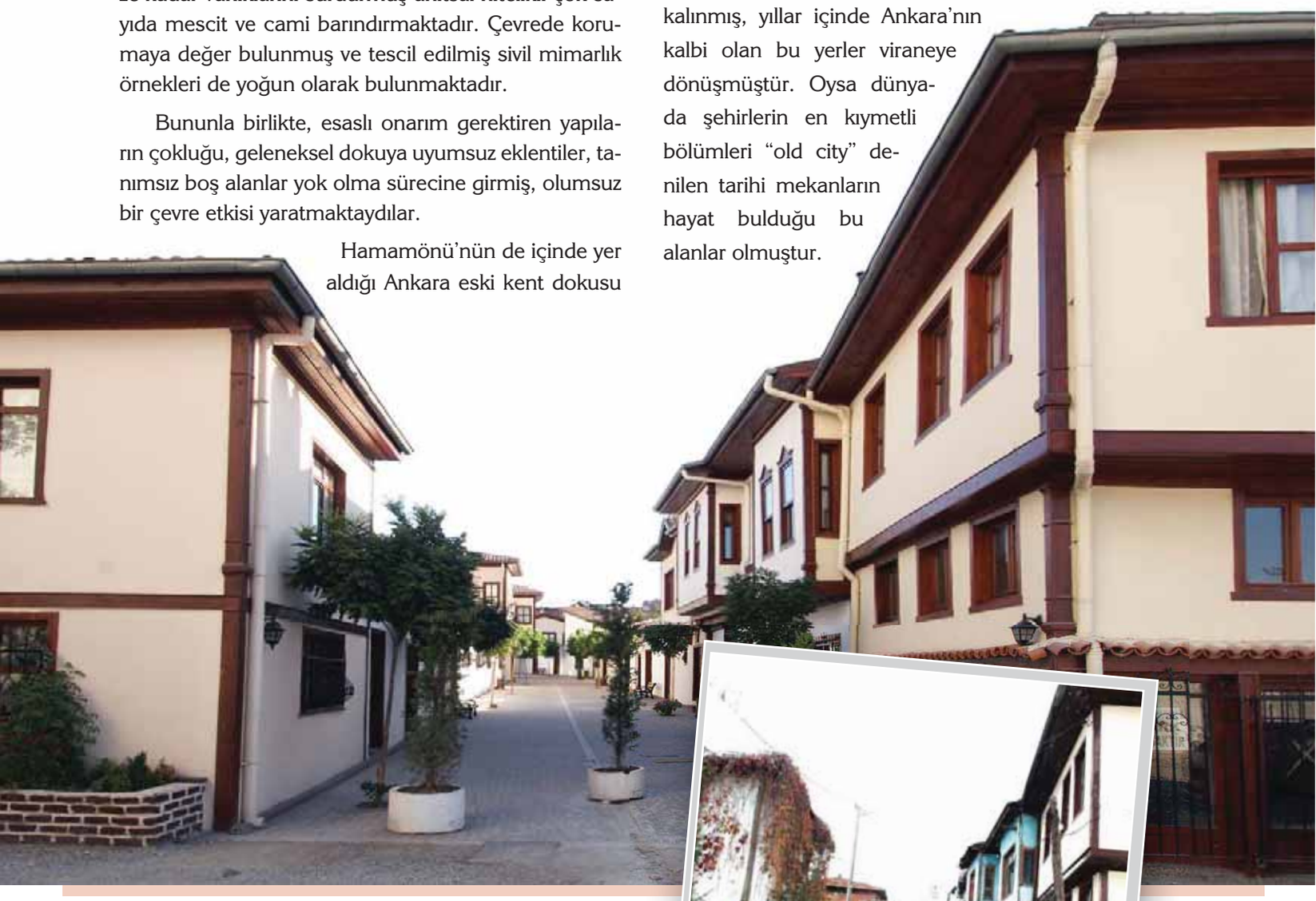

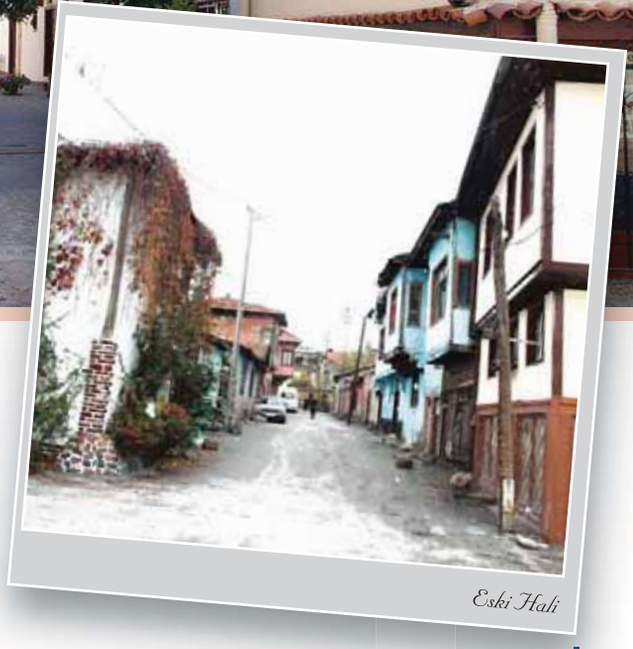

Eski Hali

Yeni Hali

Altındağ Belediyesi 2004 yılından beri bir çok kez ilklere imza atmayı başarmış ve bu ilklerden biride resterasyon çalışmaları olmuştur. Hamamönü ve Ankara Kalesi civarında komple iki mahallenin resterasyon çalışmaları tamamlanırken farklı sokaklarda sağlıklaştırma projeleri devem etmektedir.

Altındağ Belediyesi kültürel ve tarihsel dokunun korunması adına başarılı bir uygulama örneği başlatması nedeniyle Tarihi Kentler Birliğinin düzenlemiş olduğu geleneksel "Tarihi ve Kültürel Mirası Koruma Proje ve Uygulamalarını Özendirme Yarışması"nın uygulama dalında büyük ödülüne layık görülmüştür.

Altındağ Belediyesi Hamamönü semtinde eski dokunun hakim olduğu pek çok farklı sokakta yürüttüğü sağlıklaştırma çalışmaları ile tescilli ve tescilsiz tarihi kültür varlıklarının sokağa bakan cephesi ile avlu duvarları, müştemilat, çeşme vb. gibi mimarı elemanların, özgün sokak dokusu ve kentsel mobilya ile birlikte korunmasını, sağlıklaştırılarak yaşatılmasını ve çağdaş yaşama kazandırılmasını sağlamaktadır.

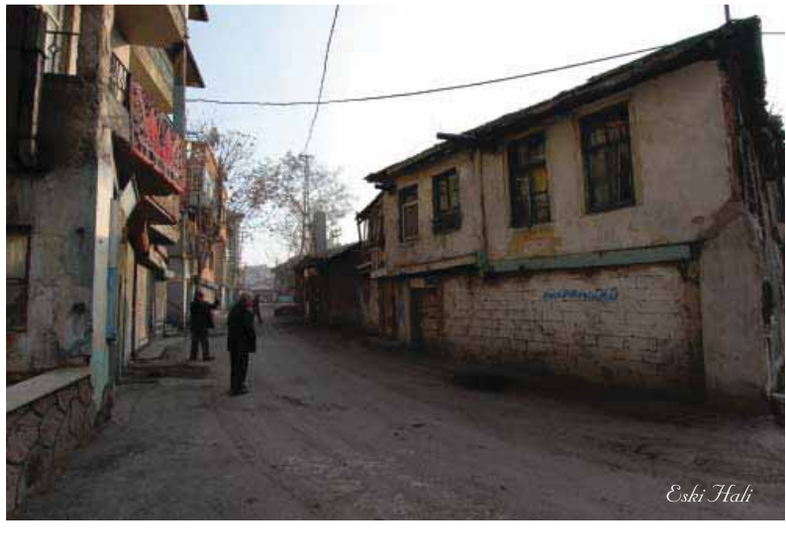

Eski Hali

Ayrıca Altındağ Belediyesi'nin uyguladığı bu güzel projenin asıl hedefi; bölgede bulunan İstiklal Marşımızın yazarı şair Mehmet Akif Ersoy'un Milli Mücadele sıralarında yaşadığı ve o dönem içerisinde İstiklal Marşı'nı yazdığı evi ön plana çıkartarak Mehmet Akif Ersoy'un şahsı ve anısına saygının yanı sıra, genç kuşaklara tarih bilincini aşılamaktadır.

Mehmet Akif Ersoy Evi ve Taceddin Sultan Camii;

Taceddin Sultan Camii, türbe, dergah, çeşme, ve hazireden (dini yapıların avlularında yer alan etrafı duvar veya parmaklıkla çevrili mezarlıklara verilen isim) oluşan küçük bir külliye. Bina, ilk defa Kanuni Sultan Süleyman (1520-1566) zamanında Celvetiye Tarikatı için tekke olarak inşa edilmiş. Evvelce kerpiç olan bu türbe Sultan Abdülmecit (1839-1861) zamanında onarılmış ve bugünkü görünüşünü almış.

Asıl adı Taceddin İbrahim olan Tacettin Sultan çok genç yaşta, 1500-1550 de, Anadolu'ya gelerek Üftade Dergahı'na katılır. Dürüstlüğü, doğruluğu ve sadakati ile sivrilir. İstanbul medreselerinde ve Aziz Mahmud Hüdai Dergahı'nda eğitimini tamamlayarak, Ankara'ya gönderilir. Karalar Köyü'nde yedi sene yaşar ve sonradan Mehmed Akif Ersoy'un da oturduğu evin alt katında oturmaya başlar. Zir Köyü'nden evlenmiş ve tek evladı Muttaki, babası hayatta iken vefat etmiş ve camii yanına yapılan türbeye defnedilmiştir. Kendisi de ölünce, oğlunun yanına defnedilmiştir. Taceddin İbrahim; tarikat sahibi olup tasavvufi şiirler de yazarmış.

Taceddin Dergâhı, İstiklal Marşı'nın yazıldığı mekandır. Mehmet Akif Ersoy, Milli Mücadeleye katılmak için Ankara'ya geldiğinde ev bulmak çok zor olduğundan dolayı Dergâhın şeyhi tarafından ikâmet etmesi için Mehmed Akif'e tahsis edilmiştir.

Akif'in dostlarını ağırladığı bu yer, ülke sorunlarının, sanatın ve Milli Mücadele ile ilgili konuların konuşulduğu, tartışıldığı ve bağımsızlık mücadelesinin odak noktalarından biridir. Bu açıdan da Taceddin Dergâh'ı önemli ve hatırlanması, korunması gereken bir mekandır. Bu çatı altında otururken yazdığı bir şiiri 21 Mart 1921 günü T.B.M.M.'de İstiklal Marşı olarak kabul edilmiştir. Şair Mehmet Akif Ersoy Evi olarak bilinen bina 1988'de onarılarak müze haline getirilmiştir.

Ancak Dergâh çok uzun yıllar kendi kaderine terkedilmiş, bakımsız ve içinde sarhoşların barındığı bir yer olarak kalmıştır. İlk olarak 1968 yılında, Ankara Eski Valisi ve senatör Ömer Naci Bozkurt tarafından fark edilerek tamir ve tadilatı yapılmış, daha sonra, bazı sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte Mehmed Akif Ersoy Fikir ve Sanat Vakfı' nın çabalarıyla Akif i anma günlerinin yapıldığı bir merkeze dönüştürülmüştür. Şu an Dergâh "Mehmed Akif Ersoy Evi" olarak hizmet vermektedir.

"Cami avlusu içerisinde bulunan hazirede, dergaha bağlı tasavvuf sahibi kişilerin yanı sıra Büyük Birlik Partisi eski genel başkanı merhum Muhsin YAZICIOĞLU'nun da mezarı bulunmaktadır."

Ankara'nın en eski yerleşim bölgesi olan bu yerler, aslında Ankara'nın ilk yerleşim çekirdeğini oluşturmaktadır. Zaman içinde kentin başka bölgelere doğru gelişim göstermesi ile bu tarihi dokunun asıl kullanıcıları da yer değiştirmiş ve bu alanlar yaşanması güç, güvensiz ve sağlıksız kent varoşlarına benzemiştir. Özellikle geceleri içinden geçmeye korkulan bu alanların başıboş bırakılması ile kullanıcı kimliği tamamen değişmiştir. Birde üstüne tarihi yapıya bakmanın mali külfeti eklendiğinde; yapı sahipleri kendi evlerinden bile umudunu kesmişler. İşte bu noktada yapılan sokak sağlıklaştırma projeleri, yapı sahiplerinin ilgisini tekrar bu alan çekmiş, Belediyenin uyguladığı dış cephe ve sokak döşemelerinde yapılan sağlıklaştırmaya paralel olarak kimi yapı sahipleri de iç mekanlarda tadilat yapabilmek için girişimlerini başlatarak çalışmalara katılmışlardır.

Altındağ Belediyesi'nce evlerin dış cephe restorasyonları dışında bölgenin alt ve üstyapısını da yenilenmiştir. Elektrik ve telefon hatları yer altına alınırken, sokaklar bölgenin atmosferine uygun taşlarla döşenmiş ve aydınlatma cihazlarıyla donatılmıştır.

Bir zamanlar Ankaranın kalburüstü kişilerinin yaşadığı mekanlar yıllar içinde terk edilmiş, virane, güvensizlik görüntüleri ile anılır olmuş, yapı sahipleri dahi bu alana uğramaz olmuşlar. Altındağ Belediyesi'nin gösterdiği ilgi sayesinde bölge, yepyeni bir çehreye kavuşunca yapı sahipleri de unuttukları evlerine sahip çıkmaya başlamışlar.

Tarihi ve kültürel mirasın yaşatılıp korunmasına yönelik yapılan tüm bu çalışmalar sonucunda Altındağ Belediye Başkanı Sayın Veysel TİRYAKİ başta olmak üzere tüm belediye çalışanları ile bu projeye katkı sağlayan ve destek olan herkese İller ve Belediyeler Dergisi olarak teşekkür eder başarılarının devamını dileriz.

Eski Hali

Yeni Hali

Sel Gider Kum Kalır, Çamur Kalır, Acısı Kalır…

Ayşe ÜNAL
TBB İmar ve Şehircilik Müdürü

Aslında bu başlıkta bir yazı yazacağımı hiç düşünmemiştim. Ancak, bu yüzyılda tamamen yöneten ve yönetilen hatasından kaynaklanan acıların yaşanmaması gerektiğini düşünerek yazmaya başladım. İşin aslına bakıldığına 1940'lı yıllardan itibaren taşkın yataklarının korunması ve sel baskınlarından nasıl korunulması gerektiğini içeren yasal düzenlemeler tüm kurum ve kuruluşların uygulamaları için yürürlüğe konulmuştur. Ancak sonuç ortada….

Taşkınların nelerden kaynaklanabileceğine öncelikle bakalım. Taşkınlar sadece yoğun yağış sırasında görülmemektedir. DSİ Genel Müdürlüğünün tanımlamasına göre taşkınlar;

- Yoğun yağışın yanısıra kar erimesi, buz yığılması, buz kırılması, toprak kayması, baraj yıkılması gibi sebeplerden de olabilmektedir.

Taşkınların etkileme alanlarına bakıldığında ise taşkınların-sel baskınlarının sadece yerleşim alanlarındaki can ve mal kaybına neden olduğu anlaşılmamalıdır. Taşkınlar fiziksel olarak meskenlerde, endüstri ve üretim yerlerinde, kamu hizmetlerinde, kırsal alanlarda, ulaşım yollarında, halk üzerinde olumsuz etkilere neden olmaktadır.

Taşkınlar- Sel Baskınları konusunda yasal düzenlemelere göz attığımızda 4373 sayılı "Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma Kanunu"nun 14.01.1943'te kabul edildiği görülmektedir. 4373 sayılı Yasa ile 1943 yılından bu yana taşkın yataklarına nasıl davranılması, nasıl planlanması gerektiği, su baskınlarına maruz kalmamak için hangi kurallara uyulması gerektiği açık ve seçik olarak tanımlanmıştır. Böylece gerek yerel yönetimlerin ve gerekse merkezi yönetimlerin 1943 tarihinden bu yana sorumluluklarını bildikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak ne yazık ki yine karşımıza "yürütme" organlarındaki denetim eksikliği çıkmaktadır.

Yukarıda bahsedilen Yasa gereği taşkına maruz kalabilecek alanların tespit edilmesi, tespit edilen alanlar içerisinde suyun akmasını engelleyecek her türlü engelin (bina, moloz, curuf, ağaç gibi) kaldırılması gerekmektedir. Bu engellerin kaldırılmasının ise Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yapılması öngörülmüştür. Fidan, ağaç ve asmalıklar dahi kamulaştırmaya tabi tutularak hak sahiplerinin mağdur olmaması sağlanmıştır.

Sınırları tanımlanmış olan bu alanların içerisine inşaat yapmak, ağaç dikmek gibi eylemler yasaklanmıştır. Bu tür alanların içerisinde herhangi bir tesis yapılabilmesi ancak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden izin alınmasıyla mümkündür. Aksi durumda yıkım masrafı yapandan alınmak kaydıyla bu alanlardaki engellerin ilgili belediyesince yıkılması gerekmektedir.

Aşağıdaki resimde görüleceği üzere risk altındaki alanlar her an su baskınına maruz kalabileceklerdir.

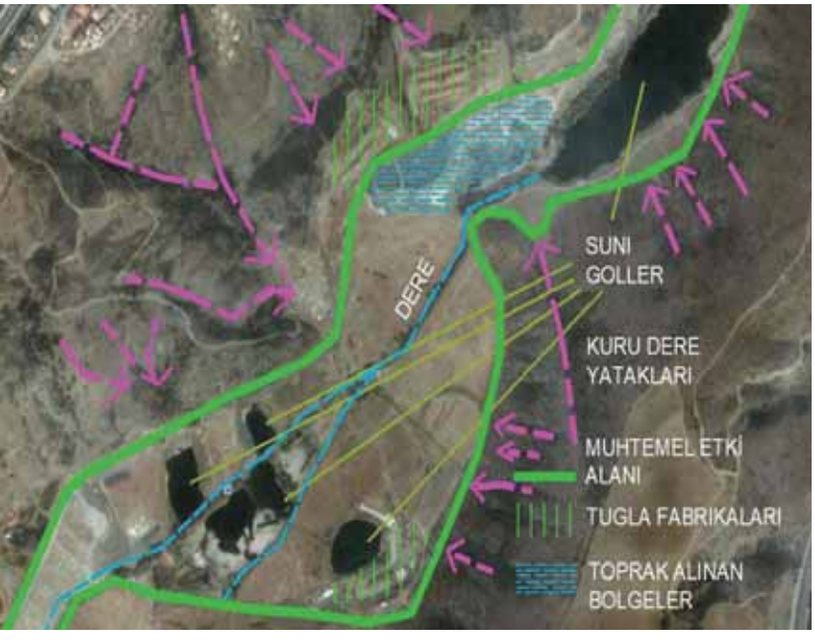

ŞEKİL: 1

Büyükşehir belediyelerinde ise afet riski altında olan bölgelerin tahliye edilmesi ve yıkılması görevi; 5216 sayılı Yasa'nın büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluklarını açıklayan 7'nci maddesinin "z" bendi gereği büyükşehir belediyelerine aittir.

5216 sayılı Yasa'nın "z" bendi:

"z- Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları insandan tahliye etmek ve yıkmak." şeklindedir. Bilindiği üzere büyükşehir belediyeleri 5216 sayılı Yasa'nın ancak "c" bendinde yer alan görevleri ilçe belediyelerine devredebilmektedirler. (Dan.6.Da.E:2007/6174, K:2007/8068)

Diğer yerleşim yerlerinde ise DSİ Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen taşkına sebebiyet verebilecek kuru ya da aktif dere yatakları, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde belediyelerin ilgili birimlerince, belediye ve mücavir alan sınırları dışında ise İl Özel İdarelerinin ilgili birimlerince kontrol altında tutulması gerekmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" bölümü olan 14'üncü maddesinin (o) fıkrası da bu doğrultudadır.

Büyükşehir belediyelerinde ise bu görev 5216 sayılı Kanun'un büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumluluklarını açıklayan 7'nci maddesinin (i) fıkrası gereği büyükşehir belediyelerine aittir. Bu alanlarda kaçak yapı yapılmasının önlenmesi, curuf, moloz gibi suyun akışını engelleyecek her türlü hafriyatın dökülmesinin engellenmesi, dökülmüş olanların ise ivedilikle temizlenmesi ön koşuldur. Bu kural ana dere yatağına açılan dere kolları için de aynen geçerlidir.

Şekil 1 ve 2'de görüleceği üzere kuru dere yataklarının önü ya kaçak yapılarla ya da hafriyat, curuf, moloz gibi maddelerle kapatılmıştır.

Dere yataklarını dolduranlar hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 181'inci ve 182'nci maddeleri çeşitli cezalar getirmektedir. Bu cezalar;

"Çevrenin kasten kirletilmesi

MADDE 181 - (1) İlgili kanunlarla belirlenen teknik usullere aykırı olarak ve çevreye zarar verecek şekilde, atık veya artıkları toprağa, suya veya havaya kasten veren kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (SULH CEZA MAHK.)

(3) Atık veya artıkların toprakta, suda veya havada kalıcı özellik göstermesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza iki katı kadar artırılır.

Çevrenin taksirle kirletilmesi

MADDE 182 - (1) Çevreye zarar verecek şekilde, atık veya artıkların toprağa, suya veya havaya verilmesine taksirle neden olan kişi, adli para cezası ile cezalandırılır. (SULH CEZA MAHK.) (ÖN ÖDEME KAPSAMINDADIR.) Bu atık veya artıkların, toprakta, suda veya havada kalıcı etki bırakması halinde, iki aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (SULH CEZA MAHK.)" şeklindedir.

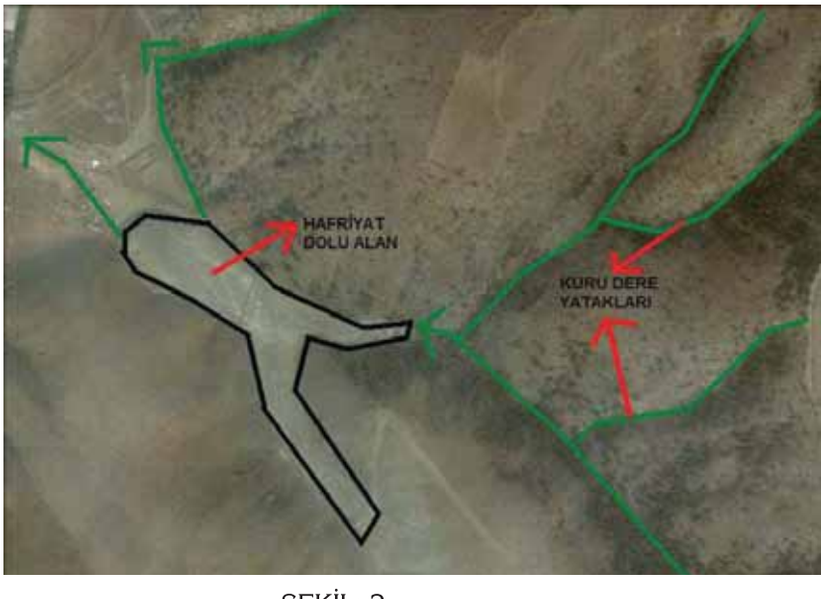

ŞEKİL: 2

Hafriyat dökülen dere yatağında su olmaması bu yatakta hiç su olmayacağı ya da yataktaki suyun sakin ve cılız olması tehlike olmadığı anlamına gelmemektedir. Onlarca yıl en küçük bir tehlike oluşturmayan bazı dereler stratejik konumu gereği bir gün çağlayana dönüşerek acımasızca yoluna çıkan her engeli yok edecek bir güce erişebilmektedir.

En yakın tarih olan Marmara Bölgesinde çılgına dönen derelerin Seli takip eden günlerde ne kadar cılız ve ne kadar sakin aktığına hepimiz tanık olmadık mı?

Yüzyıllar öncesinden beri söylenegelen; *"Suyun yavaş akanından, insanın yere bakanından kork."* Özdeyişi kısmen de olsa her şeyi ne güzel de anlatıyor.

4373 sayılı Yasa bölge yaşayanlarına da bazı yükümlülükler getirmektedir. Yasa ile vatandaşların *taşkın yataklarına, dere yataklarına müdahale edenleri ve taşkın yataklarına zarar verenleri, yapılmış set ve duvarların yıkılmış olduğunu görmeleri* halinde DSİ Genel Müdürlüğüne, en yakın muhtara, jandarmaya, emniyet görevlilerine ve yerel yönetim birimlerine haber vermelerine hükmedilmiştir. Ayrıca taşkın yataklarındaki olumsuzluklar giderilene kadar, ya da herhangi bir taşkın ihtimalinin belirlenmesi durumunda mülki amir tarafından tehlikenin halka duyurulması zorunlu kılınmaktadır.

Aynı yasa ile taşkın tehlikesi ya da tesislerin onarılması yerel kaynaklarla giderilememesi durumunda mülki amir bölgede yaşayan 18-50 yaş arasındaki erkek nüfusu yıkılan yerleri onarmak, molozları temizlemek ve tehlikeyi önleyici her türlü işte çalışmakla görevlendirebilmektedir. Böylece halkın katılımı da sağlanarak her şeyi devletten beklememek gerektiği bilinci de yerleştirilmektedir. Bu bilincin oluşturulmasının en etkin yollarından biriside halkı göreve katmaktır. Dere yataklarının korunması için yapılacak işlerde çalışacak vatandaşların yanlarında getirdikleri alet, araç ve teçhizatlarının kırılması, kaybolması durumunda zarar gören aletlerin bedelinin devlet tarafından mal sahibine ödeneceği yasa ile taahhüt altına alınmıştır.

Bununla birlikte geçerli bir mazereti olmaksızın yardım çağrısına riayet etmeyen vatandaşların zabıta marifetiyle görev başına götürülmesi de yasa gereğidir. Ayrıca vatandaşın çalışma mahallinde geçerli bir sebebi olmaksızın çalışmaması durumunda Kabahatler Kanunu'nun 32'nci maddesine göre cezalandırılması da Yasa ile belirlenmiştir. 4373 sayılı "Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma Kanunu"nun hükümlerini yerine getirmeyen memurlar ise Türk Ceza Kanunu'nun 257'nci maddesinin 2'nci fıkrasına göre cezayla karşı karşıya kalmaktadırlar.

Türk Ceza Kanunu'nun 257'ni maddesi Görevi Kötüye Kullanma Bölümünü içermektedir. 2'nci fıkra ise ;

"Görevi kötüye kullanma

MADDE 257 -….

(2) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir kazanç sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." (SULH CEZA MAHK.)

şeklindedir.

1940'lar da kabul edilen bu Yasa halkı da göreve katarak konunun öneminin algılanmasını sağlamıştır. Ancak bugün dere yataklarının yapılaşmasını önlemek için vatandaşın çaba sarfetmeyi aklından bile geçirmediği görülmektedir. "Nasıl olsa af çıkar", "seçimlerde oy verdik" düşüncesiyle dere yataklarından arsa kapatmayı kazanç olarak görmektedirler. Bu şahıslar zaman içinde bu arsalarda ne yapıp edip bina inşa edip satarak ya da kiraya vererek gelirine gelir katmaktadır. Hatta bir de bu inşaat ya da işyerlerine kamu görevlilerince ruhsat verildiğine de tanık olduğumuzda artık soru sormanın değil gereğini yapmanın zamanı gelmişte geçmiş demektir. Dere kenarlarının özel mülkiyete geçme sürecinin ayrıca incelenmesi önem arzetmektedir.

Taşkın alanlarının/ Dere yataklarının doğal haliyle korunması ve kontrol altında tutulmasının yanı sıra bilindiği üzere bu alanlardan inşaat malzemesi olarak kullanılmak üzere kuru ya da sulu dere yataklarından kum, çakıl vb. gibi malzemeler alınmaktadır. Belki de *" Sel Gider Kum Kalır"* sözü bu işlem nedeniyle oluşmuştur. Ancak; dere yataklarından kontrolsüz alınan kum ve çakıl büyük tehlikeleri beraberinde getirmektedir. Bu nedenle kum ve çakıl alınmasını kontrol altına alabilmek için 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun Ek-1'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (d) bendi gereğince " Kum Çakıl ve Benzeri Maddelerin Alınması, İşletilmesi Ve Kontrolü Yönetmeliği" çıkarılmıştır.

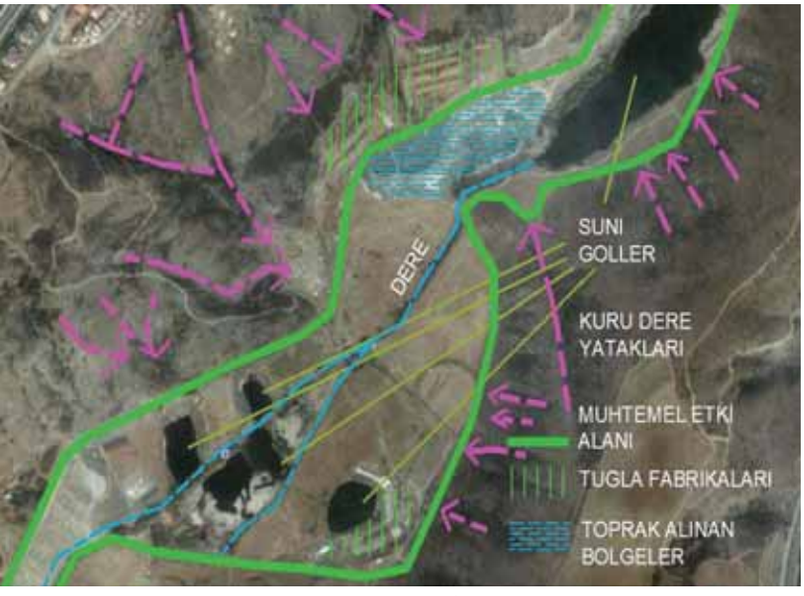

ŞEKİL: 3

Bu yönetmelikle "Her iki kıyısı taşkın tesisleri ile ıslah edilmiş su mecralarında, akarsu ve dere yataklarından kum ve çakıl alınmasıyla yerleşim alanlarının tehlikeye maruz kalacağının belirlendiği alanlarda, akarsu ve dere yatakları üzerinde yapılan köprü menfez gibi tesislere memba (akarsu kaynağı, akış yukarı) yönünde 750 m'den mansap (akış aşağı, nehir veya akarsuyun akım yönünde) yönünde 1000 m'den daha yakın mesafelerde, her iki sahilinde kum ve çakıl devamlılığı gösteren mecralarda mevcut yatağın genişletilmek istenilmesi durumunda ve maddede yazılı diğer hususlarda kum, çakıl ve benzeri maddelerin alımına yönelik kum ve çakıl ocağı açılması ve işletilmesine izin verilmez." hükmü getirilmiştir. Aşağıdaki resimde tuğla yapmak üzere dere yatağı çevresinden toprak alarak yatağın bozulmasını ve suni göl haline dönüşmesi görülmektedir. Bu göletler kontrolsüz olduğundan zaman zaman boğulma vakaları ile de karşılaşılmaktadır.

Dere yataklarının "Kum Çakıl ve Benzeri Maddelerin Alınması, İşletilmesi ve Kontrolü Yönetmeliği"nin 5'inci maddesinde yasaklandığı hükümlere uyulmayarak bozulması bir sonraki yağış ve sonrası akışlarda faciaya davetiye çıkarmakla eşdeğerdir. Buradan da görüleceği üzere konu yine dönüp dolaşıp denetim sorunlarımızın olduğu üzerine yoğunlaşmaktadır. Yerel yönetimlerin, Çevre Bakanlığının, Tarım ve Orman Bakanlığının, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün ve diğer ilgili kurumların bir bütün olarak halkla birlikte gerekli önlemleri almalı, denetimleri müsamahasız sürdürmeli ve kurallara riayet etmeyenlerle ilgili olarak gerekli yaptırımları istisnasız uygulamalıdır. Dere yataklarında sahipli araziler yürürlükteki yasalar uyarınca kamulaştırma, takas, trampa, tahliye gibi enstrümanlar kullanılarak derhal şahıs kullanımlarından bertaraf edilmelidir. Şahıs mülkiyetinde bulunduğu sürece yerel yöneticiler üzerindeki baskıların devam etmesi kaçınılmazdır. Taşkın yataklarının şahıs mülkiyetinden arındırılmaması sonucu cana ve mala gelecek her zararın sorumluluğu yerel yönetimler ile merkezi yönetimin omzunda kalacaktır.

Her türlü önlemin alınmasına rağmen sel baskını ile karşı karşıya kalındığında neler yapılmalıdır?

- Su içinde yürünmemeli ve yüzülmemeli,

- Yüksek gerilim hatlarından uzak durulmalı, kapalı mekanda bulunuluyorsa bütün elektrik vb. sigortalar kapatılmalı, mümkün mertebe üst katlara çıkılmalı,

- Araç içinde bulunuluyor ise mümkün olan en kısa mesafede yüksek alanlara doğru yön değiştirmeli,

- Su içinden karşıdan karşıya geçilmemeli mümkün olan en yüksek yere çıkılmalı,

- Nehir kenarlarında, Vadi yatakları ve kuru dere yatağı düzlüklerinde hangi mevsim olursa olsun kamp kurulmamalıdır.

Son zamanlarda neden yoğun ve hızlı yağan her yağıştan sonra sel haberleriyle karşılaşıyoruz?

ŞEKİL: 4

Çünkü;

- Aşırı yağışları taşıması gereken dere yatakları kaçak yapılarla, curuf, hafriyat vb. maddeler tarafından işgal edilmektedir.

Çünkü;

- İşgal edilen dere yataklarındaki yapılar yasalarla af edilerek, hizmet götürülerek, elektrik su verilerek, "ıslah planı" adı altında planlanarak yasal yerleşim alanları haline getirilmektedir.

Çünkü;

- Dere yataklarının üzeri kapatılarak yerleşim alanlarına açılmaktadır.

Çünkü;

- Yerel yönetimlerce altyapıya ayrılması gereken mali kaynaklar üst yapıda kullanılmaktadır.

Çünkü;

- Arazinin doğal yapısını hiçe sayarak görsel estetiği ön planda tutan İmar Planlama yaklaşımı yaygınlaşmıştır.

Çünkü;

- Şehir merkezlerinde yağışı emecek bir karış toprak bırakılmamıştır. Binalarda bahçe kavramı kalmamıştır. Görüntüde bahçe toprağı olarak görülen alanların 50 cm altından itibaren beton döşemeler yeniden başlamakta ve binaların bodrum katları komşu parsel sınırlarına kadar yapı olarak kullanılabilmektedir. Bir özdeyiş; *"ağaçlı köyü su basmaz."* Diyerek toprağın ve ağaçlandırmanın su baskınına önlem olabileceğine dikkat çekmiştir.

Çünkü;

- Şehirlerimizin kanalizasyon hatları yoğun yağan yağışı tahliye edebilecek kapasitede değildir, ya da bakımsızlık nedeniyle çalışmaz durumdadır.

Çünkü;

- Dere yatakları yol olarak kullanılmakta hatta yapılaşabilmesi için planlanmaktadır.

Çünkü;

- Yerel yönetimlerin harcamalarında yerindelik ve öncelik denetimleri yapılmamaktadır.

Çünkü;

- Yerel yönetimlerin afet planları ve çevre yönetimi planları bulunmamaktadır. Araziye izinsiz müdahalelere yeterince yaptırım uygulanamamaktadır.

Çünkü;

- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün uyarılarına uyma sorunları yaşanmakta ve yerel yönetimler kurallara uymakta hassas davranamamaktadırlar.

Ülkemizin çeşitli bölgelerinde yaşanmaya başlayan ilk can ve mal kaybına neden olan sel baskınlarının hemen sonrasında Çevre ve Orman Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü İşletme ve Bakım Dairesi Başkanlığı, İçişleri Bakanlığına 07.08.2009 tarih ve 5471 sayılı yazıyı göndererek bu yazıda 2006/27 sayılı Başbakanlık Genelgesine de atıfta bulunarak konunun önemine dikkat çekmiş, İçişleri Bakanlığından, bakanlıklarına bağlı birimlerin uyarılması istenilmiştir. Bu uyarı İçişleri Bakanlığı, İller İdaresi Genel Müdürlüğünün 13.08.2009 tarihli yazısı ile 81 İl Valiliğine, buradan da İl Özel İdareleri ile tüm belediyelere iletilmiştir. Anılan genelgelerin Türkiye Belediyeler Birliği web sitesinden temin edilmesi mümkündür.

Sonuç olarak yasama-yürütme ve yargı üçgenindeki yürütmeden kaynaklanan sorunların biran önce çözümü yoluna gidilmesi gerekmektedir. İhmalin sorumlularının kimler olduğunun yanı sıra denetim ve uygulamaların sağlanması için ihtiyacımız olan kuvvet yasalarımızda fazlasıyla bulunmaktadır.

Özdeyişlerden birisi "Derede tarla sel için, tepede harman yel için" diyerek Dere yataklarına yapılan binaların, tesislerin, tarla ve bahçelerin, ağılların bir gün sel baskınına maruz kalacağı ve sahibinin tüm emeklerini boşa çıkartacağı anlatılmıştır.

Kent ve Kentsel Kalkınma

Dr. Adnan ÇİMEN
AREM Başkan Yardımcı

1. Kent ve Kentleşme Kavramı

Kent diğer adıyla şehir, toplumların yerleşik düzene geçmelerinden sonra ekonomik ve sosyal faaliyetler başta olmak üzere toplumsal etkinliklerin yoğunlaştığı mekânları ifade eder. [1]

Kentler, sınırları ve kendi kendini yönetme gücü yasalarla belirlenmiş alanlar ya da ekonomik anlamda tarımdan çok ticaret ve zanaata bağlı olarak yaşayanların ikamet ettikleri yerleşme birimleridir. Bu bakımda kentler ekonomik faaliyetlerin yer aldığı birinci bölge ve ikamet alanlarını oluşturan ikinci bölgeler olmak üzere, iki temel alanlardan oluşurlar. [2]

Kentleşme, demografik, ekonomik ve sosyo-kültürel bir değişmeyi ifade eder. Demografik açıdan kentleşme, nüfusun kırsal ve tarımsal alanlardan kente akması, Ekonomik kentleşme, tarım ve hayvancılıkla uğraşan nüfusun başta sanayi olmak üzere tarım dışı faaliyetlere (sektörlere) kaymasıdır. Sosyokültürel kentleşme ise demografik ve ekonomik kentleşmeye uğrayan nüfusun kentin normlarını ve yaşayış biçimini yeni bir tarz olarak benimsemesidir. [3]

Kentleşme hareketlerinin arkasında çeşitli nedenler vardır. Bunlar ekonomik, teknolojik, siyasal ve psikososyolojik etmenlerden oluşmaktadır. Ekonomik nedenlerden bir kısmı, köylü nüfusu köyünden iten tarım kesiminin içinde bulunduğu koşullardan kaynaklanmaktadır. Bunlara itici etmenler ya da olumsuz göç nedenleri adı verilebilir (örneğin tarımsal alanda bir üretim fazlasının olması). Ekonomik nedenlerin bir diğer kısmı ise, köyünde beslenemeyen gelecek için güvence bulamayan, nüfusu kent merkezlerine çeken nedenlerdir. Bunlara da çekici etmenler ya da olumlu göç nedenleri denmektedir(örneğin kentlerdeki yaşam kalitesinin yüksekliği). [4]

1. 1. Ekonomik Birim Olarak Kentler

İnsanoğlunun başlıca yerleşim alanı olan kentler, yaşadığı ortamın şartları artık dünya çapında bir sorun olmaya başlamıştır. Sorunun bu öneminden dolayı 1976'da Kanada'da ve 1996'da İstanbul'da HABİTAT-I ve II Konferanslarıyla bu gerçek tescillenmiştir.

Birleşmiş Milletlerin kurulduğu yıllar da Dünya nüfusunun %85'i kırsal kesimlerde yaşarken, iyimser rakamlarla 2000 yılında dünya nüfusunun %47'sının 20 büyük mega kentte yaşadığı ve önümüzde ki kırk yıl içinde nüfusun %90'nın büyük kentler de yaşayacağı öngörülmektedir. [5]

Dünya nüfusunun büyük kentlerde birikmesi kentlerin kendiliğinden yeni ekonomi merkezleri olmasına yol açmıştır. Artık akla gelebilecek her türlü ekonomik etkinliğin kentlerde cereyan etmesi yanında, kentler yoksulluk, evsizlik, işsizlik, etnik gelirim, alt yapı yetersizliği, ulaşım sorunu, park problemleri, kirlenme, yetersiz eğitim ve öğretim, salgın hastalıklar vb. gibi bir yığın sorunun merkezi haline gelmiştir.

Ekonomik büyümeye rağmen artan refahın kentlere eşitçe yayılamaması "çarpık kentleşmeye"[6] yol açarken ABD'de "sınıf altı", Fransa'da "dışlananlar", Latin Amerika'da "marjinaller", dünya kentlerinin parlak performanslarını yok edercesine ekonomik ve toplumsal olarak ortada durmaktadır.[7] Bu bile hem kentlerin ekonomik birim olarak önemini ortaya koyarken hem de kalkınmanın kentlerden geçmesi gerektiğini göstermektedir.

Kentlerin ekonomik cazibe merkezi olmasına dünyadaki küreselleşme eğilimi de olumlu yönde katkıda bulunmuş ve dahası hız kazandırmıştır. Küreselleşme ülkeleri birbirine yaklaştırırken mevcut sınırların anlamının yitirmesine yol açmıştır. Sermaye, bilgi ve teknolojinin ülke sınırlarını aşması ekonomik birim olarak ülkelerin yerini artık kentler almıştır. Küreselleşen dünyada **ulusal kalkınmanın yolu kentsel kalkınmanın yoluyla paralellik göstermeye başlamıştır.**[8]

Globalleşen dünyada yeni teknolojilerin ortaya çıktığı en iyi iletişim imkanlarını barındıran global sermayeye kalifiye emek ve altyapı sunan kentler ülkeler arasında köprü haline gelmiştir.[9]

2. Kentsel Gelişme Teorileri

Kentsel gelişim ekonomi disiplininin mekân yaklaşımında yola çıkılarak açıklanmasıdır. Buna göre; [10]

Şikago Okulu olarak tanımlanan kentsel gelişmede, kentler ekolojik yönden ele alınmış ve kentsel gelişim kentin ekonomik açıdan cazibe merkezi olan merkezinin ele geçirme mücadelesine bağlanmıştır. Bu teori içinde yer alan **Burgess**, kenti sanayi yerleşim ve ticari düzenlenmesi, ekolojik rekabet yani, kentsel arazilerin içsel farklılaştırılmasıyla çevreye doğru gelişme olarak açıklamaktadır.

Neo-Klasik Kentsel Gelişme, Bölgesel gelişme ile ilgili denge teorilerinin varsayımlarından hareket ederek merkezde yüksek, çevreye doğru gittikçe azalan yoğunluk ve rant temeline dayanan bir anlayışı savunur.

Kentsel gelişmede materyalist yaklaşımı kenti mekânda nesnelerin düzenlenmesi, kentleşme de bir yaşam tarzı olarak göçürülmektedir. Kentleşme dünya ölçeğinde görülmemiş biçimde homojen beklentiler ve yeni yaşam tarzları üretmektedir. Bu yönüyle kentleşme; "üretim gücü", "tüketim arenası" ve "politik mücadele" aracına dönüşmektedir.

3. Ekonomik Kalkınma ve Kentsel Kalkınma

Kentler fonksiyonları açısından ticaret, sanayi ve yönetim olmak üzere üç gruba ayrılmaktadırlar. Ticaret yoğun kentlerde istihdam, pazarlama ve dağıtım alanları artma eğilimi gösterirken, sanayi yoğun kentlerde sanat uzmanlık teknolojik beceri ve makineleşmeyi gerektiren alanlar öne çıkmaktadır. Yönetim kentlerinde ise profesyonel sınıflar gelişme eğilimi göstermektedir. [11]

Kentler sürekli bir gelişim ve göç süreci içindedirler. Bu durum kentleri gecekondu ve çöküntü merkezlerine dönüştürmektedir. Çarpık kentleşme beraberinde yetersiz temiz içme suyundan yetersiz kanalizasyona bir yığın sorun üretmektedir.[12] Bu sorunların çözümü bile başlı başına kentsel kalkınma stratejilerin varlığını gerektirmektedir.

Kentlerde mal ve hizmetlerin üretilmesiyle istihdam sağlanırken, üretilen mal ve hizmetlerin dağıtım ve pazarlanmasıyla pazar alanları oluşmakta kalkınmanın önemli bir finansman kaynağı olan vergiler yine bu kentlerde ki ekonomik faaliyetler sonucu ortaya çıkmaktadır.

Kentleşmenin beraberinde getirdiği çeşitli faydalar vardır. Bunlar aşağıdaki gibi sıralanabilir;[13]

1. Daha fazla yaşam alanı sağlaması, Kentleşme yatay olduğu gibi dikey gelişmeyi de ifade eder. Kentleşme sonunda kentlerde yapılan yüksek katlı binalar bunun tipik örneğidir. Bu sayede canlılara daha fazla yaşam alanı sağlanma kentleşme sonucunda ortaya çıkar.

2. Enerji etkinliğinin yükselmesi: Kentsel gelişme çeşitli açılardan enerjide etkinliğin artmasına neden olabilir. Mesela, müstakil bir evin ısınmasında harcanan enerji bir apartmanı ısıtmak için harcanılan enerjiden çok daha fazladır. Başka bir örnek toplu taşımacılıktır. Toplu taşıma sonucu tüketilen benzin miktarında bir tasarruf sağlanabilir.

3. Etkili katı atık yönetim sistemlerinin gelişmesi kentleşmeyle birlikte ortaya çıkmıştır. Kentlerde oluşturulan geri dönüşüm merkezleri, çöpleri belirli bir alana yaymaktansa geri kazanma yollarını araştırarak ulusal kaynakların israfını önleyebilmektedir.

4. Daha iyi sosyal olanaklara kavuşma kentleşmenin diğer faydasıdır. Eğitim seviyesinin yükselmesi, düşük doğum oranları, böylece ise nüfus artışının neden olduğu çevresel bozulmaları azalması, bireylere kentlerde sunulan aile planlaması eğitimleri, kentleşmenin getirdiği faydalardan bazılarıdır. Kentleşme bireylere iş bulma, sağlık hizmeti ve sosyal yaşam daha iyi imkânlar sağlayabilir.

4. Kentsel Gelişmenin Ürettiği Sorunlar

Günümüzde kentleşme, kalkınmışlığın ve gelişmişliğin en önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Kent ya da kent türü yerleşim yerleri, ülkelerin gayri safı milli hâsılanın (mal ve hizmet üretiminin) en büyük bölümünü üretmektedirler. Kent, şekli ve boyutu ne olursa olsun daima ekonominin ve ticaretin odağında yer almıştır. Kentler kimi yer ve zamanlarda üretimin, kimi yer ve zamanlarda da tüketimin itici gücünü temsil etmiş olsalar da her mekân ve zamanda önemli birer alış-veriş merkezleri olmayı sürdürmüşlerdir

Kentler bir yandan ekonomik faaliyetlerin en belirleyici iklimini oluştururken, söz konusu faaliyetlerden ve bu faaliyetlerin sonuçlarının ortaya çıkardığı olumsuz gelişmelerden de etkilenmektedir. Kent ekonomisinin ilgi alanlarından birini, kentsel üretim ve tüketim süreçleri oluştururken, diğer alanında da söz konusu süreçlerin neden olduğu sorunların çözümleriyle ilgili çalışmalar yer almaktadır. Bu aşamada kent ekonomisinin çözüm üretmesi gereken sorunları aşağıda olduğu gibi sınıflandırmak mümkündür; [14]

Yerleşme sorunu: Sanayi ve ticaret alanlarının oluşturulması, konut alanlarının saptanması, bu alanların kentsel ekonomik faaliyetler ve toplumsal gelişmelerle bağlantılarının kurulması, bu çerçevede yapılacak olan fayda maliyet analizleri yerleşme sorununun konularının başında gelmektedir.

Optimum ölçek sorunu: Hem demografik perspektifte ve hem de verimliliğin sağlanması acısından, hangi ölçüde bir kentin etkin olabileceği konusu ölçek sorunuyla ilgilidir. Kentsel ölçeklendirme, toplumsal ve ekonomik verimliliğin başarılmasını hedeflemektedir.

Dışsallıklar sorunu: Dışsallıklar, kentsel faaliyetlerin ortaya çıkardığı etkilerin olumlu ve olumsuz sonuçlarını incelemektedir. Bu yansıma olumlu (pozitif dışsallık) da olabileceği gibi olumsuz (negatif dışsallık) da olabilir. Ekonomik faaliyetlere ve toplumsal gereksinmelere cevap verebilen bir yerleşme türü oluşturulursa, bunun sonuçları topluma fayda olarak; aksi halde zarar olarak yansıyacaktır.

Çevre sorunları: Kentte yoğunlaşan ekonomik ve toplumsal faaliyetler, kent ortamında birtakım çevresel sorunları da beraberinde getirmektedir. Faaliyetlerin sonucunda hava, su, gürültü ve toprak kirliliği, estetik bozulma, düzensiz yapılaşma, **gecekondulaşma**, altyapı ve üstyapı ihtiyaçlarının karşılanmasında karşılaşılan güçlükler gibi birtakım sorunlar çevre sorunlarının başında gelmektedir.

Ulaşım sorunu: Kentsel ortamlar, ulaşım sorununun en yoğun yaşandığı yerleşim birimleridir. Yoğun trafik, yetersiz sokak ve caddeler, trafiğin yol açtığı, gürültü, hava kirliliği ve bunların ortaya çıkardığı sorunlar ulaşım sorununu oluşturmaktadır.

Kentsel kalkınma, bir yönüyle "**sürdürülebilir kentleşme**" sürecini içermektedir. Kentleşmede sürdürülebilirliği sağlamak için çevreye minimum zarar verici gelişmeler teşvik edilmelidir. Sürdürülebilir bir kentleşme için aşağıdaki şartların sağlanması gerekmektedir. Alan (mekân) tasarrufu sağlanması, doğal yaşam alanlarının korunması, kentsel gelişim planlarının yapılması, geniş yeşil alanların artırılması, su kaynaklarının korunması, motorlu araç kullanımının teşvik edilmemesi sürdürülebilir kentsel kalkınma politikası araçlarından bazılarıdır.[15]

Bunlardan motorlu araçların kullanımına sınır getirilmesi günümüz kentlerinin önemli sorunlarından biridir. Motorlu taşıtlar, enerji tüketimini ve hava kirliliğini arttırmaları yanında, otoparklar ve yollar zaten oldukça kıt olan verimli arazilerin israfına yol açar. Yol veya otopark yapımında kullanılan araziler insanların yaşam alanlarının daralmasına, hatta bazı canlı türlerinin yok olmasına bile yol açabilmektedir.

1990 yılında 580 milyon olan dünyadaki motorlu araç sayısının 2010 yılında 816 milyona ulaşacağı tahmin edilmektedir. Bugün dünyadaki toplam otomobilin %70'i OECD ülkelerinde bulunmaktadır. Yapılan araştırmalarla da otomobil sahipliği ile gelir arasında yakın ilişki olduğu ortaya konulmuştur. Genellikle yüksek gelirli ülkelerde otomobil sahibi olanların sayısı, düşük gelirli ülkelere oranla daha yüksektir. Motorlu araçların çevre üzerindeki etkileri; enerji tüketimi ve hava kirliliği, gürültü kirliliği ve trafik kazaları olarak sıralanabilir.[16]

Burada üzerinde durulması gereken diğer konulardan biride özellikle kentleşmeyle ortaya çıkan tüketim çılgınlığının durdurulması hususudur**.** Bu konu kentleşme sürecinde geri dönüşüm programlarının uygulanmasını içerir. Geri dönüşüm hemen hemen her çeşit atık için uygulanabilmektedir. Katı atıklar, zararlı atıklar her zaman diğer kulla-

nımlar için geri dönüşüm merkezlerinde değerlendirilebilir. **Boulding**, yirminci yüzyıl ekonomilerini '**Kovboy Ekonomisi'** (**Çizgi Ekonomisi)** olarak adlandırmaktadır. Bu ekonomi aşağıdaki gibi formüle edilebilir;

İstediğin kadar üret ➔ İstediğin kadar tüket ➔ At

KOVBOY EKONOMİSİ

Bu tür bir ekonomik sistemin temel özelliği kaynakların sınırsız kabul edilmesi ve ekolojik döngülere dikkat edilmemesidir. Ancak kaynaklardaki tükenme ve çevresel bozulmalar gelecekte insanları '**Uzay Ekonomisi**' (**Çember Ekonomisi**) kurallarına uymaya zorlayacaktır. Bu sürdürülebilir kentleşmenin de gereğidir. Uzay ekonomisi de aşağıdaki gibi sembolize edilebilir;[17]

ÇEMBER EKONOMİSİ

İhtiyacın kadar üret➔İhtiyacın kadar tüket➔Geri kazan

Kentler, aşırı göç nedeniyle çarpık yapılaşma, gecekondulaşma sürecini yaşamaktadırlar. Türkiye örneğinde, tarıma en elverişli topraklar, sanayi kuruluşlarınca kapışılmakta, verimli tarım toprakları betonla kapatılmaktadır. Konut gereksinmesinin yarattığı toprak isteminin karşılanması amacıyla adeta toprak vurgunculuğu kimi kez kent yönetimiyle işbirliği içinde, müteahhitlerce, yapsatçılık yöntemiyle kentsel kaynaklar yağmalanmaktadır.[18]

Kamunun imar kararları ve hareketleriyle yarattığı **kentsel rantlar** yukarıda sözü edilen baskı gruplarınca paylaşılmaktadır. Kamunun yarattığı bu rantların onu yaratan belediyeye ve yerel halka geri dönmesi gerekmektedir. Çünkü böyle bir süreç kentsel gelişmenin ve kentsel yaşam kalitesinin sağlanması ve kentsel altyapı ve hizmetlerin finansmanını sağlayacaktır. Bu nedenle kentsel kalkınmanın araçlarında biride kentsel rantların adil şekilde dağıtılmasını sağlamak olmalıdır.[19]

Kaynakça

Alp Ahmet Vefik, " HABİTAT İki' ye Bir Kala 'Metropolis'ten 'Ekopolis' e", **Yeni Türkiye**, Sayı: 4, Yıl. 1994

Güven Murat, "Kent Yoksulluğu", **Yoksulluk,** İstanbul, TESEV yayınları, No:21, 2000

Keleş Ruşen, **Kentleşme Politikası**, Ankara, İmge Kitabevi, 1990

Kurtuluş Hatice, "Kentsel Gelişme Teorileri Türkiye'de Kentsel Gelişme", **Gelişme İktisadı,** (Editör: Tamer İşgüden, Fuat Ercan, Mehmet Türkay), İstanbul, Beta Yayıncılık, 1995

Ruşen Keleş, **Kentleşme ve Konut Politikası**, A.Ü. S.B.F. Yayınları, Yayın no:540, Ankara,1984

Todaro P. Michael, **Economic Development,** Sixth Edition, Newyork, Longman, 1996,

Topal A. Kadir, - Akyazı, Haydar, "Yeni Küresel Ekonomik Sistem ve Ulusal kalkınmada Kentlerin Önemi" **Çağdaş Yerel Yönetimler**, Cilt: 6, Sayı: 4 Ekim 1997

Tuna Yusuf – Ceritli İsmail, "Kentsel Kalkınma Sürecinde Kent Ekonomisinin İşlevleri ve Sorunları", **Çağdaş Yerel Yönetimler**, Cilt:6, sayı: 4, Ekim, 1997, s.19

Tütüncü Enis, "**Konut, Kentleşme, Gecekondulaşma**" http://www.enistutuncu.nom.tr/hedefler/hedef2/hedef29.asp, 20.07.2004

Ulusoy Ahmet - Vural Tarık, "Kentleşmenin Sosyo-Ekonomik Etkileri", **Belediye Dergisi,** Cilt:7, Sayı:12, Haziran 2001

[1] Yusuf Tuna –İsmail Ceritli , "Kentsel Kalkınma Sürecinde Kent Ekonomisinin İşlevleri ve Sorunları", **Çağdaş Yerel Yönetimler**, Cilt:6, sayı: 4, Ekim, 1997, s.19

[2] Tuna-Ceritli, **a.g.e.**, s.20

[3] Ruşen Keleş, Kentleşme ve Konut Politikası, A.Ü. S.B.F. Yayınları, Yayın no:540, Ankara,1984, s.1

[4] Ahmet Ulusoy -Tarık Vural, "Kentleşmenin Sosyo Ekonomik Etkileri", Belediye Dergisi, Cilt:7, Sayı:12, Haziran 2001, s.

[5] Ahmet Vefik Alp, " HABİTAT İki' ye Bir Kala 'Metropolis'ten 'Ekopolis'e", **Yeni Türkiye**, Sayı: 4, Yıl. 1994, s.529

[6] Keleş Ruşen, **Kentleşme Politikası**, Ankara, İmge Kitabevi, 1990, s.458

[7] Murat Güven, "Kent Yoksulluğu", **Yoksulluk,** İstanbul, TESEV yayınları, No:21, 2000, s.91

[8] A. Kadir, Topal- Haydar Akyazı, "Yeni Küresel Ekonomik Sistem ve Ulusal kalkınmada Kentlerin Önemi" Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt: 6, Sayı: 4 Ekim 1997, s.13

[9] Topal, **a.g.e.**, s.14

[10] Hatice Kurtuluş, "Kentsel Gelişme Teorileri Türkiye'de Kentsel Gelişme", **Gelişme İktisadı,** (Editör: Tamer İşgüden, Fuat Ercan, Mehmet Türkay), İstanbul, Beta Yayıncılık, 1995, s. 251–264

[11] Tuna- Ceritli, **a.g.e.**,s.21

[12] P. Michael Todaro, **Economic Development,** Sixth Edition, Newyork, Longman, 1996, s.264–267

[13] Ahmet Ulusoy -Tarık Vural, "Kentleşmenin Sosyo Ekonomik Etkileri" **Belediye Dergisi,** Cilt:7, Sayı:12, Haziran 2001

[14] Tuna- Ceritli**, a.g.e.**, s.29-42

[15] Ahmet Ulusoy -Tarık Vural, **a.g.e.**, s.16

[16] Ahmet Ulusoy -Tarık Vural, **a.g.e**, s.17

[17] Ahmet Ulusoy -Tarık Vural, **a.g.e, s**17

[18] Enis Tütüncü, "Konut, Kentleşme, Gecekondulaşma" http://www.enis tutuncu.nom.tr/ hedefler/ hedef2/hedef29. asp, 20.07.2004

[18] Enis Tütüncü, a.g.e.,

Birlik Encümen Toplantısı ve İMP Çalışmaları

Türkiye Belediyeler Birliği Ağustos ayı Encümen Toplantısı İstanbul'da yapıldı. Türkiye Belediyeler Birliği ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir TOPBAŞ başkanlığında bir araya gelen Encümen Üyeleri gündemdeki konuları görüşerek karara bağladı.

Toplantının ardından Birlik Encümen Üyesi Belediye Başkanları, İstanbul Metropoliten Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi'ne (İMP) inceleme ziyaretinde bulundu.

İMP Başkanı Prof. Dr. İbrahim Baz'ın TRAKAP (Trakya Kalkınma Planları) ve Mostar İmar Planları ile İstanbul'un Çevre Düzeni Planı ile ilgili sunumlar gerçekleştirdiği toplantıda Başkan Topbaş ise İstanbul'da yürütülen kentsel dönüşüm, toplu konut ve yenileme projeleri ile 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı hakkında bilgi verdi. Başkan Kadir Topbaş, Türkiye'de ilk defa bilimle siyasetin buluştuğu İMP'deki akademisyenlerin çok ciddi mesai harcadıklarını vurguladı.

Birlik Başkanı Kadir Topbaş, Encümen Toplantısında görüştükleri bir konuya dikkat çekerek şöyle konuştu: "Bugün burada gerçekleştirdiğimiz TBB Encümen Toplantısı'nda büyük kent belediye başkanlarını, nüfusu 100 binin üzerinde olan belediye başkanlarını, daha sonra diğer belediye başkanlarını **İMP'nin çalışmaları ve planlama konusunda bilgilendirme kararı aldık**. Dengesiz göçleri önleyecek olan doğru adım bu. Arzu ediyorum ki TBB, hiç değilse kent belediye başkanları buradaki çalışmaları incelesinler. Burada bir noktaya getirilmiş örnek çalışmalar var. Bazı projeler, bazı kentlerde uygulanabilir. Yerel yönetimlerce seçim sonrası siyasi mülahaza yapılmamalı. Bundan ülke çok şey kaybetti. Ülke menfaati her şeyin üzerinde. El ele vererek bu imkanları birlikte yakalamak zorundayız."

"Bugün İstanbul'da ulaşımdan dert yanıyorsak, şehir yerleşiminde problemlerden bahsediyorsak, çarpık yapılanmadan söz ediyorsak hatta depremden dolayı endişemiz varsa bunun tek nedeni plansızlıktır. Bir mimar olarak diyebilirim ki ülke planları olmuş olsaydı, kent planları çıkmış olsaydı, buna göre arazi kullanımı olmuş olsaydı, bugün başka sosyal projelerden söz edecektik. Bunun faturasını da ağır bedelle ve ekonomik kayıplarla ödemekteyiz" diyen Birlik Başkanı Topbaş, İstanbul'un plansızlık, çarpık yapılaşma ve dengesiz gelişimine son vermek amacıyla 2004 yılında İMP'nin kurulduğunu belirtti.

TBB'nin Eğitimleri Başkan Yardımcılarıyla Devam Ediyor

İçişleri Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği işbirliğinde Haziran ayında düzenlenen belediye başkanları toplantısının ardından nüfusu 50 binin üzerindeki belediyelerin başkan yardımcıları ve genel sekreter yardımcılarına yönelik olarak Antalya'da ikinci bir bilgilendirme toplantısı düzenlendi.

Birliğimiz ve İçişleri Bakanlığı işbirliğinde düzenlenen "Belediye Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreter Yardımcıları Bilgilendirme Toplantısı" 05-07 Ağustos 2009 tarihleri arasında idari ve teknik olmak üzere iki grupta Antalya'da yapıldı.

Nüfusu 50 binin üzerindeki belediyelerin belediye başkan yardımcıları ve genel sekreter yardımcılarına yönelik olarak düzenlenen toplantının açılış konuşmalarını Antalya Valisi Alâaddin Yüksel, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürü Vali Ercan Topaca ve Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreteri Hayrettin Güngör yaptı.

Üç gün süren toplantıda ele alınan konular şöyle; "Belediye Başkanının Yardımcılarından ve Birim Amirlerinden Beklentileri, Belediye Yönetimi ve Etik Değerler, Belediyelerde Personel İstihdamı, Belediyelerin Diğer Kurumlarla Ortak İş Yapması, Belediyenin Görevleri, Yetkileri ve Hizmet Sunum Yöntemleri ve Bu Yetkileri Kullanan Organlar, Gelir Artırıcı-Gider Azaltıcı Çalışmalar (Bütçe Dengesi), İmar Hukuku, Yapı ve Ruhsatlandırma Süreçleri, İmar Planı Uygulama ve Süreçleri, İnsan Kaynakları Yönetimi, Kalite Yönetimi, Kentsel Dönüşüm ve Süreçleri, Mali Denetim ve Mali Kontrol, Modern Kent Yönetimi-Yerel Kalkınma, Modern Şehir Algısı ve Toplumsal Beklentiler, Planlama Politikaları, Sosyal Belediyecilikte Temel Yaklaşımlar, Sosyal Belediyecilikte Uygulama Örnekleri, Stratejik Düşünme ve Stratejik Yönetim, Üst Yönetici Bütçeyi Nasıl Okumalıdır? Bütçe Hazırlık ve Uygulama Sürecinin Aktörleri Kimlerdir?"

Açılış konuşmaları

Belediyenin kilit noktalarında görev yapan belediye başkan yardımcıları ve genel sekreter yardımcılarını Antalya'da ağırlamaktan duyduğu memnuniyeti dile getiren **Antalya Valisi Alâadin Yüksel**, toplantının Antalya'da yapılmasına karar veren tüm yetkililere de teşekkür etti. Vali Yüksel, konuşmasında öncelikli sorunlar olarak suların yönetimi ve enerji verimliliği konularının ele alınarak **küresel ısınmanın sonuçlarının** tartışılması gerektiği kaydetti. Ayrıca **sosyal hizmet**

kurumlarının geliştirilmesi ve **yoksullukla mücadele** konularına da dikkat çekti. Vali Yüksel **sivil toplum kuruluşları ile işbirliği** yapmayan yönetimlerin başarılı olma şansının olmadığının da altını çizdi.

Haziran ayında düzenlenen Belediye Başkanları Bilgilendirme Toplantısı ile Belediye Başkanlarının sıkıntılarının ve belediyelerin durumunun enine boyuna tartışıldığını hatırlatarak konuşmasına başlayan **Mahalli İdareler Genel Müdürü Vali Ercan Topaca**, yeni Kanunlarla birlikte belediyelerdeki yönetim yapısının değişikliğe uğradığını ifade ederek eskiden başkan odaklı olan yapıda artık **başkan-meclis-komisyon** ve halkında katıldığı yeni bir dengenin oluşturulmaya çalışıldığını anlattı. Dünyanın kabul ettiği **katılım mekanizmalı,** Kanun'da ön görülen sistemin çalışması bakımından başkan yardımcılarından belediyelere yol gösterme ve mecliste, komisyonda tartışma kültürünün uygulaması konusunda destek istedi. İmar ve ihale konularında belediye başkan yardımcılarına, sonucu etkileyecek davranışlardan kaçınılması konusunda yönetimi yönlendirmeleri çağrısında bulundu. Konuşmasında özellikle büyükşehir belediyelerinde aşırı merkeziyetçi ve bürokratik bir yapının oluşmaya başladığını kaydeden Vali Topaca, "Gereksiz evrak alışverişi, kaynak ve zaman israfının önüne geçilerek vatandaş memnuniyetinin artırılması önemli" dedi. Ayrıca belediyelerin asli fonksiyonlarına yoğunlaşması ve piyasanın sunduğu hizmet alanlarından çekilmeleri yönünde belediye başkan yardımcılarına mesajlar verdi. Vali Topaca, toplantı çerçevesinde **Belediyelerin Görevleri, Yetkileri ve Hizmet Sunum Yöntemleri ve Bu Yetkileri Kullanan Organlar** konusunda da bir sunum yaptı.

Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreteri Hayrettin Güngör, TBB'nin tarihçesi hakkında bilgi vererek başladığı konuşmasında Birliğin dünyada diğer mahalli idareler birliklerine benzer görevler üstlendiğine değindi. Eğitim faaliyetleri kapsamında İçişleri Bakanlığı ile ikinci ortak eğitimin yapıldığına işaret eden Güngör, "İçişleri Bakanlığı ve ilgili diğer kurumlarla zaman zaman ayrı, zaman zaman birlikte eğitim programları yapacağız. **Türkiye Belediyeler Birliğini belediyeciliğin eğitiminde tek adresi yapmak istiyoruz.** Bundan sonra aylık olarak daha özel konularda eğitimler düzenleyeceğiz. Bölge birlikleri ile işbirliği yaparak bir özel konular seçeceğiz. Bu eğitimden sonra belediye birim amirlerine yönelik bir eğitim planlıyoruz" diye konuştu. Konuşmasında Birliğin **lobicilik faaliyetlerine** de değinen Genel Sekreter, Kanunla verilen **belediyelerin çıkarlarını koruma görevine i**stinaden yürütülen faaliyetlere ilişkin bilgi verdi. **Lobicilik** faaliyetlerinin **Anayasanın idari vesayet kapsamı, Avrupa Yerel Yönetim Özerklik Şartı ve Kamu yararı bulunup bulunmadığı kriterleri** çerçevesinde yapıldığının da altını çizdi. Birlik olarak Hukuki desteğe de çok önem verildiğine değinen Güngör, belediyelerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşler verildiğini de kaydetti. Ayrıca her konuda, alandan, ilgili kurum ve kuruluşlardan çalışma grupları oluşturulduğunu ifade etti. Genel Sekreteri Hayrettin Güngör toplantının diğer oturumlarında **Belediyelerin Diğer Kurumlarla Ortak İş Yapması** ve **Üst Yönetici Bütçeyi Nasıl Okumalıdır? Bütçe Hazırlık ve Uygulama Sürecinin Aktörleri Kimlerdir?** başlıklarında birer sunum yaptı.

Sunumlar

Başbakan Başmüşaviri, Türk Dünyası Belediyeler Birliği ve Pendik Eski Belediye Başkanı Erol Kaya ise Modern Kent Yönetimi-Yerel Kalkınma konusunda bir sunum yaptı. Yeni belediyecilik anlayışı kapsamında yerel kalkınmanın önemi, modeli ve uygulama örnekleri üzerine bir konuşan Başkan Kaya, kalkınmanın önceleri sadece ekonomik gelişim olarak algılanır iken daha sonra ***ekonomik kalkınma anlayışının yerini, insani gelişim*** anlayışına bıraktığını söyledi. Başkan Kaya sivil kalkınma konusunda yeni kamu yönetim anlayışında "**Toplumun Yönetilmesi**"nden "**Toplumun Yönetmesine**" geçilmesi gerektiğini vurguladı.

Toplantıda **Sosyal Belediyecilikte Uygulama Örnekleri** konusunda bir sunum yapan **Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Özhaseki**, ticarette, sosyal hayatta, ekonomide ve siyasette değişimin hızla devam ettiğini vurgulayarak başladığı konuşmasında değişimi doğru ve zamanında algılayamazsak durumumuz kötüleşir dedi. Günümüzde **belediye başkanlarını ciddi işlerin beklediğini** bildiren Başkan Özhaseki **sosyal belediyeciliğin** önemine dikkat çekerek eldeki kamu imkanının çocuklar, kimsesizler, düşkünlerden yana kullanılması gerektiğini söyledi. Kayseri'de yürütülen faaliyetlerle ilgili bilgiler veren Başkan Özhaseki tüm sosyal projelerin hayata geçirilmesinde önem taşıyan **para politikasına** da değindi. Atıl arazilerin değerlendirilerek satıldığını aradaki farkla belediyeye gelir elde ettiklerini açıklayan Özhaseki, Kayseri'de yaptıkları projelerin en önemli ayağının ise hayırseverler olduğunu açıkladı. **Hayırseverleri** harekete geçirmenin yanında personel alımının da ihtiyaca göre yapılmasının önem taşıdığını kaydetti.

Balıkesir Üniversitesinden Yrd.Doç.Dr.Sedat Azaklı Stratejik Düşünme ve Stratejik Yönetim konusunda bir sunum yaptı. 5018 ve 5393 sayılı Kanunlarla belediyelere getirilen stratejik planlama ve performans program hazırlama sorumluluğu kapsamında üst yöneticilerin stratejik düşünme ve stratejik yönetim modelleri geliştirmesinin sağlanmasına ilişkin bilgiler verdi.

İkinci Gün

Toplantının ikinci gününde **Belediye Yönetimi ve Etik Değerler** konusunda bir sunum yapan **Kamu Görevlileri Etik Kurulu Başkanı Prof.Dr.Bilal Eryılmaz** etik kavramı, mevzuatı, önemi ve belediye yöneticilerinin sahip olması gereken etik değerleri açıkladı.

Belediye Başkanının Yardımcılarından ve Birim Amirlerinden Beklentilerine ilişkin olarak bir konuşma yapan Muğla Belediye Başkanı ve TBB Encümen Üyesi Osman Gürün başkan yardımcılarına seslenerek "**başkanınızın arkasında duruyorsanız, herkes değer kazanır**" dedi. Bilgi alışverişinin artırılması ve idari olarak yapılacak işlerde eşitliğin sağlanması gerektiğine değinen Başkan Gürün, şöyle dedi; "Belediye başkanı ve başkan yardımcısı ile birim amirleri arasındaki ilişkiler çok iyi olmalı. Halk, vatandaş, sistem sizi ortaya koyar. **Aracı amaç, amacı araç haline dönüştürmek zarar verir**."

Belediye Başkanının Yardımcılarından ve Birim Amirlerinden Beklentileri konulu oturumun diğer konuşmacısı Denizli Belediye Başkanı ve TBB Encümen Üyesi Nihat Zeybekci oldu. Başkan Zeybekci, büyükşehirlerin vergi gelirlerinden aldıkları payın nüfus başına daha fazla iken il belediyelerinin aldığı payın daha az olduğunu vurgulayarak başladığı konuşmasında, bu durumun adaletsizliğe yol açtığına değindi. Belediyenin bürokratik yapısının hem bağımsız, hem seçim kazanan, hem de vatandaşa hizmet eden bir yapıda olması gerektiğini ifade eden Başkan Zeybekci, "**Belediye başkanı sizin sancağınızdır, aşağı düşürtmemek lazım**. O ne kadar itibarlı olursa belediye başkan yardımcıları ve birim amirleri de o kadar itibarlı olur" dedi.

İnsan Kaynakları Yönetimi ve **Kalite Yönetimi** üzerine iki sunum yapan **Danışman Hulusi Şentürk** ise insan kaynakları yönetimini "Bir işletmede işgücünü etkin bir şekilde oluşturmak, geliştirmek ve devam ettirmek için, kanunî çerçevede ve çevre şartlarına da uygun bir biçimde ortaya konan faaliyetlerin bütünü;

İşletmelerin hedeflerine ulaşabilmeleri için gerekli olan işlevleri gerçekleştirecek yeterli sayıda vasıflı elemanın işe alınması, eğitilmesi, geliştirilmesi, motive edilmesi ve değerlendirilmesi işlemi" olarak tanımladı.

Belediyelerde Personel İstihdamı konusunda sunum yapan **İçişleri Bakanlığı Kontrolörler Kurulu Başkan Yardımcısı Sabahattin Karakaya,** belediyelerin memur, sözleşmeli personel, işçi istihdamı usul ve esasları, **norm kadro uygulaması**, diğer kurumlarda personel görevlendirme usul ve esasları ile bu konuda meclis, encümen ve başkanın görev ve yetkileri konularında açıklamalarda bulundu.

İstanbul 2010 Kentsel Uygulamalar Direktörü Korhan Gümüş toplantının ikinci gününün son konuşmasını **Modern Şehir Algısı ve Toplumsal Beklentiler** üzerine yaptı. Direktör Korhan Gümüş konuşmasında, 21. Yüzyıl kent yönetimi anlayışı çerçevesinde bütünleşik yönetim alanları ve stratejik bir kültür yönetimi ile tüm kurumları bir araya getiren, bir arada düşünmeyi sağlayan, açık ve enerji yaratıcı bir kamu zekasının oluşması gerektiğini vurguladı. Bu konuda **İstanbul 2010 Ajansının** oluşum ve yapısını örnek veren Gümüş böyle bir yapının Türkiye'de bir deney niteliğinde olduğunu ifade ederek, hiçbir kurumun tek başına temsil etme yetkisine sahip olmadığı Ajansın, belediyeleri, bakanlıkları, ilgili kuruluşları ve halkı bir araya getirerek **İstanbul için bir master plan oluşturmayı** hedeflediğini belirtti.

Üçüncü Gün

Toplantının son gününde sunum yapan Sayıştay Uzman Denetçisi Azmi Es, Mali Denetim ve Mali Kontrol konusunda bir konuşma yaptı. Bu sunumda 5018, 5393 sayılı Kanunlar ile Sayıştay Mevzuatı kapsamında mali denetim ve mali kontrol uygulaması ve kapsamı ayrıntılı olarak ele alındı.

Program çerçevesinde teknik grupta Küçükçekmece Belediye Başkanı Aziz Yeniay, Planlama Politikaları ve İmar Planı Uygulama ve Süreçleri üzerine iki sunum yaptı. İmar planı yapımında coğrafi, ekonomik, kültürel, benzeri hususlar dikkate alınarak kent planlamasının nasıl yapılması gerektiği üzerinde durulan sunumda kent planlaması vizyonu ve katılımcı planlamanın esasları ortaya kondu.

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı ve TBB Encümen Üyesi **Tahir Akyürek, Gelir Artırıcı-Gider Azaltıcı Çalışmalar (Bütçe Dengesi)** üzerine bir konuşma yaptı. Başkan Akyürek, mevcut gelirlerin artırılması ile ilgili çalışmaların planlanması konusunda bilgiler verdiği sunumunda belediyelerin alternatif gelir kaynaklarına yönelik olarak da açıklamalarda bulundu. Konya Büyükşehir Belediyesinin borçsuz bir belediye olarak yoluna devam ettiğini yalnızca raylı sistemlerde kredi kullanıldığını açıklayan Başkan Akyürek, belediyecilikte alacakların takibi ve kaynak üretme konularının önemine dikkat çekti.

Toplantıda son olarak İmar Hukuku, Yapı ve Ruhsatlandırma Süreçleri ve Kentsel Dönüşüm ve Süreçleri konularında **İstanbul Büyükşehir Belediyesi Etüd ve Projeler Daire Başkanı Davut Çakır** sunum yaptı. İmar Planlarına dayalı olarak yapı ruhsatı ve yapı kullanma ruhsatına kadar olan süreç, kaçak yapılara ilişkin değerlendirmelerde bulunan Çakır, İmar Mevzuatını ve Kentsel Dönüşüm Kanunu'nu ayrıntılı olarak ele aldı.

Birlik Meclis Üyeleri Semineri Antalya'da Yapıldı

Birliğimizin meclis üyesi olan belediye meclis üyelerine yönelik olarak 7-11 Ağustos 2009 tarihinde Antalya'da ücretsiz bir bilgilendirme toplantısı düzenlendi. Yaklaşık 70 Birlik Meclis Üyesinin katıldığı toplantıda TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör, "Belediye Meclisinin Bilgi Edinmesi ve Denetim Yolları" (Denetim Komisyonu, Faaliyet Raporu, Soru, Gensoru, Genel Görüşme); Polis Akademisi Öğretim Üyesi Doç.Dr.Önder Aytaç, "Siyasette ve Yönetimde İletişim"; TBB Genel Sekreter Yardımcısı Cevdet Sökmen, "Belediye Meclisinin Görev, Yetki ve Sorumlulukları"; TBB İmar ve Şehircilik Müdürü Ayşe Ünal, "Planlama Politikaları, İmar Planı Yapımı ve

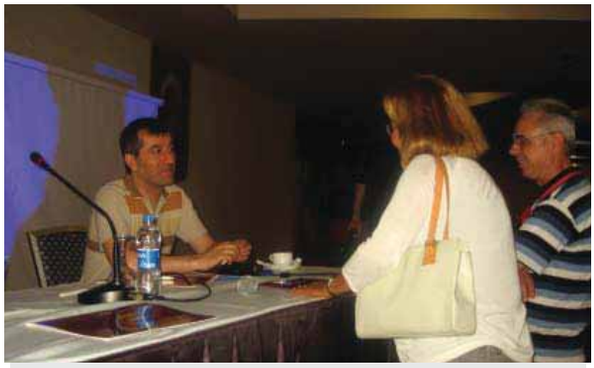

Değişikliklerde Meclisin Yetki ve Sorumlulukları"; TBB ve Kırklareli Belediye Meclis Üyesi Av.Tülay Peker, "İçimizden Biri: Kadın Gözüyle Meclis Üyeliği, Kadınların Yönetime Katılımı"; İçişleri Bakanlığı İç Denetçi Tahir Tekin, "Bütçe ve Kesin Hesabın Mecliste Görüşülmesi, Bütçede Yılı İçinde Yapılacak Değişiklikler Konusunda Meclisin Görev, Yetki ve Sorumlulukları"; İçişleri Bakanlığı İç Denetçi Muhsin Eryılmaz, ise "Belediye Meclisi İhtisas Komisyonları, Oluşumu, Çalışması, Görevleri ve Komisyon Kararları" konularında birer sunum yaptı. Toplantıda ayrıca "Uygulayıcı Gözüyle Belediye Meclis Üyeliği, Sorunları ve Yönetimden Beklentiler" konusu da ele alındı.

Ambalaj Atıkları Alt Komisyonu Türkiye Belediyeler Birliğinde Toplandı

Ambalaj Atıkları Yönetimi 01.01.2005 tarihinden itibaren yürürlüktedir. Çevre ve Orman Bakanlığı geçen süre içindeki tecrübeleri değerlendirmek ve gerekli değişiklik tekliflerini gözden geçirmek için bir Ambalaj Komisyonu kurdu. Bu komisyona bağlı olarak da 10 tane Alt Komisyon kuruldu. Türkiye Belediyeler Birliği, bunlardan üçünde çalışmaktadır:

- 2 Numaralı Alt Komisyon: Belediyelerin rolü, yükümlülükleri, ikili sözleşmelerin güçlendirilmesi
- 4 Numaralı Alt Komisyon: Yetkilendirilmiş kuruluşun (YK) kriterleri ve fonksiyonu
- 9 Numaralı Alt Komisyon: Eğitim ve Bilgilendirme

Bunlardan 2 Numaralı Alt Komisyon, 08.09.2009 tarihindeki toplantısını Türkiye Belediyeler Birliğinde yaptı. Bu toplantıya 29 komisyon üyesi katıldı. Kasım ayında sunulacak rapordan önceki son toplantının yine Türkiye Belediyeler Birliğinde organize edilmesine karar verildi.

Türkiye ve İspanya'daki Belediyeler Arasında İşbirliklerinin Geliştirilmesi Projesi Kapsamında Kardeş Şehir ve Uluslararası İşbirlikleri Semineri Yapıldı

Avrupa Birliği ile Türkiye arasında Sivil Toplum Diyalogunun Geliştirilmesi Programı kapsamında İspanya Kentler ve Belediyeler Federasyonu (FEMP) işbirliğinde Birliğimiz tarafından yürütülen "Türkiye ve İspanya'daki Belediyeler Arasında İşbirliğinin Geliştirilmesi Projesi" çerçevesinde Bölgesel Birlik ve proje pilot belediye temsilcilerine yönelik **Kardeş Şehir ve Uluslararası İşbirlikleri semineri** 26-28 Ağustos 2009 tarihlerinde Ankara'da düzenlendi.

Genel hedefi Türkiye'deki belediyelerle AB üyesi ülkelerdeki belediyeler arasında uzun vadede sürdürülebilir işbirliği ve diyalog kurulmasını ve güçlendirilmesini sağlamak olan projede küçük ve orta ölçekli belediyelerin proje hazırlamalarına ve uluslararası işbirlikleri kurmalarına destek olmak amaçlanıyor. Bu çerçevede Türkiye'den 10 pilot belediye, İspanya'dan belediyelerle kardeş şehir ilişkisi geliştiriyor. Ayrıca söz konusu pilot belediyelerin yerel ekonomik ve sosyal kalkınmalarına destek olmak amacıyla yol haritaları oluşturuluyor. **Projenin bir diğer amacı ise Birliğimizde ve bölgesel birliklerde kardeş şehir ilişkilerinin desteklenmesine yönelik kurumsal kapasite geliştirmek.** Bu amaca yönelik olarak 26-28 Ağustos 2009 tarihlerinde Ankara'da "Kardeş Şehir ve Uluslararası İşbirlikleri" konulu bir eğitim semineri gerçekleştirildi.

Seminere pilot belediye temsilcileri ile Akdeniz Belediyeleri Birliği, Ege Belediyeler Birliği, İçanadolu Belediyeler Birliği ve Marmara Belediyeler Birliğinden de katılım sağlandı. Ayrıca pilot belediyelerden Amasra, Beypazarı, Birecik, Erdemli, İslahiye ve Tatvan Belediye Başkanları da seminerde yer aldı.

Proje uzmanları tarafından son bir yılda gerçekleştirilen faaliyetler hakkında bilgi verilen toplantıda kardeş şehir ilişkileri ve uluslararası işbirliklerinin geliştirilmesine ilişkin yasal düzenlemeler hakkında bir sunum yapıldı. Hollanda Belediyeler Birliği'nden eğitmen olarak katılan Sander Maathuis **"Uluslararası Belediye İşbirlikleri"** konusunu detaylı bir biçimde ele aldı. Uluslararası işbirliklerinin tarihi, gelişimi, biçimleri, döngüsü ve organizasyonu hakkında yapılan sunumlar ardından katılımcılar tarafında ortaklık stratejisinin belirlenmesi, işbirliği dokümanının ve protokol hazırlanması yönünde uygulamalı çalışmalar yapıldı. Uluslararası işbirliklerinde ortaya çıkan zorluklar, kültürel farklılıklar ve siyasi ekonomik eğilimlerin değerlendirildiği seminerde, ortaklık kurulurken bir hedef ve strateji belirlenmesinin ve farklılıklara karşı hoşgörü ve anlayışla yaklaşmanın önemi vurgulandı.

Gerçekleştirilen bu eğitim faaliyetinin ardından proje 26-28 Ekim 2009 tarihlerinde Selçuk'ta gerçekleştirilecek Uluslar arası Kardeş Şehir Konferansı ile sona erecek.

Belediye Hukukçuları 1.İstişare Toplantısı

Belediye Hukukçuları Türkiye Belediyeler Birliği işbirliğinde 1. İstişare Toplantısını, 16 hukukçunun katılımıyla 07-11 Ağustos 2009 tarihleri arasında Antalya/Göynük'de yaptı.

Üç gün süren toplantıda katılımcılar; Belediye ve Büyükşehir Belediye Kanunlarında Yapılması Gerekli Pratik Değişiklikleri (Büyükşehir-İlçe ilişkisi, Meclis-Başkan-Encümen İlişkisi vs.), İmar, Kamulaştırma, Gecekondu Mevzuatı ve Trafik, Sosyal Hizmetler, Çevre, Gıda Denetimi ve Belediye ve Diğer Kamu Kurumlar Arasındaki Yetki Kargaşası, Belediye Hukukçuları ve Personelinin Özlük Sorunları (Makam-Temsil Tazminatı, Ek Gösterge, Vekalet Ücreti, Keşif Yolluğu, Görevde Yükselme, Unvan Değişikliği, Norm Kadro vs.), Belediye Gelirleri, Vergi Muafiyeti, Belediye Malları, Su İdarelerinin Sorunları (İSKİ, ASKİ, KOSKİ, KASKİ vb) müzakere ettiler.

Sonuç Bildirgesinden Bazı Başlıklar

Ekim-Kasım aylarında daha geniş bir katılımla ikincisinin düzenlenilmesine karar verilen toplantıda, aşağıdaki konular üzerinde fikir birliğine varılmıştır:

- 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanun'un 7'nci (b) maddesindeki imar planlarına ilişkin "aynen veya değiştirerek" ifadesinin çıkarılması ve madde hükmünün yeniden düzenlenmesi. 5216 7/c ve 11'inci maddedeki Büyükşehir ve ilçe belediyesi arasındaki yetki çatışması giderilmelidir.

- 5216 sk. 7'nci maddenin (z) bendinden sonra gelen: "Büyükşehir belediyeleri birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen yetkilerini, imar planlarına uygun olarak kullanmak ve ilgili belediyeye bildirmek zorundadır. Büyükşehir belediyeleri bu görevlerden uygun gördüklerini belediye meclisi kararı ile ilçe ve ilk kademe belediyelerine devredebilir, birlikte yapabilirler." İfadesinin yeniden düzenlenmesi sadece (c) fıkarısında yazılan yetkiler değil 7'nci maddede yazılan tüm yetkilerin kaynağı ile birlikte devredilmesi yönünde yoruma yer bırakmayacak şekilde düzenlemeler yapılmalıdır.

- İşgal harcı, ruhsat vs. hususlarla ilgili kendi Kanunlarında, Belediyeler ile diğer Kamu kurumları ve ilçe-büyükşehir belediyeleri arasındaki yetki kargaşasını önleyecek düzenlemeler yapılmalıdır.

- 5393 sk. 43'üncü maddenin sonuna; "Bu hususta yapılacak yargılama giderleri ve Avukat Ücretleri Belediye Bütçesinden ödenir. Hükmü getirilmelidir. Çünkü belediye başkanı ve meclisin ihtilafları yargıya intikal ettiğinde belediye meclisini temsilen, meclis başkanı avukat tutabilmeli ve ücreti belediye bütçesinden ödenebilmelidir.

- Belediye şirketleri ile ilgili daha detaylı bir düzenleme yapılmalıdır. Çünkü 2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Yasası'na belediyelerin şirket kurabileceği yönünde hüküm konulmuş, fakat konulan izin prosedürü yok denecek kadar az şirketin kurulmasına izin vermiştir.

- Belediyeye tanınan muafiyet ile ilgili 5393 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesi hükmü, 04.06.2008 tarihinde yapılan değişiklik öncesi hale getirilmeli ve belediyeler KDV ve ÖTV'den de muaf tutulmalıdır.

- Belediyelerden kesintileri yapılan 2005 – 04.06.2008 arası muaf edilmeyen KDV ve ÖTV'leri iade alabilmek için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

- 5216 Sk. 7/e'de belirtilen kentsel dönüşüm yetkisi münhasıran büyükşehir belediyesinin yetkisinde olmamalıdır. İlçe belediyeleri de bu konuda yetki ve sorumluluk alabilmelidir.

- 5393 15'inci maddesinde "Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci

maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır." Hükmü sorunlu kiracıların kolayca tahliye edilmesi yönünde ciddi faydalar sağlarken, sorunsuz kiracılar yönünden çok ciddi sıkıntılar meydana getirmiştir. Belediye taşınmazlarının kiracıları tahliye etmeden, içinde iken yeniden kiralama ihalesine çıkılabileceği yönünden bir düzenleme getirilmelidir.

- Haczedilemezlikle ilgili İİK 82'nci maddede düzenleme yapılabilir veya Adalet Bakanlığı ile daha teknik bir görüşme yapılarak İcra Müdürlüklerine yazı gönderilebilir.
- 5393 Sk. 24'üncü maddesindeki komisyon çalışma süreleri ve meclisin havale zorunluluğu yeniden düzenlenmelidir. İmar ve plan bütçe komisyonuna gitmesi gereken konular direk belediye başkanı tarafından komisyonlara havale edilebilmeli ve meclişte konu komisyon raporu ile birlikte karara bağlanmalıdır.
- Meclis toplanma sayı ve süresi ile ilgili yeni bir düzenleme yapılmalıdır. Çünkü bazı küçük belediyeler birçok zaman gündemsiz olarak toplanmaktadırlar.
- TCK.184'üncü madde yeniden düzenlenmelidir.
- 3194 sk.32'nci maddenin usulü değiştirilmelidir.
- Yapı ruhsatı maliyetlerini azaltıcı tedbirler düşünülmelidir.
- Plan müellifleri ile ilgili düzenleme yapılmalı; belediyelerin kendi personeli eliyle de planlama yapılabilmesinin önü açılmalıdır.
- Planlardaki kısıtlılıkla ilgili 13'üncü madde ve 33'üncü madde düzenlenmelidir.
- 2981 uygulamasına son verilmeli; belediyelerin 10/b uygulaması Yargıtay'a anlatılmalıdır.
- 631 sayı KHK deki ek ödeme yetkisinin %200'e kadar Belediye Encümene verilmelidir. 49'uncu maddedeki %10'luk ikramiye kaldırılması gerekmektedir.

Eğitim Seminerlerimiz Sürüyor

Türkiye Belediyeler Birliği ve Çukurova Belediyeler Birliği işbirliğinde Hatay'da 3 gün süren bir eğitim semineri düzenlendi.

Türkiye Belediyeler Birliği ve Çukurova Belediyeler Birliği işbirliğinde Çukurova Belediyeler Birliği üyelerine yönelik olarak 26-28 Eylül 2009 tarihlerinde düzenlenen eğitim semineri Hatay'da yapıldı. Seminerde; 5018 Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu ve Dönem Sonu İşlemler konusunda TBB Genel Sekreteri, İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Hayrettin Güngör, Belediyelerde Personel İstihdamı, Başkan Yardımcılığına Atama, Personelin Görev Değişikliklerine İlişkin Usul ve Esaslar, Norm Kadro Uygulamaları, Disiplin ve Ceza Soruşturması Yapılma Şekil ve Şartları, Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Usul ve Esasları konularında TBB Genel Sekreter Yardımcısı, İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü Cevdet Sökmen, İhale Mevzuatı konusunda Bayındırlık Bakanlığı Başmüfettişi İsmet Zeki Böke, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Belediyelerde Uygulanması konusunda SGK Müfettişi Mahmut Çolak, Taşınır Mal Yönetmeliği ve Muhasebe İlişkisi konusunda İçişleri Bakanlığı İç denetçisi Tahir Tekin ve İmar ve Kamulaştırma Mevzuatı konusunda TBB İmar ve Şehircilik Müdürü, Şehir Plancı Ayşe Ünal eğitim verdi.

Soru - Cevap Hattı - Öğrenmek İstedikleriniz

Belediye Mevzuatı, Personel, İmar, İhale, Bütçe ve Muhasebe konularındaki sorularınıza fahri danışmanlık hizmeti veren Yerel Yönetim Uzmanlarımız anında cevap veriyor…

Türkiye Belediyeler Birliği, Soru - Cevap Hattından yararlanarak cevaplanmasını istediğiniz sorularınızı gönderebileceğiniz adres ve telefonlar:

Adres: Tunus Cad. No:12 06680 Kavaklıdere/ANKARA

Telefon: 0 312 419 21 00 (PBX) Faks: 0 312 419 21 30

e-posta: illerbelediyeler@gmail.com

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞTIRMA MEVZUATI

Soru: **Erol BOSTANCI**
Develi Belediyesi

Bir vatandaşımız belediyemize müracaat ederek yemek ve kebap üzerine seyyar satıcılık ruhsatı talebinde bulunmuştur. Araştırdığımızda EK 1 D-Lokanta, Ayakta Yemek Yenilen Yerler Kafetarya vb. İşyerleri e bendi Gezici Piliç ve Köfte Satış yerini uygun gördük. Yalnız bu şahıs vereceğim ruhsatla belediyemiz mücavir alanları dışında da satış yapabileceğini iddia etmektedir. Belediye olarak kendilerine belirteceğimiz birkaç nokta haricinde satış yapamayacağını anlatmamıza rağmen kabul etmemektedir. Söz konusu işyeri için uygulayabileceğimiz başka bir kriter var mı?

Cevap: **Hafize ZÜLÜFLÜ**
İçişleri Bakanlığı Mahlli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

10 Ağustos 2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 6'ncı maddesi uyarınca yetkili idarelerden usulüne uygun işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılıp çalıştırılamayacaktır. Söz konusu Yönetmelikte işyerlerinin nitelikleri ve ruhsat verilmesi aşamasında aranacak kriterler yer almıştır. Anılan Yönetmeliğin 5'inci maddesi bütün işyerleri için aranacak ortak şartları düzenlemiş, Ek-1 listesinde ise "**SIHHÎ MÜESSESELER İÇİN SINIFLARINA VE ÖZELLİKLERİNE GÖRE ARANACAK NİTELİKLER"** düzenlenmiştir. Bu kapsamda, **A- İŞYERLERİNDE ARANACAK ASGARÎ ORTAK ŞARTLAR** belirlenmiş, sonraki bölümlerde ise işyerinin faaliyet ve niteliğine göre aranacak şartlar çeşitlendirilmiştir. Bu bölümün **"D- LOKANTA, AYAKTA YEMEK YENİLEN YERLER, KAFETERYA, YEMEĞİ PAKETTE SATAN YERLER VE BENZERİ İŞYERLERİ"** kısmında

"e) Gezici piliç ve köfte satış yerleri

Gezici satıcılık işkolu altında faaliyette bulunan sıhhî müesseselerin, sattıkları ürünleri muhafaza etmek için merkez depoları ve satış yapmak için özel ızgara kasalı araçları bulunacaktır.

Gezici satış aracı için aranacak şartlar şunlardır:

1- Et veya tavuğun pişirilmesini sağlamak üzere özel ızgara kasası bulunacaktır.

2- Kasa paslanmaz çelikten imal edilmiş olacaktır.

3- Araçta, yeterli büyüklükte buzdolabı ve jeneratör bulunacaktır.

4- Standartlara uygun 200 litreden fazla hacimli çift tanklı gaz tesisatı bulunacaktır.

5- Sıcak ve soğuk su tertibatı bulunacaktır.

6- Aracın yemek hazırlama ve satış yeri hijyenik olacaktır. " şeklinde bir düzenleme mevcuttur.

Yukarıdaki hükümler kapsamında, uygun bir araçla gezici olarak faaliyette bulunarak piliç ve köfte satışı yapmak için ilgili bölümde aranan bütün şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu bölümde bahsedilen araçlar paslanmaz çelikten imal edilmiş özel ızgara kasalı olup, içerisinde buzdolabı, jeneratör ve diğer aranan tesisatların imalat sırasında yerleştirildiği özel imal edilmiş araçlardır.

Yukarıdaki bütün şartları taşıyan bir araç sahibine gezici piliç ve köfte satışı için işyeri ruhsatı verilmesi halinde, bu araçla belediyeniz sınırları dışarısında satış yapabileceği düşünülmektedir. O takdirde, satış yaptığı yerdeki belediyeye 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 52'nci maddesi kapsamında işgal harcı ödemesi gerekmektedir.

Ancak, Yönetmelikte düzenlendiği şekilde özel araç dışındaki herhangi bir araca bu şekilde gezici piliç ve köfte satışı yapması için ruhsat verilemeyecektir.

Soru: Ramazan ALAKAZLI
Zabıta Memuru | Eğerci Belediyesi / Zabıta Memuru

1- 4207 Sayılı Kanun 19 Temmuz 3009 tarihinden itibaren eğlence yerleri dahil tüm işyerlerinde uygulanacaktır. Buna göre bir işyeri denetiminde hem işyeri sahibinin, hem de müşterinin sigara içmesi halinde ne şekilde işlem yapılacaktır?

2- Bir adet zabıta memuru olan belediyelerde tek zabıtanın tuttuğu tutanak geçerli olur mu?

Cevap: Hafize ZÜLÜFLÜ
İçişleri Bakanlığı Mahlli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

4207 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının "(d) **Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde**" bendinde belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları belediyelerce önce yazılı olarak uyarılarak, bu uyarı usulüne göre tebliğ edilecek, bu uyarıya rağmen verilen sürelerde yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere belediye encümeni tarafından 500 YTL'den beşbin YTL'ye kadar idari para cezası verilecektir. İşletme sahibine yapılacak uyarı ve uygulanacak ceza, işyerinde sigara içilmesini önlemediği için verileceğinden, ayrıca kanunla yasaklanan alanda tütün ürünü tüketen işletme sahibinin ve müşterinin bu kabahatin tespit edildiği anda usulüne uygun tutanak tutulup gerekli deliller eklenmek suretiyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 39'uncu maddesine göre cezalandırılması mümkündür.

Kabahatler Kanunu'nun 25'inci maddesine göre , idarî yaptırım kararına ilişkin tutanakta;

a) Hakkında idarî yaptırım kararı verilen kişinin kimlik ve adresi,

b) İdarî yaptırım kararı verilmesini gerektiren kabahat fiili,

c) Bu fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün deliller,

d) Karar tarihi ve kararı veren kamu görevlilerinin kimliği,

Açık bir şekilde yazılacak, tutanakta, ayrıca kabahati oluşturan fiil, işlendiği yer ve zaman gösterilerek açıklanacaktır. Bu maddede "**kamu görevlileri"**nden çoğul bahsedildiğine göre, birden fazla görevliden bahsedildiği düşünülmektedir. Belediyede tek zabıta memuru olduğunda ise denetim mecburen tek zabıta tarafından yapılacağından, tutanakta tek memurun imzasının yeterli olacağı değerlendirilmektedir.

Soru: Söğüt Belediye Başkanlığı-Bilecik

İlçemizde diş hekimleri, avukat büroları, muhasebeciler genelde vatandaşın dairelerini mesken olarak kiralayıp, faaliyet sürdürmektedir. Bu gibi yerlere işyeri açma ve çalışma ruhsatı verirken yapı kullanma belgesinde mesken görünen yerler işyerine çevrilecek midir?

Cevap: Hafize ZÜLÜFLÜ
İçişleri Bakanlığı Mahlli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nun Yasak işler başlıklı 24' üncü maddesi "Anagayrimenkulün, kütükte mesken, iş veya ticaret yeri olarak gösterilen bağımsız bir bölümünde hastane, dispanser, klinik, poliklinik, ecza laboratuvarı gibi müesseseler kurulamaz; kat maliklerinin buna aykırı sözleşmeleri hükümsüzdür; dispanser, klinik, poliklinik niteliğinde olmayan **muayenehaneler** bu hükmün dışındadır.

Anagayrimenkulün, kütükte mesken olarak gösterilen bağımsız bir bölümünde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve emsali gibi eğlence ve toplantı yerleri ve fırın, lokanta, pastahane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri ve imalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı gibi yerler, ancak kat malikleri kurulunun oybirliği ile vereceği kararla açılabilir.

Bu karar yöneticinin veya kat maliklerinden birinin istemi üzerine bütün bağımsız bölümlerin kat mülkiyeti kütüğündeki sahifelerine şerh verilir. " şeklinde düzenlenmiştir.

634 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesinin ikinci fıkrasına paralel bir hüküm 10 Ağustos 2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmış olan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5/b maddesinde de yer almıştır.

Yukarıdaki hükümlerin incelenmesinden, ana gayrimenkulün, **kütükte mesken, iş veya ticaret yeri olarak gösterilen bağımsız bir bölümünde** hastane, dispanser, klinik, poliklinik, ecza laboratuvarı gibi müesseselerin kurulamayacağı; kat maliklerinin bu hükme aykırı sözleşmelerinin hükümsüz olduğu, ancak; dispanser, klinik, poliklinik niteliğinde olmayan **muayenehanelerin** bu hükmün dışında olduğu anlaşılmaktadır.

Bu bakımdan, sorunuzda sözü edilen tapu kütüğünde mesken olarak gözüken yerlere işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilirken, tapu kütüğüne işyeri olarak tesciline gerek olmadığı, ancak 634 sayılı Kanun'un 24'üncü maddesindeki yasakların göz önünde bulundurulması gerektiği değerlendirilmektedir.

Ancak, 634 sayılı Kanun ile, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında işyeri açılacak yer mesken olarak gözüküyorsa kat maliklerinin oybirliği kararının aranması yerinde olacaktır.

Soru: Söğüt Belediye Başkanlığı-Bilecik

İlçemizde 15.09.2006 tarihinde Televizyon Tamirciliği faaliyeti ile ilgili olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmiş olup, ruhsat alan şahsın ustalık belgesi olmadığından başka bir kişinin ustalık belgesiyle noter sözleşmesi yapılmıştır. Bu gün itibariyle noter gidilerek sözleşme feshedilmiş ve belediye başkanlığımıza dilekçe ile bildirilmiştir. Belediye olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatını iptal ederek işyerini mühürleyebilir miyiz?

Cevap: Hafize ZÜLÜFLÜ
İçişleri Bakanlığı Mahlli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 3'üncü maddesinde "Usta", bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış ve bunları mal ve hizmet üretiminde iş hayatınca kabul edilebilecek standartlarda uygulayabilen; üretimi planlayabilen; üretim sırasında karşılaşılabilecek problemleri çözümleyebilen; düşüncelerini yazılı, sözlü ve resim ile açıklayabilen; üretimle ilgili pratik hesaplamaları yapabilen kişi şeklinde tanımlanmıştır.

Aynın Kanun'un 30'uncu maddesi ise" Ustalık belgesine sahip olanlar veya bunları işyerlerinde çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilir.

Bu Kanun kapsamına alınan il ve mesleklerde; belediyeler ve işyeri açma izni vermeye yetkili diğer kurum ve kuruluşlar işyeri açacaklardan, meslek odaları ise işyeri sahibi olarak üye kaydı yaptıracaklardan, ustalık belgesi istemek zorundadır.

Bu işyerlerinde alanında mesleki eğitim almış olanlar istihdam edilir. İstihdam edilenlerin almaları gereken eğitimin seviyesi, türü ile halen çalışanların durumu Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

İşyeri sahipleri veya o işyerinde çalışan ustalık belgesi sahipleri, ustalık belgelerini işyerlerine asar.

Ustalık belgesi sahibi olanlar bu haklarını onsekiz yaşını tamamlayana kadar kullanamaz.

Teknik lise mezunları veya mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarının dört yıllık eğitim programlarından mezun olanlara, ustalık belgesinin yetki ve sorumluluklarını taşıyan, mesleklerinde bağımsız İşyeri Açma Belgesi verilir. " hükmünü taşımaktadır.

18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 102'nci maddesi "**Ticaret siciline kayıtlı olanlardan 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanunu'nda öngörülen ustalık belgesi istenmez. " şeklinde düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 6'ncı maddesi uyarınca ise yet-

kili mercilerden usulüne uygun işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılıp çalıştırılamayacaktır.

Yukarıdaki hükümler çerçevesinde; yürütülen faaliyet kapsamında ustalık gerektiren bir işyeri açılacaksa ustalık belgesine sahip olanlar veya belge sahiplerini yanında çalıştıranlar bağımsız işyeri açabilecektir. İlgili mevzuat ustalık belgesi sahibi ile noter sözleşmesi yapılmasını değil, belge sahibinin o işyerinde çalıştırılmasını öngörmektedir. Zira, faaliyetin yürütülmesi sırasında belgenin bir işlevi olmamakta, belge sahibince o meslekle ilgili bilgi ve maharetler önem kazanmaktadır.

Kendisine ait ustalık belgesi olmayan birisinin bir başkasının ustalık belgesiyle iş yeri açması yalnızca belge sahibinin o işyerinde çalıştırılması şartına bağlıdır. Bu husus ise SSK prim ödemeleriyle takip edilebilecektir. Bu durumun istisnası, 5174 sayılı Kanun kapsamında ticaret siciline kayıtlı olanlardır.

Bu bakımdan, sorunuzda sözü edilen işyeri sahibinden yazılı bilgi isteyerek, ilgili meslek kapsamında başka bir ustalık belgesi sahibi birisini bularak işyerinde çalıştırıp çalıştırmayacağının tespit edilmesi, eğer böyle bir durum söz konusu olmazsa, işyeri ruhsatının verildiği tarihteki temel şartlardan birisi kaybedildiği için, ruhsatın iptal edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

PERSONEL MEVZUATI

Soru: Fahrettin AKTAŞ
Yazı İşleri Müdürü | Nusaybin Belediyesi / MARDİN

Nusaybin Endüstri Meslek Lisesi'nin Tesviye bölümünden mezun bir kişiyi, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi çerçevesinde tam zamanlı sözleşmeli olarak çalıştırabilir miyiz?

Cevap: Hafize ZÜLÜFLÜ
İçişleri Bakanlığı Mahlli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

1- 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesine göre, belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabilecek olup, sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılmayacaktır. Bu fıkra hükümlerine göre çalıştırılacak personel için İçişleri Bakanlığı unvanlar itibarıyla sınırlama getirebilecektir.

Nitekim, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 26. 12. 2006 tarihli ve 2006/91 sayılı genelgesinde, hangi unvanlarda sözleşmeli personel çalıştırılacağı belirlenmiş olup, bunlar arasında **teknisyen** kadrosu da yer almaktadır.

Öte yandan, mühendis ve mimarlar dışında kalan teknik personelin; eğitim seviyelerine göre unvan, yetki ve sorumluluklarını belirlemek amacıyla çıkarılan 29/4/1992 tarihli ve 3795 sayılı **Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanun**'un 2'nci maddesi uyarınca bu Kanun, endüstriyel mesleki teknik öğretim veren yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar ile **endüstri meslek lisesi**, kız meslek lisesi, teknik lise ve kız teknik lisesi mezunlarının ve bu okullara denk mülga okul mezunlarının unvan, yetki ve sorumlulukları ile ilgili esasları kapsamaktadır.

Anılan Kanun'un 3'üncü maddesi çerçevesinde gördükleri mesleki teknik öğretim alanlarına göre;

- **Endüstri meslek lisesi,** kız meslek lisesi, teknik lise ve kız teknik lisesi mezunlarına, "**teknisyen"** unvanı verilmektedir.

Yukarıdaki hükümlere göre, Endüstri Meslek Lisesi mezunu "teknisyen" unvanlı birini 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi ve İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 26. 12. 2006 tarihli ve 2006/91 sayılı genelgesi kapsamında tam zamanlı sözleşmeli olarak çalıştırmanız mümkündür. Ancak, sözleşme yapılması sırasında 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinde yer alan personel gelir ve gider oranlarının dikkate alınması da gerekmektedir.

Soru: Ayça Aslı TANRIVERDİ
Beypazarı Belediyesi | ANKARA

Belediyemizde 10 yıldır çalışan bir işçi askerlik sebebiyle kıdem tazminatını istemektedir. Kıdem

tazminatını ödediğimiz takdirde askerlik dönüşü işe tekrar başlamasında norm kadro açısından bir problem olabilir mi ?

Cevap: Mustafa DÖNMEZ
İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

Kıdem tazminatı ödenmesine ilişkin usul ve esaslar, 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 120'nci maddesi uyarınca halen yürürlükte bulunan 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Anılan Yasa'nın değişik 14'üncü maddesi; *"Bu Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin:*

1. İşveren tarafından bu Kanun'un 17'nci maddesinin II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında,

2. İşçi tarafından bu Kanun'un 16'ncı maddesi uyarınca,

3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyle,

4. Bağlı bulundukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;

.....

Feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet aktinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir…" hükmünü taşımaktadır.

Bu kapsamda konuya 1475 sayılı Kanun hükümleri açısından bakıldığında; anılan Kanuna tabi işçilerin hizmet akitlerinin *"muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyle"* feshedilmesi halinde, işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet aktinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödeneceği öngörülmektedir. Buna göre, kıdem tazminatını askerlik hizmeti dolayısıyla ayrılan işçi personele tanınmış yasal bir hak olarak değerlendirmek mümkündür.

Öte yandan, ilgili personelin askerlik dönüşü işe başlatılıp başlatılamayacağı konusuna gelince; gerek 4857 sayılı İş Kanunu, gerekse 1475 sayılı Kanun'da, kıdem tazminatını almak suretiyle ya da almayarak askerlik hizmeti dolayısıyla ayrılmaları nedeniyle iş akitleri feshedilenlerin dönüşte işe başlamalarını engelleyen bir hüküm bulunmamaktadır. Esasen, kıdem tazminatını almış olsun ya da olmasın askerlik hizmeti dolayısıyla iş akitleri feshedilenlerin dönüşte işe başlatılmalarına yasal açıdan bir engel bulunmadığı gibi, kurumlarında boş kadro olması durumunda işe başlatılmaları, boş kadro bulunmaması durumunda ise boşalacak ilk kadroya tercihen atanmaları gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Soru: Mustafa BAŞARAN
Kalecik Kasabası Kozaklı | NEVŞEHİR

Biz Nevşehir'e bağlı Kozaklı Kalecik Belediyesinde 1995 yılından bu yana geçici işçi olarak çalışıyoruz. 2006 yılında sürekli işçi kadrosuna geçtik. Şu an sürekli işçi kadrosunda çalışmaktayım. Benim sorum; çalışmış olduğum belediyeden başka bir işçi çalıştıran kuruma geçme hakkımız var mıdır ? İkinci sorum ise sürekli işçi kadrosuna geçtiğimden bu yana yine asgari ücret ile çalışmaktayım. Maaşımızda herhangi bir artış söz konusu değildir. Bu konuda ne yapmamız gerektiği ve sendika hakkımızın olup olmadığı hakkında bizleri bilgilendirmenizi arz eder, saygılar sunarım.

Cevap: Mustafa DÖNMEZ
İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

1. Devlet Memurları Kanunu'na göre memurların bir kurumdan diğerine naklen geçmesi mümkün olmakla birlikte, iş mevzuatında işçilerin çalıştıkları kurumdan naklen başka kurumlara geçmesine olanak tanıyan bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle, ne belediyelerde çalışan işçilerin ne de diğer kamu kuruluşlarında çalışan işçilerin birbirlerine naklen geçmesi mümkün değildir.

2. 5620 sayılı Kamuda Geçici İş Pozisyonlarında Çalışanların Sürekli İşçi Kadrolarına veya Sözleşmeli Personel Statüsüne Geçirilmeleri, Geçici İşçi Çalıştırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Yasa kapsamında sürekli işçi kadrosuna geçirilen işçilerin ücretlerinde yapılacak artışa ilişkin esaslar, anılan Yasa'nın 2'nci maddesinin (11)

numaralı fıkrasında, *"Birinci fıkra hükümlerine göre geçici işçi pozisyonlarından sürekli işçi kadrolarına geçirilmiş olmalarından dolayı, bu işçilerin mevcut ücret düzeylerinde ve diğer mali ve sosyal haklarında artış yapılamaz ve ücret skalaları değiştirilemez. Bu işçilere sadece 2007 yılı ve sonraki yıllardaki toplu iş sözleşmeleri ile belirlenecek genel ücret artışları uygulanır."* hükmü bulunmaktadır.

Aynı hükme, "5620 Sayılı Kanun'un 1'inci Maddesinin Birinci Fıkrasının (C) Bendi Kapsamına Giren Kamu İdarelerine İlişkin İşlemler Hakkında Tebliğ"de de (Tebliğ No:2007/1) yer verilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu genel anlamda ücreti, bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından sağlanan ve para ile ödenen tutar şeklinde tanımlanmıştır. Bu Kanun, işçilere ödenecek asgari ücretin belirlenmesi için oluşturulacak komisyona ve asgari ücretin ne şekilde belirleneceğine de yer vermiştir.

2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 20'nci maddesi hükmünce, onaltı yaşını dolduran tüm işçiler, işçi sendikalarına üye olabilirler.

2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun 9'uncu maddesi uyarınca, toplu iş sözleşmesinden taraf işçi sendikasının üyeleri yararlanırlar.

Bütün bu hükümlerden, işçilerin işveren (belediye) tarafından ücret karşılığında işe alınacağı, verilecek ücretin asgari ücretten aşağı olamayacağı (üst sınır bulunmamaktadır), işçilerin sendika hakkı bulunduğu, toplu iş sözleşmesinden sendikalı işçilerin yararlanacağı anlaşılmaktadır.

Ancak, belediyede çalışan işçilerin ücretleri belediye tüzel kişiliğinin temsilcisi olan belediye başkanı tarafından işveren sıfatıyla belirlenecektir. Belediyede çalışan işçiler sendikalı ise, toplu iş sözleşmesi ile verilen haklardan yararlanırlar. Sendikasız işçilerin ücretleri ise, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun 9'uncu maddesi gereğince dayanışma aidatı ödemek suretiyle sendikalı işçilere ödenen ücret ve diğer sosyal haklardan yararlanmakta veya eğer işyerinde toplu iş sözleşmesi yoksa uygulamada en fazla yıllık olarak memurlara veya kamu işçilerine verilen ücret artışı kadar artırılabilmektedir. Bu artışın belirlenmesi belediyenin atamaya yetkili amirinin (belediye başkanının) inisiyatifinde olduğu değerlendirilmektedir.

Soru: Seyit Gazi RAHAT
Muhasebe Mumuru | Sudurağı Belediyesi / KARAMAN

Belediyemizde 15.06.2007 tarihinde 7 adet işçi Mahalli İdareler Personel Alımları Yönetmeliğine göre KPSS puanları ve yapılan mülakatla memur kadrosuna geçmiş olup, bu tarihten itibaren iş akitleri sona ermiştir. İşçilikte geçen 2007 yılı ve önceden kullanmadıkları izinlerin ücretlerini talep etmektedirler. Muhasebe olarak tereddütlerimiz oluştuğundan, ödeme ile ilgili tarafımıza görüş bildirilmesi, ödemeden sosyal güvenlik prim kesintisi yapılıp yapılamayacağı yapılırsa işçi olmadıkları için prim kesintisinin durumunun ne olacağı ve ne yapılacak diğer kesintiler hakkında bilgi verilmesi hususunu arz ederim.

Cevap: Mustafa DÖNMEZ
İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

İşçilerin yıllık ücretli izin hakkı ve izin sürelerine ilişkin esaslar, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddede yer alan düzenlemeye göre; *"İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir.*

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez.

Niteliklerinden ötürü bir yıldan az süren mevsimlik veya kampanya işlerinde çalışanlara bu Kanunun yıllık ücretli izinlere ilişkin hükümleri uygulanmaz.

……

Yıllık izin süreleri iş sözleşmeleri ve toplu iş sözleşmeleri ile artırılabilir." hükmü ile yıllık ücretli izin hakkı ve izin sürelerini belirlemiştir.

Aynı Yasa'nın "Yıllık ücretli izne hak kazanma ve izni kullanma dönemi" başlıklı 54'üncü maddesinde; *"Yıllık ücretli izine hak kazanmak için gerekli sürenin hesabında işçilerin, aynı işverenin bir veya çeşitli işyerlerinde çalıştıkları süreler birleştirilerek göz önüne alınır. Şu kadar ki, bir işverenin bu Kanun kapsamına giren işyerinde çalışmakta olan işçilerin aynı işverenin işyerlerinde bu Kanun kapsamına girmeksizin geçirmiş bulundukları süreler de hesaba katılır.*

Bir yıllık süre içinde 55'inci maddede sayılan haller dışındaki sebeplerle işçinin devamının

kesilmesi halinde bu boşlukları karşılayacak kadar hizmet süresi eklenir ve bu suretle işçinin izin hakkını elde etmesi için gereken bir yıllık hizmet süresinin bitiş tarihi gelecek hizmet yılına aktarılır.

İşçinin gelecek izin hakları için geçmesi gereken bir yıllık hizmet süresi, bir önceki izin hakkının doğduğu günden başlayarak gelecek hizmet yılına doğru ve yukarıdaki fıkra ve 55'inci madde hükümleri gereğince hesaplanır.

İşçi yukarıdaki fıkralar ve 55'inci madde hükümlerine göre hesaplanacak her hizmet yılına karşılık, yıllık iznini gelecek hizmet yılı içinde kullanır.

Aynı bakanlığa bağlı işyerleri ile aynı bakanlığa bağlı tüzel kişilerin işyerlerinde geçen süreler ve kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar veya bunlara bağlı işyerlerinde geçen süreler, işçinin yıllık ücretli izin hakkının hesaplanmasında göz önünde bulundurulur." hükmü ile yıllık ücretli izne hak kazanma ve izni kullanma dönemi belirlenmiştir.

Yine, aynı Yasa'nın "Sözleşmenin sona ermesinde izin ücreti" başlıklı 59'uncu maddesi, *"İş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücreti, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödenir. Bu ücrete ilişkin zamanaşımı iş sözleşmesinin sona erdiği tarihten itibaren başlar.*

İşveren tarafından iş sözleşmesinin feshedilmesi halinde 17'nci maddede belirtilen bildirim süresiyle, 27'nci madde gereğince işçiye verilmesi zorunlu yeni iş arama izinleri yıllık ücretli izin süreleri ile iç içe giremez." hükmü ile de sözleşmenin sona ermesi halinde izin ücreti hakkının doğacağı hüküm altına alınmıştır.

Bütün bu hükümlerin değerlendirilmesinden; *İşçilerin bir işyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verileceği, yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği, İş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücreti, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, bu ücrete ilişkin zamanaşımının iş sözleşmesinin sona erdiği tarihten itibaren başlayacağını öngörmektedir.*

Buna göre; memuriyete geçen işçilerinizin memur kadrosuna geçmiş olduğu tarihten itibaren iş akitlerinin sona ermiş olduğu, bunların işçilikte geçen 2007 yılı ve önceden kullanmadıkları izinlerin ücretlerini alabilecekleri değerlendirilmektedir.

Ödemeden sosyal güvenlik prim kesintisi yapılıp yapılamayacağı hususuna gelince; konu hakkında 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Prime esas kazançlar" başlıklı 5754 sayılı Kanun'la değişik 80'inci maddesinde; *"4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları aşağıdaki şekilde belirlenir.*

a) Prime esas kazançların hesabında;

1) Hak edilen ücretlerin,

2) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin ve işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen tutarların,

3) İdare veya yargı mercilerince verilen karar gereğince yukarıdaki (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

brüt toplamı esas alınır.

b) Ayni yardımlar ve ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile Kurumca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları, işverenler tarafından sigortalılar için özel sağlık sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin % 30'unu geçmeyen özel sağlık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı payları tutarları, prime esas kazanca tabi tutulmaz.

c) (b) bendinde belirtilen istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile ayni yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemeler prime esas kazanca tabi tutulur. Diğer kanunlardaki prime tabi tutulmaması gerektiğine dair muafiyet ve istisnalar bu Kanunun uygulanmasında dikkate alınmaz." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu 5510 sayılı Yasa hükümlerine göz atıldığında; Yasa'da prime esas tutulacak kazançların sayıldığı, bunlar arasında izin ücretinin istisna tutulmadığı görülmektedir. Bu meyanda, işçilerin prime esas

kazançların hesabında hak edilen ücretlerin brüt toplamının esas alınacağı, esasen Yasa'da belirtilen istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler ile ayni yardım yerine geçmek üzere yapılan nakdi ödemelerin prime esas kazanca tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Netice itibariyle işçilere yapılacak izin ücreti ödemelerinden her türlü sosyal güvenlik primi kesintisi yapılacağı, bu çerçevede ilgililerin işçi olmamalarının önem taşımadığı, çünkü yapılan prim kesintilerinin memurluğa geçen işçilerin işçilik dönemlerine ait olduğu değerlendirilmektedir.

Soru: Nural GÜNERİ

Genel İdare ya da mahalli idarelerde çalışan bir işçinin diğerine naklen geçmesi mümkün müdür? Mümkün ise yasal dayanağı nedir ve nasıl bir yol izlenmelidir?

Cevap: Mustafa DÖNMEZ
İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

Belediyelerde veya diğer kamu kuruluşlarında çalışan işçilerin en önemli sorunlarından biri, naklen geçiş engelidir. Bilindiği üzere, Devlet Memurları Kanunu'na göre memurların bir kurumdan diğerine naklen geçmesi mümkün olmakla birlikte, iş mevzuatında işçilerin çalıştıkları kurumdan naklen başka kurumlara geçmesine olanak tanıyan bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle, kurumlar arası işçi nakli olamamaktadır. Ancak, merkezi idarenin işçi çalıştıran kimi kurumlarında, örneğin Devlet Su İşleri, Karayolları gibi kurumlarda çalışan işçilerin bulunduğu il müdürlüğünden başka il müdürlüklerine naklen geçişi mümkün olabilmektedir. Bunun dışında ne belediyelerde çalışan işçilerin ne de diğer kamu kuruluşlarında çalışan işçilerin birbirlerine naklen geçmesi mümkün değildir.

Uygulamada bazı belediyeler aralarında anlaşmak suretiyle işçi nakilleri yapıyorsalar da, bunun yasal dayanağı olmadığı gibi, bu tür naklin mümkün olmadığı yetkili kuruluşlarca açıkça ifade edilmektedir.

Sonuç olarak, belediyelerde çalışan işçilerin birbirlerine ya da diğer kamu kuruluşlarına naklen geçmeleri mümkün değildir.

Soru: Kemal GÜNDÜZ
Sayaç Okuma Memuru | Kavak Belediye Başkanlığı
Kavak /SAMSUM

Samsun İli Kavak İlçesi Belediye Başkanlığında 25 hizmet yılını dolduran 657 sayılı Devlet Memurları Yasasına tabi olarak çalışan devlet memuruyum. Babam Bağ-Kur emeklisi iken 21.04.2009 tarihinde vefat etmiştir.

Devlet Memurlarına verilen "ölüm yardımı" kapsamında, anne, baba veya aile fertlerinden birinin ölmesi halinde çalıştığı kurum tarafından "ölüm yardımı" yapılıp yapılamayacağı konusunda bilgi vermenizi arz ediyor, saygılar sunarım.

Cevap: Mustafa DÖNMEZ
İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü | Şube Müdürü

Devlet memurlarına yapılacak "ölüm yardımı ödeneği"ne ilişkin esaslar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 208 inci maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu madde hükmüne göre, *"Devlet memurlarından: memur olmayan eşi ile ikiden fazla dahi olsa aile yardımı ödeneğine müstehak çocuğu ölenlere en yüksek Devlet memuru aylığı (ek gösterge dahil) tutarında, memurun ölümü halinde sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye, eğer bildiri vermemiş ise eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa ana ve babasına, bunlar da yoksa kardeşlerine en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) iki katı tutarında, ölüm yardımı ödeneği verilir..."* hükmünü taşımaktadır.

Bu hükümlere göre,

1. **Devlet memuru**nun;
- Memur olmayan eşi veya,
- Aile yardımı ödeneğine hak kazanmış çocuğu,

ölenlere memurun almakta bulunduğu aylığı tutarında,

2. **Memurun ölümü** halinde;
- Sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye,
- Eğer bildiri vermemiş ise eşine ve çocuklarına,
- Eşi ve çocukları yoksa ana ve babasına,
- Ana babası da yoksa kardeşlerine,

en yüksek devlet memuru aylığının iki katı tutarında ölüm yardımı ödeneği verilmesini öngörmektedir.

Yasa hükmünden de anlaşılacağı üzere, Devlet memurları, memur olmayan eşinin veya ikiden fazla bile olsa aile yardımı ödeneğine müstehak çocuğunun ölmesi durumunda ölüm yardımı alabilmektedir. Bu

bakımdan, Bağ-Kur'lu babanızın vefatı nedeniyle ölüm yardımı alamayacağınız değerlendirilmektedir.

Soru: Songül AKMAN
İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü |
Bolu Belediyesi / BOLU

Bolu Belediyesi Özel Kalem Müdürü kadrosuna 23.06.2009 tarihinde atama yapılmış olup, atama yapılan kişi ilk kez devlet memurluğuna atanmıştır. Adı geçenin 2002 yılından SSK ilk defa işe giriş bulunmaktadır. Bu açıklamalar doğrultusunda 2002 yılından sigorta başlangıcı olup, 23.06.2009 tarihinde ilk defa devlet memurluğuna atanan bir kişi için, GSS primi kesilip, kesilmeyeceği, kesilecek ise prim oranları ve giriş aidatı kesilip kesilmeyeceği konularında bilgilerinizi arz ederim.

Cevap: Mahmut ÇOLAK
Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

Bilindiği üzere, sosyal güvenlik reformu denilen 31.05.2006 tarihli 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanun'u, 16.06.2006 tarih ve 26200 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak tüm maddeleri ile birlikte 2008 yılı Ekim ayı başı itibariyle yürürlüğe girmiştir. 5510 sayılı Kanun'un sigortalı sayılanlar başlığını taşıyan ve 17.04.2008 tarihli 5754 sayılı Kanun'un 2'nci maddesiyle değişik 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi eski SSK sigortalılarını yeni 4/1-a kapsamındaki sigortalıları; (b) bendi eski Bağ-Kur sigortalılarını yeni 4/1-b kapsamındaki sigortalıları; (c) bendi ise eski Emekli Sandığı İştirakçilerini yeni 4/1-c kapsamındaki sigortalıları düzenlemektedir. Yine, 5510 sayılı Kanun'un malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortasına ilişkin bazı geçiş hükümleri başlığını taşıyan ve 5754 sayılı Kanun'un 68'inci maddesiyle değişik geçici 1'inci maddesinin birinci fıkrası hükmüne göre; Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanun'u ile 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi olanlar, bu Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve bu Kanunla mülga 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa tabi olanlar, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında kabul edilir. Bu bilgiler çerçevesinde öncelikle 23.06.2009 tarihinde devlet memuru olarak atamış olduğunuz özel kalem müdürünün 2002 yılında SSK kapsamında sigortalı olması nedeniyle, ilk defa devlet memuru olarak görev yapmış olması o sigortalının 5510 sayılı Kanun'a göre ilk defa sigortalı olması anlamına gelmemektedir. 5510 sayılı Kanun'a göre ilk defa sigortalı olmak demek, sigortalı olması gereken kişinin bu Kanunun yürürlüğünden önce SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı anlamında herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşu ile ilişkili olmaması demektir. Özetleyecek olursak, özel kalem müdürü 5510 sayılı Kanuna göre ilk defa sigortalı olmuş bir kişi değildir. Dolayısıyla, özellikle emeklilik hükümleri anlamında, anılan kişi, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünün öncesinde yürürlükte bulunan kanun hükümlerine tabi olacak, ancak bu kişi 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra ilk defa devlet memuru olduğu için bu Kanun hükümlerine göre bildirimi yapılacak, prime esas kazanç sistemine tabi olacak ve diğer hükümleri uygulanacaktır.

23.06.2009 tarihinde ilk defa devlet memuru olarak atanan ve 5510 sayılı Kanun'da 4/1-c kapsamında sigortalı sayılan özel kalem müdürü için genel olarak Belediyeniz tarafından yapılacak işlemleri aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz: Bunlar;

1- 5510 sayılı Kanun'un sigortalı bildirimi ve tescili başlığını taşıyan 8'inci maddesinin değişik beşinci fıkrası hükmüne göre; sigortalılık başlangıcından ***(söz konusu başlangıç; göreve başladığı tarih olarak değerlendirilecektir.) itibaren, 15 gün içinde (atama tarihi aynı zamanda göreve başlama tarihi ise, en son bildirim tarihi 08.07.2009 tarihi olacaktır.)*** sigortalı işe giriş bildirgesi ile e-sigorta ortamında Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmesi gerekmektedir. Bu bildirim yükümlülüğün yerine getirilmemesinde 5510 sayılı Kanun'da herhangi bir idari para cezası öngörülmemiştir.

2- 4/1-c kapsamında sigortalılar için, 5510 sayılı Kanun'un iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortasına ilişkin hükümleri uygulanmayacaktır. Daha açık bir ifade ile %1 ila %6,5 arasında değişen oranlarda kısa vadeli sigorta kolları primi kesilmeyecektir.

3- 4/1-c kapsamındaki sigortalılar; 5510 sayılı Kanun'un genel sağlık sigortalısı sayılanlar başlığını taşıyan 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendi uyarınca genel sağlık sigortalısı sayılmaktadır. Kanun'un 61'inci maddesi hük-

müne göre de; 4/1-c kapsamında sigortalı olarak tescil edildikleri tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılır ve ayrıca bir bildirime gerek olmaksızın tescil edilmiş sayılmaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere, ayrıca genel sağlık sigortası giriş bildirgesi verilmesine gerek yoktur. Sigortalı işe giriş bildirgesinin verilmiş olması yeterli kabul edilmektedir.

4- 4/1-c kapsamındaki bu sigortalınız için sağlık karnesi düzenlenecek, sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi için, 5510 sayılı Kanun'un 67'nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü gereğince; genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihten önceki son 1 yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısının olması gerekmektedir. Yani bu kişi, sağlık hizmetlerinden 23.07.2009 tarihi itibariyle yararlanmaya başlayacaktır.

5- 4/1-c kapsamındaki sigortalınız için 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre kesenek sistemi uygulanmayacak olup, yeni Kanun hükümlerine göre prime esas kazanç uygulaması yapılacaktır. 5510 sayılı Kanun'un prime esas kazançlar başlığını taşıyan 80'inci maddesinin üçüncü fıkrası hükmüne göre prime esas kazanç tutarı hesaplanarak çalışmaları Belediyenizde 5510 sayılı Kanun'dan sonra ilk defa memurluğa başlayan 4/1-c sigortalıları ile birlikte Sosyal Güvenlik Kurumuna e-sigorta ortamında aylık prim ve hizmet belgesi ile bildirilecektir. Burada şu hususu belirtmekte yarar vardır. 4/1-c kapsamındaki sigortalılar için prime esas kazanç uygulamasında tavan sınırı uygulanmayacaktır. Yani, aylık kazancı asgari ücretin 6,5 katından fazla olsa bile bu tutar bildirilecektir ***(4/1-a kapsamındaki sigortalılar için ancak tavana kadar olan tutar bildiriliyordu).***

6- 4/1-c kapsamındaki yeni sigortalınız/sigortalılarınız için prime esas kazancından kesilecek prim oranlarını aşağıdaki tablodan görebiliriz ***(Ayrıca, 5434 sayılı Kanun hükmü gereği giriş aidatı gibi bir kesinti yapılmayacaktır.).***

Sigorta Kolu	Toplam Prim Hissesi (%)	Sigortalı Hissesi (%)	İşveren (Belediye) Hissesi (%)
Malullük, yaşlılık ve ölüm *(fiili hizmet süresi uygulanmayan işler için)*	20	9	11
Genel sağlık sigortası (GSS)	12,5	5	7,5
Ek karşılık primi[10]	20	-	-

Ek karşılık primi şudur: Kamu idarelerinin *(belediye)* bütçelerinden ayrılan sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi ödeneklerinin % 20'si oranında ek karşılık primi alınır. Ek karşılık priminin tamamı kurum *(belediye)* bütçelerinin yetkili makamlarca onaylanarak yürürlüğe girdiği tarihi takip eden aybaşlarından itibaren 6 ay içinde ve aylık eşit taksitlerle ödenir.

Soru: Mehmet Mustafa ÖZEN
Özkonak Belediye Başkanlığı |
Hesap İşleri Müdürlüğü Avanos-NEVŞEHİR

Eski belediye başkanımız 04.05.2009 tarihinde emeklilik talebinde bulunmuş olup, talep dilekçesi 12.05.2009 tarihinde SGK Kamu Görevlileri Emeklilik İşlemleri Daire Başkanlığına intikal etmiş olup, 03.09.2009 tarihinde SGK tarafından gönderilen cevabi yazıda, Başkanlığımıza 5510 sayılı Kanun'un 48/c ile 5434 sayılı Kanun'un Geçici 205'inci maddesi gereğince emekliye sevk için encümen kararının gönderilmesi gerektiği bildirilmiştir. SGK ile yapılan şifahi görüşmelerde başkanımızın emekli ikramiyesinin belediyemiz tarafından ödeneceği bilgisi verilmektedir.

Başkanımızın 28,5 yıla yakın hizmetinin (657 sayılı Kanun kapsamında) 10 yılı belediyede başkanlık yapmak suretiyle geçmiştir. Askerlik hizmeti dışında diğer hizmetleri Emekli Sandığı Kanununa tabi bir kamu kurumunda geçmiştir. 2004-2009 seçimlerinde belediye başkanlığı yapmış, bu dönemden önce eski kurumunda hizmeti var, bundan önce de yine 1994-1999 döneminde başkanlık yapmıştır. Bu dönemden öncesinde de hem askerlik hem de kamu kurumunda çalışması mevcuttur. Sorum şudur: Başkanımızın emekli ikramiyesi belediyemiz tarafından mı? Yoksa diğer 18 yıl kadar çalışmış olduğu kurum tarafından mı? Ödenecektir.

Cevap: Mahmut ÇOLAK
Sosyal Güvenlik Kurumu Müfettişi

Çok önemli bir soru sorduğunuz için öncelikle teşekkür ederiz. Sorunuzun cevabına geçmeden önce sorunuza teşkil eden kanuni dayanakları ortaya koymakta yarar vardır:

A- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun **Kamu Görevlilerinin Emekli-**

ye Sevk Onayları başlığını taşıyan 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükmüne göre; Kanun'un 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanların yaşlılık, malûllük veya vazife malûllüğü işlemleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri için Meclis Başkanlığının, belediye başkanları için belediye encümeninin, illerin daimi komisyon üyeleri için il valiliğinin, çalıştıkları kamu idareleri ile ilişikleri kesilmiş olup da bir kanunla sigortalılık hakkı devam edenler için daha önce görev yaptıkları son kamu idaresinin en yüksek amirinin onayı ile tekemmül eder. İkinci fıkrası hükmüne göre; özel kanun hükümleri hariç olmak üzere yetkili makamın emekliye sevk onayı, talep tarihinden itibaren bir ayı geçemez.

B- 5510 sayılı Kanun'un **5434 Sayılı Kanun'a İlişkin Geçiş Hükümleri** başlığını taşıyan Geçici 4'üncü maddesinin ***(Değişik madde: 17.04.2008-5754/68. madde)*** beşinci fıkrası hükmüne göre; bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır.

C- Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin **5434 sayılı Kanun'a tabi hizmeti bulunanlar hakkında uygulanacak işlemler** başlığını taşıyan Geçici 14'üncü maddesi hükmüne göre; Kanun'da aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde; iştirakçi iken, Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanların, 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup bu Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanların, yukarıda belirtilenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile ölüm yardımı, evlenme ve **emeklilik ikramiyeleri** hakkında Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır.

D- 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun **ikramiye** başlığını taşıyan 89'uncu maddesine ***(halen yürürlükte) (Değişik: 21.04.2005-5335/3. madde)*** göre; bu madde gereğince ödenecek emeklilik ikramiyesi ödendikçe onayı veren kurumca, Sayıştay ve Danıştay başkanlarının ise kendi kurumlarınca, yazı ile istenilmesi üzerine en çok iki ay içinde faturası karşılığında Sandığa ödenir

E- 5434 sayılı Kanun'un Ek 82'nci madde ***(halen yürürlükte)*** hükmüne göre ***(Ek Madde: 17.04.2008-5754/75. madde);***

5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmaya başlayanlardan; 5510 sayılı Kanun hükümlerine göre aylık bağlanan ve uzun vadeli sigorta kolları açısından sigortalı çalışma sürelerinin tamamı 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçmiş olanlara, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından, 5510 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (21) numaralı bendinde belirtilen kamu idarelerinde aynı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında geçen uzun vadeli sigorta kolları bakımından sigortalılık süreleri esas alınarak emekli ikramiyesi ödenir.

Bu madde gereğince ödenen emekli ikramiyesi, emekliye sevk onayı veren kamu idareleri (Danıştay Başkanları için Danıştay, Sayıştay Başkanları için Sayıştay) tarafından yazı ile istenilmesi üzerine en fazla iki ay içinde faturası karşılığında Sosyal Güvenlik Kurumunun göstereceği hesaplara yatırılır.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; emeklilik ikramiyeleri işlemleri tamamıyla 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacaktır. Belediye başkanınızın emekliye sevk onayının ise, belediye encümeni tarafından değil, 5510 sayılı Kanun'un 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi hükmünün son cümlesinde geçen "çalıştıkları kamu idareleri ile ilişikleri kesilmiş olup da bir kanunla sigortalılık hakkı devam edenler için daha önce görev yaptıkları son kamu idaresinin en yüksek amirinin onayı ile tekemmül eder." hüküm gereğince; belediye başkanlığından önceki görev yaptığı son kamu idaresinin en yüksek amiri tarafından verilmesi, dolayısıyla, emekliye sevk onayı veren makam tarafından da emeklilik ikramiyesinin ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz

Hazırlayan: Mustafa Reşit HAZER
İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

Ağustos

KANUNLAR

R.G. Yayın Tarih-No	**18.08.2009 – 27323**
Kanun Tarih ve No	**11.08.2009–5921**
Adı	**İşsizlik Sigortası Kanunu İle Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
Özü	MADDE 1 – 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 50 nci maddesinin mülga beşinci fıkrası yeniden düzenlenmiştir. MADDE 2 – 4447 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinin (a) bendine aşağıdaki cümleler eklenmiş, (b) bendi değiştirilmiş ve Kanuna bir geçici madde eklenmiştir. MADDE 3 – 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa bir ek madde eklenmiştir. MADDE 4 – Bu Kanunun 1 inci maddesi 1/10/2009 tarihinde, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

YÖNETMELİKLER

R.G. Yayın Tarih-No	**01.08.2009–27306**
Yayımlayan	**Bayındırlık ve İskan Bakanlığı**
Adı	**İller Bankası Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
Özü	9/3/1990 tarihli ve 20456 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İller Bankası Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	**05.08.2009–27310**
Yayımlayan	**Başbakanlık**
Adı	**İnternet Toplu Kullanım Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
Özü	MADDE 1 – 1/11/2007 tarihli ve 26687 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İnternet Toplu Kullanım Sağlayıcıları Hakkında Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "c) Tütün ve tütün mamulleri içilemez."

R.G. Yayın Tarih-No	**09.08.2009–27314**
Yayımlayan	**Bakanlar Kurulu**
Adı	**Kamu Kurum Ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik**

Özü

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, kamu kurum ve kuruluşlarına, iş kanunları hükümlerine göre çalıştırılmak üzere, sürekli veya geçici işçi alınmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

a) 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler, (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar ve (IV) sayılı cetvelde yer alan sosyal güvenlik kurumları ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunlarla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları, özel kanunlarla kurulan kuruluş ve teşekküller ile hizmetlerini genel bütçenin transfer tertiplerinden yardım alarak yürüten kamu kurum ve kuruluşlarına,

b) İştirakler hariç olmak üzere, kamu iktisadî teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları ile müesseseleri, 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde özelleştirme kapsamında veya programında bulunan kuruluşlardan sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait olanlar ile 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunuyla kurulmuş ve sermayesinin tamamı Hazineye ait kuruluşlara,

c) İl özel idareleri, belediyeler, bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile bağlı kuruluşları, müessese ve işletmelerine,

ç) Diğer kamu kurum ve kuruluşlarına,

sürekli veya geçici işçi alımını kapsar.

(2) Bu Yönetmelik hükümleri;

a) Birinci fıkranın (b) bendi hariç olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının, il özel idarelerinin, belediyelerin ve bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile bağlı kuruluşlarının Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurdukları şirketler ile kooperatifler,

b) Bankalar, borsalar ve bunların müessese, teşebbüs, işletme ve iştirakleri,

c) 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa göre kurulan sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları,

ç) Bu Yönetmelik kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarında iş kanunları hükümlerine göre istihdam edilecek daire başkanı, daire başkanı muadili veya daha üst düzey yönetici, tabip, uzman tabip, diş tabibi ve eczacı kadroları,

d) Kamu kurum ve kuruluşlarında, hukuk müşaviri, müfettiş, kontrolör, denetmen, denetçi, uzman ve aktüer gibi mesleklerde çalışanlar arasından yapılacak işçi alımları,

e) Kamu kurum ve kuruluşlarının proje bazındaki faaliyetlerinde belirli süreli iş sözleşmesine tabi olarak, özel nitelik ve uzmanlık gerektiren işler,

f) Üniversite veya bilimsel araştırma kurumu niteliğindeki kuruluşlar ve uydu haberleşme alanında faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşlarının araştırma geliştirme faaliyetlerinde, bu faaliyetlerin devamı süresi ile sınırlı olarak görev alacak teknik ve uzman personel ile bu kurum ve kuruluşlar tarafından desteklenen ve/veya yürütülen proje bazındaki faaliyetlerde bu faaliyetlerin devamı süresi ile sınırlı olarak çalıştırılacaklar,

için uygulanmaz. Ancak, bu kapsamdaki işçi alım ilanlarının Kuruma bildirilmesi zorunludur. Bu ilanlar Kurum internet sitesinde ve ilgili kamu kurum ve kuruluşunca uygun görülen iletişim araçları ile kamuoyuna duyurulur. Kamu kurum ve kuruluşları işçi alımının adil ve şeffaf bir şekilde yapılmasını sağlayacak diğer tedbirleri de alır.

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Kurum yetkilidir.

(2) Mevzuatta 18/5/1983 tarihli ve 83/6750 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliğine yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

(3) Kamu kurum ve kuruluşlarının yönetmelik ve diğer düzenlemelerinde yer alan bu Yönetmeliğe aykırı hükümler uygulanmaz.

MADDE 24 – (1) Aşağıda belirtilen Yönetmelik ve Bakanlar Kurulu kararları yürürlükten kaldırılmıştır:

a) 18/5/1983 tarihli ve 83/6750 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar Hakkında Uygulanacak Sınav Yönetmeliği.

b) Türk vatandaşlığına kabul edilen Afgan göçmenlerin işyerlerinde öncelikle işe alınmalarına ilişkin 31/3/1983 tarihli ve 83/6291 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı.

c) 28/2/1985 tarihli ve 85/9422 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Tabii Afetlerden Zarar Gören Afetzedelerin İşe Gönderilmelerinde ve İşe Alınmalarında Öncelik Tanınması Hakkında Karar.

ç) 29/1/1999 tarihli ve 99/12354 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Terörle Mücadele Sırasında Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananlar ile Üstün Başarılı Olanların ve Bakanlar Kurulu Kararı ile Yükümlülük Süresi Uzatılan Yedek Subay, Erbaş ve Erlerin İşe Alınmalarında Öncelik Tanınması Hakkında Karar.

d) 7/6/2002 tarihli ve 2002/4671 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamına giren madenlerin çıkartılması veya bunun için gerekli olan işletme ve arama faaliyetleri sebebiyle taşınmaz malları tamamen kamulaştırılanlara, kamu kurum ve kuruluşlarının daimi işçi taleplerine göndermede öncelik tanınmasına ilişkin Karar.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarınca, bu Yönetmelik kapsamına giren işçi alımlarına ilişkin olarak yürürlüğe konulan düzenlemeler, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde bu Yönetmeliğe uygun hâle getirilir. Anılan düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Yönetmeliğe aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce kamu kurum ve kuruluşları tarafından başlatılan işçi alımlarında, Kurum tarafından aday listeleri gönderilmiş olanların işlemleri hakkında işlemlerin başlatıldığı tarihte yürürlükte bulunan hükümler, liste gönderilmemiş olan işçi alımları hakkında ise bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmelik 1/9/2009 tarihinde yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No **10.08.2009–27315**

Yayımlayan **Kültür ve Turizm Bakanlığı**

Adı **Kültür Ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Kapsamındaki Kültür Varlıklarının Rölöve, Restorasyon, Restitüsyon Projeleri, Sokak Sağlıklaştırma, Çevre Düzenleme Projeleri Ve Bunların Uygulamaları İle Değerlendirme, Muhafaza, Nakil İşleri Ve Kazı Çalışmalarına İlişkin Mal Ve Hizmet Alımlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

Özü 18/6/2005 tarihli ve 25849 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu Kapsamındaki Kültür Varlıklarının Rölöve, Restitüsyon, Restorasyon, Sokak Sağlıklaştırma, Çevre Düzenleme Projeleri ve Bunların Uygulamaları ile Değerlendirme, Muhafaza, Nakil İşleri ve Kazı Çalışmalarına İlişkin Mal ve Hizmet Alımlarına Dair Yönetmelikte değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No **11.08.2009–27316**

Yayımlayan **Millî Eğitim Bakanlığı**

Adı **Özürlü Bireylere Uygulanacak Destek Eğitim Programları Ve Eğitim Giderlerinin Karşılanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

Özü 9/7/2009 tarihli ve 27283 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürlü Bireylere Uygulanacak Destek Eğitim Programları ve Eğitim Giderlerinin Karşılanmasına Dair Yönetmelikte değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No **14.08.2009–27319**

Yayımlayan **Sanayi ve Ticaret Bakanlığı**

Adı **Asansör Yönetmeliğinde (95/16/At) Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

Özü 31/1/2007 tarihli ve 26420 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Asansör Yönetmeliğinde (95/16/AT) değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No **15.08.2009–27320**

Yayımlayan **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı**

Adı **İşyeri Sağlık Ve Güvenlik Birimleri İle Ortak Sağlık Ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik**

Özü

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, işyeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde görevlendirilecek işyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanlarının nitelikleri, sayısı, işe alınmaları, görev, yetki ve sorumlulukları, çalışma şartları, eğitimleri ve belgelendirilmeleri, görevlerini nasıl yürütecekleri, işyerinde kurulacak işyeri sağlık ve güvenlik birimleri ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin nitelikleri, yetkilendirilmesi, bu birimlerde bulunması gereken personel, araç, gereç ve teçhizat, görevlendirilecek personelin eğitim ve nitelikleri ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alınmasına dair usul ve esasları düzenlemektir.

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında yer alan;

a) İşyeri sağlık ve güvenlik biriminin oluşturulması veya işyeri dışında kurulu ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alınması ile işyeri hekimi ve gereğinde diğer personelin görevlendirilmesi bakımından devamlı olarak en az 50 işçi çalıştırılan işyerlerini,

b) İş güvenliği uzmanı mühendis veya teknik elemanın görevlendirilmesi bakımından sanayiden sayılan işlerin yapıldığı ve devamlı olarak en az 50 işçi çalıştırılan işyerlerini,

kapsar.

MADDE 58 – (1) 16/12/2003 tarihli ve 25318 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İşyeri Sağlık Birimleri ve İşyeri Hekimlerinin Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik ile 20/1/2004 tarihli ve 25352 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İş Güvenliği ile Görevli Mühendis veya Teknik Elemanların Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce, Bakanlıkça verilen işyeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı sertifikaları ile 16/12/2003 tarihinden önce düzenlenen işyeri hekimliği sertifikaları geçerlidir.

R.G. Yayın Tarih-No **15.08.2009–27320**

Yayımlayan **Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü**

Adı **Su Yapıları Denetim Hizmetleri Yönetmeliği**

Özü

- Bu Yönetmeliğin amacı, gerçek veya tüzel kişiler tarafından, yeraltı ve yerüstü sularından faydalanmak ve bunların zararlarını önlemek amacıyla yapılacak her türlü su yapılarının inşası esnasında yatırımların hızlandırılması, taşkın, deprem gibi doğal felaketlerden sonra meydana gelebilecek ülke kaynaklarının israfının önlenmesi, çevre ile uyumlu uygulama projelerinin ve yapım aşamasındaki teknik denetimlerinin yapılması ve bu denetimi yapacak firmalara verilecek izin belgeleri ile çalıştıracakları yetkili elemanların niteliklerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

- Bu Yönetmelik, gerçek veya tüzel kişiler tarafından tesis edilecek su yapılarının proje onayını, yapım aşamasındaki denetim iş ve işlemlerini ve bu işlemlerin yerine getirilmesi aşamasında denetim firmalarının görev ve sorumlulukları ile bu firmaların yetkilendirilmesini ve bu işlerde çalışacak denetim elemanlarının niteliklerinin belirlenmesini, yetki belgesi ile ilgili işlemlerin yapılmasını, yetkilendirilmiş firma ve

bu firmalarda çalışan denetim elemanlarının görev ve sorumlulukları ile su yapıları denetim hizmet sözleşmesinin düzenlenmesi ve hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin hususları kapsar.

R.G. Yayın Tarih-No **15.08.2009–27320**

Yayımlayan **Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu**

Adı **Kaçak Petrolün Tespit Ve Tasfiyesine Dair Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

Özü

-27/5/2007 tarihli ve 26534 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kaçak Petrolün Tespit ve Tasfiyesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte değişiklikler yapılmıştır.

- Bu Yönetmelik 7/10/2009 tarihinde yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No **19.08.2009–27324**

Yayımlayan **Bakanlar Kurulu**

Adı **Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

Özü

MADDE 1 – 24/5/2005 tarihli ve 2005/9013 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Madencilik Faaliyetleri İzin Yönetmeliğine aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 4 – Orman sayılan alanlarda madencilik faaliyetlerine ilişkin yeni bir düzenleme yapılıncaya kadar orman, muhafaza ormanı ve ağaçlandırma alanlarında madenlerin aranması ve işletilmesi ile ilgili faaliyetlerde alınması gereken izinlerde 22/3/2007 tarihli ve 26470 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Orman Sayılan Alanlarda Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır."

R.G. Yayın Tarih-No **20.08.2009–27325**

Yayımlayan **Sosyal Güvenlik Kurumu**

Adı **Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

Özü

28/8/2008 tarihli ve 26981 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde değişiklikler ve yönetmeliğe eklemeler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No **22.08.2009–27327**

Yayımlayan **Sanayi ve Ticaret Bakanlığı**

Adı **Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği**

Özü

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, organize sanayi bölgelerinin kuruluşu, yapımı ve işletilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; organize sanayi bölgelerinin planlanmasını, yer seçimini, OSB'nin gerçekleşebilmesi için zorunlu olan ve Bakanlığın uygun gördüğü teknik altyapılarla ilgili OSB dışında kalan alanların onaylı sınır olarak belirlenmesini, imar planları ve parselasyon planları ile değişikliklerinin onayını, arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımı ile ilgili ruhsat ve izinleri, kuruluş protokolünün şeklini ve içeriğini, organların oluşumunu, görev ve yetkilerini, çalışma usul ve esaslarını, genel idare giderleri için kredi kullanmakta olan OSB'lerde bölge müdürü ve görevlendirilecek diğer personelin nitelikleri ve sayıları ile görevlendirme şeklini, kredi talebi ve bunun geri ödeme usul ve esaslarını, arsa tahsislerini, altyapı tesisleri kurma, kullanma ve işletme hakkı ile ilgili hususları, kredi kullanmakta olan OSB'lerde ihale usul ve esasları ile hakedişlerin düzenlenmesi ve onaylanmasını, kiralama usul ve esaslarını, OSB üst kuruluşunun görev ve çalışma şeklini ve Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer hususları kapsar.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 182 – (1) 1/4/2002 tarihli ve 24713 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bakanlık tarafından onaylanan teşkilat şeması ve kadrolarda yer almamasına rağmen Kanunun yayımlandığı tarihten önce mevcut kadrolarda çalışan personelin emeklilik veya istifa gibi nedenler ile ayrılmalarına kadar istihdamlarına ve kazanılmış ücret ve sosyal hakların eski statülerine göre ödenmesine devam edilir.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 1/4/2002 tarihli ve 24713 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinin yürürlüğe girdiği tarihten önce OSB'lerde kurulmuş, bu Yönetmeliğin 101 ve 102 nci maddelerinde belirtilen konularda faaliyet gösteren tesisler bu kapsama dahil değildir.

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) 1/4/2002 tarihli ve 24713 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinin yürürlüğe girdiği tarihten önce inşa edilerek faaliyete geçmiş atıksu arıtma tesisine sahip OSB'lerde, Yönetmeliğin 121 inci maddesinin arıtma tesisi yatırımına katılım bedeli ile ilgili hükmü uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlıktan alınan yetki belgeleri, geçerlilik süreleri bitinceye kadar, Yönetmeliğin 51 inci maddesinin üçüncü fıkrasında bahsi geçen imza sirkülerinin yerine geçer.

R.G. Yayın Tarih-No **21.08.2009–27326**
Yayımlayan **Ulaştırma Bakanlığı**
Adı **Karayolu Taşıma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
Özü MADDE 1 – 11/6/2009 tarihli ve 27255 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 57 nci maddesinin onbirinci fıkrasında yer alan "%60" ibaresi "%40" olarak değiştirilmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No **21.08.2009–27326**
Yayımlayan **Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü)**
Adı **Taşınmaz Malların Sınırlandırma, Tespit Ve Kontrol İşleri Hakkındaki Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
Özü 28/10/1987 tarihli ve 19618 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Taşınmaz Malların Sınırlandırma, Tespit ve Kontrol İşleri Hakkındaki Yönetmelikte değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No **25.08.2009–27330**
Yayımlayan **Maliye Bakanlığı**
Adı **Avrupa Birliği Ve Uluslararası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması Ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
Özü 27/11/2007 tarihli ve 26713 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmelikte değişiklikler ve yönetmeliğe eklemeler yapılmıştır.

TEBLİĞLER – TALİMATLAR – GENELGELER

R.G. Yayın Tarih-No **05.08.2009–27310**
Yayımlayan **Başbakanlık**
Tebliğ No **2009/16**
Adı **Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun Onsekizinci ve Ondokuzuncu Toplantısı ile İlgili 2009/16 Sayılı Başbakanlık Genelgesi**

Özü Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu kurulmasına ilişkin 77 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereği ilgili tüm kurum ve kuruluşlar, Kurulca alınan kararların uygulanmasında görevli olduğu, bu doğrultuda, ekteki kararlarda belirtilmiş olan sorumlu ya da ilgili bütün kuruluşların, BTYK kararlarını gerçekleştirmek üzere en üst düzeyde çaba gösterecekleri hk.

R.G. Yayın Tarih-No **06.08.2009–27311**
Yayımlayan **Kültür ve Turizm Bakanlığı**
Tebliğ No **-**
Adı **Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine Ve Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**

Özü 25/10/2005 tarihli ve 25977 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğde değişiklikler ve eklemeler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No **12.08.2009–27317**
Yayımlayan **Maliye Bakanlığı**
Tebliğ No **37**
Adı **Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği**

Özü -2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 34 ila 39 uncu maddelerinde düzenlenen elektrik ve havagazı tüketim vergisinin tarh, tahakkuk ve tahsili ilgili belediyelerce yapılmakta iken, 5828 sayılı 2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun 29 uncu maddesinin (9) numaralı fıkrasıyla yapılan değişiklikle; 1/1/2009 tarihinden sonra verilmesi gereken elektrik ve havagazı tüketim vergisi beyannamelerine uygulanmak üzere bu verginin tarh, tahakkuk ve tahsiline Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerinin yetkili olduğu, söz konusu verginin sorumlularınca kurumlar vergisi yönünden bağlı bulundukları vergi dairesine, Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre bir beyannameyle bildirilmesi ve verginin de aynı sürede, Genel Bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilmek üzere, ödenmesi esası getirilmiş ve konuya ilişkin olarak 36 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği yayımlanmıştır.

5917 sayılı Bütçe Kanunlarında Yer Alan Bazı Hükümlerin İlgili Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelere Eklenmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 18 inci maddesiyle, bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla yürürlüğe girmek üzere 5828 sayılı Kanunda yer alan düzenlemeye benzer bir hüküm 2464 sayılı Kanuna geçici 6 ncı madde olarak eklenmiştir.

2464 sayılı Kanuna eklenen geçici 6 ncı maddeyle, "31/12/2009 tarihine kadar tahakkuk eden elektrik ve havagazı tüketim vergileri için; bu Kanunun 35 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "ilgili belediyeye" ibaresi "kurumlar vergisi yönünden bağlı bulundukları vergi dairesine" şeklinde, 39 uncu maddesinde yer alan "belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar." ibaresi "kurumlar vergisi yönünden bağlı bulundukları vergi dairesine, Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre bir beyannameyle bildirmeye ve vergiyi aynı sürede, genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilmek üzere ödemeye mecburdurlar; verginin tarh, tahakkuk ve tahsiline ilgili vergi daireleri yetkilidir." şeklinde uygulanır." hükmü getirilmiş bulunmaktadır.

Söz konusu düzenleme, elektrik ve havagazı tüketim vergisine ilişkin 2464 sayılı Kanunun 35 ve 39 uncu maddelerinin uygulanmasına yönelik olup bu Tebliğin konusunu, 31/12/2009 tarihine kadar verilecek beyannameler üzerine tahakkuk edecek olan elektrik ve havagazı tüketim vergisinin tarh, tahakkuk ve tahsili hususlarındaki açıklamalar oluşturmaktadır.

-36 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği bu Tebliğin yayımı tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 12.08.2009–27317
Yayımlayan Maliye Bakanlığı
Tebliğ No 272
Adı Gelir Vergisi Genel Tebliği
Özü 16/6/2009 tarihli ve 5904 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 25 inci ve 32 nci maddelerinde yapılan değişikliklere ilişkin açıklamalar hk.

R.G. Yayın Tarih-No 20.08.2009–27325
Yayımlayan Hazine Müsteşarlığı
Tebliğ No 2009/2
Adı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin 2009/1 Sayılı Tebliğ'de Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
Özü 28/7/2009 tarihli ve 27302 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin 2009/1 sayılı Tebliğde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 22.08.2009–27327
Yayımlayan Kamu İhale Kurumu
Tebliğ No -
Adı Kamu İhale Genel Tebliği
Özü

Madde 1-

1.1. Bu Tebliğin amacı, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun uygulanmasında karşılaşılan tereddütlere açıklık getirilmesi ve bu hususlarda uyulması gerekli esasların belirlenmesidir.

Madde 91-

91.1 25/7/2005 tarihli ve 25886 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1-

Bu tebliğin yayımlanmasından önce ilanı veya duyurusu yapılmış olan ihaleler, ilan edildiği veya duyurulduğu tarihte yürürlükte olan Tebliğ hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Madde 92-

92.1 Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

KARARLAR

R.G. Yayın Tarih-No 28.08.2009- 27333
Yayımlayan İçişleri Bakanlığı
Adı Antalya İli Alanya İlçesine Bağlı Cikcilli, Oba, Çıplaklı, Tosmur ve Kestel Belediyeleri ile Asmaca, Paşaköy ve Mahmutseydi Köylerinin Tüzel Kişiliklerinin Kaldırılarak Alanya Belediyesi Sınırları İçine Katılması Hakkında Karar
Özü Antalya İli Alanya İlçesine bağlı Cikcilli, Oba, Çıplaklı, Tosmur ve Kestel Belediyeleri ile Asmaca, Paşaköy ve Mahmutseydi Köylerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak Alanya Belediyesi sınırları içine katılması 5393 sayılı Belediye Kanununun 11 inci maddesi uyarınca uygun görülmüştür.

Eylül

BAKANLAR KURULU KARARI

R.G. Yayın Tarih-No	**03.09.2009 – 27338**
Kanun Tarih ve No	**10.08.2009 – 2009/15362**
Adı	**Bazı İllerde Mahalli İdare Birliklerinin Kurulması Hakkında Karar**
Özü	Bazı illerde mahalli idare birliklerinin kurulması hk.

R.G. Yayın Tarih-No	**16.09.2009 – 27351**
Kanun Tarih ve No	**14.09.2009 – 2009/15411**
Adı	**6772 Sayılı Kanun Kapsamına Giren Kurumlarda Çalışan İşçilere 2009 Yılında Yapılacak İlave Tediyelerinin Sürelerinin Düzenlenmesi Hakkında Karar**
Özü	4/7/1956 tarihli ve 6772 sayılı Kanun kapsamına giren kurumlarda çalışan işçilere, anılan Kanunun 3 üncü maddesine göre 2009 yılında verilecek ilave tediyenin birinci yarısının 17/9/2009, diğer yarısın 25/11/2009 tarihinde ödenmesi kararlaştırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	**16.09.2009 – 27351 (Mükerrer)**
Kanun Tarih ve No	**14.07.2009 – 2009/15430**
Adı	**Orta Vadeli Program (2010-2012)'ın Kabul Edilmesi Hakkında Karar**
Özü	2010-2012 yılları orta vadeli programın kabul edilmiş, Söz konusu programa göre; -Belediye ve il özel idarelerinin, mali yapılarının güçlendirilmesi ve hemşehrilerine karşı yönetim sorumluluklarının artırılması amacıyla öz gelirlerinin artırılmasına yönelik düzenleme 2010 yılında hayata geçirilecektir. -Belediye ve il özel idarelerinin mali yapılarının güçlendirilmesi ve hemşehrilerine karşı yönetim sorumluluklarının artırılması amacıyla, öz gelirlerinin artırılmasına yönelik düzenleme hayata geçirilecektir. Yerel idarelerin öz gelirlerin artırılmasında imar ve altyapı hizmetleri sonrasında varlıkların değerinde ortaya çıkan artışlardan daha fazla yararlanılacaktır. Çevre korumaya yönelik kentsel altyapı hizmetlerinin planlanması, projelendirilmesi, gerçekleştirilmesi ve işletilmesinde belediyelerin kapasiteleri geliştirilecektir.

R.G. Yayın Tarih-No	**18.09.2009 – 27353**
Kanun Tarih ve No	**14.09.2009 – 2009/15433**
Adı	**Bazı Düzey 2 Bölgelerinde Kalkınma Ajansları Kurulmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararlarında Değişiklik Yapılması Hakkında Karar**
Özü	- 31/5/2006 tarihli ve 2006/10550 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Düzey 2 Bölgelerinde Kalkınma Ajansları Kurulmasına Dair Karara, - 10/11/2008 tarihli ve 2008/14306 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Düzey 2 Bölgelerinde Kalkınma Ajansları Kurulması Hakkında Karara, - 14/7/2009 tarihli ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Bazı Düzey 2 Bölgelerinde Kalkınma Ajansları Kurulması Hakkında Karara, ek maddeler eklenmiştir.

YÖNETMELİKLER

R.G. Yayın Tarih-No	**03.09.2009 – 27338**
Kanun Tarih ve No	**Maliye Bakanlığı**
Adı	**Kamu Taşınmazlarının Yatırımlara Tahsisine İlişkin Usul ve Esaslar**
Özü	MADDE 1 – (1) Bu Usul ve Esasların amacı; mülkiyeti Hazineye, özel bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler üzerinde 14/7/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar gereğince gruplandırılan illerde ve teşvik edilen sektörlerde yatırım yapacak yatırım teşvik belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişilere ön izin ve kullanma izni verilmesine veya irtifak hakkı tesis edilmesine ilişkin işlemleri düzenlemektir. GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun mülga 5 inci maddesi kapsamında bedelsiz irtifak hakkı tesis edilen veya kullanma izni verilen taşınmazlar ile 5084 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesi uyarınca 28/2/2009 tarihinde bedelsiz irtifak hakkı tesis edilmek veya kullanma izni verilmek amacıyla ilana çıkılmış ancak, işlemleri tamamlanmamış taşınmazlar hakkında, Yatırım ve İstihdamın Teşviki Amacıyla Bedelsiz İrtifak Hakkı Tesis Edilmesine ve Bedelsiz Kullanma İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar uygulanır. MADDE 30 – (1) 26/5/2007 tarihli ve 26533 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yatırım ve İstihdamın Teşviki Amacıyla Bedelsiz İrtifak Hakkı Tesis Edilmesine ve Bedelsiz Kullanma İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	**04.09.2009–27339**
Kanun Tarih ve No	**Çevre ve Orman Bakanlığı**
Adı	**Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
Özü	14/3/2005 tarihli ve 25755 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	**08.09.2009–27343**
Kanun Tarih ve No	**Kamu İhale Kurumu**
Adı	**Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
Özü	4/3/2009 tarihli ve 27159 sayılı mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	**09.09.2009–27344**
Kanun Tarih ve No	**Bakanlar Kurulu**
Adı	**Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
Özü	MADDE 1 – 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik; a) Ülkedeki her türlü yapı, bina, tesis ile açık ve kapalı alan işletmelerinde alınacak yangın önleme ve söndürme tedbirlerini,

b) Yangının ısı, duman, zehirleyici gaz, boğucu gaz ve panik sebebiyle can ve mal güvenliği bakımından yol açabileceği tehlikeleri en aza indirebilmek için yapı, bina, tesis ve işletmelerin tasarım, yapım, kullanım, bakım ve işletim esaslarını,

kapsar.

(2) Karada ve suda, sürekli veya geçici, resmî veya özel, yeraltı veya yerüstü inşaatı ile bunların ilâve, değişiklik ve onarımlarını içine alan sabit ve hareketli tesisler bu Yönetmeliğin uygulanması bakımından yapı sayılır ve bu tesisler hakkında bu Yönetmeliğe göre işlem yapılır.

(3) Türk Silahlı Kuvvetlerince kullanılan yapı, bina ve tesisler ile eğitim ve tatbikat alanlarında uygulanacak yangın önlemleri, bu Yönetmelik hükümleri de dikkate alınarak yapının özelliklerine göre Millî Savunma Bakanlığınca belirlenir."

…

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 5- (1) Projeler, kanuni düzenlemeler yanında, yangına karşı güvenlik bakımından bu Yönetmelikte öngörülen şartlara uygun değil ise yapı ruhsatı verilmez. Yeni yapılan veya proje tadilatı ile kullanım amacı değiştirilen yapılarda bu Yönetmelikte öngörülen esaslara göre imalat yapılmadığının tespiti hâlinde, bu eksiklikler giderilinceye kadar binaya yapı kullanma izin belgesi veya çalışma ruhsatı verilmez.

(2) Tasarımcılar tarafından, bu Yönetmelikte hakkında yeterli hüküm bulunmayan hususlarda ve metro, marina, helikopter pisti, tünel, stadyum, havalimanı ve benzeri kullanım alanlarının yangından korunmasında Türk Standartları, bu standartların olmaması hâlinde ise Avrupa Standartları esas alınır. Türk veya Avrupa Standartlarında düzenlenmeyen hususlarda, uluslararası geçerliliği kabul edilen standartlar da kullanılabilir.

(3) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında proje ve yapım ile ilgili konularda tereddüde düşülen hususlar hakkında Bayındırlık ve İskân Bakanlığının, diğer hususlar hakkında ise İçişleri Bakanlığının uygulamaya esas olacak yazılı görüşü alınarak bu görüşlere göre işlem yapılır."

R.G. Yayın Tarih-No **14.09.2009–27349**

Yayımlayan **Ulaştırma Bakanlığı (Denizcilik Müsteşarlığı)**

Adı **Bağlama Kütüğü Uygulama Yönetmeliği**

Özü

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; bağlama kütüklerinin tutulmasına ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak mali hükümler ve idari yaptırımları belirlemektir.

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

a) 18 gros tonilatodan küçük ticari gemi ve deniz araçlarını,

b) Özel kullanıma mahsus gemi ve deniz araçlarını,

c) Ticari veya özel tüm iç su araçlarını,

ç) Bunların mâlik ve işletenlerini,

kapsar.

(2) 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre kurulmuş Milli Gemi Siciline tescili zorunlu olanlar, 16/2/1999 tarihli ve 4490 sayılı Kanuna göre kurulmuş Türk Uluslararası Gemi Siciline tescilli ticari gemi ve deniz araçları, devlete ait olup temel kamu hizmetlerine tahsisli olanlar, silahlı kuvvetlere ait gemi, deniz ve iç su araçları hakkında bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

MADDE 5 – (1) Bağlama kütüğü, her liman başkanlığında ve liman başkanlığının yetki alanında bulunmayan iç sularda belediye başkanlıkları bünyesinde kurulur. Bağlama kütüğünün iç sularda hangi belediye başkanlıkları bünyesinde tutulacağı iç su araçları mevzuatına göre belirlenir.

…

MADDE 7 – (1) Bağlama kütüğünün tutulmasından liman başkanı yetkili ve sorumludur. Liman başkanlığının yetki alanına girmeyen iç sularda yetki ve sorumluluk Belediye başkanındadır.

…

MADDE 18 – (1) Bağlama kütüğüne kaydedilen her bir gemi, deniz ve iç su aracına bağlama kütüğü ruhsatnamesi verilir. Ruhsatname, gemi, deniz ve iç su aracının kaydedildiği bağlama kütüğünü tutmakla görevli başkanlık tarafından düzenlenir. Ruhsatnamenin geçerlik süresi beş yıldır.

…

MADDE 25 – (1) Gemi, deniz ve iç su araçlarına düzenlenecek ruhsatnameler ve bunların vizeleri, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (8) sayılı tarifenin "XIII- Bağlama kütüğü ruhsatnamelerinden ve bunların vizelerinden alınacak harçlar" bölümünde belirlenen harca tâbidir. Ruhsatnamenin düzenlendiği yıl ayrıca vize harcı alınmaz.

(2) Harç, ruhsatnamenin düzenlendiği veya vize işleminin yapıldığı tarihte doğar. Ruhsatnamenin düzenlenmediği veya vize işleminin yapılmadığı süre için geriye yönelik harç aranılmaz.

…

MADDE 29 – (1) Ruhsatnamesi olmayan veya zamanında vize işlemi yapılmayan gemi, deniz ve iç su aracının mâliki ve işletenine, tescil edilmemesi veya vize yaptırılmaması nedeniyle tahsil edilemeyen ruhsat ve vize harç tutarının iki katı idari para cezası başkanlıklar tarafından verilir.

(2) Mâlik ve işleten farklı ise ayrı ayrı, aynı kişi olduğu takdirde mâlik sıfatıyla tek bir ceza verilir. Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası ile geçici 1 inci maddesinde belirtilen süreler içerisinde ruhsatname alınmaması nedeniyle kabahat fiili oluşmaz.

(3) Ruhsatnamesi olmaması nedeniyle idari para cezası verilmesi gereken durumlarda, gemi, deniz ve iç su aracının harca esas boy; İdare kayıtlarına, kayıt bulunmayanlar için yapılacak ölçüme göre tespit edilir.

…

MADDE 32 – …

(2) Belediye başkanlıkları tarafından verilen idari para cezaları ilgili belediyenin bütçesine gelir kaydedilir ve söz konusu idari para cezaları belediyenin muhasebe birimine, muhasebe yetkilisi mutemedine veya belediyenin ilgili banka hesabına ödenebilir.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 5897 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan gemi, deniz ve iç su araçlarının bağlama kütüklerine kayıt edilebilmesi için, mâlik veya işletenlerinin 30/12/2009 tarihine kadar ilgili başkanlığa başvurmaları gerekmektedir.

(2) Bu tarihe kadar başvurulmaması hâlinde, re'sen tescil ve idari para cezası verilmesine ilişkin hükümler uygulanır.

MADDE 38 – (1) Bu Yönetmelik, 30/6/2009 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No 19.09.2009–27354
Kanun Tarih ve No Türkiye İş Kurumu
Adı Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
Özü MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, kamu kurum ve kuruluşlarına iş kanunları hükümlerine göre çalıştırılmak üzere, sürekli veya geçici eski hükümlü işçi alınmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;
…
c) İl özel idareleri, belediyeler, bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile bağlı kuruluşları, müessese ve işletmelerine,
…
sürekli veya geçici eski hükümlü işçi alımını kapsar.
MADDE 22 – (1) 22/4/2006 tarihli ve 26147 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında İşçi Olarak İstihdam Edilecek Özürlü ve Eski Hükümlülere Uygulanacak Sınav Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 19.09.2009–27354
Kanun Tarih ve No Bakanlar Kurulu
Adı Devlet Memurlarının Şikâyet ve Müracaatları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü 28/11/1982 tarihli ve 8/5743 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurlarının Şikayet ve Müracaatları Hakkında Yönetmelikde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 26.09.2009–27358
Kanun Tarih ve No İçişleri Bakanlığı
Adı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü 7/10/2004 tarihli ve 25606 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte değişiklikler yapılmıştır.

TEBLİĞLER – TALİMATLAR – GENELGELER

R.G. Yayın Tarih-No 05.09.2009–27340
Yayımlayan Maliye Bakanlığı
Tebliğ No 11
Adı Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği
Özü -178 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 8 inci maddesi ve ilgili diğer mevzuatın Maliye Bakanlığına vermiş olduğu yetki ve görevler çerçevesinde, uygulamada karşılaşılan tereddütlerin giderilmesi ve yargı organlarınca verilen kararlar sebebiyle ortaya çıkan hukuki boşlukların giderilmesi amacıyla, 23/10/2008 tarihli ve 27033 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan (6) Sıra No'lu Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliğinde değişiklikler yapılmıştır.
…
- "Diş tedavileri" başlıklı 5 inci maddesinin "Özel sağlık kurum ve kuruluşlarında diş tedavisi" başlıklı (2) numaralı fıkrası ile 7/2/2009 tarihli ve 27134 sayılı Resmi

Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan (8) Sıra No'lu Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliğinin 2 nci maddesi yürürlükten kaldırılmış ve 5 inci maddesinin "Resmi sağlık kurum ve kuruluşlarında diş tedavisi" başlıklı (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"5.1.8. Diş tedavisi amacıyla özel sağlık kurum ve kuruluşları ile serbest diş hekimliklerine sevk yapılmayacaktır. Diş tedavileri, Devlet Memurlarının Tedavi Yardımı ve Cenaze Giderleri Yönetmeliği ve Tebliğ hükümleri çerçevesinde resmi sağlık kurum ve kuruluşlarında sağlanacaktır."

…

R.G. Yayın Tarih-No **09.09.2009–27344**
Yayımlayan **Bayındırlık ve İskan Bakanlığı**
Tebliğ No **-**
Adı **Proje ve Kontrolluk İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ**
Özü Proje ve kontrolluk işlerinde 1/7/2009 tarihinden itibaren uygulanmak üzere belirlene fiyat artışları hk.

R.G. Yayın Tarih-No **09.09.2009–27344**
Yayımlayan **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı**
Tebliğ No **-**
Adı **Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar İçin Yapılacak Merkezi Sınava Girecekler ile Eğitim Düzeyleri İtibarıyla Merkezi Sınav Dışında Kalanlar ve Bunların İşe Yerleştirilmelerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ**
Özü 11/4/2006 tarihli ve 26136 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Daimi Kadrolarına İlk Defa İşçi Olarak Alınacaklar İçin Yapılacak Merkezi Sınava Girecekler ile Eğitim Düzeyleri İtibarıyla Merkezi Sınav Dışında Kalanlar ve Bunların İşe Yerleştirilmelerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No **18.09.2009–27353**
Yayımlayan **Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı**
Tebliğ No **2009/1**
Adı **2010-2012 Dönemi Yatırım Programı Hazırlıkları İle İlgili 2009/1 Sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Genelgesi**
Özü 2010-2012 dönemi yatırım programı hazırlıklarında sektörel bazda eğitim, sağlık, teknolojik araştırma, ulaştırma, içme suyu ile bilgi ve iletişim teknolojileri yatırımlarına öncelik verilecektir.

Bütün kamu kuruluşları, 2010-2012 dönemi yatırım tekliflerini Dokuzuncu Kalkınma Planı ve Orta Vadeli Program'da yer alan amaç ve öncelikler ile ilişkisini kurarak yapacaklar, yeni yatırım tekliflerini ayrıntılı sektör çalışmaları ile nitelikli yapılabilirlik etütlerine dayandıracaklardır.

R.G. Yayın Tarih-No **18.09.2009–27353**
Yayımlayan **Maliye Bakanlığı**
Tebliğ No **-**
Adı **2010-2012 Dönemi Bütçe Çağrısı ve Eki Bütçe Hazırlama Rehberi**

Özü

Kamu kaynaklarının kullanımında, Orta Vadeli Program ile belirlenen politika ve öncelikler doğrultusunda hareket edilecek, yürütülmekte olan faaliyet ve projeler gereklilik, etkinlik ve verimlilik açısından gözden geçirilerek kamu harcamalarının sağlıklı bir temele kavuşturulması sağlanacaktır.

Mali yönetim ve kontrol ile iç denetim faaliyetlerinin genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde etkin bir şekilde uygulanması için gerekli çalışmalar sürdürülecek, bu faaliyetlere yönelik teknik ve idari kapasite artırılacaktır. Mali saydamlığı ve hesap verme sorumluluğunu güçlendirecek düzenlemeler yapılarak uygulamalar geliştirilecektir.

Karar verme süreçlerini güçlendirmek, mali saydamlık ve hesap verilebilirliği artırmak amacıyla kamu idarelerinde stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.

Kamu idareleri, Orta Vadeli Program, Orta Vadeli Mali Plan, Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberinde yer alan makro politikalar, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükler, ödenek teklif tavanları, genel ilkeler ve standartları esas alarak gider ve gelir tekliflerini hazırlayacaklardır.

Çok yıllı bütçeleme anlayışı, kamu harcamalarının etkin bir şekilde önceliklendirilmesine dayandığından, kamu idarelerinin tekliflerini hazırlarken Orta Vadeli Program ve Orta Vadeli Mali Plana uygun olarak hizmet önceliklerini iyi belirlemeleri ve kaynak

R.G. Yayın Tarih-No **18.09.2009–27353**

Yayımlayan **Sosyal Güvenlik Kurumu**

Tebliğ No **-**

Adı **2008 Yılı Sosyal Sigortalar Kurumu Sağlık Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**

Özü

MADDE 1 – 29/9/2008 tarihli ve 27012 sayılı birinci mükerrer Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "2008 Yılı Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği" nin (SUT) "Ayakta tedavide hekim ve diş hekimi muayenesi katılım payı" başlıklı (6.1) numaralı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sağlık hizmeti sunucularında yapılan hekim ve diş hekimi muayenesi nedeniyle uygulanacak katılım payı tutarları aşağıda belirtilmiştir.

Birinci basamak sağlık kuruluşları ve aile hekimliği muayenelerinde	2 TL
İkinci ve üçüncü basamak resmi sağlık kurumlarında	8 TL,
Özel sağlık kurumlarında	15 TL,

Ancak sağlık hizmeti sunucularında yapılan muayene sonrasında kişilerin muayeneye ilişkin reçete ile eczanelere müracaat etmemesi durumunda, birinci basamak sağlık kuruluşları ile aile hekimliği muayenelerinde katılım payı alınmaz, ikinci ve üçüncü basamak resmi sağlık kurumları ile özel sağlık kurumlarındaki muayenelerde ise 3 TL indirim yapılır. Katılım payının tahsiline ilişkin düzenlemeler (6.6.1) numaralı maddede açıklanmıştır.

MADDE 2- Aynı Tebliğin "Ayakta tedavide hekim ve diş hekimi muayenesi katılım payı" başlıklı (6.6.1) numaralı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Birinci basamak sağlık kuruluşları ve aile hekimliği muayenelerine ilişkin 2 TL tutarındaki katılım payı, kişilerin muayeneye ilişkin reçete ile eczanelere müracaat aşamasında eczaneden tahsil edilir.

İkinci ve üçüncü basamak resmi sağlık hizmeti sunucularında yapılan muayeneler için 8 TL öngörülen katılım payının;

a) Kurumdan gelir ve aylık alanlar ile bakmakla yükümlü oldukları kişiler için 5 TL tutarındaki kısmı gelir ve aylıklarından, 3TL lik tutar ise kişilerin muayeneye ilişkin reçete ile eczanelere müracaat aşamasında eczaneden tahsil edilir.

b) Diğer kişiler için ise 8 TL katılım payı tutarı eczanelerden tahsil edilir. Kişilerin muayeneye ilişkin reçete ile eczanelere müracaat etmemesi durumunda katılım payı tutarının hesaplanmasında (6.1) numaralı maddenin ikinci fıkrasında sayılan indirim uygulanır. Bu durumda muayeneye ilişkin 5 TL tutarındaki katılım payı, kişinin reçete ile ilk eczaneye müracaatında tahsil edilecektir.

Özel sağlık hizmeti sunucularında yapılan muayeneler için 15 TL öngörülen katılım payının;

a) Kurumdan gelir ve aylık alanlar ile bakmakla yükümlü oldukları kişiler için 12 TL tutarındaki kısmı gelir ve aylıklarından, 3TL lik tutar ise kişilerin muayeneye ilişkin reçete ile eczanelere müracaat aşamasında eczaneden tahsil edilir.

b) Diğer kişiler için ise 12 TL katılım payı tutarı sağlık hizmeti sunucusu tarafından, 3TL lik tutar ise kişilerin muayeneye ilişkin reçete ile eczanelere müracaat aşamasında eczaneden tahsil edilir.

İstisnai durumlar nedeniyle Kurum bilgi işlem sisteminden hasta takip numarası/ provizyon alınamamasına rağmen gerekli sağlık yardımları sağlanan, (3.3) numaralı maddenin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen kişilerden muayene katılım payı tahsil edilmesi gerekenler için muayenenin yapıldığı sağlık kurumlarınca kişilerden tahsil edilir.

MADDE 7 – Bu Tebliğin;

a) (1), ve (2) numaralı maddeleri 01/10/2009 tarihinde,

b) (3) numaralı maddesi bu tebliğin yayımı tarihinden 45 gün sonra,

c) (4), (5) ve (6) numaralı maddeleri 14/09/2009 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No	**18.09.2009–27353**
Yayımlayan	**Maliye Bakanlığı**
Tebliğ No	**12**
Adı	**Tedavi Katılım Payının Uygulanması Hakkında Tebliğ**
Özü	1- Bu Tebliğin amacı; kapsama dahil kişilerden, ayakta tedavilerinde hekim ve diş hekimi muayenelerinde, vücut dışı protez ve ortez kullanımlarında ve yardımcı üreme yöntemi tedavilerinde katılım payı alınmasına ilişkin esas ve usullerin tespit edilmesidir. 2- Bu Tebliğ; a) Kamu idarelerinde 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olarak istihdam edilenlerden sigorta primleri aynı Kanunun geçici 4 üncü maddesine göre ödenmekte olanlar (bunlardan aylıksız izinli olup, ilgili mevzuatı gereğince tedavi yardımı hakkı devam edenler dâhil) ile bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri, b) 18/6/1992 tarihli ve 3816 sayılı Ödeme Gücü Olmayan Vatandaşların Tedavi Giderlerinin Yeşil Kart Verilerek Devlet Tarafından Karşılanması Hakkında Kanun kapsamındaki yeşil kart sahipleri ve ilgili mevzuatında 3816 sayılı Kanun hükümlerine göre tedavilerinin sağlanması hükme bağlanmış olanlar,

hakkında uygulanır.

5510 sayılı Kanunun geçici 12 nci maddesinin dokuzuncu fıkrası kapsamına girenler hakkında bu Tebliğ hükümleri uygulanmaz.

…

6- Ayakta tedavide hekim ve diş hekimi muayenesinde katılım payı alınması

Kapsama dâhil kişilerin sağlık kurum ve kuruluşlarındaki ayakta tedavilerine ilişkin hekim ve diş hekimi muayenelerinden;

Birinci basamak sağlık kuruluşları ve aile hekimliği muayenelerinde	2 TL
İkinci ve üçüncü basamak resmi sağlık kurumlarında	8 TL,
Özel sağlık kurumlarında	15 TL,

tutarında katılım payı alınır.

Kapsama dâhil kişilerin ayakta tedavilerinde hekim ve diş hekimi muayeneleri sonucunda reçete düzenlenmemesi veya reçete edilen ilaçların temini amacıyla eczanelere müracaat edilmemesi durumunda; birinci basamak sağlık kuruluşları ile aile hekimliği muayenelerinde katılım payı alınmaz, ikinci ve üçüncü basamak resmi sağlık kurumları ile özel sağlık kurumlarındaki muayenelerde yukarıdaki tutarlardan 3 TL indirim yapılır.

7- Kamu personeli ve aile fertlerinin katılım payının tahsili

2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde sayılan hak sahiplerinin muayene katılım payı, kurumları tarafından çalışanların aylık ve ücretlerinden kesilmek suretiyle tahsil edilir.

Katılım payı, sağlık kurum ve kuruluşlarında, bu Tebliğin yürürlük tarihinden itibaren hasta sevk kağıdı düzenlenmek veya hasta giriş kaydı yapılmak suretiyle sağlanan tedavilere bağlı olarak düzenlenen tedavi faturaları ve reçeteler esas alınarak hesaplanacaktır.

…

15- Katılım payı alınmayacak haller, sağlık hizmetleri ve kişiler

Bu Tebliğ kapsamına girenler için;

a) Afet ve savaş hali nedeniyle sağlanan sağlık hizmetlerinden, 14 üncü maddeye göre alınması gereken katılım payı hariç bu Tebliğ hükümlerine göre katılım payı ve ilaç katılım payı alınmaz.

b) Diyaliz tedavilerinden muayene katılım payı alınmaz.

c) Kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetlerinden bu Tebliğ hükümlerine göre katılım payı alınmaz.

ç) Bu Tebliğin 13 üncü maddesine göre katılım payı alınacak vücut dışı protez ve ortezler kapsamına girmeyen diğer protez ve ortezler ile tıbbi malzeme ve sarf malzemelerinden katılım payı alınmaz.

d) Organ, doku ve kök hücre nakline ilişkin sağlık hizmetleri için bu Tebliğ hükümlerine göre katılım payı alınmaz.

e) Kamu görevlilerinden görevleri gereği kurumları tarafından talep edilen sağlık kurulu raporları veya sağlık raporları için katılım payı alınmaz.

f) Kamu görevlisi olarak çalışıyor olmak ve tedavi giderleri ilgili kurumlarınca karşılanmak kaydıyla;

1- 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre şeref aylığı alan kişiler ile bunların eşlerinden,

2- 3292 sayılı Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişilerin sadece kendilerinin tedavilerinden,

3- 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümlerine göre aylık alan kişilerin sadece kendilerinin tedavilerinden,

4- Vazife malûllüğü, harp malûllüğü aylığı alanların veya 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında aylık bağlanmış olanların sadece kendilerinin tedavilerinden,

ilaç katılım payı ve bu Tebliğ'de düzenlenen katılım payları alınmaz.

16- Yürürlükten kaldırılan hükümler

31/12/2008 tarihli ve 27097 sayılı 7 nci Mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan Tedavi Katılım Payının Uygulanması Hakkında Tebliğ, değişiklik ve ekleri ile birlikte yürürlükten kaldırılmıştır.

17- Bu Tebliğ 1/10/2009 tarihinde yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No **19.09.2009–27354**
Yayımlayan **Mesleki Yeterlilik Kurumu**
Tebliğ No **-**
Adı **Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ**
Özü Kule Vinç Operatörü (Seviye 3), Endüstriyel Boru Montajcısı (Seviye 3), Panel Sistem Demiryolu Ustası (Seviye 4) meslek standardının yürürlüğe konulması hk.

R.G. Yayın Tarih-No **19.09.2009–27354**
Yayımlayan **Maliye Bakanlığı**
Tebliğ No **4**
Adı **Genel Yönetim Mali İstatistikleri Genel Tebliği (Genel Yönetim Sektörü Kapsamına İlk Defa Alınan Kamu İdarelerinin Mali Verileri)**
Özü MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait mali istatistiklerin üretilmesine esas teşkil etmek üzere, 5018 sayılı Kanunun 52 nci maddesi hükümlerine göre belirlenen Genel Yönetim Sektörü kapsamına ilk defa alınan kamu idarelerinin mali verilerinin derlenmesindeki usul ve esasları, veri derleme sürecindeki sorumluları ve mali verilerin süresinde gönderilmemesi halinde uygulanacak yaptırımları belirlemektir.

MADDE 2 – (1) 4/2/2009 tarihli ve 27131 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Genel Yönetim Sektörünün Kapsamına ilişkin 2 Sıra Nolu Genel Yönetim Mali İstatistikleri Genel Tebliği ile belirlenen Genel Yönetim Sektörü Kapsamına dâhil kamu idarelerinden ekli listede sayılanlar bu Tebliğ hükümlerine tabidir.

…

MADDE 9 – (1) Kanunun "Mali İstatistiklerin Hazırlanması ve Açıklanması" başlıklı 53 üncü maddesinin son fıkrasında, genel yönetim kapsamına dâhil kamu idarelerinin mali istatistiklerine esas verilerini süresinde göndermemeleri halinde, Bakanlıkça ek

süre verileceği hususu ile ek süre sonunda da verinin gönderilmemesi durumunda kamu idaresinin mali hizmetler birimi yöneticisi ve muhasebe yetkilisi hakkında idari para cezası uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Para cezasını vermeye yetkili olanlar ile tahsil usulü ise Kanunun "Para Cezaları ve Yetkili Merciler" başlıklı 73 üncü maddesinde düzenlenmiştir.

(2) Anılan hükümler çerçevesinde, Kurumlardan hesap bilgilerini bu Tebliğde belirtilen sürede göndermediği Bakanlıkça ve/veya Defterdarlıklarca tespit olunanlara, bu Tebliğde belirlenen veri giriş süresi bitiminden itibaren 1 ay ek süre verilir ve ilgili kurumlara bildirilir. 1 aylık süre bitiminde de hesap bilgilerini göndermeyen birimlere 1 inci fıkrada belirtilen idari para cezasının uygulanması ve sonucundan bilgi verilmesi doğrudan veya Defterdarlıkların talebi üzerine Bakanlıkça, kurumların üst yöneticilerinden istenir.

(3) Üst yöneticiler idari para cezasının uygulanıp uygulanmayacağı hususunda takdir yetkisine sahip değildir. Bu çerçevede üst yöneticiler, bu Tebliğ hükümlerine göre mali hizmetler birimi yöneticisi ile muhasebe yetkilisine verilmesi Bakanlıkça istenen idari para cezasını vermek, Kanunun ilgili maddesine göre tahsil etmek ve sonucundan Bakanlığa bilgi vermekle yükümlüdürler.

R.G. Yayın Tarih-No **28.09.2009–27360**
Yayımlayan **Sosyal Güvenlik Kurumu**
Tebliğ No **-**
Adı **Aylık Prim Ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
Özü 28/9/2008 tarihli ve 27011 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No **29.09.2009–27361**
Yayımlayan **Maliye Bakanlığı**
Tebliğ No **13**
Adı **Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği**
Özü 23/10/2008 tarihli ve 27033 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan (6) sıra numaralı Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliğde değişiklik ve düzenleme yapılması hk.

R.G. Yayın Tarih-No **30.09.2009–27362**
Yayımlayan **Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı**
Tebliğ No **-**
Adı **Kısa Vadeli Sigorta Kolları Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
Özü MADDE 1 – 28/9/2008 tarihli ve 27011 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kısa Vadeli Sigorta Kolları Uygulama Tebliğinin 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi madde metninden çıkarılmış, ikinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"b) Vatandaşı olduğu ülkede sosyal güvencesi olmadığına dair beyan ve taahhüt belgesi,"

KARARLAR

R.G. Yayın Tarih-No	**18.09.2009- 27353**
Yayımlayan	**Yüksek Planlama Kurulu**
Adı	**Orta Vadeli Mali Plan (2010-2012)'ın Kabulüne Dair 17/9/2009 Tarihli ve 2009/29 Sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı**
Özü	Yatırım Programı ile ilişkilendirilmek üzere Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına ileteceklerdir. İl özel idareleri ile belediyeler ise, 5393 sayılı Belediye Kanunu hükümlerine uygun olarak, 2007 ve 2008 yıllarına ilişkin bütçe uygulama sonuçları ve 2009 yılı bütçe başlangıç rakamları ile 2010, 2011 ve 2012 yıllarına ilişkin gelir ve gider tahminlerini İçişleri Bakanlığına göndereceklerdir. İçişleri Bakanlığı, mahalli idarelerin gelir ve gider tahminlerini konsolide ederek Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısına eklenmek üzere Eylül ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına (Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğüne) iletecektir.

Genelgeler

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı :B.05.0.MAH.0.08.01.00/900-14626 03/06/2009
Konu :Özel Kalem Müdürü

(GENELGE 2009/50)

..... VALİLİĞİNE

Özel kalem müdürlükleri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 59 uncu maddesinde sayılan istisnai memurluklardan olup, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre, Büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri ve nüfusu 150.000'in üzerinde sayılan belediyelerde özel kalem müdürü istihdam edilebilmektedir.

Belediyeler ve belediyelerin bağlı kuruluşlarında özel kalem müdürlüğü kadrolarına yapılacak açıktan ve naklen atamaların, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmasını sağlamak üzere, aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre hareket edilmesi uygun bulunmuştur.

Özel kalem müdürlüğü kadrolarına atanacakların, öncelikle belediyede çalışan memurlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar arasından seçilmesi esastır. Memurlar arasından yapılacak atamalarda, Bakanlığımızdan izin alınmayacaktır.

Özel kalem müdürlüğü kadrolarına yapılacak açıktan atamalar, Bakanlığımız izni ile yapılacaktır. Bu kadrolara yapılacak açıktan atamalarda, kadro derecesi ve görevin özellikleri de dikkate alınarak yükseköğrenim mezunlarına öncelik verilecektir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 59 uncu maddesi kapsamında tanınan atama yetkisi, sınırsız bir yetki olmayıp, bu yetkinin memuriyete sınavsız girişin bir yönetimi gibi kullanımına hukuken imkan bulunmamaktadır. Bu sebeple, özel kalem müdürlüğü kadrolarına atanacakların seçiminde, belediye başkanlarının bir seçim dönemi boyunca çalışabilecekleri ehliyet ve liyakat sahibi kişileri seçmeleri esastır.

Personel giderleri, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinde öngörülen oranları aşan belediyelerde, özel kalem müdürlüğü kadrolarına yapılacak açıktan ve naklen atamalarda, 5393 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinde öngörülen usule göre Bakanlığımızdan izin alınacaktır.

23/02/2007 tarihli ve 2007/25 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Genelgenin, özel kalem müdürü istihdam eden büyükşehir belediyesi, il belediyesi ve nüfusu 150.000'nin üzerindeki diğer belediyelere duyurulması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Beşir ATALAY
Bakan

DAĞITIM :
(81) İl Valiliği

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı :B.05.0.MAH.0.07.01.00/21108 12/08/2009
Konu :e-Vergi

(GENELGE 2009/……)
…… VALİLİĞİNE

Belediyeler tarafından tahsil edilen vergilerin tahsilatının kolaylaştırılması, hizmet maliyetlerinin düşürülmesi, bürokrasi ve kırtasiyeciliğin azaltılması amacıyla, Bilgi Toplumu Eylem Planının Yerel Hizmetlerde e-Dönüşüm Eylemi kapsamında e-Vergi Projesi çalışmaları başlatılmıştır. Yerel vergilerin tahsilatı ile ilgili olarak aşağıda belirtilen usullere göre hareket edilmesi uygun bulunmuştur.

6108 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanunun 41 inci maddesi hükmüne göre çizgili çek, mükellef hesabından münakale, hesaba ödeme, PTT vasıtası ile ödeme, banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanılmak suretiyle ödeme yapılabilecektir.

Bankalar vasıtasıyla yapılacak tahsilatlar azami 7 gün içinde, PTT vasıtasıyla yapılan tahsilatlar azami 10 gün içinde, kredi kartlarıyla yapılacak ödemeler ise azami 20 gün içinde ilgili mahalli idarelerin hesaplarına aktarılacaktır.

Konunun iliniz dahilindeki belediyelere duyurulması hususunda bilgi ve gereğini rica ederim.

Beşir ATALAY
Bakan

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.07.01.00/20928 11/08/2009
Konu : Yerel e-Demokrasi Programı

…… VALİLİĞİNE

Bilgi Toplumu Eylem Planının 67 numaralı eylemi kapsamında yürütülen Yerel e-Demokrasi Programı ile ilgili olarak belediyelerde demokratik katılımın ve yerel e-Demokrasi uygulamalarının yaygınlaştırılması, bu uygulamalara genel bir standart getirilmesi, uygulama yapacak tüm belediyelerin minimum standartları karşılamasının temini ve yerel politika önceliklerinin vatandaşlarla paylaşılmasının sağlanması büyük önem taşımaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, Kent Konseyi Yönetmeliği, İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği ve Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinde de yerel demokratik uygulamalara dair çeşitli hükümlere yer verilmiştir.

Bu çerçevede, herkesin ikamet ettiği beldenin hemşehrisi olduğu, hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme haklarının bulunduğu; meclislerin toplantılarının halka açı olması, kesinleşen meclis kararlarının özetlerinin yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulması, ihtisas komisyonları raporlarının aleni olduğu, çeşitli yollarla halka duyurulması ve isteyenlere belirlenecek bedel karşılığında verilmesi; stratejik planın, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanması; kent konseylerinin kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeyi esas aldığı ve kent konseyinde oluşturulan görüşlerin belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilmesi esasları getirilmiştir.

Yerel e-Demokrasi Programının hayata geçirilmesi amacıyla, yukarıda sayılan mevzuatta yer alan bütün hükümlerin etkin bir şekilde uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir. Mevzuattaki bu hükümler doğrultusunda; demokratik, şeffaf ve katılıma açık mahalli idare uygulamalarına özel bir önem verilecektir. Bu çerçevede;

1. Bilgi edinme hakkının vatandaşlar tarafından etkin bir şekilde kullanımını sağlayacak tedbirlerin alınması,
2. Meclis toplantılarına katılımın teşvik edilmesi,
3. Denetim komisyonu ve diğer ihtisas komisyonu raporlarının, meclis kararlarının ve belediye faaliyet raporunun internet ortamında da duyurulması,
4. Stratejik planın, ilgili kesimlerinin katılımının sağlanarak hazırlanması,
5. Kent konseyi kararlarının internet ortamında duyurulması ve belediye meclisinde öncelikle görüşülerek karara bağlanması büyük önem taşımaktadır.

Bütün belediyelerin, Yerel e-Demokrasi Programının hayata geçirilmesini temin amacıyla, internet sayfalarını da kullanmak suretiyle yukarıdaki ilke ve esaslara uygun hareket etmesi hususunda bilgi ve gereğini önemle rica ederim.

Osman GÜNEŞ
Vali
Müsteşar

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.07.01.00/20450 03/08/2009
Konu : Otoparklar

……VALİLİĞİNE

İlgi : 01/06/2009 tarih 2009/49 Nolu Genelgemiz.

İlgi Genelgemizde; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu gereğince otopark hizmetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi bakımından belediyelerin görev ve yetkilerini titizlikle yapması ve yetkilerini kullanmasının büyük önem taşıdığı belirtilmiş olup, yapılması gereken usul ve esaslar bildirilmiştir.

Konunun valiler tarafından titizlikle takip edilerek faaliyet sonuçlarının genelgenin yayımı tarihinden itibaren üçer aylık dönemler itibariyle ekte gönderilen forma işlenmesi suretiyle Bakanlığımıza bildirilmesini rica ederim.

Ercan TOPACA
Vali
Bakan a.
Genel Müdür

EK:
Form

DAĞITIM:
81 İl Valiliğine

KONU	SAYI	AÇIKLAMA
Özel şahıslara ait ruhsatlı otopark işletmeleri sayısı		
Özel şahıslara ait ruhsatlı otopark işletmelerinin kapasitesi		
Belediyelerin kendi işlettikleri otoparkların araç kapasitesi		
Toplam otopark araç kapasitesi		
a) Bu amaca yönelik yapılmış otopark binalarında bulunan kapasite		
b) Cadde, yol, sokak kenarları ile kamusal alanların düzenlenmesi suretiyle ortaya çıkan kapasite		
c) Özel şahıslara ait arsa veya arazilerde faaliyet gösteren otoparkların kapasitesi		
Tescilli araç sayısı		
Mevzuata aykırı şekilde faaliyet gösteren otopark işletmeleri hakkında dönem içinde yapılan işlem sayısı		Adli İşlem Sayısı İdari İşlem Sayısı
Yapımı veya düzenleme çalışmaları devam eden ve yılsonuna kadar işletmeye açılması planlanan ilave otopark kapasitesi		Belediye Özel sektör

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.MAH.0.07.01.00/23814 14/09/2009
Konu :Gerçeğe Aykırı Beyan

……VALİLİĞİNE

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden alınan 29/05/2009 tarih ve B.050.NÜV.0.10.00.03-90/50167 sayılı yazı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Ercan TOPACA
Vali
Bakan a.
Genel Müdür

EK :1 :

DAĞITIM :
81 İl Valiliğine

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.05.0.NÜV.0.10.00.03-90/50167 29/05/2009
Konu : Gerçeğe Aykırı Beyan

MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

Bakanlığımıza intikal eden bilgi ve belgelerden bazı belediye başkanlarının nüfus sayısını yüksek göstermek amacıyla kişilerin nüfusa kayıtlı oldukları yeri yerleşim yeri olarak beyan etmeleri yönünde "gerçeğe aykırı" beyanı teşvik söz ve davranışlarda bulundukları anlaşılmıştır.

Gerçeğe aykırı adres bildirimleri, kamu kurum ve kuruluşlarınca kişilere sunulan hizmetlerin aksaması yanında Nüfus Hizmetleri Kanununun 68 inci maddesinin c bendi uyarınca idari para cezası uygulanacağından vatandaşların mağduriyetine yol açacaktır.

Bu hususta tüm belediyelerin uyarılmasını arz ederim.

Dr. Ahmet SARICAN
Genel Müdür a.
Genel Müdür Yardımcısı

TBB'den beş yeni kitap

Birliğimizce belediyelerimizi ilgilendiren konularda beş yeni kitap yayımlandı. Yayınlarımız ücretsiz olup tüm belediyelerimize birer adet gönderilmektedir…

Türkiye Belediyeler Birliğince bastırılan; **Yargıtay Cumhuriyet Savcıları Ali Parlar ve Muzaffer Hatipoğlu** tarafından kaleme alınan **"İdari-Hukuki Sorunların Çözümü Açısından Belediye Yönetimi ve Yargı"** adlı kitap yayımlandı. Belediyelerin Kuruluşu, Sınırları ve Organları, Belediyelerin Teşkilatı, Personeli ve Mali Yapısı, Belediyelerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları, Belediyelerin Karşılaştıkları Hukuki Sorunlar ve Çözüm Yolları, Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyelerinin Seçimleri, 4483 sayılı Kanun'un Yorumu ve Görevi Kötüye Kullanma Suçu başlıklarında altı kısım, 1170 sayfadan oluşan kitaptan tüm belediyelerimize birer adet ücretsiz olarak gönderildi.

Mülkiye Müfettişi, **AB Uzmanı Rıza Yılmaz** tarafından hazırlanan ve Birliğimizce yayımlanan **"Belediyelerde İç Kontrol El Kitabı"** 164 sayfadan oluşuyor. Kitapta, Temel Kavramlar, Çağdaş Bir Yönetim Tarzı Olarak İç Kontrol, İç Kontrol Sisteminin Bileşenleri ve Kamu İç Kontrol Standartları, İç Kontrol Bileşenleri, İç Kontrol Değerlendirilmesi, İç Kontrol Mevzuatı, İç Kontrolde Sorumlular, İç Kontrolde Belediyeler ve İçişleri Bakanlığı İlişkisi başlıklarında sekiz bölüm yer alıyor.

"Küreselleşme ve Türkiye'de Yerel Yönetimler" adlı eser Selçuk Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü Kentleşme ve Çevre Sorunları Anabilim Dalı'nda Öğretim Üyeliği yapan **Doç.Dr.Akif Çukurçayır** tarafından kaleme alındı. 185 sayfadan oluşan kitapta Küreselleşme, Kamu Yönetimi ve Yeniden Yapılanma, Yerel Yönetim ve Yerel Demokrasi, Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Demokratikleşme ile Türkiye'de Yerel Yönetim Sisteminin Mevcut Durumu konuları ayrıntılarıyla ele alınıyor.

Belediye Yönetimi ve Yargı

Sosyal Güvenlik Mevzuatı Uygulama Rehberi

Belediyelerde İç Kontrol El Kitabı

Sosyal Güvenlik Mevzuatı Pratik Bilgiler

Küreselleşme ve Türkiye'de Yerel Yönetimler

Birliğimizce yayımlanan ve **SGK Başmüfettişi İsa Karakaş, SGK Müfettişi Ercüment Öztürk ve SGK Müfettişi Mahmut Çolak** tarafından hazırlanan **"Belediyeler ve Kamu Kurumları İçin Sosyal Güvenlik Mevzuatı Uygulama Rehberi Konu Anlatımlı-Örnekli-Yargı Kararlı"** adlı kitap 468 sayfa ve 3 kısımdan oluşuyor. Kitabın (4/1-a)'lıların Sosyal Güvenliği'nin işlendiği birinci kısmında "Sigortalı Sayılanlar Sayılmayanlar ve Bildirimleri, İşyeri ve Bildirimleri, Kısa Vadeli Sigorta Olayları, Uzun Vadeli Sigorta Olayları, Prime Esas Kazançlar, Aylık Prim ve Hizmet Belgesi ile Ücret Bordrosu, Prim Oranları ile Primlerin Ödenmesi, SGK Alacaklarının Hak Edişlerden Mahsubu ile Hizmet İhalelerinde Önem Arzeden Noktalar, Yapı Ruhsatı Veren Kamu Makamlarının Yükümlülükler ve Genel Sağlık Sigortasına İlişkin Uygulamalar" konuları; (4/1-b)'lilerin Sosyal Güvenliği'nin ele alındığı ikinci kısmında "Bağ-Kur'un Yeni Sosyal Güvenlik Çatısındaki Yeri, Bağ-Kur Kapsamında Sigortalılık, Prim İşlemleri, Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Uygulamaları ile Genel Sağlık Sigorta Uygulamaları" konuları; (4/1-c)'lilerin Sosyal Güvenliği başlıklı üçüncü kısmında ise "Tarihsel Gelişim, İstatistikî Bilgiler, Reform Süreci, Sosyal Sigorta Uygulamaları, Borçlanma Fiili ve İtibari Hizmet, İdarî Para Cezaları Denetim ve Zamanaşımı, Genel Sağlık Sigortası ile Gelir ve Aylıklar" konuları yer alıyor.

Türkiye Belediyeler Birliğince bastırılan **"Sosyal Güvenlik Mevzuatı Pratik Bilgiler (Belediyeler İçin)"** adlı eser **SGK Müfettişi Mahmut Çolak** tarafından yayına hazırlandı. Belediyelerin istihdam ettiği sigortalıları yönünden 5510 sayılı Kanun'a ilişkin el rehberi şeklinde hazırlanan 256 sayfalık kitapta, konular kısa notlar ve tablolarla açıklanıyor.

Belediye Başkan ve Belediye Meclis Üyeleri ile Zabıta Kimlik Kartlarının dağıtım yetkisi Türkiye Belediyeler Birliğine aittir...

İçişleri Bakanlığı'nın 19.07.2001 tarih ve B.05. MAH.0.65.00.02(50-51)-01-80900 sayılı genelgesine göre; Belediye Başkanı kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 15.03.2004 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.00.02/80 381(50-51)-04 sayılı genelgesi ile Belediye Meclis Üyesi kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 23.05.2007 tarih ve B.05.0.MAH.0.65.001/ 80000-13139 sayılı görüş yazısı ile Zabıta kimlik kartlarının; hazırlanıp dağıtılması yetkisi Türkiye Belediyeler Birliği'ne verilmiştir.

Birliğimiz tarafından verilmekte olan;

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi kimlik kartları ücretsizdir.

Zabıta kimlik kartı bedeli 5 YTL, Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi rozetleri ile oto çıkartmaların (stiker) bedeli 5 YTL'dir.

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi rozeti almak isteyenlerin de aynı şekilde, rozet bedeli olan meblağı yatırdıkları banka dekontunu ve adreslerini Birliğimize iletmeleri halinde rozetler, adreslerine ulaştırılacaktır.

Ödemelerin; Ziraat Bankası (1262) Mithatpaşa Şubesi 7973515-5001 numaralı hesaba yapılması rica olunur... Banka dekontu ve başvuru için gereken belgelerin ivedilikle Türkiye Belediyeler Birliği Tunus Caddesi No:12 06680 Kavaklıdere ANKARA adresine gönderilmesi gerekmektedir. Kimlikler en kısa sürede adrese postalanacaktır.

BELEDİYE BAŞKANI ve BELEDİYE MECLİS ÜYESİ kimlik kartı almak için gerekli belgeler:
-Mazbata örneği
-Resmi talep yazısı,
-Nüfus cüzdanının arkalı önlü fotokopisi
-Son 6 ay içinde çekilmiş 1 adet fotoğraf

Ücretsizdir

Ücretsizdir

ZABITA kimlik kartı almak için gerekli belgeler:
-Belediye tarafından verilecek resmi talep yazısı
-Kimlik kartı bedeli olan meblağın yatırıldığı banka dekontu

KİTAP DUYURU

SON DEĞİŞİKLİKLERLE SORU CEVAPLI KAMU İHALE HUKUKU

E. Kamu İhale Kurulu Üyeleri H.Hüseyin Gürhan ve Namık Dağalp ile Av. Atilla İnan ve Vural Şanbenderoğlu tarafından kaleme alınan "Son Değişikliklerle Soru Cevaplı Kamu İhale Hukuku" adlı eserin içeriği Kamu İhale Kanunu, Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Devlet İhale Kanunu ile Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözümleri, İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik ve Tebliğ, Yapım İşleri Genel Şartnamesi, Yapım İşlerinde İş Deneyiminde Değerlendirilecek Benzer İşlere Dair Tebliğ'den oluşuyor. Kitap ekinde yer alan CD'de de çok sayıda yönetmelik yer alıyor.

Ayrıntılı bilgi için: 0 (312) 435 19 07